

YILMAZ GÜNEY

Siyasal Yazılar

Siyasal Yazılar

Yılmaz Güney

G Güney
filmcilik
Sırsızcaı Cad. Güney Han
No 2 Kat 1 Beyoğlu/İstanbul
Tel: 252 25 44 Fax: 245 13 04

GÜNEY YAYINLARI
BELGE DİZİSİ

1.Basım: Ekim 2000

2.Basım: Eylül 2003

Kapak düzeni: Sadık Karamustafa
Baskı, cilt: Engin Matbaacılık, İstanbul, 2003
Tel: (0212) 612 05 53

Yılmaz Güney
SİYASAL YAZILAR

GÜNEY YAYINLARI

Sıraselviler Caddesi No. 61 80060 Taksim / İstanbul

Tel: (0212) 252 25 44 Fax: (02129 245 13 04

e-mail: guneyfilmcilik@superonline.com

www.yilmazguney.net

ISBN 975-7956-29-5

© Bu kitabın yayın hakları

Güney Filmcilik Sanayi ve Ticaret AŞ',dedir;

İÇİNDEKİLER

Önsöz	7
Toplumsal Devrim Sürekli Bir Değişme ve Değiştirme Hareketidir.	9
Kayseri Konuşmaları	13
Kayseri Konuşmaları	24
Kayseri Konuşmaları	32
Sanat ve Düşüncenin Yasak Karşısındaki Tutumu Ne Olmalıdır ..	42
Kayseri Konuşmaları	52
Devrimci Sarsıntı ve Yeni Güçler	65
Emperyalizm, Savaş ve Devrim	68
Proletarya Diktatörlüğü Altında Sınıf Mücadelesi	86
İdeolojik – Kültürel Cephe Sınıf Mücadelesini Derinleştirilim ..	97
Yeni Tipte Bir Devrimci Örgütlenmenin Zorunluluğu ve Bizi Bekleyen Acil Görevler	106
Küçük Burjuva Tutarsızlığı ve Proleter Devrimci Kararlılık	116
Grupçuluğa Karşı Mücadele Özünde Felsefi İdealizme Karşı Mücadeledir.	136
İnsan Bilinci Vestiyer Değildir	147
Aydınlar, Mavi Demokrasi ve Devrim	155
Bir Küçük Burjuva İlleti Olan Grupçuluk Devrim Düşmanlarına Devrimin Güçlerini Kundaklama Fırsatı Verir	163
Anti-Faşist Mücadelede Başarının Temel Dayanağı Faşizmin Sınıf İçeriğinin Doğru Kavranmasıdır	175
En Tehlikeli Oportünizm Kalesi: Aydınlık	191

Paris Komünü	197
1917 Ekim Devrimi Dünya Proletaryası ve Dünya Halklarına Ölümsüz Bir Işık ve Sonsuz Bir Eğitim Kaynağıdır.	212
AEP-MK Üyesi Fikret Şehu'nun ÇKP Değerlendirmesi Üzerine	230
Filistin Tüfeği Yenilmez, Filistin Halkı Yenilmez	242
İran – Irak Savaşı Üzerine	244
Neden Mayıs?	247
Devrimci Kültürün Anlamı ve Mayıs'ın Görevleri	249
Mayıs'ın Bir Yılı ve Yeni Yayın Politikası	255

Mektuplar

Kültür ve Sanat Silahlarının Namluları Devrim Yolumuzu Aydınlatacaktır	260
Temel Uğraşım Halkımın Hayati Sorunlarıdır	267
Sen Bizim Dostumuzsun, Baban Dostumuzdur, O"Heyecanlı" Arkadaşlar Dostlarımızdır	276
Kaynaklar	284

ÖNSÖZ

Ömrünün en üretken olabileceği on iki yılını Türkiye cezaevlerinde geçiren Yılmaz Güney, hapisaneyi çok yönlü bir okul olarak değerlendirebilen örnek kişilerdendir.

O, bu yıllar boyunca derin çelişmeler, sıkıntılar ve yokluklar içindeki kesimlerin yaşamını şiirsel bir anlatımın sıcaklığıyla yansıtmayı başardığı yalnızca iyi romanlarını, hikâyelerini ve senaryolarını yazmak ve dünyanın en büyük ödülleri kazanan ölümsüz filmlerini imzalamakla kalmadı. Aynı zamanda, Türkiye devriminin ideolojik, politik ve örgütsel sorunlarına yanıtlar getirmek için kaleme aldığı “Siyasal Yazılar”ının büyük çoğunluğunu da “fiziğinin hapsedildiği fakat tersine kafasının olabildiğince özgür olduğu” cezaevlerinde yazdı.

O, bir yandan sürekli kendini geliştirirken, bir yandan büyük bir kargaşa içinde bulunan Türkiye devrimci hareketine sağduyusu ve sosyalist bilinciyle müdahale etmeye çalıştı.

Biz de, yayınevi olarak Yılmaz Güney’in bu yorulmak, yılmak bilmeyen uğraşları sonucu yazdığı makalelerini kitaplaştırırken konuları önem sırasına göre yerleştirdik.

Ancak günümüz koşullarında kimi yazıları TCK’nın 312. maddesi (Halkı suç işlemeye tahrik) TCK’nın 159. maddesi (Devletin manevi şahsiyetini tahkir) ve TMY’nın 8. maddesine (Bölücülük) göre “suç” oluşturduğundan bir seçme yapmak zorunluluğu doğmuştur.

Yine de, büyük bir bölümünü yayınladığımız bu ilk kitapta görülecektir ki, O'nun düşünceleri moda akımlar tarafından belirlenmiş, gelenekselleşmiş düşünce alışkanlıklarının ve önyargıların, kalıplaşmış formüllerin çemberine sıkışıp kalmamış; tam tersine her aşamada onları parçalamaya yönelmiştir. Tıpkı kendi bilincinde, burjuva revizyonist etkilenmelerin olabileceğini ve bunlara karşı sürekli bir mücadele yürütülmesi gerektiğini düşündüğü ve öyle davrandığı gibi. Bu özelliği yine onun düşünsel gelişiminin en büyük itici gücü olmuştur. Siyasal düşünceleri belirli bir aşamada donup kalmamış, tersine sürekli bir gelişme göstermiş, çoğu kesimlerin acı yenilgilerden sonra ulaşabildiği değerlendirmelerin pek çoğunu 70'li yılların sonunda yapabilmiştir.

Yayınevimiz, Yılmaz Güney'i İnsan, Militan ve Sanatçı yönleriyle belgelemeyi hedeflediği çalışmalarına kattığı bu yeni kitapla, her türlü engele, yok etme çabasına karşı dimdik ayakta, onurlu aydın tavrını koruyarak eşitlik, özgürlük dünyası için düşünsel, sanatsal mücadelesini sürdürmüş ve eğer yaşasaydı yine aynı biçimde davranacağı kuşkusuz ölümsüz bir portreyi okuyucuyla buluşturmaktan onur duyar.

TOPLUMSAL DEVRİM SÜREKLİ BİR DEĞİŞME VE DEĞİŞTİRME HAREKETİDİR

Arkadaşlarım,

Toplumsal devrim, sınıfsal temelleri olan, kesintisiz bir değişme ve değiştirme hareketidir. Çeşitli zorluklarla dolu, uzun, sancılı bir tarihi dönemi kapsar. Acıları, sevinçleri, başarıları, yenilgileri, yükseliş ve düşüş devrelerini içerir.

Toplumsal devrimleri zorunlu kılan, uzlaşmaz boyutlara ulaşan toplumsal çelişmelerdir. Sınıflı her toplum, uzlaşmaz sınıf çelişmelerini bağrında taşır. İşte devrimleri gündeme getiren bu çelişmeler, çelişmelerin çözümü için gerekli olan sınıf güçlerini, bütün mücadele silahlarıyla karşı karşıya getirir. Sınıf siyasetlerini, ideolojilerini, taktik tavır ve davranışlarını da bu süreç içerisinde biçimler.

Toplumumuz da, günden güne berraklaşan bu saflaşma süreci içindedir. Biliyoruz ki, insanlık tarihi sınıfların mücadeleleri tarihidir. Tarihin itici gücü halklardır. Yani, tarihi gelişmeler, üstün yetenekli insanların eseri değil, üstün özelliklere sahip insanlar toplumsal çelişmelerin ve gelişmelerin eseridir. Toplumsal gelişmelerin nesnel yasalarını ve halkların tarihi eğilimlerini özünden kavrayan insanlar, nesnel koşullara uygun düşen doğru önerileri, fedakârlıkları ve cesaretleriyle kitlelerin bilinçlenmelerinde, devrim hedeflerine yönelmelerinde önemli roller oynamışlar ve tarih, onları layık

oldukları yerlere oturtmuştur. Tarihi akışa ve toplumsal eğilimlere ters düşen, toplumsal gerçeklikten kopar ve halkın devrimci eğilimlerini çiğneyen insanlar ise, bir zamanlar halk tarafından nasıl yüceltilmişlerse, yine halk tarafından alaşağı edilmişlerdir, edilmektedirler ve edileceklerdir. İşte bu tarihi ve evrensel gerçeklerden hareketle, sınıf saflaşmalarının yoğunlaştığı günümüzde kendi yerimizi saptamak göreviyle karşı karşıyayız.

Kimin saflarında olacağız?

Bağımsızlık, demokrasi ve özgürlük isteyen; insanın insana kulluğuna son verilmesini isteyen halkların devrimci saflarında mı, yoksa bağımsızlığa ve demokrasiye karşı çıkan, sömürüyü bir tasma gibi halkların boğazına geçirip onları köleleştiren ve düzeni korumak için her türlü baskı ve zulmü “meşru” gören halk düşmanı saflarda mı?

Hangi safları seçersek seçelim, seçtiğimiz saflar bize çeşitli görevler yükler. Bu görevlerin yerine getirilmesi, bizi sınıfsal değerlere göre adlandırır. Ya ezilen halkların ve sınıfların fedakâr, yiğit, bilinçli, unutulmaz savaşçıları olarak, bilinen-bilinmeyen kahramanları olarak tarihe geçeriz... ya da halk düşmanları olarak, nefretle anılarak tarihin kara sayfalarına, tarihin çöplüğüne. Ya anamıza, babamıza, karımıza ve çocuklarımıza, bizden sonraki kuşaklara şerefli insanların mirasını bırakırız... ya da onların, yakınlarımızın, uzun bir süre utanacakları, hatırladıkça yüzlerini kızartacak acı bir miras. Biz, çocuklarımıza şerefli, onurlu bir miras bırakmalıyız.

Arkadaşlarım,

Şerefli bir miras bırakmanın birinci koşulu, ezilenlerin yanında bilinçli bir biçimde saf tutmak ve kendimizi, ezen sınıfların gerici ideoloji ve kültürel etkilenmelerinden, düşünce biçimlerinden, alışkanlıklarından kurtarmak için sabırlı çaba sarfetmektir.

Safımız, her türlü sahteliği, grupçuluğu aşarak, başta işçi sınıfı

olmak üzere, ezilen, sömürülen bütün emekçi kitlelerin birliği doğrultusunda, devrimci proletaryanın mücadele safları olmalıdır.

Bu safı içtenlikle ve inanarak seçmişsek, bu saflara karşı olan bütün gerici güçlere ve bu güçlerin ideolojik, siyasi, kültürel ve toplumsal etkilerine karşı, bilimsel sosyalizmin ilkeleri temelinde savaşmalıyız.

Bu görev, kendimizi ve çevremizi değiştirmeyi emreder.

Bu görev, devrimci fedakârlığı, bilgi edinmeyi, yiğitliği ve alçakgönüllü olmayı emreder.

Bu görev, devrim saflarını seçmiş insanların, eleştiri, özeleştiri temelinde birliğini emreder.

Bu görev, devrim yolunu seçmiş insanların kardeşliğini, kitlelerle birleşmesini emreder.

Arkadaşlarım,

Yeni bir yaşa girdiğim bu gün, gerek bana gerekse sizlere, geçmişe eleştirici bir gözle bakmanın, hatalarımızın sınıfsal köklerini araştırmanın, bizi halka güvensiz, bireyci, tembel yapan ana nedenlerin araştırılmasının vesilesi olsun.

Gerçekten devrim istiyorsak, devrimin çıkarlarını birinci plana almalıyız. Gerek kendi, gerekse arkadaşlarımızın zaaflarına, yapıcı ve arındırıcı bir biçimde, bu açıdan bakmalıyız.

Bizi zor görevler bekliyor. Başarılı olmak, en küçük ayrıntının bile doğru sınıfsal ilkeler ışığında titizlikle irdelenmesini zorunlu kılar. Sizlere, önümüzdeki çeşitli engellerin aşılmasında gücüm oranında yardımcı olmak için çalışacağım; olumlu yanlarımızın vazgeçilmez dostu, zaaflarımızın amansız düşmanı olarak her zaman yanınızda olacağım. Bütün eksi'lik ve yetmezliklerinize karşı sizlere inanıyorum ve güveniyorum. Bu inancım, kaynağını hal-

kıma duyduğum güvenden alıyor. Devrimin gerektirdiği bilgiler ve yetenekler kazanılabilir şeylerdir. Halkımız mutlaka başarıya ulaşacaktır. Bağımsızlığın, mutluluğun ve özgürlüğün düşmanı emperyalizm ve sosyal emperyalizm yenilecektir. İnsanlık düşmanı faşizm yenilecektir! Reformizm ve revizyonizm yenilecektir! Her türlü sağ ve “sol” sapmalar aşılacaktır! Ve halkımız kendi eseri olacak Demokratik Halk Devrimini ve buradan geçerek sosyalizmi kesin zafere ulaştıracaktır. Bu, tarihin yazgısıdır.

Yaşasın devrim!..

Yılmaz Güney, bu konuşmayı, Kayseri Cezaevi'nde, 1 Nisan 1977'de “doğum günü” dolayısıyla Komün Arkadaşları önünde yaptı, daha sonra *Güney Dergisi* 'nde yayınlandı.

KAYSERİ KONUŞMALARI

Soru: Devrim nedir?

Yılmaz Güney: Kısaca, ezilen ve sömürülen sınıfların, egemen sınıfların siyasal iktidarı devirmesi, devlet mekanizmasının burjuva özünü parçalayarak, ezilen sınıflar yararına devleti yeniden örgütlemesi olayıdır. Yani devrim, emperyalist işbirlikçilerin yenilmesi, dolayısıyla emperyalistlerin ulusal planda yenilmesi ve bu mücadele süreci içerisinde, devrim düşmanı gerici akımların, revizyonizmin, reformizmin, oportünizmin yenilmesi ve işçi-köylü demokratik halk iktidarının kurulması ve sağlamlaştırılması olayıdır. Devrim, ezilen ve yoksul kitlelerin kurtuluşu demektir.

Daha geniş anlatmak gerekirse devrim, gelişen üretici güçleriyle ve bunlara tekabül eden kurumlar, sınıflar, fikirler vb. ile bu güçlerin gelişmelerini önleyen üretim ilişkileri ve bunlara tekabül eden kurumlar, sınıflar, fikirler vb. arasındaki çelişmelerin, üretim güçlerine tekabül eden sınıf güçleri tarafından zor yoluyla parçalanması ve yeni üretim güçlerine uygun, gelişmeye yardımcı ve sürekli uyum sağlayabilecek nitelikte yeni üretim ilişkilerinin ve devlet biçiminin yaratılması ve yeni bir üretim ve toplum biçimine geçiş olayıdır. Sınıflararası mücadelenin varacağı zorunlu sonuç budur.

Marx şöyle der: "...bütün sınıf ayrılıklarının kaldırılmasına, bu

sınıf ayrılıklarının dayandığı bütün üretim ilişkilerinin kaldırılmasına, bu üretim ilişkilerinin karşılığı olan bütün toplumsal ilişkilerin kaldırılmasına, bu toplumsal ilişkilerden kaynaklanan bütün fikirlerin devrimcileştirilmesine zorunlu geçiş noktası olarak proletaryanın sınıf diktatörlüğü...”

Devrim isteğinin özünde yatan itici güç nedir?

Devrim zorunlu bir ihtiyaçtır. Kaçınılmaz oluşunun nedeni budur. Devrim isteği gereklilikten doğar.

Her insanı hangi sınıf ve tabakaya mensup olursa olsun, kendi çıkarları doğrultusunda ekonomik, demokratik, siyasi, kültürel vb. mücadeleye iten, mücadele biçim ve araçlarını geliştiren, değiştiren ana amaç aynıdır: Yaşamak... Daha iyi yaşamak. İnsanlar yaşamlarını sürdürebilmek, daha iyi hale getirebilmek ve çok boyutlu yapabilmek için çalışırlar. Bazı insanlar, bazı insanların daha kötü yaşaması pahasına daha iyi yaşayabilirler. Bir kısım insanlar —ki, bunlar çoğunluktadır— yoksullaşırken, küçük bir azınlık ise sürekli zenginleşir. Yaşama isteği, bir kısım insanı devrimcileştirirken, bir kısmını da karşı devrimin saflarına, karanlığına atar.

En küçük toplumsal tatsızlığın da, en büyük toplumsal kargaşanın da kökleri araştırılırsa, ana nedenin, insanca, özgür ve dünya nimetlerinden, çağın kültürel, teknik, bilimsel olanaklarından yeterince yararlanarak yaşamak isteyenlerle, bunların önündeki gerici engeller arasındaki çelişme olduğu görülür. İnsanı köleleştiren, baskı altında tutan, gelişmeyi engelleyen, insanı insana kulluğa zorlayan ve bu tip ilişkileri meşru göstermeyi amaçlayan, baskıyı ve sömürüyü yasallaştıran irili ufaklı bütün ilişkilerden kurtularak, sınıf baskılarından bağımsız yaşamak isteyenlerle bunun önündeki gerici engeller ve baskılar arasındaki çelişme, devrimi zorunlu kılar. İşte, dünyayı ve toplumları sürekli değişime iten, sınıflar arası mücadeleyi kanlı kansız biçimleriyle geliştiren, savaşların, isyanların, başarıların ana nedeni budur.

Daha iyi ve daha özgür yaşamak isteyen sınıflar, kendilerini daha iyi yaşamaktan ve özgür olmaktan alıkoyan sınıfların, her türlü sınıf baskılarından ve baskı araçlarından kurtulmak ister. Devrim isteğinin özünde yatan itici güç budur. Devrime yol açan koşullar, üretim ve sınıf mücadelesi süreci içerisinde çalışan insanın bilincini, özellikle bir sınıf olarak proletaryanın bilincini eğitir. Bu mücadelede sınıflar karşı karşıya gelirler. Siyasi iktidarı ve baskı organlarını elinde bulunduran sınıf ya da sınıflar, üretim ilişkilerine kendi sınıf çıkarları doğrultusunda yön vermeye ve bu ilişkileri korumaya çalışırlar. Egemen sınıfların devlet biçimlerini daha baskıcı ve zorba biçimleriyle değiştirmeye iten, burjuvazinin gerici diktatörlüğünü faşist diktatörlük biçimine dönüştüren de, emekçi kitlelerin gelişen örgütlü mücadeleleri karşısında çaresiz kalmalarıdır; eski biçimde yönetemez hale gelmeleridir.

Günlük ekonomik mücadele pratiği içinde kazanılan bilinç ve bu sınıflar içinde kalan bilinç, egemen sınıfların siyasi dalaverelelerini kavrayamaz, devrim yapacak güç niteliğine ulaşamaz. Ancak bilimsel sosyalizmin ideolojisiyle birleştiğinde, çalışan insanın bilinci –özellikle proletaryanın bilinci– zenginleşir, devrimcileşir ve devrimin gerekliliğini kavrar. Biz buna, işçi sınıfı hareketi ile sosyalizmin aynı mecradan akması diyoruz. Ekonomik ve demokratik mücadele, siyasi ve ideolojik mücadele ile birleşerek, kitleleri, gelişmelerini önleyen kabuğu parçalamaya götürür. Onları yalnızca ulusal planda değil, uluslararası planda da ortak mücadele hedeflerine yöneltir; enternasyonalist bir ruh kazandırır.

Enternasyonalist ruh nedir?

Enver Hoca diyor ki: “Proleterya enternasyonalizmi, her ülke proletaryasının ve bütünüyle dünya proletaryasının eski kapitalist dünyayı şiddet yoluyla devirmek, burjuva iktidarını temellerinden yıkmak, üretim araçlarının ve insanın insan tarafından sömürülmesinde kapitalistlere hizmet eden her şeyin efendisi olmak uğruna verdikleri mücadeledeki düşünce ve eylem birliğidir.”

Herhangi bir ülkede verilen devrimci mücadele, dünya proleter devriminin bir parçasıdır. Görevlerimizi yerine getirirken, özel olarak ülkemiz proletaryasına ve halkına, genel olarak da dünya proletaryasına ve devrimci halklarına karşı sorumluyuz.

Bir ülkedeki gerici sınıflar, iktidarını korumak ve halk hareketlerini ezmek için nasıl uluslararası sermayenin ve dünya gericiliğinin desteğini alıyorsa, revizyonistler nasıl dünya revizyonist hareketinin uluslararası merkezlerinden destek buluyorlarsa, oportünistler uluslararası dayanaklarından güç alıyorsa, dünya halkları ve devrimci proletaryası da, uluslararası dayanışmalarını sürdüreceklere ve birbirlerine düşünce ve eylem alanlarında yardım edeceklerdir. Proleterya enternasyonalizminin özü, bir ülkedeki devrimci hareketin çıkarlarını, dünya proleter hareketinin çıkarlarından koparmamak ve dünya proleter hareketinin çıkarlarını temel almaktır. Bu temel ilkeyi özümleyen ruh enternasyonalist ruhtur; birinci enternasyonalist görev de, kendi ülkemizde devrimi gerçekleştirmektir.

Bunun için ne yapılmalıdır?

Devrimin gerçekleştirilmesi, üç temel silahın oluşturulması, işletilmesi ve sağlamlaştırılmasına bağlıdır. Bunlar, parti, yurtsever birleşik cephe ve ordudur.

Devrimci mücadelede, objektif koşulların doğru değerlendirilmesi temelinde, tayin edici rolü devrimci parti oynar. Partiyi de koşullar zorunlu kılar. Çünkü devrim, sınıfların, partilerin iradesinden bağımsız olan koşulların zorunlu ürünüdür.

Günümüzün acil görevi, devrimci grup, kişi ve örgütlerin birleştirilerek proleterya partisinin yaratılmasıdır. Benim amacım da budur. Bu sürece katkıda bulunmaktır. Birliği gerçekleştirmek için, temel görüşlerimizi, acil siyasal görevlerimizi bütünüyle ortaya koyan siyasal bir program üzerinde anlaşmamız gerekiyor. Parti, kit-

lelere ve bilimsel sosyalizmin ideolojik ve teorik temellerine dayanmalıdır.

Lenin der ki:

“Bütün sosyalistleri birleştiren ve onların inançlarına kaynak olan, mücadele yöntemlerinde ve eylemlerinde uyguladıkları devrimci teori olmadan güçlü bir sosyalist parti olamaz.”

Ülkemizde, kendilerine “proletaryanın partisiyiz” diyen beş-altı tane parti var. Bu konuda ne düşünüyorsunuz?

Proletaryanın sınıf birliğinin en yüksek biçimi olan proletaryanın devrimci partisi için Lenin “...bu parti, önderleri, sınıfı ve yığınları homojen ve bölünmez bir bütün içinde birbirine bağlamayı başarmadan böyle bir ada layık olamaz” der. Ben, bu tanımı örnek alarak, ülkemiz bugüne dek bu ada layık bir partiye sahip olamamıştır diyorum. Proletaryanın adına layık olmasının en önemli belgesi de, bence, devrime önderlik edebilmesi ve devrimi başarıya ulaştırabilmesidir. Bu görevi yerine getirememiş bir parti, yaşamının belli bir döneminde, doğru bir yol izlemiş olsa bile, doğru fikirleri kağıt üzerine geçirmiş olsa bile, bu ada layık değildir. Önemli olan, kağıt üzerine değil, doğruları hayata geçirmektir.

Dünya devriminin tarihine bakarsak, görürüz ki birçok parti, ülkesini devrime götürmüş, objektif koşulların devrime uygun olmasına karşın, birçok parti de devrimi gerçekleştirmek bir yana, partilerini oportünizmin, revizyonizmin bataklığına düşürmüştür.

Türkiye devrimi, mutlaka, tek bir partinin damgasını taşıyacaktır. Üç, beş, elli parti de olabilir. Önemli olan, devrime damgasını vuracak partinin niteliğidir. Bana göre, devrim süreci içerisinde, revizyonizm, oportünizm ve her türden gericiliğe karşı, benim de içinde yer alacağım, uluslararası devrimci proletarya hareketinin tezlerini temel alan, modern revizyonizme, üç dünya oportünizmine, maceracılığa karşı olan siyasi hareketlerin belli bir mücadele

süreci içerisinde, ideolojik mücadele süzgecinden geçerek, eleştiri özelleştiri sonucu oluşturacakları birleşik proletarya partisi, Türkiye devrimine damgasını vuracaktır.

Ülkemiz devrimi, hiçbir ülkenin devrimini kopya edemez. Koşulları gereği hiçbir ülkenin devrimine de benzemeyecektir. Bizim için, tek başına ne Sovyet tipi “ayaklanma”, ne de Çin modeli “halk savaşı” biçimleri geçerli değildir.

Amacımız, proletaryanın siyasi iktidarını kazanması, çalışan insanların tam olarak kurtulması için sosyalist toplumun örgütlenmesi ve sınıfsız topluma geçişin koşullarının yaratılmasıdır. Önümüzdeki görevler, proletaryanın sınıf kavgasını örgütlemek, bu savaşın ateşini diğer emekçi kitlelere taşımak ve bu ateş içinde emekçi kitleleri kaynaştırmak ve bu savaşın sağlıklı yürütülmesini sağlayacak yöntemleri ve ülkemiz devriminin özgül yasalarını bulmaktır. Ülkemiz gerçeği, kendi yolunu, tarihi, ekonomik ve toplumsal yapısına göre çizecektir.

Bir ülkede, devrimin hedeflerini, görevlerini, dostlarını ve düşmanlarını, mücadele biçim ve araçlarını saptarken, o ülkenin toplumsal ve ekonomik yapısının belirlenmesi gerekir. Farklı yapılar farklı çelişmeleri içerirler ve her farklı çelişme farklı yöntemlerle çözülür. Siz ülkemizi ve ülkedeki başlıca çelişmeleri nasıl değerlendiriyorsunuz?

Ülkemiz karmaşık bir gelişme süreci içindedir. Değişik nitelikte birçok çelişmeyi bağrında taşır. Ancak bu çelişmelerden bir tanesinin varlığı ve gelişmesi, öteki çelişmelerin niteliğini belirler ve etkiler. Görevimiz, tayin edici rol oynayan bu çelişmeyi saptamak ve devrimci sınıf güçlerini bu hedef doğrultusunda, diğer çelişmeleri de gözden uzak tutmadan ve onlardan da yararlanarak, yönetmektir.

Varlığı ve gelişmesi, diğer çelişmelerin varlığını ve gelişmesini tayin eden çelişmeye baş çelişme diyoruz. Her gelişme sürecinin

belirli bir aşamasında baş çelişme tektir. İki ya da üç tane baş çelişme olmaz.

Ülkemizdeki başlıca çelişmeler dünyamızdaki temel çelişmelerden kaynaklanır ve etkilenir. Dünyamızdaki başlıca toplumsal çelişmeler şunlardır:

Burjuvazi ile proletarya arasındaki çelişme.

Sosyalizm ile kapitalizm arasındaki çelişme.

Kapitalist ve emperyalist ülkelerle, sömürge ve yarı sömürge ülkeler arasındaki çelişme.

Emperyalistlerin kendi aralarındaki çelişmeler.

Bu çelişmeler birbirlerini etkiler, birbirlerine bağlıdır. Ancak bir tanesi, diğerleri üzerinde tayin edici rol oynar. Bu, baş çelişmedir. Dünyamızdaki baş çelişme, iki süper devlet ile dünya halkları arasındaki çelişmedir.

Ülkemize bakalım:

Ülkemiz, feodal kalıntıları bağrında taşıyan, ABD'nin başını çektiği emperyalizmin hegemonyası altında, Sovyet sosyal emperyalizminin siyasi, ekonomik ve kültürel etkinliklerinin günden güne arttığı, yarı sömürge bir ülkedir. Feodal üretim ilişkilerini belli bir oranda bağrında içermekle birlikte, emperyalizme bağımlı kapitalist üretim ilişkileri egemendir.

.....

Önümüzdeki devrim Anti Emperyalist Demokratik Halk Devrimidir.

Demokratik devrim mücadelemizin hedefi, başta ABD ve AET emperyalizminin hegemonyasını kaldırmak, Sovyet emperyalizminin hegemonya adımlarını yok etmek ve yayılcılığını önlemek ve her türden emperyalist sömürüye son vermek için emperyalizmin işbirlikçilerininin maddi ve manevi güçlerini ezerek demokratik halk diktatörlüğünü kurmaktır.

Bu mücadelede, devrimci proletaryanın partisi, milli bağımsızlık, özgürlük, demokrasi ve sosyalizm mücadelesinde halka önderlik etmelidir.

Yabancı emperyalist devletlere olan her türlü ekonomik ve siyasi bağımlılığa son verilmeli ve tam milli bağımsızlık elde edilmelidir.

Halk devrimi, anti emperyalist demokratik aşamada durmaksızın, sosyalist aşamaya ilerletilmelidir. Sosyalist sanayi kurulmalı ve geliştirilmelidir. Tarım kolektifleştirilmeli, geliştirilmeli ve makinalaştırılmalıdır. Mücadele ile kazanılmış sosyalist anavatanımız ve diğer gerçek sosyalist ülkeler, emperyalistlerin, revizyonistlerin ve onların uşaklarının düşmanca emellerine ve faaliyetlerine karşı korunmalıdır. Eşitlik, milli bağımsızlık ve toprak bütünlüğüne saygı, işçilerine karışmama ve karşılıklı yarar temeli üzerinde, diğer ülkelerle yeni ilişkiler kurulmalıdır.

İdeolojik ve kültürel alanlarda devrimler yapılmalı, eski dünyanın olumsuz mirasları bir süreç içerisinde yok edilmelidir.

Anlaşılacağı gibi, yarı sömürge yapının parçalanabilmesi için emperyalizme karşı, emperyalistleri ve işbirlikçilerini ve bunların dayandıkları maddi ve toplumsal ilişkileri hedef alan bir mücadele yürütülmelidir. Burada asıl hedef, dünya halklarının baş düşmanı iki süper devlet ve onların işbirlikçileridir.

Emperyalizmin çıkarlarını, ekonomik bağımlılığından ötürü kendi çıkarlarıyla birlikte savunan işbirlikçi tekelci burjuvazi ve toprak ağalığı içindeki somut hedeftir. Yani emperyalizmi tasfiye etmeye yönelik bir hareket, emperyalizme bağımlı işbirlikçi tekelci burjuvazinin ve toprak ağalarının, toprak kapitalistlerinin siyasi iktidarını devirmelidir. Böyle bir hareket, emperyalizmin çıkarlarını da tasfiyeye yönelmiştir, dolayısıyla emperyalizmi karşısında bulacaktır.

Öte yandan, ABD'nin başını çektiği emperyalist hegemonyaya karşı yürütülecek bu mücadele, Sovyet emperyalizmine ve onların işbirlikçilerine karşı yürütülecek mücadele ile birleştirilmelidir. Faşizme karşı mücadele, sosyal faşizme karşı mücadele ile; emperya-

lizme karşı verilecek mücadele sosyal emperyalizme karşı mücadele ile birleştirilmeden anti emperyalist mücadele verilemez. Anti emperyalist mücadelenin özü budur.

Ülkemiz feodal kalıntıları bağrında taşıyor. Bu, feodal kalıntılara ve buna tekabül eden toplumsal-kültürel ilişkilere karşı, siyasi ilişkilere karşı mücadelenin gündemde olması demektir. Ulusların kaderlerini tayin hakkı ilkesinin hayata geçirilmesi, büyük toprakların topraksız ve az topraklı köylülere dağıtılması, feodal ilişkilerin tasfiye edilerek, köylülerin siyasal hak ve özgürlüklere kavuşturulması... Demokratik mücadelenin özü de budur.

Proletarya, sömürü düzeninden rahatsız olan bütün sınıf ve tabakaları, sınıf mücadelesinin ateşi içinde birleştirmek, onları demokratik halk devrimi hedefleri doğrultusunda eğitmek, örgütlemek ve onlara önderlik etmek zorundadır.

Önderliği nasıl tanımlayabiliriz?

Önderlik görevini yerine getirmenin birinci koşulu partidir. Bu konuda Stalin şöyle der:

“Önderlik... kitleleri partinin çizgisinin doğru olduğuna ikna etme yeteneği, kitleleri partinin durumuna getirecek ve onları kendi tecrübeleriyle partinin siyasetinin doğru olduğunu kavramada yardımcı olacak sloganları ortaya atma ve uygulama yeteneği, kitleleri partinin siyasi bilinç düzeyine yükselterek kitlelerin desteğini kazanma ve belirleyici mücadeleye onları hazırlama yeteneği demektir.”

Bu işlemler ve ilişkiler, uzun bir mücadele sürecini gerektirir. Devrimci mücadele süreci budur.

Ülkemizde baş çelişme, halkımız arasındadır. Bu çelişmenin pratikteki çözümü, faşizme karşı mücadele, ancak ve ancak sosyal faşizme karşı mücadele temelinde mümkündür. Buna bağlı olarak, ABD emperyalizmine karşı mücadele, faşizme karşı mücadele

ile birleşirken, sosyal faşizme karşı mücadele, sosyal emperyalizmle karşı mücadele ile birleşmek zorundadır.

Devrim, şu temel çelişmelerin çözümünü zafere ulaştacaktır.

Emperyalizm ve sosyal emperyalizmle halkımız arasındaki çelişme,

Burjuvaziyle proletarya arasındaki çelişme,

Feodal kalıntılarla köylülük arasındaki çelişme,

Ve bir bütün olarak, emperyalist ve sosyal emperyalist devletlerin işbirlikçileri ile halkımız arasındaki çelişme...

Ve uzun devrimci mücadele, bu süreç içerisinde Marksizme ters düşen bütün siyasi akımları yenilgiye uğratmak zorundadır. Sapmaları yenilgiye uğratmayan bir hareket yenilir. Çağımızda, özellikle de ülkemizde, Sovyet emperyalizmini hedef almayan bir devrim, devrim adına layık olamaz.

Anlaşıldığı kadarıyla, devrim, şu temel çelişmenin çözümü sonucunda olacaktır: Emperyalizm ve sosyal emperyalizm ve onların yerli işbirlikçileri ile halkımız arasındaki çelişme. Burada, esas darbenin faşizme ve ABD emperyalizmine vurulması gerektiğini anlıyoruz. Neden?

Bir çelişmede çelişen iki yön bulunur. Bu yönlerden biri esas, diğeri talidir. Çelişen yönler eşit olarak ele alınamazlar. Yönlerin hangisi egemense, sürecin niteliğini belirler. Örneğin ülkemiz temel çelişmesini ele alalım. Bu çelişmede egemen yön, emperyalizm ve işbirlikçilerinin (sosyal emperyalizm ve işbirlikçileri de içinde) bulunduğu yöndür. Bu nedenle ülkemize yarı sömürge diyoruz.

Bir yanda emperyalizm, sosyal emperyalizm ve işbirlikçileri. Diğer yanda halkın güçleri.

Bir çelişmenin karşıt yönleri de içlerinde özgül çelişmeler taşır- lar. Biz bu çelişmenin düşman yönünü, kendi iç çelişmeleriyle bir- likte ele almak ve asıl darbeyi, bu çelişmenin içinde bulunan hangi noktaya vuracağımızı saptamak zorundayız. Şimdi düşman yönde- ki çelişmeleri ele alalım:

Emperyalizmin güçleri ile sosyal emperyalizmin güçleri arasın- daki çelişmede, gelişen yön sosyal emperyalizm olmakla birlikte, egemen durumda olan ABD ve AET emperyalizmidir. Bu nedenle, darbenin asıl hedefi, günümüz koşullarında özellikle ABD emper- yalizmi ve faşist işbirlikçileridir. Halkın güçleri esas darbesini bu noktaya indirmeli, fakat ABD ve AET'nin gerilemesi ve yok olma- sı halinde Sovyetlere de gelişme ve yerleşme hakkı tanımamalıdır- lar.

Çelişmenin bir yönü içinde asıl darbeyi bir noktaya vurmak ve onunla rekabet eden yanın emellerini görmemek, düşmanın bir ka- nadını geriletirken bir kanadının güçlenmesine yol açar. Bu nede- le, vurulacak darbenin, düşmanın bir kanadının işine yaraması de- ğil, halkın güçlerinin büyümesine ve gelişmesine yardımcı olması gerekir.

Bu konuda şöyle düşünüyoruz:

Bu aşamada hedefimiz ABD emperyalizmi ve faşist işbirlikçile- ridir. Bu hedef doğrultusunda mücadelenin başarısı, revizyonizmin, oportünizmin, her türden gericiliğin ve maceracılığın yenilmesine bağlıdır. Yani emperyalizme ve sosyal emperyalizme karşı mücade- le, bir sürecin birbirine sıkı sıkıya bağlı iki temel hedefidir. ABD yenilmeden devrim mümkün olmadığı gibi, Sovyet emperyalizmi yenilmeden de devrim mümkün değildir. Sözünü ettiğimiz yenilgi ulusal planda ele alınmaktadır.

.....

.....

KAYSERİ KONUŞMALARI

Soru: İçinde bulunduğumuz şu tarihi aşamada, hedefimizin ABD emperyalizmi ve onların işbirlikçileri olduğunu söylüyorsunuz. Bunun yanında, mücadelenin başarısını, revizyonizmin, oportünizmin, her türden gericiliğin ve maceracılığın yenilgisine bağlıyorsunuz. Burada, sizce en başta ele alınması ve mücadele edilmesi gereken tehlike olarak neyi saptıyorsunuz?

Yılmaz Güney: Proleter devrimci hareketin önünde engel olarak bulunan modern revizyonizm... revizyonizm, sağ ve “sol” oportünizm, reformculuk, dogmatizm, sekterizm, maceracılık, subjektivizm gibi tehlikeleri içinde, en başta ele alınması gereken modern revizyonizmdir. Özellikle bazı ülkelerde devlet olanaklarını da elinde bulundurmuş olmasından gelen avantajlarını da hesaba katarsak, uluslararası proleter devrimci hareket için en tehlikeli düşman olma özelliğini hâlâ korumaktadır.

Revizyonizme, onların gizli açık uzantılarına karşı, kültür-sanat alanları da içinde olmak üzere, bütün alanlarda tutarlı bir mücadele sürdürülmeden, ideolojik ve siyasi bakımdan yönlendiriciliği ve etkinliği yenilgiye uğratılmadan, diğer sapmalara karşı olsun, faşizm ve emperyalizme karşı olsun başarı kazanılamaz, devrim hedeflerine sağlıklı ulaşılamaz.

Sınıf kökleri var oldukça revizyonizm her zaman ciddi bir tehlike olarak var olacaktır. Ve biz, revizyonizmle, sınıfsız topluma dek, iç içe, yan yana olacağız ve onun maddi köklerini, yani ulusal ve uluslararası plandaki köklerini kurutmak için mücadele edeceğiz. Revizyonizme karşı mücadele, sınıfsız toplumun inşasına dek sürecektir. Revizyonizm, türlü kılık ve görünümde, geriye dönüşün teorilerini tezgahlamaktadır ve kendisini Marksist-Leninist genel doğrularla gizlemeye çalışmaktadır. Her türlü sapmanın kaynağı revizyonizmdir.

Bu arada belirtmek isterim ki, mücadele edilmeyen ya da küçümşenen herhangi bir sapmanın da en tehlikeli hale gelebileceğini unutmamak gerekir. Sağ ve “sol” oportünizmin, maceracılığın, dogmatizmin, sekterizmin ve reformculuğun da proleter devrimci hareket önünde yarattığı engeller mücadele ile kaldırılmalıdır.

Yalnız, sözlerimden şu yanlış anlam çıkartılmamalıdır. Nasılsa esas tehlike modern revizyonizmdir. Öyleyse, faşizme ve emperyalizme karşı mücadele talidir. Böyle bir siyaset izleyenler teoride ne denli keskin olurlarsa olsunlar, pratikte ABD ve AET emperyalistlerinin ve işbirlikçilerinin ekmeklerine yağ sürerler ve giderek onların saflarında yerlerini alırlar; böyle unsurlar vardır. Bu sağ oportünizmdir. Faşizmi ve her türden emperyalizmi ve gericiliği yenibilmemiz için, bu nedenle, revizyonizme ve oportünizme karşı mücadele esastır diyoruz. Revizyonizme karşı mücadele etmeksizin, diğer sapmalara karşı mücadele edilemez. Çünkü bütün sapmalar, özünde revizyonizmin şu ya da bu biçimi, veya şu ya da bu tondaki biçimleridir. Kısaca, her türden sapmanın anası revizyonizmdir. Ayrıca faşizme ve emperyalizme karşı mücadele ancak ve ancak, modern revizyonizme ve onun uluslararası köklerine, onların çeşitli kılıktaki yordakçılıklarına karşı mücadele temelinde başarı kazanabilir. Yani faşizme ve emperyalizme karşı mücadele, revizyonizme ve sosyal emperyalizme karşı mücadeleden kesinlikle ayrılamaz. Faşizm ve sosyal-faşizm, zaman zaman aynı pınarlardan su içerler. Aralarındaki rekabet ve çelişmelerin içeriği gözden irak tutulma-

mak kaydıyla, bunlara karşı verilecek mücadele mutlaka birleştirilmelidir. Değişen tarihi koşullarda, birinden birine yaslanmamak ve onların ekmeğine yağ sürmemek kaydıyla, aralarındaki çelişmelerden yararlanmak gerekir.

Şu noktayı önemle belirtmeyi gerekli görüyorum. Bugün revizyonist saflarda, öylesine dürüst ve içten insanlar vardır ki, maceracı saflarda öylesine yiğit ve kararlı insanlar vardır ki, bunlar sahip oldukları siyasetlerin içeriğini kavramadıkları için oradadırlar. Onlara karşı, devrimci esnekliği göstermemek, onları kazanmak için gayret göstermemek büyük bir hata olur.

Şu bir gerçektir ki, proleter devrimci düşünce ile halkın çeşitli kesimlerinin etkisinde kaldığı revizyonist, reformist ve benzeri her türlü burjuva düşünce ve eğilimler arasındaki çelişme, uzlaşmaz sınıf çelişmeleridir. Bu tip düşünce biçimlerine karşı uzlaşmaz mücadele verilmelidir. Fakat öyle insanlar vardır ki, en içten duygularla halkın kurtuluşu amacını taşıyorlar, gerçekten devrim isteğiyle doludurlar. Gelgelelim, bilgi, deney, araştırma ve inceleme yetersizlikleri nedeniyle, proleter devrimci ideolojiye aykırı düşüncelere ve eğilimlere sahiptirler. Bu insanlarla, proleter devrimci düşünceye sahip insanlar arasındaki çelişmeler, genellikle uzlaşmaz çelişmeler değildir. Çoğunlukla halk arasındaki uzlaşır çelişmelerdir. Bu nedenle, yanlış düşüncelere karşı tavrımız ile sağ olsun “sol” olsun, yanlış düşüncelere sahip insanlara karşı almamız gereken tavrı birbirine karıştırmamalıyız. Yanlış düşüncelere karşı uzlaşmaz bir mücadele yürütürken, yanlış düşüncelere sahip arkadaşlarla, onları yanlışlardan arındırabilmek için uzlaşmalı ve onları sabırla eğitmeliyiz, ikna etmeye çalışmalıyız.

Şu nokta iyice aklımıza yazılmalıdır: Uzlaşmaz sınıf karşıtlıklarından kaynaklanan ideolojiler ve siyasetler uzlaşamazlar. İki çizgi arasındaki siyasi mücadelenin sonucunu en sonunda silahlar belirleyecektir. Bu noktayı iyi kavramalıyız. Yanlış görüşlü arkadaşları eğitmek, onları kazanmak için gerekli sabrı göstermemek, onları

namluların ucuna teslim etmek demektir ki, bu tavır, cinayete başında seyirci kalmakla, boğulma olasılığı bulunan bir insana yüzme öğretme olanağımız varken, bu olanağı kullanmama ile benzerlik gösterir.

Halktan insanları, arkadaşlarımızı, en son umut kırıntısının yok olacağı ana dek, yanlış siyasetlerin etkisinden kurtarmak için yoğun, bilime dayalı bir çaba göstermeliyiz. Bu çabayı göstermemişsek, içimizde kuşku varsa, karar anında elimiz titreyebilir. Tereddütte düşmemek için, geçtiğimiz ve geçeceğimiz yolun doğruluğuna, taktik ve çalışma biçimlerimizin doğruluğuna bize düşen sorumluluk ve görevleri sonuna dek yerine getirdiğimize kesinlikle kuşku-muz olmamalıdır.

Sınıflar mücadelesi soyut bir şey değildir. Sınıf mücadelesi, emperyalistlere ülkemizi ve halkımızı sömüren sınıflara, onların siyaset, ideoloji, kültür ve yarattıkları toplumsal alışkanlık ve eğilimlere karşı ve bunların maddi ve toplumsal temellerine karşı yürütülen bir mücadeledir. Sömürücü sınıfları ve onların ekonomik, anti demokratik siyasi ve toplumsal dayanaklarını ortadan kaldırmayı amaçlar. Bunun için, Marksizme yabancı ne varsa, feodal, küçük burjuva ve burjuva fikirlere karşı mücadeleyi içerir. Revizyonist, reformist ideolojilere karşı, sağ ve “sol” oportünist eğilimlere karşı mücadeleyi içerir. İçimizde yürüttüğümüz sınıf mücadelesi ile dışa karşı yürüttüğümüz sınıf mücadelesini canlı biçimde birleştirmeliyiz.

Öte yandan, revizyonizme karşı mücadele adı altında, geçmişte ve günümüzde her şeyin olumlu ve olumsuz yanlarını doğru değerlendiremeyen, yanlış tutumları yüzünden bir yığın iyi niyetli ve dürüst unsuru ürküterek revizyonizme ve oportünizme hizmet eden kişiler ve gruplar, izledikleri sektör, tek yanlı siyasetleriyle, revizyonistlerden daha çok devrime zarar vermişlerdir, vermektedirler. Bu siyasetler, bir yığın dürüst unsuru revizyonizmin ve oportüniz-

min karanlığına değil, bilimsel sosyalizmin aydınlığına çekmekle görevlidirler.

Revizyonizmin etkisinde kalan aydınlara, sanatçılara, işçilere, köylülere ve tüm emekçilere karşı, esnek, anlayışlı, öğretici, onları uzun bir süreç içinde revizyonizmin sınıfsal içeriğini kavratarak eğitmeyi, kazanmayı amaçlayan bir siyaset izlenmesi gerekliliğine inanıyorum ve bunu başarmaya çalışıyorum. Bu nedenle bana yöneltilen, muhtemel “revizyonizmle uzlaşıyor”, “oportünizmle uzlaşıyor” ve hatta “revizyonist”, “oportünist” vb. suçlamalarını da umursamıyorum.

Ve hatta, açıkça şunu bile söylemekten çekinmiyorum: Bazı insanlar ve gruplar, benim düşündüğüm gibi düşünmüyor olabilirler, özellikle de Sovyetler Birliği'nin şu gün içinde bulunduğu durumu kavramamış olabilirler, benim düşündüğüm programı bile kabul etmiyor olabilirler. Eğer hayatın bana kazandırdığı deneyler ve yetenekler, belli konularda o insanlarla birlikte davranmamı, birlikte yürümemi uygun görüyorsa, ben o insanlarla birlikte yürümekten zerre kadar çekinmem. O insanlarla, birliğim üç gün sonra bitecek bile olsa, ben o üç günü birlikte yürümek için gerekli esnekliği gösterir ve gerekli adımları atarım ve böyle de yapıyorum, böyle yapmaya da devam edeceğim. İnanıyorum ki, o insanların devrim isteyen özleri, bizi, ortak eylemler, ortak çabalar sürecinde, proleter devrimci saflarda birleştirecektir.

İzin verirseniz, Lenin'den bir bölüm okumak istiyorum: “...Bugün binlerce çevre bizim yardımımız olmadan, kesin bir program ve amaç saptamadan sadece olayların etkisiyle her yerde ortaya çıkmaktadır. Sosyal-Demokratlar bu çevrelerin mümkün olduğu kadar çoğuyla doğrudan ilişki kurmayı ve güçlendirmeyi, bunlara yardım etmeyi, kendi bilgi ve deneylerinden onları yararlandırmayı ve kendi devrimci inisiyatifleriyle onları harekete geçirmeyi kendilerine görev edinmelidirler. Açıkça anti sosyal demokrat olanlar hariç, böyle çevrelerin ya doğrudan doğruya Parti'ye katılmalarını

ya da kendilerini Parti ile aynı çizgiye getirmelerini sağlayın. İkinci durumda onlardan, programımızı kabul etmelerini ve bizimle mutlaka örgütsel ilişkilere girmelerini istememeliyiz. Sosyal demokratların bunlar arasında etkin bir şekilde çalışmaları şartıyla, bunların uluslararası devrimci sosyal demokrasi davasına sempati-leri ve protesto havaları yalnız başına bile yeterlidir; çünkü bu sempatizan çevreler olayların etkisi altında önce demokratik yardımcı-lar ve daha sonra da sosyal demokrat İşçi Sınıfı Partisi'nin inanmış üyeleri haline geleceklerdir.”(88)

Yalnız burada, Lenin'in kemikleşmiş unsurlarla, sempatizan ve yeni unsurları birbirinden ayrı ele aldığı unutmamak gerekir.

Bir devrimci başlıca nelere dikkat etmelidir?

Birincisi teoridir. Devrimci teori olmadan devrimci pratiğin olmayacağı açıktır. İkincisi amaç, üçüncüsü bu amaca kimlerle, nasıl ulaşılabileceği konularının berraklaştırılması, dördüncüsü de çalışma biçimi ve yöntem sorunudur.

Bir devrimci, bilimsel sosyalizmin temel ilkelerine, bütün hayatı boyunca sadık olmalıdır. Bir devrimcinin yurdunu ve halkını sevmesi, yurdunun bağımsızlığı ve halkının özgürlüğü, mutluluğu için hayatını ortaya koyması, onun en doğal özelliğidir. Halkının değerlerine, tarihinin ulusal ve demokrat çevrelerine sahip çıkması beklenir. Onu devrim yoluna iten ilk adım, bu sevgi ve istek, sömürücü sınıflara duyduğu soylu kin ve nefrettir. O her zaman toplumun ve halkın çıkarlarını kendi çıkarlarının üstünde tutacak ve birleşebileceği en geniş kitlelerle, pratik mücadele içerisinde birleşecektir.

Bir devrimci bu temeller üzerinde, disiplinli ve ilkeli bir çalışma yöntemi uygulamalı, geniş bir kültüre, yüksek inanca ve siyasi olgunluğa sahip olmalıdır. Açık yürekli, açık sözlü ve dürüst, adil, yiğit ve fedakâr, kitle içinde erime yeteneğine sahip ve örgütleyici olmalıdır.

Bir devrimci, hem teorik düzey bakımından yüksek, hem de pratik alanlarda işinin ve görevinin ustası olmalıdır. Sadece genel propaganda ve ajitasyon ölçüleri içinde ağzının laf yapması yeterli değildir. Bize iş yapan adam gereklidir. Acılar, zorluklar ve baskılar karşısında dirençli olmak zorundadır. Yalan, ikiyüzlülük, lafazanlık, laubalilik, ahlaki yozlaşma, kibirlilik, tembellik, gösteriş, dar görüşlülük, derme çatma bilgi, mevki hırsı, devrimciliği bir imtiyaz gibi görme, adam kayırma, grupçuluk, eleştiri özeleştiriden kaçınma, devrimci esneklikten uzak olma, yabancı şeylere karşı körü körüne tapınma, taklitçilik ve kendi değerlerini küçümseme gibi olumsuzluklara karşı, gerek kendi içinde, gerekse kendi dışında uzlaşmasız bir savaş verilmelidir.

Ayrıca bir devrimci, zamanı, yeri, koşulları iyi değerlendirmek, zaman, yer ve koşullara uygun esnek taktikleri belirlemek, dünyayı, toplumu ve kendisini bir civciv sabrıyla değiştirmekle görevlidir. Bu nedenle, neyi, nasıl, kimlerle ve ne zaman, ne kadar zamanda, ne için, kimler için, kimler yararına değiştireceğini bilmelidir. Yani, hedefini, dostlarını ve düşmanlarını, mücadele araçlarını ve zamanını doğru saptamalıdır.

Civciv sabrı nedir?

Bir yumurtanın, kuluçkaya yatmış bir tavuğun altında ya da kuluçka makinasında, çürük ve hastalıklı değilse, özündeki çelişkilerin, kendisini civcive dönüştürecek ısı ve zaman koşulları sağlanırsa, yirmibir günde civcive dönüştüğünü biliyoruz. Bilimsel olarak kanıtlanmış bir gerçektir bu. Yumurtanın iç çelişmeleri, ısı ve zaman koşulları sonucu olgunlaşıyor ve yumurtanın kabuğunu içten, gagasıyla parçalayarak dışarı çıkıyor. Bu çelişme içtedir, çelişme yenileştirici ve değiştiricidir; bilimsel tezlerin kanıtıdır.

Biz, civciv sabrından, herhangi bir işi yaparken, iç ve dış koşulların uyumunun hesaplanmasını, acelecilikten sakınmayı, oluşumun gereklerini sabırla ve esneklikle yerine getirmeyi, inisiyatifin

gerektirdiği korkusuzluğu ve kendine güveni anlıyoruz. Cıvcive zamanından önce yapılacak herhangi bir müdahale örneğin zamanından önce cıvcive yardım amacıyla yumurtanın kabuğunu kırmak, cıvcivin ölümüne neden olur.

Cıvcive yardımcı olmak amacıyla aslında iyi niyetle, cıvcivi bir an önce kabuğundan kurtarmak için kabuğu kıranlar, kırmaya çalışınlar, zamansız ve gereksiz müdahalelerle o ana dek var olan birikimleri çarçur ederek cıvcivin ölümüne neden olan haylaz çocuklar vardır.

Devrimciler, haylaz çocuklar olmamalıdır. Tarih ve toplumsal koşullar kuluçkaya yatmış tavuktur. Toplumlar yumurtadır. Bir farkla ki: Toplumlar tam tamına yumurta örneğine benzemezler. Toplumların ortak iradesi ve gelişen bilinci vardır. Toplumsal değişimlerde şiddet ve şiddetin örgütlü bir parçası olan sabır, inat ve disiplin, toplumsal devrimlerin ebesidir.

Sınıflı toplumlarda, uzlaşmaz karşıtlığı olan sınıfların mücadelesi, yumurtayı cıvcive dönüştüren iç çelişmelere benzer. Devrim günü geldiği zaman, gelişmenin önünde bir engel olan toplumun, gününü, tarihi ve siyasi olarak doldurmuş kabuğunu, toplumun itici güçleriyle, gelişen güçleriyle içten parçalayacak, yeni bir toplum yaratacaktır. İşte bu noktada, demin söylediğim gibi, şiddet ve şiddetin bir parçası olan sabır ve anlayış, güçlü bir disiplin ve örgütlenme, devrimin ebesi olacaktır.

Haylaz çocuklar, yumurtanın hangi evrelerden geçerek cıvciv olabileceğini, bu evreler içindeki görevlerini doğru bilmiyorlar. Onların büyük bir kısmı, haylaz abilerinin yanlışlarından olumlu dersler çıkartarak cıvcive nasıl yardımcı olunacağını öğrenmişlerdir ve bir kısmı da öğreneceklerdir.

Hiç hata yapmadan devrim başarıya ulaşabilir mi?

İş yapan hata da yapar. Devrimci hareket düz bir yol izlemez... izleyemez. Devrimci hareketin zaaf ve yanlışlıklarını görüp umutsuzluğa kapılmamak gerekir. Ayrılıklardan paniğe kapılmamak gerekir. Böyle bir tutum, küçük burjuva bir tutum olur. Hangi konuda olursa olsun, her usta, belli bir süre çeşitli acemilikleri içeren çıraklık dönemlerinden geçmiştir. Her devrim başlangıçta acemidir; mücadele içinde olgunlaşır, zaaflarından arınır; ulusal ve uluslararası deneylerden dersler çıkartır ve er geç zafere ulaşır...

Dikkat edilmesi gereken şudur: Her şeyi kendi deneylerimizle öğrenmeye kalkışırsak, dünya devrimci hareketinin pratiğini gözardı edersek, devrim yapamayız. Dünya gericiliği de her ülkenin burjuvazisi de en az bizim kadar, dünyadaki devrim ve karşı devrim hareketlerinden dersler çıkartmaktadır.

KAYSERİ KONUŞMALARI

Soru: Sık sık “proleter devrimci” deyimini kullanıyorsunuz. Kimlere proleter devrimci diyebiliriz?

Yılmaz Güney: Kısaca, proletaryanın, yani işçi sınıfının gerçek sınıf diktatörlüğü için Marksizm-Leninizminin yol göstericiliğinde yürekten savaşan kişilere proleter devrimci diyoruz. Daha geniş ve özünü daha açık anlatmak gerekirse, diyalektik materyalist felsefeyi bilen, tarihin materyalist yorumunu yapabilen, yani diyalektik materyalizmin yasalarını toplumsal olaylara uygulayabilen, kapitalist toplumun temeli olan artı-değer kavramının özünü kavrayan, sınıf mücadelesi görüşünü savunan, sosyalizm anlayışını bu temeller üzerine oturtarak bilimsel anlamda özümleyen, sınıf mücadelesini, dünya devrimci hareketlerinin pratiğiyle zenginleştirerek, Marksizm-Leninizmin evrensel gerçeği ile ülkesinin somut pratiğini yaratıcı biçimde birleştirebilen ve bu noktadan hareketle, proletaryanın ideolojik, siyasi ve örgütsel önderliğinde, emperyalizme ve sosyal emperyalizme karşı mücadelede tüm emekçi kitleleri seferber ederek proletarya diktatörlüğü davası uğrunda, hem teorik hem pratik alanlarda savaşan kimselere proleter devrimci diyebiliriz. Proleter devrimci ile Marksizm-Leninizm aynı anlama gelir. Yani “Proleter devrimci” yerine “Marksist-Leninist” deyimini de kullanabiliriz.

“Emperyalizm ve sosyal emperyalizme karşı mücadele” dediniz. Bazıları, sadece emperyalizme, bazıları da sözde ne derlerse desinler, sadece sosyal emperyalizme karşı mücadele veriyorlar. Ve bunların bir kesimi Sovyetler Birliği’ni baş düşman kabul ederken diğer emperyalistleri unutuyorlar; bir kesimi de, Sovyetler Birliği’ni sosyalist bir ülke olarak görüyorlar ve sadece ABD’nin başını çektiği emperyalizme karşı duruyorlar. Bunlar da proletaryanın diktatörlüğü için mücadele ettiklerini söylüyorlar.

Emperyalizm ve sosyal emperyalizm ve bütün ülkelerin her türden gericileri dünya halklarının devrimi önündeki engellerdir. Özellikle de ABD ve SSCB dünya halklarının baş düşmanlarıdır. Günümüz koşullarında proleter devrimcileri revizyonistlerden, orta yolculardan ve küçük burjuva devrimcilerinden ayıran en temel ölçüt, Sovyetler Birliği’nin niteliği konusunda takınılan tavidir. Emperyalist bir ülkeyi sosyalist göstermeye çalışanlar ya da revizyonizmi sosyalizmin bir biçimi olarak kabul edenler proleter devrimciler olamazlar. Öte yandan, dünya halklarının baş düşmanını iki süper devletten tek süper devlete ve “özellikle” de Sovyetler Birliği’ne indirgeyen bu doğrultuda diğer emperyalistlerle ve “üçüncü dünya”nın gericileriyle işbirliği yapanlar da proleter devrimciler olamazlar.

Marksizm-Leninizm nedir?

Genel olarak, emperyalizm ve proleter devrimleri çağında, proletarya devrimlerinin teori, strateji ve taktiklerinin bilimi, sınıf mücadelesinin ideolojik ve teorik yol göstericisi, bir eylem kılavuzudur. Özel olarak da proletarya diktatörlüğünün teori ve taktiklerinin bilimidir.

Marksizm-Leninizm sadece kitap okunarak öğrenilebilir mi?

Sadece kitap okunarak Marksizm-Leninizmin teorik temel ilkeleri, yani diyalektik ve tarihi materyalizm, sınıf mücadelesi, Mark-

sist ekonomi politik, Marksist devlet anlayışı, Leninist parti, ütopyk sosyalizmden bilimsel sosyalizme nasıl geçildiği vb. konular, kabaca da olsa öğrenilebilir. Fakat bu bilgiler hayata geçirilmezse Marksist-Leninist olunamaz. Bilme ile yapma arasındaki, yani teori ile pratik arasındaki bağı kurmadan gerçek anlamda öğrenmeden söz edemeyiz. Otomobil kullanmasını pratikten kopuk, sadece kitap okuyarak öğrenmek nasıl mümkün değilse, Marksizm-Leninizm de sadece kitap okunarak öğrenilemez. Marksizm-Leninizm teorik çalışma yapılmadan da, yani bilimsel sosyalizmin temel eserleri okunmadan, incelenmeden sadece pratik mücadeleyle de öğrenilemez. Teorinin yol göstereceği bir pratik gereklidir. Devrimci teori olmadan devrimci pratik olmaz der ustalar. Bu bilimi öğrenmenin tek yolu, teori ile pratiği adım adım, yaşamın canlılığı içinde birleştirmekten, hatalardan dersler çıkartmaktan, yılmadan usanmadan mücadelenin içinde pişmekten geçer. Yani, emekçi halkın günlük hayat mücadelesine etkin bir biçimde katılarak, günlük mücadeleleri devrimin genel çıkarlarına bağlayarak, teorinin ışığında sınıf mücadelesinin gereklerini kesinlikle yerine getirerek, emperyalist, revizyonist ve her türden oportünist kuşatmaya karşı hayatın her alanında kararlı bir tutumla savaşıarak öğrenebiliriz. Proletaryanın davasına yürekten inanmayanlar, halkın devrimci gücüne güvenmeyen ve dayanmayanlar feodal, burjuva ve küçük burjuva yanlarına karşı uzlaşmaz mücadele vermeyenler, eleştiri özeleştiri silahını kullanmaktan kaçınanlar, Marksizm-Leninizmi öğrenemezler.

Marksizmin üç temel unsuru, sosyalizm, felsefe ve ekonomi politiktir, diyoruz. Bunların temelinin de sınıf mücadelesi olduğunu belirtiyoruz. Peki, sınıf nedir, sınıf mücadelesi nedir?

Sınıfı şöyle tanımlayabiliriz:

Üretim araçları karşısındaki durumları, yani üretim araçlarının sahibi mi, yoksa o araçlar üzerinde bizzat çalışan mı? Sahipse, üretim araçlarının nicel ve nitel durumu; üretim içindeki yerleri, yani iş ve görevleri, konumları, toplumsal zenginliklerden aldıkları maddi pay ve unvanları birbirine benzeyen, çıkarları birbirlerinin çıkarlarına siyasi, ideolojik ve ekonomik bağlarla bağlı, ruhi şekil-

lenmeleri birbirlerine çok yakın insan topluluklarına sınıf diyoruz. Örneğin, toplumsal üretim araçlarının sahibi ve ücretli emeğin kullanıcısı olan çağdaş kapitalistlere burjuvazi ya da burjuva sınıfı diyoruz. Yaşamak için iş güçlerinden başka satacak şeyleri olmayan çağdaş ücretli işçilere de proleterler, bunların oluşturduğu sınıfa da proletarya ya da işçi sınıfı diyoruz. İşte bu iki sınıf arasındaki mücadele, çağımızdaki bütün toplumsal mücadelelerin odak noktasını oluşturur.

Sınıflar, ilkel komünal toplumun son dönemlerinde, üretim güçlerinin gelişmesi sonucu ortaya çıkmıştır. Üretim güçlerinin gelişmesi, komünal üretim ilişkilerini zorlamış ve yeni bir üretim biçimini zorunlu kılmıştır.

Sınıf mücadelesini de şöyle anlatabiliriz:

Üretim güçleriyle, üretim ilişkileri arasındaki çelişmenin toplumsal alana yansması, kendini sınıf mücadelesi biçiminde gösterir. Örneğin kapitalist toplumun temel çelişmesi emek ile sermaye arasındaki çelişmedir. Bu çelişme, üretim sürecinde, üretimin toplumsal niteliği ile üretim araçlarının kapitalist özel mülkiyeti arasındaki çelişme biçiminde görünür. Bu da toplumsal plana, kapitalist toplumun iki ana sınıfı olan, burjuvazi ile proletarya arasındaki sınıf çelişmesi olarak yansır. Burjuvazi ile proletarya arasındaki çelişme uzlaşmaz niteliktedir ve er ya da geç, şiddet yoluyla çözülecektir.

Sınıf mücadelesi, sınıfların nicel ve nitel durumlarına göre, değişik zaman ve koşullarda, değişen taktik amaçlar taşır. Fakat, her sınıf mücadelesinin temel hedefi, siyasal iktidarı ele geçirmek ve yaşamı kendi sınıf çıkarları doğrultusunda değiştirmektir. Sınıf mücadelesi başlıca üç alanda, birbirlerine sıkı sıkıya bağlı olarak, aralıksız, hiç durmadan sürer. Ekonomik, siyasal ve ideolojik alanlarda sürdürülen bu mücadele, sınıfsız topluma ulaşıncaya dek durmaz. Sosyalist toplumda da sınıflar vardır, sınıf mücadelesi vardır. Sınıf mücadelesi sınıfsız toplumda yoktur. Sınıf mücadelesinin ni-

hai amacı, sınıf farklılıklarını ortadan kaldırmak değil, bu farklılıkların temel kaynağı olan sınıfları ortadan kaldırmaktır.

Sınıflı toplumlarda toplumsal devrimler kaçınılmazdır...

Siz Marksist-Leninist misiniz?

Yöneliş olarak evet... seçiş olarak evet... fakat henüz tam anlamıyla değilim... olmaya çalışıyorum. Eksiklerim, yetmezliklerim vardır. Ben proletarya devriminin gerekliliğine inanan, Marksizm-Leninizmin ideolojisini ve teorisini kavramaya çalışan, bu uğurda yoğun bir çaba harcayan bir devrimciyim. "Ben Marksist-Leninistim" demekle kimse Marksist-Leninist olamaz. Bir insanın Marksist-Leninist olduğunu, ya da olmadığını pratiği belirler. Derin eksiklerim ve zaafplarım vardır. Marksizm-Leninizm bilimini kavrayış düzeyim henüz yeterli değildir... Köklü biçimde öğrenebilmem için, özümleyebilmem için, proletaryanın devrimci mücadelesi içinde uzun bir süre yoğrulmam gereklidir. Her ne kadar cezaevlerinde devrimci mücadelenin gereklerini yerine getirmeye çalışıyorsam da bu yeterli değildir. Ben, Selimiye'de kendi gerçeğinin farkına varmış bir adamım; altı yıldır cezaevindeyim; mücadele pratiğim çok sınırlıdır. Bu konuda daha çok gencim ve çırağım. Evet bir çirak. Kendini yanılmaz Marksist-Leninistler olarak sunan ve ahkam kesen, yanlış siyasetleriyle devrimci birikimleri çarçur eden, bir yığın genç insanın ölümüne, bir yığın genç insanın gereksiz acılara boğulmalarına neden olan küçük burjuva devrimcilerinin, devrimciler arasına düşmanlık duyguları yayan "sol" oportünistlerin, küçük ayrılıkları abartan, bir bardak suda fırtınalar kopartan, küçük burjuva milliyetçi ve darbeci görüşleri Marksizm-Leninizm olarak sunanların, kendilerinden başka Marksizm-Leninizm tanımayan, fakat sık sık görüş değiştirdikleri halde Marksizm-Leninizmi kendilerinden başkalarına uygun görmeyenlerin, Marksizm-Leninizme saygılı olmaları gerekir. Ama onların sınıf karakterleri böylesine dürüst bir tutuma engeldir.

Peki Marksizm-Leninizmi kavramada henüz tam anlamıyla ye-

terli olmadığını söylemenizle, bazı konularda açıklama yapmanız, önerilerde bulunmanız, hatta kesin eleştiriler getirmeniz çelişmiyor mu?

Kesinlikle çelişmez. Ben, doğruluğu hayat tarafından kanıtlanmış, dünya devrimci hareketinin acı deneyimleriyle kazanılmış derslerden çıkardığım sonuçları anlatıyorum ve anlattıklarım, önerilerim yüzde doksan doğrudur. Konuşma koşullarıyla sınırlı olduğumuz için, biraz eksik olabilir. Kendi etimle kemiğimle acısını duyduğum bazı olumsuzluklar da öğretmen olmuştur bana.

Ayrıca, Marksizm-Leninizmi iyice öğrendikten sonra konuşayım, iyice öğrendikten sonra mücadeleye girmeliyim, demek yanlışır. Mao, bir yazısında, devrim yapmaya başladıklarında karşılaştıkları şeyin Marksizm-Leninizm değil, oportünizm olduğunu, gençliğinde *Komünist Manifesto*'yu bile okumamış olduğunu söyler. Yine bir yazısında, Komünist Partisi'ne katıldığında, devrim yapılması gerektiğini bildiğini, ama neye karşı, nasıl yapılacağını kavrayamadığını belirtir. Emperyalizme ve eski topluma karşı harekete geçilmiştir. Fakat "Emperyalizmin ne menem bir şey olduğunu pek kavrayamıyordum, ona karşı nasıl devrim yapabileceğimizi ise, daha az kavıyordum" diyerek, mücadelenin başlarında içinde buldukları duruma, bütün devrimcilerde olması gereken alçakgönüllülükle açıklık getirir.

Lenin, akıllı adam hiç hata yapmayan adam değil, hatalarını kavrayan ve hatalarından dersler çıkartan adamdır, biçiminde bir söz eder. Zaten bizzat mücadeleye katılmadan Marksizm-Leninizm öğrenmek mümkün değildir. Marksizm-Leninizm, tam anlamıyla, ancak mücadele içinde öğrenilebilir. Bildiğimiz kadarıyla konuşuruz, bildiğimiz kadarıyla mücadeleye katılırız, hata payımızın olacağını akıldan çıkartmadan, bu süreç içinde eksikliklerimizi ve yanlışlıklarımızı öğrenir, düzeltir ve gelişiriz. Devrimin önündeki engelleri kaldırma, onları yenme mücadelesi içinde, eksikliklerimiz ve yetmezliklerimizle karşılaştıkça, bu eksiklik ve yetmezliklerin

teorik ve ideolojik köklerini araştırırız ve hastalıklarımızı gidermenin yollarını buluruz; bulamazsak çiğnenir, ezilir gideriz.

Düşüncelerimi açıklamak, aynı zamanda eleştiriye açık tutmak demektir. Derdini söylemeyen derman bulamaz, derler. Düşüncelerdeki yanlışlık ve eksikliklerin giderilebilmesinin ilk koşulu, düşünceleri açıklamaktır.

Marx'ın, Lenin'in, Mao'nun hiç eksiklikleri yok muydu? Vardı. Yok demek diyalektiğe aykırı olur. Marx bile başlangıçta Marksist değildi, bir idealistti. Mao, bir yazısında, hangi yazı olduğunu tam anımsamıyorum, geçmişte anti Marksist görüşler taşıdığını söyler. İnsan gelişen ve değişen düşünce sürecinin taşıyıcısıdır, elbette hataları ve eksiklikleri olacaktır. Mükemmel insan yoktur, olamaz da. Her zaman, içinde bulunduğumuz koşullara bağlı zaaflarımız olacaktır. Her zaman zaaflarımızla mücadele edecek ve onlarla iç içe olacağız. Önemli olan, sınıf mücadelesini bir an bile olsa durdurmamaktır. Zaaflar ancak böyle yenilir, yeni süreç içinde yeni zaaf- lar ortaya çıkar; onlar da mücadele içinde yenilir, yenileri çıkar ve mücadele böylece sürer gider.

Mao, Stalin'den söz ederken, O'nun büyük bir Marksist-Lenist olduğunu söyler; fakat hatalı yanlarını eleştirmekten de geri kalmaz. Hatta, başarıları ve hatalarını ölçüye vururken, başarılarının yüzde yetmiş, hatalarının da yüzde otuz olduğunu söyler. Böyle bir yaklaşım tartışılabilir belki, yalnız, hatalarını tarihi zorunlulukları da hesaba katarak ele alır. Ve bir kısım hataların tarihi olarak kaçınılmazlığı biçiminde bir ifade kullanır. Hatalardan mutlak olarak kaçınılabilir mi? Birçok hatadan kaçınılabilir, en aza indirilebilir, fakat öyle tarihi koşullar vardır ki, bazı hataları da kaçınılmaz yapar. Hatalardan bir bütün olarak, mutlak bir biçimde kaçınılabileceğini söylemek anti diyalektik bir görüştür.

Şimdi ben düşünüyorum:

Devrim ustalarının teori ve pratikleri uzun bir süreci içeriyor. Bu süreç içinde yanlışlar vardır, doğrular vardır. Örneğin, Stalin'i okuyoruz. Ve bazı konularda, görüşlerimizi hayata geçirmeye çaba-

larken, bazı çelişmeleri çözmeye girişirken, Stalin’i örnek alıyoruz. Acaba, kendi pratiğimize Stalin’in yüzde yetmiş başarısından, yüzde otuz yanlışından yansıyanlar nedir? Yani düşüncelerimizin ve pratiğimizin yüzde kaç devrim ustalarının doğrularına ve yüzde kaç da yanlışlarına tekabül ediyor?

Temel ilkelerden biri, dünya devrimci pratiğinin derslerini, somut tarihi koşullar içinde değerlendirmek ve kendi ülkemizin yaşayan pratiğine uygularken eleştiri süzgecinden geçirmektir. İşte bunu başarabildiğimiz zaman, Marksizm-Leninizmi yaratıcı biçimde hayata geçirmeyi başardığımız zaman devrimin yolunu açmış olacağız. Sorun budur.

Devrimci mücadele içinde bir yeriniz olduğu bir gerçektir. Kendinizi nasıl değerlendiriyorsunuz?

Bazı siyasi akımlara göre ben devrimci bile değilim, bazı siyasi akımlara göre ben “karşı devrim”e hizmet ediyorum, bazı akımlara göre de “revizyonist, oportünist vs.”yim. Bazı akımlara göre de, kendini bir şey zanneden, aslında ise “klinik” bir olayım...

Bir insanın ne olup olmadığını pratiği belirler. İt yürür, kervan yürür!

Gereksiz alçakgönüllülüğe düşmeyelim. Nesnel bir gerçek, işçi, köylü, öğrenci, memur, çalışan milyonlarca insanın, kadını erkeğiyle birlikte, benim kişiliğimde adını açıkca koymamış bile olsalar, öncülerde olması gereken nitelikleri bende görmüş olmalarıdır. Benim kişiliğimde bir şeylere inanıyorlar. Devrim isteyen bütün güçlerin, faşistlerin, revizyonistlerin, reformistlerin, ortayolcuların ve kendilerine “proleter devrimci” diyen bazı hastalıklı unsurların örtbas etmeye çalıştıkları bu gerçeği görmeleri ve kavramaları gerekir. Bu konuda özellikle proleter devrimci güçlerin, sınıf bilincine varmış işçilerin ve yoksul köylülerin, devrimci gençliğin, yurtsever demokrat bütün unsurların, içinde bulunduğum gerici faşist, revizyonist ve oportünist kuşatma zincirini de göz önünde bulundu-

rarak, bana yardımcı olmaları, haksız saldırılar karşısında bana sahip çıkmaları, beni savunmaları ve gerekli eleştirileri dostça yapmaları onların da tarihi sorumlulukları ve ödevleridir. Beni zayıflatmak, yıpratmak devrime hizmet etmez.

Bugün bana duyulan yakınlığın ve bağlılığın içeriği, bütün unsurları kapsayacak biçimde, tam anlamıyla devrimci olmayabilir, değildir de; fakat bu içerik ezilen halkımızın özelliklerini taşır, en azından devrimcileştirilmeye hazır bir içeriktir; devrimcileştirilmeye ve geliştirilmeye en uygun bir içeriktir. İşte bu nedenlerden ötürü, kendimi, bana yakınlık duyan milyonların konumunu da hesaba katarak arındırmaya ve yeniden inşa etmeye çabalıyorum.

Lenin'in bir sözü var, diyor ki: "Ya burjuva ideolojisi ya da sosyalist ideoloji. Orta yol yoktur. Bu yüzden, sosyalist ideolojiyi herhangi bir biçimde küçümsemek, en ufak bir biçimde ondan ayrılmak burjuva ideolojisini güçlendirmek demektir."

Benim korkularımın ve kaygılarımın kaynağı budur. Tutumum ve davranışlarımla bilimsel sosyalizmin ilkelerine ters düşmemek için çırpınıyorum. Bu nedenle, iç mücadelemi, dış mücadeleden koparmadan temel alıyorum...

Güney Dergisi'nin bir muhabiri ile Yılmaz Güney arasında Kayseri cezaevinde yapılan bu mülakat, GÜNEY'in 6, 7, 8 ve 9. sayılarında (1978 Haziran-Temmuz-Ağustos-Eylül aylarında) yayınlandı.

SANAT VE DÜŞÜNÇENİN YASAK KARŞISINDAKİ TUTUMU NE OLMALIDIR?

Önce düşünceyi ele alalım.

İnsanın doğal ve toplumsal pratiği beyine yansır. Daha önce yansımış ve pratik süreç içerisinde algılama aşamasından geçerek kavramsal bilgi haline gelmiş birikimlerle ya da hâlâ algısal bilgi halinde bekleyen, biçimlenmesini henüz tamamlamamış birikimlerle çatışarak ya da birleşerek yeni bir senteze ulaşır. Bu sentez, şeylerin iç ve dış ilişkilerinin, şeylerle şeyler arasındaki bağların şeylerin kendi içlerinde ve dışlarında var olan zıtlıkların ve benzerliklerin değişen oranlarda kavranması için yapılan zihinsel yargılama ve çıkarsama işlemlerinin sonuçlarını içerir. Akıl-madde, teori-pratik diyalektiğinin ürünü olan bu zihinsel işleme, düşünme; beynin bir işlevi olan düşünmenin ürünü bileşimlere de düşünce diyoruz. Düşüncenin karakterini belirleyen, taşıyıcısının, yani insanın toplumsal varlığı, yani üretim faaliyeti içindeki yeri, mensup olduğu sınıf ilişkileridir. Sınıf mücadelesi, siyasi hayat, bilimsel, kültürel sanatsal uğraşlar, insanın toplumsal pratiğinin unsurları olmakla birlikte, üretim faaliyeti, bütün diğer faaliyetlerinin temeli ve belirleyicisidir.

Düşüncenin temeli, doğasal ve toplumsal ilişkilere ve esas olarak da maddi üretimdeki faaliyetine dayanır. Yansıma olgusu, nesnel gerçekliği ne derece tam ve bütün boyutlarıyla ifade ediyorsa,

yansıyan şeylerin iç ve dış bağları, aralarındaki ilişkiler ne denli kavranıyorsa, düşünce o denli gerçeğe yakın olur. Yansıma ne denli eksik ve yetersizse, düşünce de o denli yetersiz olur. Yansıyan şeyler arasındaki bağlar ve ilişkiler ne denli kavranamıyorsa, düşünce o denli sağlıksızdır; yüzeysel kalır. Hangi konuda olursa olsun, insan düşüncesi başlangıçta sığdır, yüzeyseldir. Şeyler arasındaki bağlar kavrandıkça, düşünceler adım adım derinleşir, çokyanlılığa ulaşır.

İnsanları düşünmeye iten, doğasal ve toplumsal ihtiyaçlardır. İnsanlar canları istedikleri için şöyle ya da böyle düşünemezler. Onları, birbirlerinden farklı düşünmeye iten maddi zorunluluklar vardır. Bu nedenler, insan iradesinden bağımsız, varolan nesnel koşulların ürünüdürler. Bu koşullardan kaynaklanan zorunluluklar da düşünmenin, düşüncenin, tutum ve davranışlarımızın maddi temelidir.

Bilim ve siyaset, kitlelere ulaşmak için çeşitli araçlardan ve organlardan nasıl yararlanıyorsa, sanat da çeşitli biçimdeki düşünceleri, kendi özgül yapısı, kuralları ve araçları aracılığıyla kitlelere ulaştırır. Sanat, alıcısını ve vericisini biçimleyen nesnel koşulların bizzat kendisidir. Bu yaklaşım, iradeyle koşullar ve bilinçle koşullar arasındaki karşılıklı etkileşimi gözardı etmez. İrade ile onun maddi temeli arasında sürekli bir alışveriş, değişme, değiştirme işlemi vardır.

Toplumsal düşünce ve sanat, kültürel süreç içerisinde yerlerini alırlar. Kültür, insanın yaşamını sürdürmek için yürüttüğü üretim mücadelesi sürecinde, tarih boyu kazandığı ve geliştirdiği, yaşamın her alanını ve her boyutunu ilgilendiren bilgi ve tecrübelerin tümüdür. Ekonomik, toplumsal, siyasal, tıbbi, felsefi, sanatsal vb. alanları da kapsamına aldığı gibi, gelenek, görenek, alışkanlık vb. şeyleri de içerir. Küçük büyük bütün insan topluluklarına bu topyekün bilgiler yumağı yön verir; insan ilişkilerini düzenler, kurallar getirir, yargılar, besler, büyütür ve süreç içerisinde gelişmesini sürdürür.

rür. Her ulus, kendi ulusal kültürüne dayandığı gibi, uluslararası kültür olanaklarından da uluslararası ilişkiler oranında yararlanır. Kültür alışverişi, uluslararası planda, ekonomik ve siyasi ilişkilere bağımlı olarak ele alınmalıdır.

Ulusal kültür, uluslararası kültürün, evrensel kültürün temelidir. Ulusal kültür olmadan evrensel kültür olmaz, olamaz. Ulusal ve evrensel kültürün, sınıfsal niteliklerinden gelen ikili tabiatlarından — ilerici ve gerici yanlarından— bu yazımızda, konuyu dağıtmamak için söz etmeyeceğiz.

Düşünce ve sanat, üretim sürecinde sıkı sıkıya bağlıdır ve üretim mücadelesinin, toplumsal ve siyasal mücadelenin hem etkileyicisi, hem de onlardan etkilenendir. Üretim güçleri ile üretim ilişkileri arasındaki çelişme, toplumsal düşüncenin ve sanatın gelişmesinin temelidir. Bu çelişme, hayatın her alanını etkiler. Düşünce ve sanat alanlarında varolan, düşünce ve sanatı geliştiren temel çelişmeler, kaynağını üretim güçleriyle üretim ilişkileri arasındaki sınıfsal çelişmelerden alırlar. Üretim güçleriyle üretim ilişkileri arasındaki çelişme yok edilebilir mi? Hayır!.. Öyleyse, üretim güçleriyle birlikte zorunlu olarak gelişen ve aynı zamanda üretim güçlerinin gelişmesini etkileyen düşünce ve sanat da önlenemez; gelişmesi belli bir süre önlenemez belki, fakat durdurulamaz. Baskı altındaki birikimler günün birinde ışığa kavuşur. Çünkü düşünce ve sanat alanındaki başlıca çelişmeler, kaynağını, doğayla toplum arasındaki çelişmelerden, toplumsal çelişmelerden alırlar. Doğa ile toplum arasındaki çelişmeler, kaçınılmaz olarak üretim güçlerini, özellikle de insanı teorik ve pratik alanlarda geliştirir. Ve giderek, gelişen üretim güçleriyle çelişen toplum biçiminin parçalanmasını mutlaklaştıran birikimleri oluşturur.

Her toplum biçimi, kendine özgü bir kültür yapısına sahiptir. Her toplum biçimi, kendisini değiştirecek ve yok edecek güçlerini yaratır. Ancak, üretim güçleriyle üretim ilişkilerinin sürekli uyumu-

nu sağlayabilecek toplum biçimi, kendi içinde gerekli değişimleri uygulayarak varlığını sürdürebilir. Bu sınıfsız toplumdur.

Tarih, bugüne dek beş toplum biçimi tanımıştır. Bu toplum biçimleri şunlardır:

İlkel komünal toplum.

Köleci toplum.

Feodal toplum.

Kapitalist toplum.

Sosyalist toplum.

Her toplum biçimine özgü üretim güçleriyle üretim ilişkileri arasındaki çelişmeler, belli bir süre uzlaşır niteliktedir. Buna, üretim güçleriyle üretim ilişkileri arasındaki uyum diyoruz. Her toplum biçiminin belli bir aşamasında, gelişen üretim güçleriyle, bu gelişmeye artık uyum gösteremez hale gelen üretim ilişkileri arasındaki çelişme giderek uzlaşmaz niteliğe dönüşür. Düşüncenin ve sanatın gelişimi, ekonomik ve toplumsal gelişmenin önündeki engellerin aşılması sürecinde, sınıflar arası mücadele açısından değerlendirilmelidir. Gelişen güçlerin düşüncesi ve sanatı, sınıf mücadelesinin birer unsurları olarak kendi içlerinde birbirleriyle ve kendi dışlarında sınıf düşmanı güçlerin düşünce ve sanatıyla savaşır.

İlkel komünal üretim ilişkileri, sınıflaşmayı doğuran üretim güçlerinin gelişimi sonucu parçalanır. Yeni üretim güçlerine uygun düşen bir üretim biçimi oluşur. Bu, tarihin tanıdığı ilk sınıflı toplum olan köleci toplumdur. Köleci toplum, ilkel komünal topluma göre, daha ileri ve gerekli bir toplum biçimidir. Köleci toplumda, köle sahipleri ve köleler sınıfı, toplumsal yaşamın temelidir. Köle sahipleri, kendi sınıf çıkarlarını korumak, ekonomik ve toplumsal ilişkilerini düzenlemek için bir güce, bir iktidar gücüne gereksinme duyarlar. Bu güç, sınıflaşma hareketiyle birlikte, adım adım, en ilkel biçimiyle de olsa kendini doğurmuş olan devlettir. Devletin görevi, egemenlerin sınıf çıkarlarını korumak için yasalar çıkartmak, kurallar koymak, yasaklar getirmek ve uyum göstermeyenleri, deği-

şen oranlarda ş u ya da bu biçimde cezalandırmaktır. Devlet, sınıf baskısının ifadesi olan şiddeti ve şiddetin organlarını gerekli hallerde işleten bir sınıf aygıtıdır. Sürekli ordu ve bürokrasi, devletin iki ana unsurudur. Bu iki unsur, özünde şiddetin uygulayıcılarıdır. Şiddetin niteliğini, egemen sınıfları tehdit eden eylem ve davranışların niteliği, egemen sınıfların güçlülüğünün ve güçsüzlüğünün oranı, egemen sınıflara karşı koyan sınıfların güçlülüğünün ve güçsüzlüğünün oranları belirler. En açık biçimiyle, egemen sınıfların şiddeti, gelecekleri konusundaki güvensizliklerin, korkuların ve güçsüzlüklerinin ifadesidir. Bu, her toplum biçiminde, değışen görünüm ve biçimlerde, öz itibariyle böyledir. Şiddet uygulayabilmek, bir açıdan da, güçlülüğün ifadesidir. Bu güçlülük geçicidir.

Tarihi süreç içinde biçimlenmesini tamamlayan sınıflaşma hareketiyle birlikte, düşünce, sanat ve kültür de sınıf özelliklerini en ayırmedici biçimleriyle kazanırlar. Sınıflaşma berraklaştıkça sınıf düşünceleri de berraklaşır. Çıkarları çelişen sınıfların düşünceleri de birbirleriyle çelişir. Çelişmelerin derinleşmesi, egemenlerin şiddetini artırır. Sınıfsal yasaklar sınıflarla birlikte adım adım ortaya çıkar. Yasak olgusu, egemen sınıfların ezilen sınıflara karşı kendilerini korumak için getirdikleri, yasalarla beslenen, koruyucu ve gelişeni önleyici, değışik nitelikteki şiddeti içeren önlemler bütünüdür.

Köleci toplumda köle sahiplerinin devleti, kölelerin düşüncesini ve sanatını; feodal toplumda feodal beylerin devleti, serflerin, işçilerin; ve gelişen burjuvazinin devleti, işçilerin, köylülerin ve geniş emekçi kitlelerin düşünceleri ve sanatı üzerinde baskı kurar. Emperyalist burjuvazinin devleti, hem kendi halkı, hem de bütün dünyanın ezilen halkları ve milletleri üzerinde, kendisinden daha güçsüz kapitalist ülkeler üzerinde baskı kurmak ister ve bu doğrultuda ilişkilerini düzenler. Bizimki gibi yarı sömürge bir ülkede, burjuvazinin ve toprak ağalarının devleti emperyalizme bağımlıdır.

Baskısı, kendi çıkarlarıyla birlikte, emperyalizmin çıkarlarını da korumayı amaçlar. Çünkü kendi varlığı ile emperyalizmin varlığı arasında binlerce bağ vardır.

Sosyalist toplumda da, işçilerin köylülerin demokratik diktatörlüğü, burjuvazinin düşüncesini ve sanatını baskı altında tutar. Sömürü düzenini yeniden hortlatmak isteyen her türlü girişimi ezer.

Bu arada belirtilmesi gereken bir nokta da, kendini sosyalist gösteren, özünde revizyonizmin iktidarda olduğu ülkelerdeki devletin durumudur. Oralarda da, revizyonist burjuvazinin diktatörlüğü, geniş emekçi yığınlar üzerinde, her alanda baskısını uygular.

Anlaşılacağı gibi, yasak ve şiddet birbirini tamamlayan iki unsurdur. Bizim konu edindiğimiz yasak, sırtını burjuvazinin ve toprak ağalarının “yasal” şiddetine dayayan gerici yasaktır. Şiddete dayanmayan yasak geçerli bir yasak değildir. İster burjuva, isterse proleter karakterde olsun bu böyledir. Toplumsal, düşünsel, sanatsal, siyasal vb. her eylem, egemenlere getirdiği ve getirebileceği zararlar ölçüsünde şiddeti içeren bir yasakla karşılaşır. Yasağa uyulmaması halinde, eylemin niteliğine göre, şiddet şu ya da bu biçimleriyle kendini gösterir. Yasağı ve şiddeti birlikte ele almak gerektiği için, yasaklara karşı direnirken ve yasakları aşmaya, geçersiz kılmaya yönelirken, yasaklara tekabül eden şiddeti de göze almak gerekir. Yasağın ardındaki şiddet göze alınmadan, şiddetin tahribatına karşı hazırlıklı olunmadan yasaklar aşılamaz. Şiddeti göze alan, gerekli disiplin, bilinç ve örgütlenme hazırlıklarını da yapmak zorundadır. Şiddeti göze alan, yasağı şu ya da bu oranda geçersiz kılar. Ya da şiddeti göze alamayan yasak karşısında boyun eğer, teslim olur. Bugün belli demokratik ve siyasi haklar kazanılmışsa, bu, binlerce demokrasi savaşçısının çeşitli baskıları göğüslemesi, işkenceleri yiğitçe aşmasının sonucudur. Kazanılmış her mevzide kan ve acı vardır. Ve bir bütün olarak gelişen sınıf güçleri, başta proletarya olmak üzere, bugünkü demokratik ve siyasi hakların yaratıcılarıdır.

Yasağın bir biçimi olan sansürü ele alalım. Sansür nedir? Kabaca ele alırsak sansür, bir eleme, ayıklama, budama hareketidir ve düşünceyi, düşüncenin somutlaşmış hali olan sanat eserlerini, özellikle de sinema sanatını, egemen sınıfların kabul edebileceği bir hale getirmekle yükümlüdür. Yani egemen sınıflar için sinema sanatını zararsız hale getirmektir. Yasaklar ve sansür iç içedir. Sansür yasağın özel bir uygulanış biçimidir. Fakat topyekün yasağı ifade etmez. Kısmi yasak sayılır. Ancak sansür, yani kısmi yasak, bir sanat ürünü karşısında çaresiz kalırsa genel yasağa başvurur.

Örneklerle açıklayalım: Sansür, bir filmin belli bölümlerini sakıncalı görür, o bölümleri keser. Yani sadece belli bölümlerin, sakıncalı bölümlerin gösterilmesini yasaklar. Kesme ve budama işlemi filmi egemenler için zararsız hale getirebilirse, orada sergilenen şeyler egemenler için kabul edilebilir duruma getirilebilirse, film, kuşa dönmüş biçimiyle de olsa sansürden çıkar. Kesme ve budama işlemi yetersiz kalırsa, yapılacak iş, filmi toptan yasaklamaktır.

Burada önemli olan nokta, genel anlamıyla yasakların önünde eğilmemek olmakla birlikte, kimi zaman bilinçli bir tutumla yasalarla sınırlanmış yasak duvarları arkasında da, hedefi yasağı parçalamak olan birikimlerin yaratılması için her alanda çalışmanın gerektiğidir. Yani tek başına şiddeti hiçe sayarak, yasağı çiğneyerek çalışmak ya da tek başına yasaklara rıza gösterip, yasal sınırlar içinde boğulmak yanlış olur. Yasal sınırlar içinde çalışmak, özünde yasakları parçalayacak birikimlerin yaratılmasına hizmet ettiği müddetce olumlu ve gereklidir; vazgeçilmezdir. Yasal sınırlar, aslında mücadeleye kazanılmış alanlardır ve bu alanlarda çalışmayı reddetmek, küçümsemek, bu olanakları son kertesine kadar kullanmamak “sol”culuktur, kesinlikle yanlıştır. Böylesine bir tavır, geçmişin mücadelesini hiçe saymaktır, geçmişin olumlu miraslarına sahip çıkmamaktır.

Çelişme, şeylerin doğasında varolan evrensel bir şeydir. Her şey, zıtların mücadelesini ve birliğini içerir. Çelişmelerin temel yasası budur. Yasak ve yasağa karşı mücadele, özünde sınıf mücadelesi demektir. Sınıflı toplumlarda sınıf mücadelesi evrensel ve mutlaklıdır. Sınıflı toplumlarda sınıflar bütün olanakları ve çeşitli nitelikteki mücadele organlarıyla karşı karşıya gelirler. Ve hayatın her alanında, hiç durmaksızın savaşırlar. Sanat ve düşünce alanları da, sınıfsal savaş alanlarının ayrılmaz bir parçasıdır.

Ülkemizde, emekçi kitlelerin ekonomik, demokratik, toplumsal ve siyasal taleplerini içeren mücadeleleri çeşitli nitelikte resmi ve resmi olmayan gerici baskılarla ezilmek, engellenmek istenmektedir. Emekçi yığınların mücadelesine omuz veren, bu mücadelenin ürünü ilerici, devrimci, kültür, sanat ve düşünce akımları da, kuşkusuz gerici baskılarla karşılaşacak, engellenmek istenecektir. İşte sansür, sınıf mücadelesinin egemen sınıflar safında görev yapan bir kurum olarak özünde faşist bir baskı ve yıldırma aracıdır.

Sansür ve yasaklarla aramızdaki çelişme, sınıfsal bir çelişmedir. Bu çelişme, emperyalizme bağımlı işbirlikçi burjuvazi ve toprak ağalarının siyasi iktidarı ile emekçi halk yığınları arasındaki çelişmenin, ilerici ve devrimci sanat ile devletin gerici faşist yöntem ve araçları arasındaki çelişmenin, sinema planına yansıyan biçimidir. Sansürün niteliğini değiştirmek ve emekçiler çıkarına giderek ortadan kaldırmak, sansürün bir devlet organı olması hesabıyla, ancak devletin niteliğinin değiştirilmesiyle mümkündür. Sansürün gittikçe ağırlaşması, aslında gerici burjuva ve toprak ağaları devletin, anti demokratik burjuva diktatörlüğünün, faşist diktatörlük devleti biçimine dönüştürülmesi çabalarını ifade eder. Bu, kazanılmış bir takım hakların gaspedilmesidir. Devletin niteliğini değiştirmeden, devletin niteliğine dokunmadan, tek başına sansürü değiştirmeyi düşünmek, bu konuda hayaller yaymak aptallığın ötesinde halkı aldatmaktır. En kanlı faşist diktatörlüklerde bile, ne denli zor olursa

olsun, yasadışı mücadelenin yanı sıra kuşa döndürülmüş biçimiyle de olsa yasal olanaklardan yararlanmak ve gaspedilmiş hakları geri almak için mücadele edilmelidir. ... Fakat devlet yetkililerinden bu konuda şefaahat beklemek, onların “iyi niyet” gösterilerine aldanmak yanlış olur. Bu nedenle sansüre karşı mücadele ile anti demokratik gerici burjuva diktatörlüğüne karşı mücadele birleştirilmelidir. Anti demokratik burjuva diktatörlüğüne karşı mücadele veren sınıf güçleri arasına bizzat katılmadan sansüre karşı başarı elde edilemez.

Sonuçta düşüncelerimi şöyle özetleyebilirim: Düşünce, insan iradesinden bağımsız doğal ve toplumsal çelişmelerin ürünüdür. Doğa-insan, toplum-insan, sınıf-sınıf ilişkileri varoldukça, bu ilişkilerden kaynaklanan çelişmeler, bu çelişmelerin ürünü olan düşünceler de var olacaktır. Önlemlerle, baskılarla çelişmeler engellenemeyeceğine, yok edilemeyeceğine göre, düşünceler ve düşüncelerin gelişmeleri de engellenemezler. Gelişen üretim güçleri, gelişmelerinin önünde bir engel olan üretim ilişkilerini parçalayacaktır. Buna bağlı olarak, gelişen üretim güçlerine tekabül eden düşünceler ve sanat eylemleri de önlerindeki yasak duvarlarını parçalayacaktır. Parçalama işlemi, ileri ve devrimci düşüncelerin kitleleri örgütlü olarak harekete geçirmesiyle, onları, maddi bir güç haline dönüştürmesiyle mümkündür. Bu nedenle, devrimci düşünce, doğası gereği, çeşitli araçlarla kitlelere ulaşma tarihi görevini yerine getirirken yasak tanımaz. Yasağı ilke olarak kabul etmek, ona uymak, teslimiyettir. Yasağa rıza gösteren kişiler olabilir; bu, gelişen düşüncenin yasağı tanınması ve önünde eğilmesi anlamına gelmez. Bu, kişilerin sınıf niteliklerinden, bilinç düzeylerinden, deney eksikliklerinden gelen kişisel zaafıdır. Devrimci düşünce zaafı uzlaşmaz, zaafın niteliğini kavrar, onunla mücadele eder. Geçici bir süre, yasak sınırları içinde yasal eylemini bilinçle sürdürebilir, fakat kendini taşıyacak, koruyacak ve geliştirecek insan unsurunu yaratarak, kitlelere malolarak engelleri aşar. Yasaklar, ancak çığnenerek aşılabılır. Bugüne dek de böyle olmuştur.

Devrimci düşüncenin ve sanatın yasak karşısındaki tavrı, teslimiyetçi değil, çiğnemek biçiminde olmalıdır. Akar su yolunu bulur. Önündeki engelleri aşar, dağları deler, denize ulaşır.

Devrimci sanat ve düşüncenin yasak karşısındaki doğal tavrı budur.

1 Eylül 1977'de kaleme alınan bu yazı, *Güney Dergisi*'nin 5. sayısında yayınlandı.

KAYSERİ KONUŞMALARI

Soru: TV’de reklam filmlerine çıkan ünlü oyuncular var, bu konuda ne düşünüyorsunuz?

Yılmaz Güney: Bu sorunu parçalarına ayıralım, her parçasını ayrı ayrı inceleyelim ve aralarındaki bağları kuralım. Bir, TV. İki, reklam filmleri. Üç, reklam filmlerinde çalışan ünlü ve ünsüz oyuncular. Dört, ben ne düşünüyorum?

Ülkemiz, yarı-sömürge tipi kapitalist üretim ilişkilerinin ege-men olduğu, bağrında feodal kalıntıları taşıyan bir yarı sömürge dir. Her şeyin olduğu gibi, TV’nin de ikili tabiatı vardır. Esas olarak TV bu yapının yani yarı sömürge yapının hizmetinde, bu yapının korunmasında çıkarları olan sınıfların hizmetinde, ideolojik, kültürel ve siyasal alanda onların çıkarları doğrultusunda işleyen çok büyük etkinliği olan bir araçtır. TV ve benzeri kurumlar, hangi sınıfların elindeyse, onların siyasetleri doğrultusunda işler. Bugün ülkemizde TV, emperyalist-faşist-gerici kültürün, ideoloji ve siyasetin yayılmasına, kitlelerin etkin biçimde uyutulmasına, yanıltılmasına hizmet etmektedir. Bugün için esas yönü, toplumsal çelişkilerin yansımalarını belli oranlarda içermesi sonucu, orada çalışan unsurların bir kısmını, TV’nin esas yönünden ayrı olarak, bu yöne karşı niteliğiyle ele almak gerekir. Yani TV’nin esas yönüne karşın, orada müca-

dele veren demokrat, yurtsever unsurlar, olanakları nisbetinde olumlu şeyler yapmaya çalışmaktadırlar ve zaman zaman başarılı da olmaktadır. TV'de görülen olumlu kıpırtılar bu arkadaşların çabalarıyla kazanılmış şeylerdir. Onların çabaları ve direnişleri, yurtsever demokrat unsurların mücadelesi etkinleştikçe, daha da olumlu noktalara ulaşacaktır.

TV'nin esas yönü, yani esas niteliği gerici olduğuna göre, ilerici ve demokrat unsurların böyle gerici bir kurumda çalışmaları doğru mudur?

Doğrudur... TV gerici niteliktedir diye ayrılmak ve böylesine etkinliği olan bir kurumu gericilerin egemenliğine bırakmak yanlış olur. İlerici ve demokrat unsurların, en dar olanakları bile değerlendirmeleri için orada kalıp mücadele etmeleri ve olanakları geliştirmeye çalışmaları gerekir. Olumlu ne yapılırsa kârdır. Gericilerin buradaki etkinliği geçicidir, çünkü onların iktidarı geçicidir. TV izleyicileri, en küçük ilerici ve demokrat kıpırtıyı, orada çalışan ilerici ve demokrat unsurların gerçekleştirdiklerini seziyorlar ve TV'nin içinde sürdürülen mücadelenin yansıması olduğunu biliyorlar. Sağcı ve gerici gazetelerin zaman zaman TV'ye yönelttikleri saldırıların esas amacı, oradaki ileri arkadaşları yıpratmak ve olanaklarını daraltmak ve hatta tasfiye edilmelerini sağlamaktır. İlerici arkadaşlar, bütün gerici saldırıları göğüslemeli ve bu tip çalışmalarını sürdürmelidirler. Sürdürüyorlar da. Bu çok iyidir.

İsterseniz konuyu dağıtmadan asıl sorunumuza dönelim. Birincisi TV'nin niteliği idi. İkincisi de reklam filmleri diyorduk...

Evet, ikincisi reklam filmleri...

Reklam, kapitalist toplumun en karakteristik özelliklerinden biridir. Reklam, kapitalizmin azgın sömürsünün yaygınlaştırılmasının, kolaylaştırılmasının bir aracıdır. Reklam filmlerini buna bağlı olarak değerlendirmek gerekir. Bilgi, yetenek, güzellik, ün, tüketimi

ci kitleleri yönlendirmede, onları askerileştirmede ve koşullandırmada etkin bir rol oynar.

Kapitalist, malını kitlelere duyuracak her araçtan yararlanır, tüketimi yoğunlaştırmak için her olanağı seferber eder. Halkın değer ölçülerini, halkın sempatisini soygunun bir aracı olarak kullanır. Bir malın iyiliği, kötülüğü artık reklamın düzeyiyle ölçülüyor. Değer yargıları değişiyor. Markası duyulmadık bir mal, reklamı bolca yapılmamış, adı iyice duyulmamış bir mal değersiz görülüyor. Örneğin, reklamı yaygın biçimde yapılmamış, geniş kitlelerce bilinmeyen bir saat, gerçekte iyi de olsa, iyi saat sayılmıyor. Her şeyin ünlüsü aranıyor.

TV reklam filmlerinde oynayan oyunculara gelince, bunların çoğu reklam emekçileridirler. Geçimlerini bu yolla sağlamaktadırlar. Birkaç kişinin dışında, onlar da yoğun bir sömürünün altındadırlar. Bunların büyük bir kısmı, emeklerinin karşılığını tam alamazken, sivrilen bir kesimi ya da sinema-tiyatro-spor-mankenlik vb. çalışmalarıyla üne kavuşmuş bir kesimi, kendi geleceklerini kapitalist toplumun varlığına bağlayan bir kesimi; yürek hoplatan güzellikte kızlar, yakışıklı, alımlı erkekler, ünlü ve yetenekli sanatçılar, güzelliklerini, yeteneklerini, ünlerini ve toplumsal ilişkilerini kapitalist çetelerin emrine vereceklerdir. Kapitalist toplumda her şey alınır, satılır. Şeref, ahlak, namus, ün, her şey. Geçerli tek değer ölçüsü paradır. Ünlü olan, ününü şu ya da bu biçimde paraya çevirmek isteyecektir. Kapitalist toplumda olağan ve doğaldır bu. Kadının ve erkeğin, cinslerine ve cinslerinin avantajlarına göre ünlerini değerlendirme yolları vardır. Üstelik çeşme akarken kovanı doldurmayan “enayi”dir.

Şu ya da bu daldakiler için değil, genel anlamıyla, bir sanatçı için sorun, sömürden yana mı, yoksa karşısında mı yer alması sorunudur. Sorun, sömürü çarkının süslü bir vidası mı, yoksa sömürü çarkını kırmanın yağlı, gerekirse kanlı bir vidası mı olmaktır. Kendi varlığını ve rahatını, sömürü çarkının işleminde görenler, elbette ki bu düzenin türküsünü söyleyecekler, ünlerini, yetenekleri-

ni ve güzelliklerini, toplumsal ilişkilerini kapitalistlerin emrinde, kendilerine çeşitli nedenlerle yakınlık duyan, sınıf bilincine henüz ermemiş halk kitlelerini aldatmak için bir etki aracı olarak kullanacaklardır. Burada tayin edici olan, sanatçının niteliğidir.

Bir sanatçının niteliğini belirleyen ölçü sizce nedir?

Genel anlamıyla sanatçının niteliğini belirlerken, toplumsal pratiğinin, yani siyasal ve kültürel çalışmalarının, toplumsal tutum ve ilişkilerinin ve eserlerinin hangi sınıfların hizmetinde olduğuna bakmalıyız. İşçi sınıfının, yoksul köylülüğün sorunlarına, toplumsal kurtuluş mücadelesi doğrultusunda hizmet ediyorsa, emekçi kitlelerin eylemleriyle yakından ilgileniyorsa, bu eylemlere maddi ve manevi destek oluyorsa, onların devrimci sınıf bilincini ykseltiyorsa, devrimci ruh ve kararlılığını kabartıyorsa, onlara bütün dünya emekçilerinin kardeşlik duygularını götürüyorsa, bilimsel sosyalizmin ideolojisi ve teorisini kendisine kılavuz ediyorsa, bu sanatçı proleter devrimci bir sanatçıdır. Eksikleri, zaafaları, yetmezlikleri olsa bile halkın sanatçısıdır.

Güzellikleri, bilgileri, yetenekleri sanatları ve eserleriyle ve en önemlisi toplumsal ilişkileri ile büyük burjuvazi, büyük toprak ağaları ve büyük toprak kapitalistlerine, soyguncu ve vurguncuların her türden sınıf çıkarlarına, gizli ya da açık, dolaylı ya da dolaysız toplumsal dayanaklar oluşturarak hizmet ediyorsa; kitlelerin sınıf mücadelesine yönelmelerini engelleyen, hafifleten, onları söz, yazı, müzik, demeç, şaklabanlık, gösteri, toplantı vb. alışmalarıyla, sınıf çıkarlarını savunmaya değil de kölelik uzlaşmalarına çağırıyorsa ya da uzlaşmalarını kolaylaştırıyorsa, sanat çalışmalarını ve ünlü olmanın avantajlarını sömürünün niteliğini gözlerden saklamaya yarayacak biçimde sunuyorlarsa, bu sanatçılar öz itibariyle karşı devrim yanlısıdırlar, özünde halk dşmanadırlar. Bunlar kendi aralarında da, gerici, faşist, tutucu gibi sınıflamalara ayrılabilirler. Fakat devrime karşı birleşirler.

Demokrat, yurtsever sanatçılarının yanı sıra bir de karşı devrimle devrim arasında bocalayan sanatçılar vardır. Bilinç yetmezliklerinden ötürü, ne yaptıklarını, yaptıklarının kime hizmet ettiğini bilmeyen sanatçılar vardır.

Ülkede ne kadar sınıf ve tabaka varsa, o denli değişik siyaset ve ideolojilere sahip sanatçılar da olacaktır. Bunların rengi, daha çok toplumsal ilişkileri, siyasal ilişkileriyle açığa çıkmaktadır. Örneğin birtakım sinema oyuncularını, yaptıkları işle pek açık olarak kavrayamayız.

Tarihi olarak, dünya çapında gelişen toplumsal ve siyasal hareketler, kapitalizmin güçleriyle sosyalizmin güçlerini hayatın her alanında karşı karşıya getirmektedir. Ülkemizde de böyledir. Toplumsal saflaşmaların, yani sınıf saflaşmalarının netleşmeye doğru gittiği günümüzde, saflarını belirlememiş sanatçıların da yerlerini belirlemeleri gerekir.

Kimden yana olacaklardır?

En azından, kısıtlı da olsa, gericileşmiş de olsa, burjuva demokrasisi ile faşizm arasında bir tercih yapmalıdırlar.

Bilgi, bilinç, toplumsal pratik ve ilişkileri geliştikçe, daha üst düzeydekiler için sorun şudur: Kendilerini üne, paraya kavuşturan emekçi kitlelerin yanı mı? Yoksa halkın sırtından geçinen burjuvazinin, toprak ağalarının yanı mı? Emekçi kitlelerin safına geçen sanatçı için yeni soru şudur: Revizyonist, reformist bir ideoloji ve siyaset mi? Her türden oportünizm mi? Yoksa Marksizm-Leninizm mi? Kabaca sorun budur.

Proleter devrimci sanatçı olabilmek için, sadece işçi sınıfı ve yoksul köylülüğün, emekçi kitlelerin sorunlarına eğilmek, onların yaşamını konu edinmek yeterli midir?

Değildir... toprak ağalarının, büyük burjuvazinin yaşamı da ko-

nu edilebilir. Önemli olan soruna biçimsel değil, sınıf açısından bakabilmektir. İşçiyi, köylüyü, dar gelirli emekçi kitlelerin yaşamını konu edinen, fakat bu konulara yaklaşım biçimleri revizyonist, reformist, küçük burjuvaca olanlar, faşist ve gerici olanlar vardır. Proleter devrimci sanatçıyı diğer sınıf sanatçılarından, diğer siyasetlerden ayıran, sınıf yaklaşımının niteliğidir. Sınıfsal bakış açısıdır.

Sınıf açısından bakmak ne demektir?

Her toplumsal olay, şu ya da bu sınıfın çıkarlarına hizmet eden bir ürün, bir olay dizisi yaratır. Sınıf mücadelesini içermeyen tek bir toplumsal olay mümkün değildir. Her olay bir çelişmenin ürünüdür. Her toplumsal olay da toplumsal çelişmelerin, yani sınıf çelişmelerinin ürünüdür. Ve bu çelişmelerin sonucu meydana gelen olay, şu ya da bu sınıfın güçlenmesine ya da zayıflamasına yol açar. Bizim için, yani proleter devrimciler için olaylara sınıf açısından bakmak, olaylara devrimci siyasi bir gözle, yani işçi sınıfının, yoksul köylülüğün, emekçi halkın ve proleter sosyalizminin çıkarlarını, ulusal ve uluslararası planda temel alarak bakmak, her olayın hangi sınıflara yararlı, hangi sınıflara zararlı olduğunu kavramak, olayların sınıfsal özünü kavramak demektir. Bu gerçeğin kavranması, revizyonistlerin, reformistlerin, ağızlarından “halk... Marksizm-Leninizm” sözünü düşürmeyen her tipten oportünistlerin, halkın sahte dostlarının sınıf özünü anlamamızı kolaylaştırır. Örneğin şu sıralarda kendilerine devrimci diyen bazı unsurların, kitlelerden kopuk olarak sürdürdükleri bombalı, dinamitli, silahlı eylemleri oluyor. Hayat pahalılığının yükseldiği, ekonomik bunalımın alabildiğine derinleştiği, egemen sınıflar arasındaki çelişmelerin iyice keskinleştiği şu günlerde, halkın siyasi iktidarı elinde bulunduran faşist-gerici güçlere duyduğu tepkilerin yoğunlaştığı şu günlerde halkın kendiliğinden tepkisini örgütlemek, siyasileştirmek, demokratik halk devriminin gerekleri doğrultusunda yönlendirmek gerekirken, bireysel terör eylemleriyle kimlere hizmet ediyorlar? Halkın dikkati ve tepkisi, soygun ve sömürünün ana kaynaklarına yö-

neltilecekken, Intercontinental Oteli'nin camlarına yöneltiyor. *Arkadaş* filminde otomobil lastiklerini patlatan, camlarını kıran ve böylece bir tatmin duygusu edinen gençten farkı yok bunların. Ege-men güçlere, havada ararken tavada buldukları faşist baskı ve tedbirler için maddi dayanak olanakları veriliyor. Bir dinamiti bu insanlar patlatıyorsa, beşini de polis patlatıyor. Proleter devrimcileri, emekçi kitleleri, onları acil ve somut talepleri doğrultusunda örgütleyerek, onların günlük hayat mücadelesine siyasi önderlik ederek, örgütlü, disiplinli bir kitle gücü oluşturarak, siyasi sınıf bilincinin oluşturulmasına yarayacak kitle eylemlerini gerçekleştirerek görevlerini yerine getirebilirler. Olaylara sınıf açısından yaklaşırsak, bu tip eylemlerin kimlere hizmet ettiğini daha iyi görürüz.

Bir noktayı aydınlığa kavuşturalım. "Kendilerine devrimci diyen bazı unsurların..." dediniz. Bu sözden, bu arkadaşları devrimci kabul etmeme gibi bir anlam çıkartılabilir mi?

Hayır... bu arkadaşlar da devrimcidir. Fakat proleter devrimciler değil, küçük burjuva devrimcileridirler. Bunların içinde, proletaryanın davasına inanmış, gerçekten yiğit unsurlar vardır. Fakat sadece inanmak yetmiyor, bu işin bilimini kavramak gerekiyor. Zaten Marksizmi ve Leninizmi kavradıklarında, yaptıkları işin devrime ne kadar zararlı olduğunu da kavrayacaklardır. Dileğimiz, küçük burjuva yiğitliklerini, kitlelerin yiğitlikleriyle birleştirmeleri ve gerçekten proleter devrimci saflarda yer almalarıdır.

Anlaşıldı... biz yine konumuza dönelim. Proleter devrimci bir sanatçının görevlerini saptarken ölçümüz ne olmalıdır?

Herhangi bir ülkede, devrimci bir sanatçının görevlerini ve sorumluluklarını saptarken, o ülkenin tarihi, toplumsal, ekonomik ve siyasi yapısını, o ülkedeki toplumsal kurtuluş mücadelesinin düzeyini, kitlelerin sanat ve kültür ilişkilerinin düzeyini doğru kavramak gerekir.

Devrimci sanatçı, devrimci tabiatı gereği militandır, yenileştirici ve değiştiricidir. Toplumsal kurtuluş mücadelesinden ayrı düşünülemez, devrimci mücadeleyle organik bir biçimde bağı olmalıdır. Bu nedenle devrimci bir sanatçı, o ülkenin devrimci mücadelesinin hedefleri ve görevleri doğrultusunda görevlerle yüklüdür. O her şeyden önce bir devrimcidir, militandır, sanatı devrimin bir aracıdır, bir silahıdır.

Genel olarak ifade etmek gerekirse, devrimci sanat, halkın yaşamını, halkı ezen sınıf baskılarını, bu baskılara karşı halkın mücadelesini, yeni bir topluma duyduğu özlemleri, ezen sınıflara duyulan kını, nefreti temel almalı, onların devrimci mücadele ruhunu geliştirmeli, halk kahramanlığını, halk için fedakârlık ruhunu derinleştirmeli, olumlu ve olumsuz insan örneklerini karakterize ederek mücadeleyi bütün boyutlarıyla konu edinmelidir.

Sanatın ana konusu, işçiler, köylüler, halk aydınları, devrimci militanlar, kısaca sosyalist mücadele süreci olmalıdır. Bu süreç içerisinde, olumlu olumsuz, sınıf dayanaklarıyla birlikte işlenmelidir. İşçiyi anlatırken patronu, köylüyü anlatırken toprak ağasını, toprak kapitalistini; devrimci militanı anlatırken kaypak küçük burjuva unsurları, polisi, bürokrasiyi ve devlet mekanizmasının işleyişini de birlikte, sınıf gerçeklerine bağlı olarak anlatmalıdır.

Sadece toplumun objektif tanımlanması, sadece eleştirel gerçeklik yeterli değildir. Devrimci sanat, toplumun gelişen güçlerinin sanatıdır, bu güçlerin gelişmesini ve mücadelesini sergilerken, aynı zamanda yol gösterici olmalı, fakat kuru slogancılığa düşülmemelidir, işi basite indirgememelidir.

Toplumun gelişen güçleri önündeki engelleri, engellerin ideolojik, siyasi, kültürel, toplumsal niteliklerini kavratmada devrimci sanata büyük görevler düşmektedir. Devrimci sanat, sosyalist ve ilerici olanı ele alırken, gerici ve olumsuz güçleri gerçeğe ters düşecek biçimde ele alırsa, küçümserse ya da olduğundan çok önemser-

se hayalci olur, oportünizme kayar, devrimci görevleri yerine getiremez. Aynı zamanda, devrimin zaafalarını vurgularken, bu zaafaları da ne abartmalı, ne de küçümsemelidir. Devrimci sanat, devrim güçlerinin yarına duydukları inancı pekiştirirken, devrimin önündeki zorlukları da objektif olarak belirtmelidir.

Sanat ve kültürde, yaratıcı çalışmamızın kaynağı halktır, halkın devrimci mücadelesidir. Devrimci sanat kaynağını halktan alır, ürünlerini halka götürür. Karşılıklı etkileme ve etkilenme süreci içerisinde halk sanatın, sanat da halkın gelişmesine yardımcı olur. Önemli noktalardan biri de şudur:

Devrimci sanat, halkın ve özellikle gençliğin bilincini yozlaştıran, halka zararlı düşüncelere karşı verilen mücadelede etkin ve güçlü bir temizleme silahıdır. Kendinden olan şeyleri küçümseyen, kendinden olan her şeye güvensizlik duyan, yabancı şeyler karşısında kölece eğilen, yabancı olan şeylere hayranlık duyan bir anlayışın yıkılmasında, bu anlayışın maddi temellerinin kavranmasında, kendine ve kendinden olanlara güven duygusunun geliştirilmesinde devrimci sanata büyük görevler düşmektedir. Yabancı sigaraya, yabancı damgalı giysiye, yabancı müziğe, sanata, edebiyata, körü körüne bağlanan, kendi sigarasını, giysisini, kendi sanat ve fikir adamlarını hor gören bir anlayış, emperyalizmin bilincimize yerleştirdiği organik ajanlardır.

Bu anlayış, kaynağı aynı olmakla birlikte farklı biçimlerde siyaset ve devrimci mücadele alanında da belirgin biçimde kendini göstermektedir. Biçimsel olarak taklit etmek, benzemeye çalışmak; hatta devrim yapmış ülkelerin halk deyimlerini kullanmak, onlardan örnekler vermek... Her ülkenin tarihi ve toplumsal koşulları kendi devrimini ve devrimcisini biçimler. Bu nedenle, şu ya da bu ülkenin devrimcilerine biçimsel olarak özenmek, taklit etmek, ezbercilik, kopyacılık gibi şeyler yanlıştır. Bir ağacın gölgesinde ağaç yetişmez. Yetişse bile o ağacın gölgesinde kalır, kendini bulamaz. Kendini küçük gören, kendi öz gücüne, kendi işçisine köylüsüne,

kendi siyasetine ve siyasal önderlerine, kendi sanatçısına, kendi kültürüne dayanmayan, umudunu dıştan gelecek yardımlara bağlayan bir halk, kesinlikle ekonomik, toplumsal, kültürel ve siyasal boyunduruktan kurtulamaz. Sözün kısası devrim yapamaz... yapsa bile devrimini yaşatamaz.

Köylümüz darda kaldığında elini havaya açar, havaya bakar, havaya konuşur. Ama ürünü topraktan, toprağı işleyerek, toprağın kahrını çekerek alır. Bitkilerin, ağaçların kökü topraktadır, havada değil. Din kitaplarında, kökü havada olan ağaç resimleri vardır. Oysa asıl dayanağımız kendi toprağımızdadır. Hava havadır. Umut dışta değil, içtedir. Umut kendi toprağımızda ve kendi halkımızdadır.

Her türlü olumsuz eğilimlere karşı yürütülecek ideolojik mücadelenin bir unsuru olarak devrimci sanat, doğru bir ideolojik ve teorik temele dayanmalıdır. Sanatçı, sanatsal kaygı ve titizliğinin yanı sıra bir devrimci olduğunu akıldan çıkartmamalıdır.

Sanatçının, devrimci görevleri temel alması gerektiğini söylediniz. Bir devrimcinin görevleri nelerdir?

Bir devrimcinin temel görevi, bilimsel sosyalizmin bilimini özümlemek ve öğretilerinin propagandasını yapmak ve bilimsel sosyalizmin ilkelerine uygun bir pratik içinde yaşamaktır. Yani içinde bulunduğumuz toplumsal ve ekonomik yapıyı doğru kavramayı başarmak, buna bağlı olarak sınıflar arasındaki ilişkileri doğru biçimiyle değerlendirmek, sınıf mücadelesini günlük yaşayış içinde sürdürmek, sömüren sınıfları ve temsilcilerini, onların iç dış, maddi manevi toplumsal dayanaklarını, sömürülen kitlelere devrim hedefleri olarak göstermek, işçi sınıfının tarihi rolünü, yani devrimin önder ve itici gücü olduğunu anlatmak, kitlelerde devrim isteği ve heyecanını kabartacak propaganda ve ajitasyon çalışmaları yapmak, emekçi kitlelerin ekonomik, demokratik, siyasi hareketlerine katılmak, hem kendisini, hem de kitleleri örgütlemektir. Ayrı-

ca emekçi kitlelerin dikkatini sınıf hedeflerinden şaşırtmak için girilen gizli kapaklı oyunları bozmak, onlara günlük isteklerini en doğru bir biçimde ifade edebilmeleri için yardımcı olmak, bütün çalışanların, ulusal ve uluslararası planda çıkarlarının birliğini, devrimin dostlarını ve düşmanlarını kavratmak, bir devrimcinin genel görevleri arasında sayabileceğimiz çalışmalardır.

İşte, proleter devrimci sanatçı da çalışmalarını, devrimci mücadelenin organik bir unsuru olan sanatının araçlarıyla gerçekleştirecektir. Sanatın yaptığı herhangi bir bilim dalı gerçekleştirseydi, sanata gerek kalmazdı. Demek istediğim şudur: Sadece doğru fikirlerin kabaca aktarılması değil, yeni toplumsal süreç içerisinde insanın çalkantılarını, umutlarını, acılarını, coşkularını, sanatının hamuruyla yoğurarak anlatabilmek; yani sanatçı sezgi ve duyarlılığını, yeteneğini katabilmek.

Size proleter devrimci bir sanatçı denebilir mi?

Bir sanatçının kendisine “ben proleter devrimci bir sanatçıyım” demesi ya da yakınlarının ona “proleter devrimci sanatçı” adını yakıştırmaması, onun proleter devrimci bir sanatçı olduğunu göstermez. Sanatçının niteliğini pratiği belirler. Amacım proleter devrimin bir savaşçısı olmaktır. Proleter devrimci saflardayım. Pratiğim adımı ve yerimi belirleyecektir.

Devrimci sanatçı, devrimin hedefleri doğrultusunda görevlerle yüklüdür dediniz.

Evet... Devrimci sanatı, devrimin hedefleri doğrultusunda sürdürülen mücadeleden bağımsız düşünemeyiz. Mücadelenin dışında devrimci sanat olamaz. Bu nedenle, devrimci sanatçı, her şeyden önce teorik ve ideolojik bir sağlamlığa ulaşmak için çaba göstermelidir. Yani bilimsel sosyalizmin temel yasalarını öğrenmeli ve toplumsal, sanatsal mücadelesinin kılavuzu yapmalıdır. Devrimci teoriyi kavramadan devrimci sanat yapılamaz.

Sadece teoriyi bilmek sanatçı olmak için yeterli değildir. Sanatçının doğru bir dünya görüşü kazanması, sanatsal işlevini doğru bir temele oturtması için gereklidir. Ancak bu temel üzerinde sanatının ustası olmalıdır. Seçtiği sanat dalında sanatının inceliklerini, pratik zorunluluklarını öğrenmeden, disiplinli ve ilkeli bir biçimde çalışmadan, fedakârlıklara katlanmadan, toplumun insanlarını tanımadan sanatçı olunamaz. Sanatçı yetenekleri, duyarlılığı, ustalığı, sabırlı bir çalışma içerisinde kazanılabilir şeylerdir. O, kitlelerin içinde erimek, halkının organik bir parçası olmak zorundadır. Sadece doğru fikirleri ve toplumsal yaşamı, hikaye, şiir, roman, film vb. kalıplar içinde kabaca yansıtan, sanatı kuru slogan düzeyine indiren tutum, niyeti ne olursa olsun, devrimci sanat adına layık olamaz. Böylesi ucuzluklarla çok karşılaşacağız. Ve böylesi ucuzluklarla mücadele etmek devrimci görevdir.

Sosyalizm, boyunduruk altına alınmış, insani yetenekleri prangalanmış emekçi kitleleri her türden sınıf baskılarından kurtarmayı amaçlar; onları özgür, bütün yönlerini geliştirme olanaklarına sahip kılmayı amaçlar. Sadece ekonomik bakımdan değil, aynı zamanda zihinsel, ruhsal ve kültürel zenginliğe kavuşturmayı da hedefler. İnsanın duygularını, düşüncelerini geliştirir; çağdaş bilimin ve tekniğin olanaklarını onların emrine sunar. İnsanları, her yönüyle eski dünyanın etkilerinden kurtarır, bütün boyutlarıyla geliştirir ve bu gelişmenin sürekliliğini sağlayacak maddi koşulları hazırlar, sınıfsız topluma geçiş aşamasının gereklerini yerine getirir.

İşte devrimci sanat, sosyalist toplumu kuracak insanların duygularını, düşüncelerini ve bilincini eğitmede büyük ve önemli bir rol oynar; ilk bakışta göze batmayan, ama bir bütünü oluşturan ayrıntılara dikkati çeker, ayrıntıların önemini kavratır. Onları uyanık, kavrayış yetenekleri yüksek, geniş ufuklu insanlar haline getirmeye yardımcı olur.

Siz bu görevleri eserlerinizde yerine getirdiniz mi?

Tam anlamıyla değil... kısmen. Özellikle *Salpa; Hücrem; Soba,*

Pencere Camı ve İki Ekmek İstiyoruz; Umut; Arkadaş; Endişe, bu kaygılarımın ürünleridir. Eksiktirler tek tek... ama birbirlerini tamamlarlar. Yönleri geleceğe dönüktür. Hayat o denli çok boyutludur ki, bir sanatçının ömrü tek başına hayatı aktarmaya yetmez... Yüzlerce, binlerce sanatçının ortak çabası gereklidir.

Kitaplarınızın edebiyat çevrelerinde yoğun bir suskunlukla karşılandığını görüyoruz. Siz bu suskunluğu nasıl yorumluyorsunuz?

Onların suskunluğu sadece bana karşı değil, bir bütün olarak devrimci sanatçılara karşı. Bu tutumlarını öncelikle bir sınıf tepkisi olarak, eriyen bir sınıfın tepkisi olarak değerlendiriyorum. İkincisi, onların yabancı olduğu bir süreci anlatıyoruz. Her yeni süreç, yeni sanatçılarıyla birlikte yeni ve güçlü eleştirmenlerini, yeni ve denetleyici izleyicilerini yetiştirecektir. Sanatın yeni izleyicileri kavganın yüreğinde çarpan bir sanat istiyorlar. Burjuva ve küçük burjuva aydın ve sanatçıların bir kesiminin, kendilerinin de farkında oldukları gibi, ayaklarının altından toprak kayıyor. İçkilerini artık eskisi gibi rahat içemeyecekler. Yeni bir dünya, sancılı bir doğumla, eski kabuğunu parçalayarak kendisini yaratıyor. Eskiye silkeliyor, sarsıyor. Ben ve benim gibiler, bu yeni dünyanın çöşküsü; onlar da, bu karanlık, umutsuz ve küf kokan dünyanın yitirilme kaygısı içindeler. Kavganın bağrında gelişen sanatçıları görmezlikten gelmek, umursamazlık, kimi zaman küçümsemeye varan tutum, objektif gerçeği yok edemez. Biz yeni dünyanın savaşılarıyız! Şu duvar nasıl varsa, öyle... İstedikleri kadar görmezlikten gelsinler, suskunlukları ile kendilerini avutsunlar, biz varız... Onlar suskunluk içinde boğulacaklar; bizlerse, gelişen güçlerin savaşıları olduğumuz sürece varolacağız.

DEVRİMCİ SARSINTI VE YENİ GÜÇLER

Türkiye devriminin siyasal-toplumsal güçlerinin en ileri unsurları, gelişmelerinin bu aşamasında, daha önce içinde hareket ettikleri siyasal-örgütsel ilişkilerin, gelişmeler karşısında yetersiz kaldığını, devrimci mücadelenin kendi içinde bir devrim yapması gerektiğini ve böylesine bir devrim arifesinde olduklarını görüyorlar. Çeşitli siyasi grupların bünyesinde varolan, kimisi açığa çıkmış derin sarsıntılar, devrimci öze sahip bu gelişmeyle eski örgüt yapısı, eski siyasal-toplumsal tespitler, o ana kadar izlenen tutumlar ve Marksizmi kavrayışları arasındaki çelişmelerin sonucudur. Bu sarsıntılar, yeni devrim güçlerini doğuracaktır; biz, bu devrimci sarsıntının yeni ürünleriyiz. Eski kabuğumuzdan sıyrılıyor; ve biliyoruz ki, bizi dış tehlikelere karşı koruyacak yeni kabuğumuz oluşana dek varlığımız bile tehlikededir.

İnsanlar, yeni bir giysiyi ilk giydiklerinde, yeniliğin getirdiği bir yabancılık, bir tedirginlik duyarlar. Alıştıkları zaman, o giysi zaten eskimeye yüz tutmuştur... yeni bir yabancılık, yeni bir tedirginlik gündemdedir. Sürekli değişen, akışan, her an yeni yenileri gündeme getiren hayat, bizden her an uyanık olmamızı ister, yeni yenilere hazır olmamızı ister. Gelişen ile gelişenin gerek kıldığı yeni ile uyumsuzluğa düştüğümüz an, gelişene doğru cevap veremediği-

miz, geride kaldığımız ya da işi geçiştirmeye çalıştığımız an, hayat gözümüzün yaşına bakmadan bizi bırakacak, kendisine uyum gösterenlerin koluna girecektir.

Hayat her zaman düşüncelerin önünde gider ve yeni düşünceleri, yeni düşüncelere uygun biçimleri doğuracak maddi koşulları beraberinde yaratır. Hayatın yeni maddi güçlerini iyi tanımalıyız. Ekonomik-toplumsal hayatın etkin güçlerini “bilmediğimiz ve hesaba katmadığımız sürece, tıpkı doğal güçler gibi, körü körüne, zorla, yıkıcılıkla işler. Ama onları bir defa anladığımız, işleyişlerini, yönlerini, etkilerini bir defa kavradığımız zaman, onları öz isteğimize gittikçe daha çok bağımlı kılmak ve onların aracılığıyla öz amaçlarımıza varmak, yalnız bizim kendimize bağlıdır.”(2)

“Materyalist tarih kavramı, insanın yaşamını sürdürmesine yarayan araçların üretiminin ve üretimin yanı sıra üretilen nesnelere değişiminin bütün toplumsal yapının temeli olduğu; tarihte ortaya çıkmış her toplumda, zenginliğin dağıtıldığı ve toplumun sınıflara ya da takımlara bölüdüğü tarzın, neyin üretildiğine ve ürünlerin nasıl değişildiğine bağımlı olduğu önermesinden hareket eder. Bu görüş açısından, bütün toplumsal değişmelerin ve politik devrimlerin ereksel nedenleri, insanların kafalarında, insanların sonrasız gerçeği ve adaleti daha iyi kavramalarında değil, ama üretim ve değişim tarzlarındaki değişmelerde aranmalıdır. Bunlar felsefede değil, her söz konusu çağın ekonomisinde aranmalıdır.”(3)

İşte bizi, mücadelenin yeni biçimine, yeni mücadele organ ve araçlarına gereksinme duymaya götüren şey, varolan değiştirmeyi amaçladığımız dünya ve ülke çapında egemen ekonomik-toplumsal temelin, bu temelde yükselen felsefi-siyasi-ideolojik olguların kavranışı konusunda, bu hedefe karşı yürütülen felsefi-ideolojik-siyasi mücadele biçimleri konusunda, daha önce içinde hareket ettiğimiz ufku dar siyasi-örgütsel ilişkilerle, eski bilincimizle, yeni bilincimiz ve nesnel sürecin gerekli gördüğü siyasal-örgütsel gereklilikler arasındaki çelişmelerde aranmalıdır. Gün ışığına çıkan, artık eski

ilişkiler içinde çözümü mümkün olmayan ayrılıklardan kurtulmanın araçları da, bizi değişime iten maddi ilişkilerimiz içinde saklıdır. Çünkü bizleri, felsefi-siyasi bilincimizle hesaplaşma noktasına ve bunun sonucunda eski ilişkilerimizi gözden geçirme noktasına, ayrılık noktasına iten, sadece soyut devrim isteği değil, aynı zamanda, pratik çalışmalardaki, maddi ilişkilerdeki farklılıklarımızdır. Bu farklılıkları, sadece kısa bir zaman içindeki pratik-maddi ilişkilerdeki farklılıklarda değil, bir hayata damgasını vuran temel farklılıklarda aramalıyız. Tek tek toplumsal varlığımızın evrimini incelersek, sürtüşmelerin, farklı kavrayışların, farklı pratik adım isteklerinin, temel ayrılıkların esas nedenlerini, daha açıklıkla görebiliriz. Yine, yeni zorunlu ayrılıklarla —olumlu olumsuz da olsa— yüz yüze kaldığımızda, yöntemimiz bu olmalıdır. Her çelişmenin mutlak biçimde bir sınıf temeli ve sınıfsal açıdan doğru bir çözümü vardır.

Çeşitli siyasi hareketlerden kopma, kendi içimizde arınma ve yeni bir biçimlenme sürecimiz, bu kaygılarla doludur; ve devrimci içeriğe sahip bu kaygılarımız, bizleri aynı yüce amaçlar için, farklı noktalardan hareket etmemize karşın bir noktada bir araya getirdi. Bir kısmımız, daha önce içinde bulunduğumuz oportünist saflardan, revizyonist-oportünist ortayolcu saflardan, felsefi-siyasi kavrayışımızda meydana gelen olumlu değişimler sonucu koptuk; artık o saflarda devrime yararlı olma olanaklarımız kalmadığı için, özgürce benimsediğimiz bir kararla, yeni bir güç olarak, devrim düşmanlarına ve devrim zararlılarına karşı mücadele yolunu seçtik. Sistemleşmiş, örgütlü oportünist saflarda, gücümüz, oportünizm pislüğünün üstesinden gelecek nicel-nitel yeterliğe sahip değildi; bir süre daha uzlaşmayı seçmek, oportünizmle özdeşleşmemize yol açabilirdi; en kısa zamanda uzaklaşmak, oportünizme karşı dıştan savaşmak gerekiyordu, öyle yaptık.

EMPERYALİZM, SAVAŞ VE DEVRİM

İçinde bulunduğumuz ülke ve dünya koşulları, içerdikleri ekonomik-toplumsal kökenli çeşitli çelişmelerin derinleşme eğilimlerinden ötürü, her an devrimci bir patlayışa, devrimci bir duruma gebe-
bedir; bütün dünyada, özellikle de sömürge ve yarı sömürgelerde varolan gelişmelere bağlı olarak Türkiye’de de, devrim, çözümü gündemde olan nesnel bir sorun olarak önümüzde duruyor. Proleter hareket açısından esas görev, devrimi çabuklaştırmak değil, nesnel koşulları, bir devrimci durum olanağında, devrime çevirebilecek öznel koşulların yaratılmasına, pekiştirilmesine hız vermek; yani proletaryanın siyasi iktidarı ele geçirmesi için, eğitilmesi ve örgütlenmesi ve diğer emekçi sınıf ve tabakalarla ilişkilerinin devrimci anlamda derinleştirilmesi ve tarihi önderlik görevlerini yerine getirebilmesi için hazırlanmasıdır; Bu görevler gereği gibi yerine getirilmezse, ne denli devrimci durumlar doğarsa doğsun, emperyalizmin dünya ölçeğinde toplumsal dayanaklarından biri olan işbirlikçi egemen sınıfları, içine düştükleri bunalımda boğmak olanağı yoktur.

Proleter devrimini amaç olarak programlarına alan bütün siyasetler için yukarda belirttiklerimiz ancak genel doğrular olarak geçerlidir. Fakat bugüne kadar gelen pratik çalışmalar ve sorunlar

açıkça göstermiştir ki, çeşitli siyasi hareketlerle aramızda değişik oranlarda varolan ayrılıklar genel hedeflerde değil, genel hedeflere varmak için uymamız gereken temel ilkelerde izleyeceğimiz yolda, pratik, siyasi-felsefi değerlendirmelerde, devrimin önündeki engellerin niteliklerinin tanımlanmasında kendini göstermektedir.

Teoride ve Pratikte Birlik

Aynı ülkede, aynı somut koşullar altında olmamıza karşın somut olguları farklı değerlendiriyoruz; farklı tutum ve davranışlar içine giriyoruz. Aynı kitaplara, kimi zaman aynı alıntılara başvurduğumuz halde, farklı sonuçlara varıyoruz. Marksizmi kavrayışlarımızda varolan köklü ayrılıklar, doğal olarak siyasi ve toplumsal pratiğimize de yansıyor. Marksizm-Leninizmin bilimi bir tane, işçi sınıfı bir tane, somut durumlar aynı olmakla birlikte, elliyi aşkın grup, yüzden çok farklı anlayış ve bu anlayış temelinde biçimlenen siyasi görüşler vardır. Biz, farklı grup yapılarından can bulan ve siyasal-toplumsal mücadelemize de yansıyan bu çelişmeleri, burjuva ve küçük burjuva görüşlerle proleter görüşler arasındaki, özü itibariyle uzlaşmaz olan çelişmelerin bir biçimi olarak değerlendiriyoruz. Lenin bize, başlangıçta yalnızca teorik değerlendirme farklılığı gibi görünen, başlangıçta pek önemsenmeyen, fakat gelişmeleri sonucu farklı siyasi çizgilerin oluşmasına yol açan farklı kavrayışların, daha belirti halindeyken gereken müdahaleyi görmesi gerektiğini öğretir. Dünya devrimci pratiği, farklı sınıf görüşlerinden can bulan siyasetlerin, belirleyici karar anlarında, aralarındaki çelişmeleri, silahlar aracılığıyla çözmek zorunda kaldıklarını göstermiştir. Bu nedenledir ki, ideolojik-siyasi kavrayışta özde birlik, teorik-felsefi bakışta, yaklaşımda özde birlik, güncel olaylar karşısında, toplumsal-siyasal tepkilerde atılması gereken pratik adımlarda pratik birlik sağlanmadan, kısaca teorik-pratik sorunların çözümü için Marksizm-Leninizmin temel ilkelerinde ve bu ilkelerin somutlanışında azami birlik sağlanmadan, bir siyasi hareket için temel olan iç düzen ve disiplin sağlanamaz ve siyasal anar-

şinin maddi güçleri, devrim zararlıları ve devrim düşmanları yenilgiye uğratılamaz. Bunun için, YDD'ler, birleşik, ulusal, demokratik ve sosyalist görevlerini yerine getirebilmek için ve Toplumsal Demokratik Halk Devrimi'ni zafere ulaştırabilmek için, hem devrim zararlılarına, hem de devrim düşmanlarına karşı yürütecekleri birleşik mücadelenin ana hatlarını, ilke ayrılıklarını, ayrı ayrı özelliklerine göre belirlemek zorundadırlar.

YDD'lerin temel görevlerini formüle eden, bunların yerine getirilmesinin yollarını gösteren devrim programlarını; devrim strateji ve taktiklerini dayandırdıkları teorik tespitlerini, hiçbir bulanıklığa yer vermeyecek biçimde belirlemek zorundadırlar. Mücadelenin genel çizgisini, ilkelerini, yakın ve uzak hedeflerini ve bunlara bağlı görevlerini kaba hatlarıyla belirledikten sonra, mücadelenin çeşitli biçimlerinin ateşi içinde, bir ressam titizliğiyle, sorunların derinliğine, sorunların en ince ayrıntılarına inilmelidir. Her konuda izlenecek siyaset ve kullanılacak araçlar gösterilmelidir. Biz, sadece ülkemizde bir devrim yapmak değil, aynı zamanda dünya çapında, devrimde devrim yapmak görevleriyle de karşı karşıyayız. Çünkü içinde bulunduğumuz nesnel durum buna uygundur. Bunun içindir ki, YDD'ler, kendilerini kuşatan faşist, revizyonist, feodal, reformist, oportünist vs. gericiliğe olduğu kadar, kendilerini Marksizm-Leninizmin genel tezleriyle gizleyen en sinsi gericiliğe karşı da, sorunlara burjuvaca, küçük burjuvaca bir dar görüşlülükle yaklaşan dar ulusalcılarına karşı da, gerek kendi içlerinde, gerekse kendi dışlarında, her cephede, her an Marksizm-Leninizme danışarak çarpışmak zorundadırlar.

Oldukça karmaşık, birbirine bağlı, birbirini etkileyen, iç içe geçmiş onlarca temel sorunla karşı karşıyadırlar. Hangi sorun nerde başlar, nerde biter, nasıl sonuçlar doğurur, bunları bir eczacı tartışısıyla daha işin başında değerlendirip etiketlemeliyiz. Mücadele derinleştikçe, Marksizm-Leninizmi kavrayışımız derinleştikçe, devrimci deney ve uzak görüşlülüğümüz arttıkça, ufkumuz genişle-

dikçe, daha önce göremediğimiz, farkına bile varamadığımız bir yığın yeni sorunun bilincine varacağız. Siyasi-ideolojik uyanıklığımızı geliştiremediğimiz, gaflete düştüğümüz an, bilelim ki, egemen sınıfların yedeğine düşmüşüzdür. Devrimci proletarya, kendisini dar bir ufukta, dar ulusal görevler içine hapsedemez; o, dünya devriminin geniş açılı görevleriyle yükümlü olduğunu unutmamalıdır. Oysa bugüne kadar tanıdığı olduğumuz gelişmeler, ülkemizde gerçek anlamda proletarya partisi adına layık bir partinin olmadığı gibi, bu doğrultuda bir eğilimi içeren geniş açılı, geniş ufuklu grupların da bulunmadığını göstermiştir. Tek tek, Marksizm-Leninizmin genel doğrularının şu ya da bu yanına sahip çıkan, kavrayışlarının dar sınırları içinde bocalayan hareketler vardır. Teorik olarak Marksizm-Leninizme eğilimli olmakla birlikte, siyasi pratikleri, felsefi kavrayışları, henüz proleter devriminin ağır görevlerini yüklenecek durumda ve düzeyde olmadıklarını ve böyle bir eğilimin belirtilerinden de henüz yoksun olduklarını göstermektedir. Bu nedendir ki, varolan grupların bir kısmı kendi kendini çözerken, büyük bir çoğunluğu devrimin çözmek zorunda olduğu önemli sorunlardan birisini oluşturacaklar. Bu konulara sırası geldikçe daha derinden değineceğiz.

Somut Gerçekliğin İncelenmesinin Gerekliliği

Marksizmin büyük ustaları, karşılaştığımız sorunların çözümünü için diyalektik materyalizmin yol göstericiliğinde, somut olguların incelenmesinden hareket etmemiz gerektiğini öğretirler; çünkü her sorunun çözümü için gerekli maddi koşullar, dışta değil, bizzat o sorunları vareden maddi koşulların ve sonuçlarının içinde aranmalıdır. Her sorun, ancak kendisini çözüme ulaştıracak maddi koşullarla birlikte önümüze çıkabilir. Yalnız, inceleme, araştırma, bilgi ve deney eksikliğinden ötürü, şeyler arasındaki ilişkileri yeterince kavrayamamaktan ötürü, henüz çözümü bulunmayan, çözüm için gerekli öznel koşulları henüz yaratılamayan sorunlar olabilir... Bu tip çözümsüzlükler, geçicidir. Sorun, çözümlenmemiş çelişmeler

yığını demektir. İster siyasal, ister toplumsal, her ne ise, her sorun, kendini vareden iç ve dış koşulların, çelişmelerin incelenmesiyle, çelişen yönlerin ayrı ayrı incelenmesiyle çözüm için gerekli bilgileri ve maddi güçleri bize gösterecektir.

Türkiye devrimi farklı karakterlerde toplumsal-siyasal ve ulusal çelişmeleri içermektedir. Farklı içeriklere sahip çelişmelerin farklı yöntemlerle çözüleceği bilinen bir gerçektir. Emperyalistler arası çelişmelerin alabildiğine derinleştiiği, özellikle iki süper devletin, ABD'nin ve SSCB'nin, dünyanın sömürge, yarı sömürge ve etki alanlarını, dünyanın hammadde kaynaklarını, dünyanın stratejik bölgelerini yeniden paylaşmak için hazırlandıkları, henüz hegemonyaları altında bulunan ülkelerde, siyasi ve askeri güçlerini yeni gelişmelere göre ayarladıkları ve bir üçüncü dünya savaşına hazırlandıkları bir sırada, anti emperyalist, anti sosyal emperyalist birleşik ulusal görevlerin, demokratik ve sosyalist görevlerin başarıyla yerine getirilebilmesi, faşizme ve sosyal faşizme, reformizme, Çin revizyonizminin karşı devrimci takipçilerine ve her türden oportünizme ve dar ulusalcılığa karşı verilecek mücadelenin başarısına bağlıdır. Üstelik dünya çapında, işçi sınıfı ve komünist hareketin içine düştüğü son derin ideolojik bunalım, sorunlarımızın çözümünü oldukça güçleştirmektedir. Mao Zedung ve Stalin konusunda yapılan ve gerçeği açıklamaktan çok karartan öznel değerlendirmeler, "parti" tayinleri ve sırası geldikçe açıklayacağımız bazı temel sorunlar, devrim güçlerinin yeni bölünmelerine ve devrim saflarında, devrim güçlerinin zayıflamasına neden olan mücadeleleri derinleştirmiştir ve derinleştirmeye de devam edecektir. Belirtmeliyiz ki, gerçekten Marksizm-Leninizme dayanan devrim güçleri, bu mücadeleden de güçlenerek, kendisini revizyonizmden ve oportünizmden arındırdığı gibi, dogmatizmden, sekterizmden de ve gizli ulusalcılıktan, dar görüşlülükten, kendine güvensizliklerden de arındırarak çıkacaktır.

Gerek Türkiye'de gerekse bütün dünyada, revizyonizm, modern revizyonizm (Sovyet ve Çin türleri), reformizm, oportünizm, dog-

matizm, sekterizm ve dar grupçu anlayışlar, dünya devrim sürecini oluşturan, siyasi ve ekonomik hak ve özgürlüklerin kazanılması, ulusal ve demokratik halk devrimleri toplumsal kurtuluş mücadelelerinin yolunu karartmaya devam ediyor.* Ve cesaretle kabul etmek gerekir ki, etkileri ve güçleri, yenilmez olmakla birlikte oldukça önemli yıkıntılara yol açmaktadır. Devrim, yakın bir zaman öncesine oranla bile, hem daha zor, hem daha kolay hale gelmiştir. Zordur; karşısına almak zorunda kaldığı güçler, nicel olarak artmıştır, taktik anlamda güçlüdür; üstelik bunların bir kısmı Marksizm-Leninizmin silahlarıyla Marksizm-Leninizme karşı döğüşmektedirler. Tarihi daha ileriye götürmenin bir silahı olan Marksizm-Leninizmi, tarihi gelişimi yavaşlatmanın bir silahı olarak kullanmaya çalışmaktadırlar. Devrimin, eskiden dış destekleyicileri olan güçler, bugün “devrim” adına devrimlerin karşısına geçmişlerdir. Kolaydır, çünkü, devrime karşı dövüşenler, devrimi hızlandıracak, devrimi başarıya götürecek bir yığın temel nedenin de doğurucusu olacaklardır. Ve aynı zamanda devrim, eskiye oranla daha uyanık, daha arı ve daha çok deney sahibidir. Ve ufku, eskiye oranla daha geniştir ve dünyayı sarsacak yeni yeni gelişmelere, Marksizm-Leninizme yeni katkılarda bulunacak öze sahiptir.

Görüldüğü gibi, sorunumuz yalnızca emperyalizm, sosyal emperyalizm, Çin karşı devrimi ve bunların işbirlikçilerinin yenilmesi sorunu değil, aynı zamanda, bunlara karşı mücadeleyi zayıflatan gruplara, anlayışlara ve en önemlisi, uluslararası komünist hareketin içine düştüğü ideolojik, siyasi bunalımdan nasıl çıkılacağı, Marksizm-Leninizme katkıda bulunma sorunudur da. Türkiye ölçüsünde varolan karmaşık sorunların çözümü, uluslararası planda varlıklarını sürdüren sorunlarla birlikte ele alınmalıdır. Bunun içindir ki, devrimlerde de devrim yapma görevlerini yüklenen dev-

* Revizyonist ülkelerde, çok zayıf da olsa varolan devrimci muhalefet de, burjuva karakterli demokratik siyasi istemler de, dünya devrim süreci içerisinde ele alınmalıdır. Fakat belirtmeliyiz ki, Sakharov vb. örneklerinin, siyasi olarak ileri, tarihi olarak gerici eylemlerinin, anti-komünist özü kavranmadan yapılacak her değerlendirme, bizi burjuvazinin yedeğine götürür.

rimimizin hedeflerini, çok yönlü görevlerini, niteliğini, itici güçlerini, yakın ve uzak gelişim eğilimini belirlerken, devrimi gündeme getiren iç ve dış koşullara, uluslararası ekonomik-siyasi durumlara ve uluslararası komünist hareketin kısa tarihine değinmeden geçmeyeceğiz.

Çağımızın Temel Özellikleri

Çağımız, emperyalizm ve proletarya devrimleri çağıdır; bu demektir ki, çağımıza niteliğini veren esas mücadelenin merkezinde, uluslararası emperyalist burjuvazi ile uluslararası devrimci proletarya bulunmaktadır.

Bu aynı zamanda, dünyamızın esas olarak iki ana kampa bölündüğünü, bir yanda, uluslararası emperyalist burjuvazinin başını çektiği sömürücülerin ve ezenlerin, dünya gericiliğinin kampı, diğer yanda, başında uluslararası devrimci proletaryanın bulunduğu ezilen insanlığın, emekçi insanlığın ilerici kampı. Devrim kampı ile karşı devrim kampı. Bu iki kamp arasında bir üçüncü kamp, tampon kamp yoktur.

Lenin, emperyalizmi tanımlarken der ki: “Emperyalizm, tekellerin ve mali sermayenin egemenliğinin kurulduğu; sermaye ihracının birinci planda önem kazandığı; dünyanın uluslararası tröstler arasında paylaşılmasının başlamış olduğu ve bütün toprakların en büyük kapitalist ülkeler arasında bölüşülmesinin tamamlanmış bulunduğu bir gelişme aşamasına ulaşmış kapitalizmdir.”(4)

Bu tanımlamaya dayanarak, emperyalizmin, iç ve dış siyasetini, amaçlarını ve yenilgisini kaçınılmaz kılacak gelişiminin esas noktalarını açıklığa kavuşturabiliriz.

Emperyalist bir ülkeyi ele alırsak, görürüz ki, bu ülkede:

1. Tekellerin ve mali sermayenin egemenliği kurulmuştur; sermayede ve üretimde meydana gelen yoğunlaşma sonucu ekonomik egemenliği ele geçiren tekeller, mali sermaye temeli üzerinde yük-

selen mali oligarşinin egemenliğini, siyasal alanda da gerçekleştirmişlerdir; devlet, mali sermaye oligarşisinin devletidir; diktatörlüğüdür.

2. Sermaye ihracı, birinci derecede önem kazanmıştır, meta ihracı ikinci planda kalmıştır. Esas kâr, sermaye ihracı ile sağlanmaktadır.

Tekelci devletin iç ve dış siyasetini belirleyen temel olgular bunlardır; uluslararası planda, tekelci kapitalist birliklerin, dünyayı aralarında bölüşmek için anlaşmaları, dünyanın sömürge, yarı sömürge ve etki alanlarının, yerli işbirlikçiler aracılığıyla paylaşılması, iç olgunun doğal sonuçlarıdır.

Emperyalizmin çöküşünü sağlayacak temel olgu da, dünyadaki bütün toprakların en büyük kapitalist ülkeler arasında bölüşülmesinin tamamlanmış olmasıdır. Yani emperyalizm, sömürmek için girdiği ülkelerin egemenlerini kendine bağlarken, yeni yeni işbirlikçiler yaratır ve bunlarla bütünleşme doğrultusunda adımlar atarken, öte yanda, sömürge ve yarı sömürge halklarını da ister istemez devrimcileştirecek, kendine karşı bir silah haline getirecektir.

Bu olgu, aynı zamanda, emperyalizmle dünya halkları arasındaki; emperyalistlerin kendi aralarındaki; tek tek ülkelerde, burjuvaziyle proletarya arasındaki; ve kapitalizmle sosyalizm arasındaki çelişmelerin derinleşmesinin de temel dayanağını oluşturur.

Yine bu olgu, sömürge, yarı sömürge ve bağımlı ülkeler proletaryasının ve halklarının neden daha devrimci olduklarını, emperyalist ülkeler proletaryasının ve halklarının, neden esas itibariyle oportünist, revizyonist, reformist, sosyal emperyalist, sosyal yurtsever vs. olduklarının da açıklanmasının temel dayanağıdır. Çünkü emperyalizm dünya halklarını ezerek elde ettiği yüksek kârların bir kısmını kendi ülkesinin proletaryası ve halklarına dolaylı yollarla paylaştırmaktadır. Bu, iç çelişmeleri derinleştirmemek için izlenen bir yoldur ve acısını sömürge ve yarı sömürge ülkelerin halkları çekmektedir.

Engels, daha 7 Ekim 1858'de Marx'a şöyle yazar: "Gerçekte, İngiliz proletaryası gitgide daha fazla burjuvalaşmaktadır, öyle görünüyor ki, başka uluslara göre daha burjuva olan bu ulus, kendi burjuvazisinin yanı sıra bir burjuva aristokrasisi ve bir burjuva proletaryası yaratmaya yönelmekte. Bütün dünyayı sömürmekte olan bir ulus için bu elbette, bir dereceye kadar mantıksal bir şeydir."(5)

İşte bu "mantıksal şey", İngiliz proletaryasını, İngiliz emperyalist burjuvazisinin, yüz milyonlarca sömürge halkı, çeşitli geri ülkeleri sömürmesi, en insanlık dışı uygulamalarda bulunması, milyonlarca sömürge askerini İngiliz İmparatorluğu'nun çıkarları için savaş alanlarına sürmesi karşısında sessiz bıraktı; son Zimbabwe örneği, bu "mantıksal şey" in uzantılarını, İngiliz proletaryasının nasıl da titizlikle koruduğunu göstermesi bakımında ibret vericidir.

Lenin de bu konuya değinir: "... bir avuç çok zengin ülkeye çok yüksek tekel kârları sağlamak demek olan emperyalizm, proletaryanın üst tabakalarına ekonomik bakımdan rüşvet verme olanağı yaratmıştır; bu yolla oportünizmi besler, ona vücut verir ve güçlendirir."(6)

Özellikle dünya kapitalizminin bunalım dönemleri, uluslararası sosyal demokrasinin, burjuva diktatörlüklerinin temel toplumsal dayanaklarından biri olduğunu açıkça göstermiştir. Emperyalist ülkelerin proletaryası ve halkları, emperyalizmin yarattığı acıları, kendi bünyelerinde, en açık, dayanılmaz biçimiyle, ancak derin bunalım dönemlerinde, savaş anlarında tadabilmişlerdir. Ne yazık ki, bu acılardan köklü kurtuluşun, bu acıların temel kaynağı olan kendi burjuvalarına karşı, devrim savaşında olduğunu oportünist çıkarları gözlerini kararttığı için henüz kavramamışlardır; ve kavrayamadıkları için de, kendilerini de kurtuluşa götürecek olan sömürge, yarı sömürge ülkelerdeki kurtuluş savaşlarına gereken desteği sağlamaktan uzaktırlar. Ve hâlâ, birçok emperyalist ülke proletaryası, dünyanın ezilen çeşitli ülkelerinden gelen proleterlerin, kendi ülke-

lerinde yaşadıkları insanlık dışı koşullara seyircidirler... O ülkelerde iki sınıf proletarya vardır; ezen emperyalist ülkelerin proletaryası ve ezilen ülkelerin proletaryası.

Esas hedefi dünya egemenliği olan, fakat bu amacını gerçekleştirmeye hiçbir zaman fırsat bulamayacak olan emperyalizm, "dünya kapitalizminin üretici güçlerini çok yüksek bir düzeye ulaştırmıştır. Toplumun sosyalist örgütlenmesi için gerekli olan bütün maddi ön koşulları yaratmıştır. Emperyalist savaşlar, dünya ekonomisinin üretici güçlerinin emperyalist devletin sınırlarını aştığını ve ekonomisinin, bütün dünyayı kucaklayacak şekilde uluslararası çapta örgütlenmesi gerektiğini göstermektedir. Emperyalizm, bütün dünya ekonomisini örgütleyecek, birleşmiş devlet kapitalizmine dayanan tek bir dünya tröstünün yolunu kan ve ateşle açarak bu çalışmayı çözmeye çalışıyor. Sosyal demokrat ideologlar bu kanlı ütopyayı yeni ve 'örgütlü' kapitalizmin barışçı bir yöntemi olarak göklere çıkarmaktadırlar. Gerçekte ise bu ütopya öylesine büyük, aşılmaz, nesnel engellere çarpmaktadır ki, kapitalizm artık kendi içinde taşıdığı çelişmelerin ağırlığı altında kaçınılmaz bir şekilde çökmek zorundadır. Kapitalizmin, emperyalist aşamada kendini daha da şiddetli bir şekilde hissettiren eşit olmayan gelişme yasası, emperyalist devletlerin uluslararası alanda, sürekli ve sağlam bir birlik kurmalarını olanaksız hale getirmektedir. Diğer yandan, dünya savaşlarına dönüşen ve sermayenin merkezileşmesinin tek bir dünya tröstü hedefine ulaşmak için seçtiği yol olan emperyalist savaşlar, o kadar çok yıkıma yol açmakta, işçi sınıfının ve sömürgelelerdeki milyonlarca proleter ve köylünün omuzlarına öylesine ağır yükler bindirmektedir ki, kapitalizm bu hedefe ulaşmadan proletarya devriminin darbeleri altında çökmeye mahkumdur."(7)

Komintern'in uzak görüşlülüğünün bir belgesi olan bu tesbitler, emperyalizmin, ikinci paylaşım savaşından, çok sayıda sömürge ve yarı sömürgesini kaybederek çıkışıyla, bir dizi ülkede halk demokrasilerinin kurulmasıyla doğrulanmıştır. Yine bu tesbitlerin, yeni

koşullarda bir ifadesi ve doğruları olarak, emperyalizmin kaderini belirleyecek ve onları kendi ülkelerinin proletaryası ve halklarıyla son hesaplaşma sınırına getirecek olan toplumsal güçler, sömürge, yarı sömürge ve bağımlı ülkelerde bulunmaktadır. Çünkü emperyalist baskı ve sömürünün asıl acılarını ve kapitalizmin genel bunalmalarının ağır yüklerini çekenler bu tip ülkelerin emekçi halklarıdır. Aynı zamanda emperyalizmin ve işbirlikçi kapitalizmin yarattığı çelişmeler onları eğitmekte, devrimciyeleştirmektedir. “Emperyalizm, bu ülkeleri sömürürken, buralarda demiryolları, fabrikalar ve yapımevleri, sanayi ve ticaret merkezleri kurmak zorundadır. Bu ‘politika’nın kaçınılmaz sonuçları, bir proletarya sınıfının ortaya çıkması, yerli aydınların yetişmesi, ulusal bilincin uyanması, kurtuluş hareketinin güçlenmesidir. İstisnasız ve bütün sömürgelerde ve bütün bağımlı ülkelerde devrimci hareketin güçlenmesi, bu gelişmenin belirgin bir kanıtıdır. Sömürgeleri ve bağımlı ülkeleri, emperyalizmin yedek gücü olmaktan çıkartıp, proletarya devriminin yedek gücü haline getirerek, kapitalizmin mevzilerini temelden yıkmak, proletarya için önemlidir.”(8) Ve bu görevleri başarmak için, proleter devriminin ön koşullarını bizzat emperyalizmin sömürüsü yaratır.

Gelişmeler göstermektedir ki, emperyalizme karşı ezilen dünya halklarının ortak mücadelesi, dünya proleter sosyalist devriminin bir parçasıdır ve tek tek ülkelerin emperyalist boyunduruktan kurtulmalarıyla güçlenmektedir. Tek tek sömürge ve yarı sömürgelerin kurtuluşu, emperyalizmin sömürü alanlarının daralmasına, gerek darlaşan alanlarda, gerekse kendi ulusal sınırları içerisinde sömürüsünün yoğunlaşmasına, derinleşmesine, iç dış toplumsal çelişmelerin keskinleşmesine yol açacaktır.

Görüşümüz o ki, dünya devrimi, aşağıdan yukarıya doğru yani sömürge ülkelerdeki devrimci ulusal kurtuluş, yarı sömürgelerde, ulusal-demokratik, toplumsal-demokratik kurtuluş hareketlerinin

gelişmesiyle, metropolleri kuşatan, onların can damarlarını kesen bir seyir izleyecektir.* Bu gelişmeler, muhtemeldir ki, emperyalist ülkeleri daha da azgınlaştırsın, bağımsızlığını kazanmış ülkeleri, yeniden silahlı işgallere kadar götürsün. Sovyetlerin Afganistan'ı faşist işgalini, bakışımızı doğrulayan bir olgu olarak görüyoruz. Bu nedenle, her devrim kendisini pekiştirecek bir yol izlemelidir; kesintisiz gelişimini sağlayamayan bir devrim kendisini koruyamaz, dünya gericiliğine karşı koyamaz. Bunun garantisi ise, devrimci proletaryanın öncülüğü, Marksizm-Leninizmin ölümsüz ilkelerinin hayata geçirilmesi zorunluluğudur. Özellikle, sömürge, yarı sömürge ve bağımlı ülkelerin devrimci proletaryası ve devrimci halkları, dünya gericiliğinin her biçimine karşı, daha etkin yepyeni mücadele ve dayanışma biçimleri bulmak ve hayata geçirmek görevleriyle yükümlüdürler. Her yenilgide yeni deneyler edinen emperyalist gericilik, darbeler yedikçe, çıkarlarından oldukça, daha da azgınlaşacak, bir yandan da dünya halklarını aldatma ve bölmenin yeni, en ince, şimdiye kadar denenmemiş biçimlerini bulacaktır. Tek tek ülkelerin işbirlikçi egemenlerini içine düştükleri bunalımlarda boğacak güce sahip değilsek, onlar her bunalımdan daha da güçlenerek, yeni deneyler edinerek çıkacaklardır. Devrimi hep burnumuzun ucunda görme hastalığı, Marx da içinde olmak üzere, Lenin'in Stalin'in, bütün devrimcilerin, kendilerini kurtaramadıkları bir hastalıktır. Dünyanın bütün ülkelerinin devrimci proletaryası, dünya devriminin görevlerini yerine getirebilmek için kendisini daha da devrimcileştirmek, burjuvaziyle iç içe, yan yana yaşıyor olmaktan

* Dünya devriminin gelişmesine bakışımız, Lin Biao'nun, "dünyanın kırları" saydığı Asya'nın, Afrika'nın ve Latin Amerika'nın sömürge ve yarı sömürgelerinde oluşacak ulusal kurtuluş ve demokratik halk devrimlerinin, "dünyanın şehirleri" saydığı emperyalist metropolleri saracağı, yani devrimin "dünyanın kırlarından, dünyanın şehirlerine doğru bir rota" izleyeceği tesbitleriyle karıştırılmaması gerekir. Bu teori, Çin Halk Devrimi'nin derslerinin değişik ülkelerin somut durumlarını hesaba katmayan, dar deneyci mutlaklaştırılmasıdır ki, yanlıştır. Bir ırmakta nasıl ki iki kez yıkanılmaz ise, bir devrim de iki kez olmaz.

gelen gizli burjuvallaşmaya karşı savaşmak, kendisini burjuva, küçük burjuva önyargılarının etkisinden ve aynı zamanda sağ ve “sol” hastalıkların mikroplarından silkelemek zorundadır. Bunun için de, dünya komünist hareketinin tarihi, tek tek ülkelerin zengin deneyimleri en radikal biçimde eleştirel bir gözle yeniden incelenmeli, bu temelde emperyalizmi, burjuvaziyi, gericiliği ve kendi ülkelerinin özgü yapısını en titiz bir biçimde yeniden gözden geçirmeli ve zaafı ele alınmalıdır.

Emperyalizmin Krizi ve Savaş

Dünyanın esas olarak iki ana kampa ayrıldığını, bir kampın başında uluslararası emperyalist burjuvazinin, diğer kampın başında da, uluslararası devrimci proletaryanın bulunduğunu belirtmiştik.

Dünya gericiliği, kendi içinde de iki ana kutba ayrılır. Kutbun birinin başında ABD emperyalizmi, diğerinin başında da Rus sosyal emperyalizmi bulunmaktadır. Anti emperyalist görevlerle de yükümlü olan devrimimiz, emperyalist dünya gericiliğini, kutuplarının özgül yapısını, uluslararası ilişkilerini ve iç çelişkilerin toplumsal temellerini iyi tanımak zorundadır. Çünkü biçimi ne olursa olsun, emperyalizm ve her türden gericilik, emekçi insanlığın mutlaka yok etmek, kökünü kurutmak zorunda olduğu düşmanlarıdır.

1870’lerde belirgin hale gelen kapitalizmin tekelleşme eğilimi, üretimde ve sermayede meydana gelen yoğunlaşma ve merkezileşme sonucu, 20. yüzyılın başlarında, dünya ekonomisine egemen oldu. Birinci derecede önem kazanan sermaye ihracı, kapitalist dünya ekonomisinin çeşitli parçaları arasındaki birliği pekiştirirken, aynı zamanda da uluslararası planda, dünya halklarının sömürülmesini derinleştirdi; gittiği her yere, emperyalizmin gericisi ve yıkıcı özelliklerini de beraberinde götürdü; kapitalist gelişmenin en yüksek aşaması olan tekelci kapitalizm, yani emperyalizm, kapitalizmin tabiatında varolan eşit olmayan gelişme yasasını, hem ekonomide, hem de siyaset alanında, en belirgin biçimiyle gözler önü-

ne serdi. Dünyanın çehresini değiştirecek olan çelişmeleri, burjuva-ziyle proletarya, emperyalizm ile dünya halkları, emperyalistlerin kendi aralarındaki çelişmeleri, ulusal ve uluslararası planda alabil-diğine keskinleştirdi ve gelişmeler sonucu, emperyalistler arası çelişmeyi, diğer çelişmelerin varlığını ve gelişmelerini belirleyecek düzeye yükseltti. Çünkü en gelişmiş kapitalist ülkelerde büyük çapta yoğunlaşan üretim, yeni dış pazarları ve hammadde ve enerji kaynaklarını gerektirmekteydi. “Daha önceleri özgür olan bütün sömürgelerin artık paylaşılmış bulunduğu bu dönemde sömürgele-rin ve nüfuz alanlarının yeniden paylaşılması konusundaki çatışma-lar giderek daha fazla silahlı mücadele niteliği kazandı.”(9)

Emperyalist dünya ekonomik sisteminin, kendi bağrında geliş-tirdiği çelişmelerin doğal sonucu olarak patlak veren ekonomik buhran, en büyük emperyalist devletleri ve taraftarlarını iki kutup halinde birinci paylaşım savaşında karşı karşıya getirdi. 1914-1918 yıllarını kapsayan ve bütün dünyayı ekonomik, siyasi, toplumsal ve ideolojik alanlarda, devrimci bir biçimde etkileyen ve sarsan savaş, emperyalist dünya sistemini içine düştüğu buhrandan kurtarmak bir yana, kapitalizmin genel buhranı dönemini başlattı; aynı zamanda dünyaya egemen tek ekonomik sistem olma niteliğini de parçaladı; dünyanın ekonomik ve toplumsal yüzünü bir daha eski halini ala-mayacak bir biçimde değiştirdi. Genel olarak kapitalist dünya ge-lişmesinin, özel olarak da onun emperyalist aşamasının ürünü olan ilk proleter sosyalist devrim, dünya emperyalist zincirinin en zayıf halkasını oluşturan askeri-feodal emperyalist arlık Rusyası’ını, 1917 Ekim Devrimi’yle, emperyalist dünya ekonomisinden kopart-tı ve ilk olarak, dünya sosyalist ekonomi sisteminin temellerini at-tı. Eskiden bir tek dünya ekonomisi varken, şimdi iki karşıt sistem, uzlaşmaz niteliklere sahip iki karşıt sistem vardı; sosyalizm ve ka-pitalizm.

Dünyanın uzlaşmaz nitelikte iki temel kampa bölünmesi ve ye-ni bir çağın, emperyalizm ve proleter devrimleri çağının başlaması; dünya emperyalizmini oldukça zor durumda bıraktı; tarih, uluslara-

rası planda varlıklarını sürdüren, emperyalistlerle dünya halkları arasındaki, emperyalistlerin kendi aralarındaki çelişmeye ek olarak, yeni bir çelişmeyi gündemine alıyordu; kapitalist sistemle sosyalist sistem arasındaki çelişme.

Daha önce, dünya çapında baş çelişme durumunda olan ve ancak silahları aracılığıyla çözülebilen emperyalistlerin kendi aralarındaki çelişme, yerini yeni bir çelişmeye bırakmıştı. Birbirleriyle ölüm kalım savaşına girmiş olan emperyalistler, kendilerini yeni duruma göre ayarladılar ve çeşitli cephelerden, dünya proletaryasının anavatanına saldırdılar. İç savaş üç yıl sürdü. Emperyalistlerin her açıdan destekledikleri burjuva ve feodal iç gericilik, maddi olarak yenildi fakat burjuvazinin eski cennetini ele geçirme hayalleri, emperyalizmin proletarya diktatörlüğünü yıkma, sosyalist ekonomiyi yıkma ve kapitalizmi Rusya'da yeniden kurma umutları ve hayalleri yenilemedi.

Bugün, dünya gericiliğinin iki ana merkezinden birisini oluşturan ABD emperyalizmi, birinci paylaşım savaşından güçlenerek çıktı. O güne kadar en güçlü emperyalist devlet olarak bilinen İngiltere, savaştan galip çıkmış olmasına karşın savaş sonrası gelişmeler, Avustralya, Kanada, Güney Afrika, Çin, Hindistan vb. ülkelerdeki ayaklanmalar ve merkezden kopma eğilimleri, onu oldukça sarstı. Emperyalist büyük devletlerden biri olan Fransa da, benzer durumlarla karşılaştı. Kapitalizmin genel bunalımı, tarih sahnesine yeni bir sistemin adım atmış olması, bütün dünyada devrimci bir altüst oluşun nesnel koşullarını olgunlaştırdı. Dünya ekonomisinin birliği, devrimin uluslararası niteliğini belirlerken, farklı parçalarının eşitsiz gelişmesi devrimin farklı biçimlerde ortaya çıkmasına neden oldu. Devrim darbeleri en çok Almanya'yı sarstı. "1918 Kasımı'nda, Avusturya'da ve Almanya'da, yarı feodal krallıkları yıkan devrimler; 1919 Nisanı'nda Bavyera'da Sovyet hükümeti; 1921 Martı'nda, Almanya'da proletarya öncüsünün ayaklanması; 1923 Sonbaharında Almanya'da devrimci buhran"(10); onu, diğer emperyalist devletlerin karşısında, yeni kurulan Sosyalist Sovyetler

Birliği karşısında, eski sömürge ve yarı sömürgeleri karşısında ve kendi ülkesinin devrimci proletaryası karşısında güçsüz bıraktı.

Önemle vurgulanmalıdır ki, Alman emperyalizmini diğer emperyalist devletlere karşı, Sosyalist Sovyetler Birliği'ne karşı, kendi ülkesindeki Yahudilere karşı ve kendi proletaryasına ve emekçilerine karşı, diğer emperyalistlerden farklı, o güne kadar denenmemiş bir mücadele biçimi ve organları aramaya iten nedenler; onu, Amerikan, İngiliz, Fransız vb. emperyalistlerden daha gerici, daha saldırgan, daha şoven ve milliyetçi yapan nedenler; birinci paylaşım savaşından yenik çıkmasında, ekonomisinin içinde bulunduğu farklı bunalım koşullarında aranmalıdır. Alman emperyalistlerini, İtalyan, Japon emperyalistleri ile benzeştiren şeyler, bu ülkelerin ekonomik koşullarındaki, toplumsal gelişmelerdeki ve aynı savaştan yenik çıkmalarının benzeşmelerinden gelmektedir. Genel olarak bütün emperyalistlerin, özel olarak da Alman, İtalyan ve Japon emperyalistlerinin, esas hedef olarak Sovyetler Birliği'ni ortadan kaldırma amaçları, burjuvazinin asıl düşmanına, genel olarak bütün dünya proletaryasına ve ezilen halklarına, özel olarak da proletarya diktatörlüğünün Rusyası'na duydukları sınıf kininin, birinci paylaşım savaşının köklerini attığı intikam duygularının bir ifadesiydi. İşte bunun doğal sonucu olarak gerek ite, gerekse dışta asıl amacı proleter öncüyü ezmek olan faşist diktatörlük, yeni bir dünya savaşının en etkili hazırlık organı olarak tarih sahnesine çıkmış oldu.

1929 genel bunalımı, ikinci bir paylaşım savaşının en belirgin habercisiydi. Emperyalizmin eşitsiz gelişme yasaları işliyor, Almanya, Japonya, İtalya, dünyanın yeniden paylaşılması talepleriyle ortaya çıkıyorlar, Lenin'in emperyalizm varoldukça emperyalist savaşların kaçınılmazlığı teorisi, kendisini bir kez daha doğrulamaya hazırlanıyordu. Emperyalistler arası çelişme, silahlı çatışmaya dönüştü.

İkinci paylaşım savaşı, emperyalistlerin kendi aralarında hesaplaşmalarının yanı sıra esas hedef olarak, proleter sosyalist Rusya'nın ve devrimin şahlandığı Çin'in paylaşılmasını ele alıyordu;

ilk proleter devlet yenilmeli ve sosyalist ekonominin yerine yeneden kapitalist ekonomi kurulmalıydı. Özellikle İngiltere'nin hesapları, hem Hitler Almanyası'nın, hem de Sovyetler Birliği'nin çökeceği, kendisinin de eski gücüne ulaşabileceği varsayımlarına dayanıyordu. Fakat emperyalistlerin açık hesapları tutmadı; proleter Rusya'yı dize getiremediler, Çin'i paylaşamadılar. Üstelik Asya'da, Avrupa'da bir dizi halk demokrasilerinin ortaya çıkışını, bir dizi ülkede de ulusal kurtuluş ve bağımsızlık savaşlarının zaferini önleyemediler. İkinci Dünya Savaşı, dünyanın yüzünü ve özünü büsbütün değiştirdi, devrimci altüst oluş, dünya ülkelerinin temellerini dibinden sarstı. Dünya emperyalizmi, dünya proletaryasının ve ezilen halklarının darbeleriyle bir kez daha sarsıldı. Uluslararası planda, burjuvaziyle proletarya arasındaki, emperyalizmle ezilen dünya halkları arasındaki uzlaşmaz kavganın ikinci raundu da, proletaryanın ve ezilen halkların üstünlüğü ile sona erdi.

İkinci paylaşım savaşının en önemli sonuçlarından biri de, kuşkusuz, ABD emperyalizminin konumunda meydana gelen değişiklikti.

Alman, Japon, İtalyan emperyalistleri, savaştan yine yenik, sömürge ve yarı sömürgelerini kaybederek, parçalanarak, yıkıntı içinde çıktılar. İngiliz, Fransız emperyalistleri, savaştan yine galip çıkmışlardı, fakat onlar da, bir dizi sömürge ve yarı sömürgelerdeki eski egemenliklerini yitirmişler, ekonomileri temellerinden sarsılmış, eski sömürgecilik sistemleri yıkılmıştı. ABD ise savaştan askeri-ekonomik-siyasi, her açıdan güçlenerek çıktı. Yüksek bir prestij kazanarak, dünya imparatorluğunun yolunu açtı. Diğer emperyalistlerin içine düştükleri yıkıntı, ABD'yi gerçekten kısa zamanda yeni sömürgeciliğin imparatorluğuna yükseltti. "Hür Dünya"nın kovboyu Amerika, güçlü bir dünya sistemi haline gelmiş bulunan sosyalizmin ve yaklaşık dünya nüfusunun üçte birini oluşturan sosyalist ülkelerin oluşturduğu blok karşısında, güçlü müttefiklere muhtaçtı. Bütün diğer emperyalist ülkeleri himaye etmek, kapitalist dünya ekonomisini canlandırmak, başında Sovyetler Birliği'nin bulundu-

ğü dünya sosyalizmini, dünya proletaryasını ve ezilen dünya halklarını kuşatmak için harekete geçti. ABD, tartışmasız biçimde, dünya kapitalizminin, ekonomik, askeri, siyasi ve ideolojik önderi ve yönlendiricisi idi. Düşman kardeşler, bir kez daha işbirlikçilerinin de katılımıyla, dünya proletaryasına ve ezilen dünya halklarına ve sosyalizmin ülkelerine karşı, askeri ve ekonomik örgütlenmelere giriştiler... Bu girişimler, ezilen dünya halkları ve devrimci dünya proletaryası, Asya'da, Afrika'da, Latin Amerika'da, insan emeğine göz dikenlerin, ne denli silahlı olursa olsunlar, ne denli birbirlerine yaslanırsa yaslansınlar, halkların yenilmez gücü karşısında dize gelmeyecek hiçbir gücün olmayacağını kanıtladılar. Fakat öte yanda, dışından tırnağına kadar silahlı faşizmi yenen, dünya tarihine destanlar yazan, dünyanın en güçlü orduları karşısında yiğitçe direnen, olağanüstü fedakârlıklar gösteren şanlı Sovyet proletaryası, kendi içinde çıkan revizyonist hainlere yenildi... ve insanlık tarihine kara bir leke olarak geçecek gelişmeler karşısında sessiz kaldı.

PROLETARYA DİKTATÖRLÜĞÜ ALTINDA SINIF MÜCADELESİ

Kapitalist toplumdan sınıfsız komünist topluma geçiş, zikzaklarla, geçici yenilgilerle dolu uzun bir tarihi dönemi kapsar. Proletaryanın hegemonyası altında sınıfsız topluma geçişin çeşitli aşamaları, doğaldır ki, içinden çıktığı kapitalist toplumun ekonomik, siyasal, kültürel, toplumsal, hukuksal, ideolojik vb. etkilerini giderek azalarak da olsa bağrında taşıyacaktır. Bu dönem içinde burjuvazinin çeşitli tipleriyle, burjuva dünya görüşünün çeşitli görünüşleriyle proletarya arasındaki mücadele ulusal ve uluslararası planda durmaksızın sürecektir. Siyasi iktidarın proletaryanın eline geçmesi ile sınıf mücadelesi durmaz, yeni bir biçimde, proletarya diktatörlüğü altında daha da şiddetlenerek sürer. Proletarya, sınıfsız topluma sürekli başarılar kazanarak, düz bir hat izleyerek varamaz. Yeni bir toplum biçimi, yeni, şimdiye dek karşılaşılmamış çeşitli nitelikteki sorunlarla doludur. Lenin, proletarya diktatörlüğünün karşılaşılabilecek zorluklara değinirken, çeşitli olasılıklar üzerinde durmuş ve proletaryayı muhtemel bir geriye dönüş tehlikesine karşı uyarmıştır.

Proletarya, karşılaştığı yeni sorunları çözerken, kaçınılmaz yanlışlıklara da, yenilgilere de düşecektir. Zaman zaman geriye de çe-

kilecektir. Hatta, örneklerini gördüğümüz gibi, iktidardan da düşecektir. Ama o, Marksizm-Leninizme bağlı kaldığı sürece, Marksizm-Leninizmin ilkelerini yeni koşullara yaratıcı biçimde uyguladığı sürece, yenemeyeceği hiçbir zorluk, aşamayacağı hiçbir engel olamaz. Yenilgisi geçici, zaferi mutlaktır.

1917 Ekim Devrimi'yle açılan proleter sosyalist yolda ilerleyen Sovyet proletaryası, Stalin'in ölümünden sonra devrimi sürdüremedi, tökezledi; Parti'nin Kruşçev revizyonist kliği tarafından gaspına yol açan yozlaşma, bazılarının dediği gibi, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra özellikle de Stalin'in ölümünden sonra ortaya çıkan bir olay değildir. Bize göre Sovyet modern revizyonizminin kökleri ve ekonomik-toplumsal dayanakları derinlerde aranmalıdır. Kruşçev revizyonist kliğinin iktidarı bir sonuçtur. SBKP(B) tarihi incelendiği zaman görülecektir ki, bir yönüyle parti tarihi revizyonizmle Marksizm-Leninizm arasında süren mücadelenin tarihidir. Bu mücadele, iki çizgi arasındaki, burjuvaziyle proletarya, kapitalizmle sosyalizm arasındaki mücadeledir.

Devrim için yola çıkan her ülke proletaryası, Yugoslav deneyiyle başlayan, fakat asıl yıkıcı etkilerini Sovyetler'de gösteren ve Arnavutluk dışında, bütün Balkan ve Doğu Avrupa halk demokrasilerini saran, giderek Vietnam, Kore, Küba ve Çin'i de kapsamına alan modern revizyonist yozlaşmayı, ekonomik, toplumsal, ideolojik, siyasi, felsefi yönleriyle incelemelidirler; bu yenilgilerden, proletaryanın yeniden zaferi için gerekli dersleri çıkartmalıdırlar. Ülkemizde ve dünyanın birçok yerinde, "devrim" adına yola çıkan siyasi hareketlerin çoğu, daha ilk adımlarında revizyonist bataklığa saplanmışlardır. Birçoğu revizyonizmin kucağında doğmuştur ve revizyonizm tarafından emzirilmiştir, eğitilmiştir. Yenilginin ve yozlaşmanın deneyimlerini gereği gibi, çok yönlü incelemeyen, proleter devrim için zorunlu yasaları, yeni koşullara uygun biçimde kavrayamayan devrim hareketleri, sağa ve "sol"a yalpalamaktan, eklektizme düşmekten kendini kurtaramaz ve giderek yozlaşır, yenilir ve devrimin önüne bir engel olarak dikilir.

Proleter hareketin yenilgisinin iki ana biçimi vardır: Birincisi, proleter hareket, emperyalizmin ve gerici ortaklarının maddi gücü karşısında, siyasi çizgisi genel hatlarıyla doğru olduğu halde, maddi güç olarak yetersiz kalır; siyasi düzeyi, örgütsel yapısı, kitle ilişkileri, mücadele deneyimleri yetersizdir; yenilir... ve hatta ezilir. Böyle bir durumda, Marksizm-Leninizme radikal bir biçimde sarılan, hatalarının üzerine cesaretle giden, hatalarından dersler çıkartan ve siyasi çizgisinin genel hatlarıyla doğruluğunu, hayatın bütün ilişkilerinde de, özel durumlarda da, doğru hale getiren proleter hareket, eksiklerini, yetmezliklerini kavrayabilir ve bir süreç içerisinde giderebilir; yenilgiyi zafere çevirebilir.

İkincisi, başlangıçta proleter olan bir hareket, emperyalizme ve gerici ortaklarına karşı mücadelede, kendi içinde başkalaşıma uğrar, Marksist-Leninist bir hareket iken, revizyonist bir hareket haline dönüşür. Sorun, bu dönüşümünün temel nedenlerini ve sonuçlarını doğru kavramak ve dersler çıkartmaktır. Revizyonist yozlaşma, siyasi iktidarı ele geçirme sürecinde olabileceği gibi, proletarya diktatörlüğünü sürdürürken de ortaya çıkabilir. İkinci Enternasyonal partilerinin çoğu, iktidarı ele geçirmeye fırsat bulamadan yozlaşan, yozlaştıkları için de iktidarı ele geçiremeyen partilere örnek verilebilir. İkinci tip yozlaşmanın ilk örneği Yugoslav partisidir. Onu takip eden SBKP (B)'dir. Bu tip yozlaşmaların son örneği Çin Komünist Partisi'dir.

Köleci toplum kendi bağrında feodal toplumun ön koşullarını yarattı; yine aynı biçimde, feodal toplum da, kapitalist toplumun ön koşullarını kendi bağrında oluşturdu. Kapitalist toplum da üretimi alabildiğine toplumsallaştırarak, üretim düzeyini dev boyutlara ulaştırarak, üretim güçlerini geliştirerek, güçlü bir proletarya yaratarak, sosyalizmin ön koşullarını hazırladı. Diyalektik gelişme yasası sonucu, sosyalist toplum tarih sahnesine çıktı.

Sosyalist Toplumda Sınıf Mücadelesi ve Bürokratik Yozlaşma

Proletarya diktatörlüğü, komünist toplumun birinci aşaması olan sosyalist toplumda, amaç olarak tüm toplum üyelerinin tam refahını ve her yönlü özgür gelişimini sağlamak için, toplumun proletarya partisi önderliğinde, toplum tarafından her alanda sosyalist örgütlenmesi görevini önüne koyar. Toplum vareden bireylerin her alanda sosyalist siyasi eğitimi, proletarya diktatörlüğünün, sınıfsız topluma ulaşabilmek için, ekonomik, toplumsal, siyasal, ideolojik, kültürel, bilimsel, teknik vb. her alanda önüne koyduğu görevlerin üstesinden gelebilmesinin temel koşuludur. Siyasi çalışma, bütün çalışmaların can damarıdır. Sosyalist çok yönlü eğitimi gereği gibi göremeyen, görse de gereği gibi özümleyemeyen emekçi kitleler, emeğin nihai kurtuluşu için gerekli maddi ve kültürel zenginlikleri yaratamazlar; kendilerini Marksizm-Leninizmin parlak sözleri ardına gizleyen hainleri açığa çıkartamazlar; sömürü düzeninin kalıntılarına karşı gerektiği gibi çok yönlü savaşamazlar. Sınıf mücadelesinin ekonomik, siyasi ve ideolojik alanları arasındaki bağı gereği gibi kavrayamazlar. Sosyalizmin çok yönlü kuruluş ve derinleşme görevlerini, sosyalizmin üretici güçlerinin gelişimini başarıyla gerçekleştiremezler. Ne yazık ki. Sovyetler Birliği'nde, sosyalizmin çok yönlü kuruluşu, kitlelerin çok yönlü sosyalist eğitimi, ideolojik-siyasi-kültürel ve felsefi eğitimi, Marksizm-Leninizmin ilkelerine bağlı kalınarak derinlemesine ve en yaygın biçimde gerçekleştirilemediği için, kitlelerin devlet ve parti bürokrasisini denetleme görevleri layıkıyla yerine getirilemediği için, emekçi kitlelerin devlet yönetimine layıkıyla katılımı sağlanamadığı için, sosyalist toplumda, kapitalizmin yeniden kuruluşunun maddi ön koşulları filizlendi... parti ve devlet bürokrasisi, sanayi ve tarım işletmeleri yöneticileri, aydınlar ve sanatçılar arasından ayrıcalıklı bir tabaka doğdu.

Sovyetler Birliği'nde, kapitalizme geriye dönüş, sosyalizmin yadsınması sonucu değildir; yani modern revizyonistlerin, "sosyalizmin bir üst aşaması, komünist topluma geçişin ön aşaması" biçiminde yutturmaya çalıştıkları yeni tipteki kapitalizm, sosyalist üretim güçlerinin gelişmesi sonucu varılan bir üst aşama değildir; tersine, sosyalist kuruluş görevlerinin, ekonomik, toplumsal, siyasal, ideolojik, kültürel vb. alanlarda, komünist topluma geçişin Marksizm-Leninizm yasalarına uygun olarak yerine getirilememesi, proletaryanın, yeni doğan bir sınıf olan bürokrat burjuvaziye yenilmesinin sonucudur.

Lenin 1918'de demişti ki: "Ülkemizdeki burjuvazi yenilgiye uğratılmıştır; ama henüz kökü kazınmamış, henüz yokedilmemiş, hatta tam olarak aldedilmemiştir. Burjuvaziye karşı yeni ve daha yüksek bir mücadele biçiminin; kapitalistlerin daha da fazla mülksüzleştirilmesi gibi çok basit bir görevden, burjuvazinin varolmasının ya da yeniden doğmasının mümkün olamayacağı şartların yaratılması gibi çok daha karmaşık ve çetin bir göreve geçişin gündemde olmasının nedeni de budur. Bu görevin çok daha önemli olduğu açıktır ve bu görev tamamlanmadığı sürece sosyalizm diye bir şey yoktur."(11)

Lenin açıkça belirtiyor: "... burjuvazinin varolmasının ya da yeniden doğmasının mümkün olamayacağı şartların yaratılması görev(leri) tamamlanma(dan) sosyalizm diye bir şey yoktur."

Geriye dönüş sorununda, esas olarak kavranacak nokta budur: burjuvazinin yeniden doğmasının mümkün olamayacağı şartların yaratılması...

Lenin, proletarya diktatörlüğünün temellerini doğru dürüst atmaya fırsat ve olanak bulamadan öldü. Lenin'in ölümüne yolaçan küçük burjuva suikastçılığı, proletarya ile burjuvazi arasındaki uzlaşmaz sınıf karşıtlığının özel bir biçimi olan, proletarya ile küçük burjuva uzlaşmaz sınıf karşıtlığının bir ifadesi ve sonucu, küçük

burjuvazinin proletarya diktatörlüğüne saldırısının bir ifadesi ve sonucu olarak değerlendirilmelidir. Troçki, Zinovyev ve Buharin'in karşı devrimci girişimleri ile Lenin suikastçıları arasında özde bağılılık vardır. Stalin'in ölümünden kısa bir süre sonra, parti ve devlet iktidarını gaspeden revizyonist bürokrat burjuvazi, özleri bakımından Lenin suikastçılarının ve Zinovyev-Buharin karşı devrimcilerinin bir devamıdır. İktidarlarının daha ilk adımında, hedef olarak seçtikleri Stalin, Lenin'in öğrettiklerine ve ilkelerine içtenlikle bağlı kalarak, (bütün hatalarına karşın) proletarya diktatörlüğü altında Lenin'in eserini devam ettirmeye çalıştı, bunun için saldırılara uğradı. Lenin'e yapılan suikast ile Stalin'e yapılan revizyonist saldırılar, öz bakımından aynı namlulardan çıkmadır.

Burjuvazi proletaryaya karşı, her zaman iki ağızlı kılıçla saldırmıştır; onu hem dıştan, hem de içten vurmaya çalışmıştır. Lenin, revizyonizmi, işçi sınıfı hareketi içinde boyveren burjuva ideolojisi olarak tanımlar ve revizyonistleri de burjuva ajanları olarak niteler. Oysa günümüzde revizyonizmin konumunda köklü değişiklikler olmuştur; eski revizyonizm silahlarını yeni koşullarda geliştiren modern revizyonizm, artık iktidar sahibi bir sınıfın, tekelci bürokrat burjuvazinin ideolojisi haline gelmiştir. Bu durumda, modern revizyonistleri, genel anlamda burjuva ajanları olarak tanımlamak gerçeği ifade etmez. İktidarda buldukları ülkelerde, modern revizyonistler burjuvazinin ajanları değil, dünyaya egemen olmak isteyen yeni tekelci burjuvazinin bizzat kendisidir. Sömürge, yarı sömürge ve gelişmiş kapitalist ülkelerde ise modern revizyonistler, Sovyet sosyal emperyalizminin işbirlikçileridirler; onları, eski tip revizyonistlerden ayırmak gerekir.

Devrim, düşmanlarını iyi tanımak zorundadır. Hangi kılıkta olurlarsa olsunlar, devrim, onları sergilemek ve gerçek yüzleriyle emekçi kitlelere göstermek zorundadır.

“Proletarya devrimi ve proletarya diktatörlüğü teorileri Mark-

sizm-Leninizmin özüdür. Devrimi istemek ya da devrime karşı çıkmak, proletarya diktatörlüğünü savunmak ya da proletarya diktatörlüğünü reddetmek, her zaman Marksizm-Leninizm ile her türden revizyonizm arasındaki mücadelenin odak noktası” olmuştur. “Revizyonist Kruşçev kliği SBKP’nin 22. Kongresi’nde revizyonizmi ni bütünüyle sistemleştirdi. Karşı devrimci “barış içinde birlikte yaşama”, “barış içinde birlikte yarışma”, “iktidarı barışçı yoldan ele geçirme” teorilerini biçimlendirdi. Sovyet Rusya’da artık proletarya diktatörlüğüne gerek kalmadığını ilan etti ve “bütün halkın devleti”, “bütün halkın partisi” gibi(12) teorileri ileri sürdü. Bu teoriler, burjuvaziyle proletarya arasındaki, sosyalizm ile kapitalizm arasındaki çelişmelerin uzlaşmaz karakterlerinin reddini ifade ediyordu. Aynı zamanda, Marksist-Leninist sınıf mücadelesi, devlet ve devrim teorilerinin de reddi demekti. Marksizm-Leninizmin alfabesini bilen herkes, SBKP’nin Marksizm-Leninizm yolundan ayrıldığını açıkça görebilirdi. 1963’te Çinli komünistler şöyle diyordu:

“... onlarca yıldır sosyalizmi inşa yolunda ilerleyen Sovyetler Birliği’nde, kapitalizmin yeniden ihyası tehlikesi vardır. Bu, Çin dahil bütün sosyalist ülkelere, ÇKP dahil bütün işçi ve komünist partilerine tehlike işareti olmalıdır.”(13) Bu uyarıdan ondört yıl sonra, Çin’de revizyonizmin açıkça iktidara gelişi ve kapitalizmin yeniden kuruluşu, Çinli komünistlerin Sovyet deneyinden gerekli dersleri çıkartmadıklarını gösteriyor.

Proletarya diktatörlüğünün reddi ve onun yerine “bütün halkın devleti”nin geçirilmesi, kitleleri aldatmaktan başka bir anlam taşımaz; sınıflı bir toplumda hele hele Sovyetler Birliği’ndeki gibi “parti ve devlet örgütlerinin, işletmelerin, kolhozların yönetici kadroları arasındaki yoz unsurlardan ve burjuva aydınlardan”(14) meydana gelen ayrıcalıklı tabakanın, bürokrat tekelci burjuvazinin egemen sınıf haline geldiği bir toplumda, devletin sınıf karakterini gözardı etmeye çalışmak, devlete sınıflarüstü bir görünüm sağlamaya çalışmak, burjuva demagojisidir... Aynı zamanda bu durum, kitlelerin ne denli Marksist-Leninist siyasi eğitimden yoksun oldu-

ğunun da, ne denli edilgen hale getirildiğinin de göstergesidir. Devlet, varolduğu ve varolacağı süre, her zaman bir sınıfın devleti olmuştur ve olmaya devam edecektir; devlet, bir sınıfın diğer sınıf ve tabakalar üzerindeki baskı aracıdır. Sınıflar varoldukça da varlığını korur.

Marx, Engels ve Lenin, proletarya diktatörlüğünün, sınıfsız topluma dek, biçimi değişse de, özü bakımından geçiş döneminin tek devlet biçimi olduğunu önemle vurgulamışlardır. Hem Marksizm-Leninizm adına sığınmak hem de onun temel teorilerini revize etmek her zaman proletaryanın sınıf düşmanlarının başvurdukları yöntemdir. Proletarya diktatörlüğünün reddi, proletaryayı sınıf düşmanları karşısında silahsız bırakmak demektir.

“Proletarya diktatörlüğü, sosyalizmin pekiştirilmesinin ve geliştirilmesinin tek teminatıdır. Proletarya diktatörlüğü, iki yol arasındaki mücadelede proletaryanın burjuvaziyi yenmesini, sosyalizmi zafere ulaştırmasını sağlar.

“Proletaryanın kurtuluşu, tüm insanlığın kurtuluşuna bağlıdır. Proletarya diktatörlüğünün tarihi görevi iki yönlüdür. İç yön ve uluslararası yön. Birinci yönü ile ele alındığında, proletarya diktatörlüğünün temel tarihi görevi şudur: Bütün sömürücü sınıfları mezara gömmek, sosyalist ekonomiyi en üst düzeyde geliştirmek, kitlelerdeki komünist bilinci yükseltmek, halkın mülkiyetiyle kolektif mülkiyet arasındaki, işçilerle köylüler arasındaki, kentle köy arasındaki, kol işi ile kafa işi arasındaki farklılıkları tasfiye etmek, sınıfların yeniden oluşmasını ve kapitalizme geri dönüşü sağlayacak bütün olanakları ortadan kaldırmak.

“Böylece, komünizmin tam anlamıyla, ‘herkesten yeteneğine göre, herkese ihtiyacına göre’ ilkesine uygun olarak gerçekleşmesini sağlayacak koşullar yaratılır. Uluslararası yönü ile ele alındığında ise proletarya diktatörlüğünün temel tarihi görevi şudur:

“Uluslararası emperyalizmin (silahlı müdahale ve barışçıl yollarla bölüp, parçalama dahil) her saldırısına karşı koymak; halklar, emperyalizmi, kapitalizmi ve sömürü sistemini tarih sahnesinden silene kadar dünya devrimini desteklemek.

“Bu iki yönlü tarihi görev kesin zafere ulaştırılmadan ve komünist topluma bütünüyle ulaşılmadan, proletarya diktatörlüğünden vazgeçilemez.

“Günümüzü iyi değerlendirirsek görürüz ki, sosyalist ülkelerde proletarya diktatörlüğünün görevi henüz sona ermemiştir. Bütün sosyalist ülkelerde hâlâ sınıflar ve sınıf mücadeleleri vardır. Sosyalist yolla kapitalist yol arasındaki mücadele hâlâ sürüyor. Sosyalist devrimi sonuna kadar götürmek ve kapitalizme geri dönüşü önlemek zorundayız. Hiçbir sosyalist ülkede henüz ne bütün halkın mülkiyetiyle kollektif mülkiyet arasındaki, ne işçilerle köylüler arasındaki; ne kentle köy arasındaki, ne de kol işiyle kafa işi arasındaki farklılıklar tasfiye edilmiştir. Hiçbir sosyalist ülkede henüz sınıflar ve sınıf farklılıkları yok olmamıştır. Bütün sosyalist ülkelerin, ilkesi ‘herkesten yeteneğine göre, herkese ihtiyacına göre’ olan komünist topluma geçebilmeleri için daha çok yol almaları gerekiyor. İşte bu nedenle, bugün hiçbir sosyalist ülkede proletarya diktatörlüğünden vazgeçilemez.”(15)

Proletarya diktatörlüğünün yıkılması, onun yerine tekelci bürokrat burjuvazinin “bütün halkın devleti” adıyla maskelenen diktatörlüğünün geçirilmesi, içte proletaryaya ve emekçi kitlelere, dışta da, ulusal kurtuluş ve bağımsızlık savaşlarına, toplumsal kurtuluş hareketlerine indirilmiş en büyük darbe idi. Yeni Sovyet emperyalist burjuvazisinin eski emperyalist burjuvazi ile barış içinde bir arada yaşama isteği, dünya proletaryasının ve ezilen halklarının devrim isteğiyle taban tabana zıttır. Yeni Sovyet burjuvazisi, Lenin’i öylesine unutmıştır ki, sadece sosyalizm ile kapitalizm arasındaki değil, emperyalistlerin kendi aralarındaki çelişkilerin bile

uzlaşmaz nitelikte olduğunu, barış içinde yaşamının ya da savaşmanın istek ve iradeyle değil, maddi koşullara, nesnel koşullara bağlı olduğunu anımsamıyorlar.

Çağımız, emperyalizm ve proleter devrimleri çağıdır; çağa niteliğini veren çelişme, kaynağını emek ile sermaye arasındaki çelişmeden alan sosyalizm ile kapitalizm arasındaki çelişmedir. Dünya proletaryası, bu çelişmeyi devrimci bir biçimde çözmeye, yani kapitalizmi ortadan kaldırmaya ve kendisini de söndürmeye kararlıdır. Dünya proletaryası, Sovyet sosyal emperyalistlerinin, sosyalizm ile kapitalizm arasındaki çelişmede, kapitalizm yönünde saf tuttuklarını hiçbir bulanıklığa yer vermeyecek biçimde kavramak ve kavratmak zorundadır. Gerek ulusal, gerek ulusal demokratik, gerekse de toplumsal devrim için yola çıkan uluslar, ezilen halklar ve sınıflar, Sovyetler Birliği'nin niteliğini doğru kavrayamazlarsa, uluslarına, halklarına ve sınıflarına ihanet ederler. Lenin'in, Stalin'in proleter sosyalist Rusya'sı ile Kruşçev-Brejnev revizyonistlerinin sosyal emperyalist Rusya'sı birbirinden ayrılmalıdır. Kruşçev revizyonizmi, proletarya diktatörlüğünün yerine, "bütün halkın devleti" adı altında yeni Sovyet burjuvazisinin sosyal faşist diktatörlüğünü, proletaryanın devrimci partisinin yerine, "bütün halkın partisi" adı altında sosyal faşist burjuva partisini geçirirken, amacı proletaryayı ve emekçi kitleleri baskı altına almak, kapitalizmi iyice yerleştirmek, her türden devrimci muhalefeti ezmek ve egemenliği için savaşa hazırlanmaktı.

Yeni Sovyet burjuvazisinin, dünya emperyalistleriyle "barış içinde bir arada yaşama"sı ve "barış içinde yarışması" için devrimden vazgeçmekten başka hiçbir şeye hizmet etmeyen "iktidarı barışçı yoldan ele geçirme" anti Marksist-Leninist teorisi, bugün yerini iktidarın darbeyle, komployla ele geçirilmesi teorisine bırakmıştır. Marksizm-Leninizm, emperyalistlerin uzun bir süre barış içinde yaşayamayacaklarını barış içinde yarışmayacaklarını öğretir.

Emperyalistler arası barış, emperyalistler arası savaş için hazırlık dönemidir. ABD ile SSCB arasında, dünyanın yeniden paylaşılması için verilen mücadelenin keskinleşmesi, Marksizm-Leninizmin yanılmazlığını bir kez daha ortaya koymuştur. Afganistan'ın faşist işgali, ABD'nin Vietnam deneyinin bir başka örneğidir. Aynı zamanda Sovyet revizyonistlerinin kardan teorilerinin erimesinin ve iflasının da bir göstergesidir.

Dünya gericiliğinin iki ana merkezinden, dünya halklarının baş düşmanlarından biri SSCB, dünya egemenliği için, ekonomik, siyasi, ideolojik, askeri, bütün cephelerde savaşıyor. Dünya devrimi ve Türkiye devrimi için, onlarla her cephede savaşmak bizim için de vazgeçilmez devrimci görevdir. Onlar, yeni koşullara denk düşecek yeni teoriler geliştireceklerdir. Bu teoriler, genel anlamıyla, daha da sinsisi, revizyonizmlerini daha da gizlemeye hizmet amacı taşıyacaktır. Sovyet kökenli bütün teorilerin, sözleri ve biçimi ne olursa olsun, Sovyet burjuvazisinin stratejisine hizmet edeceği unutulamaz. Bir teorinin gerçekten devrimci olup olmadığı, o teorinin gerçek anlamıyla hangi sınıfa hizmet ettiğine bakılarak anlaşılır. Siyasi bilinç düzeyleri düşük emekçi kitleleri, devrim sempatanlarını, revizyonizmin sınıf içeriğini kavrayamayan milyonları, bu teorilerin tuzağına düşmekten kurtarma görevleri, devrimimizin temel görevleri arasındadır. Türkiye proletaryası ve emekçi halk kitleleri, Yurtsever Devrimci Demokratları, emperyalizme karşı iki ağızlı kılıcı ellerinden bırakmayacaklardır. Kılıcın bir ağzı emperyalizme, bir ağzı sosyal emperyalizme karşı bilenecektir. Yoksa, bir emperyalistin kucağından kalkıp diğerinin kucağına oturmak kaçınılmazdır.

İDEOLOJİK-KÜLTÜREL CEPHEDE SINIF MÜCADELESİNİ DERİNLEŞTİRELİM

Bir günü bitirip geceye ulaştığımızda, başımızı yastığa koyarken, kendimizle bir hesaplama yapalım. Yaşadığımız bir gün siyasal anlamda bize neler kazandırdı, nelerimizi aldı? Çevremizdeki insanlarla gelişmeye açık ilişkiler kurabildik mi? Yarına kalacak neler yaptık? Bir gün nasıl geçti? Düşünsel, siyasal, insani ilişkiler açısından yeni bir şey ürettik mi? Daha önce ürettiğimiz şeyler varsa, onları geliştirdik mi? Yaptıklarımız, düşündüklerimiz, güncel ilişkilerimiz, toplumsal hayat içindeki yerimizi de gözönünde tutarak, anti faşist, anti emperyalist mücadele ve kazanımlar açısından ne önem taşıyor? Çevremizdekilere, yerli olsun, yabancı olsun, ülkemizde yaşanan acıları, baskıları anlatabildik mi? Faşizmin yüzünü örtmeye yarayan çeşitli maskelerin düşürülmesi doğrultusunda adımlar atabildik mi? Genel olarak egemen görünen Avrupalı kayıtsızlığında küçük de olsa bir etki yaratabildik mi? Türkiyeli devrimci demokratlar arasında günden güne belirginleşen olumsuzlukların giderilmesi, yenilmesi konusunda nasıl bir çaba gösterdik? Öte yandan, sadece güncel gereklilikler, ekonomik zorluklar, yaşama zorluklarının giderilmesi adına bile olsa, bir gelişme sağlayabildik mi? Yani iş ilişkileri, yaşam koşullarının düzeltilmesi, çevremizi genişletme gibi konularda kazanımlarımız oldu mu?

Hepimiz biliyoruz ki, insanlığın yazılı tarihi, sınıflararası mücadeledenin tarihidir ve yaşadığımız her gün, her an bu mücadelenin bir parçasıdır. İster bilincinde olalım, ister olmayalım, yaptığımız her iş sonuçları açısından, çarpışan taraftarlardan birisinin hanesine “eksi” ya da “artı” biçiminde yazılır. Güncel ilişkilerimiz, siyasal ve toplumsal çabalarımız, devrim ve demokrasi mücadelesine olumlu bir birikim sağlamamışsa o gün kendi adımıza “eksi”, gericiilik adına “artı” sayılmalıdır. Bu anlamda, bir günün ve günlerin değerlendirmesini yaptığımızda nasıl bir tablo ile karşılaşılıyor? Tabloyu nesnel gerçekliği ile değerlendirmek, doğru bir siyasal bilinci gerektirir. Kişilerin, grupların, partilerin, kendilerine ve eylemlerine biçtikleri öznel değer ile hayatın ve Marksist ölçülerin onlara verdiği nesnel gerçek değer arasındaki uyum ya da uyumsuzluk, bizim için tek değer ölçüsüdür.

Kendimize soralım: Biz kimiz, neyiz, sınıflararası mücadelede siyasal, ideolojik, kültürel anlamda neyi, hangi değerleri temsil ediyoruz? Kendimize biçtiğimiz öznel değer ve konum ile hayatın tanıdığı değerlerimiz ve konumumuz arasındaki uyum ve uyumsuzluk nedir?

Tek başına bir gün ve tek başına bir gün içerisine sığan ilişkiler, güncel eylemler, bitirilmemiş çalışmalar, çoğu zaman belirleyici sonuçlar vermezler. Nicel değişim ve birikimlerin farkedemez düzeyde bir gelişim gösterdikleri bilinen bir gerçektir. Bir çok dönüşüm, uzun birikimlerin sonucu gözle görülür hale gelmiştir. Yıllarca üzerinde çalışılan ve fakat henüz bitirilmemiş bir çok eser, maddi bir güce dönüşecek içeriğe sahip olmamalarına karşın sadece bitirilmiş, hayata katılamamış olmalarından ötürü devrimci dönüşüm katılamazlar. Buna benzer birçok örnek sayabiliriz. Ancak yine de, tek başına bir günün ya da birkaç günün içeriğinin değerlendirilmesi, kan tahlili için alınan birkaç damla kanın gördüğü işlevi görebilir ve bir fikir edinmemize yarayabilir. Burada sorun, günün nasıl, hangi yöntemlerle ve ne için değerlendirildiği ve sonuç olarak kimlere hizmet edildiği sorunudur.

Bizler, dünyayı, fiziki, toplumsal, siyasal vb. birçok yönleriyle tanımak isterken, güncel olayları izlerken, hayatın yasalarını kavramaya çalışırken, amacımızın, dünyayı emekçiler yararına değiştirmek olduğunu söyleriz. Devrimin ve devrimcilerin görevi budur. Değiştirme ve dönüştürme işlemi, değiştirmek istediğimiz nesneyi bütün yönleriyle, iç bağlantılarıyla, temel yasalarıyla tanımamızı emreder. Bilimsel sosyalizmin kurucuları, Marx ve Engels, dönemlerinin toplumsal, siyasal, ideolojik, kültürel, bilimsel ve teknolojik olaylara ve gelişmelerine olağanüstü bir ilgi ile bakıyorlardı. Her yeni bulgu, her bilimsel gelişme, onların bilimsel çalışmalarına yeni ufuklar katıyordu. Onlar ve onların öğrencileri, bütün eylemlerinde, derin bir kültürün, bilimsel uyanıklığın yansımalarını gösteriyorlardı. Fizik, kimya, biyoloji alanındaki her yeni gelişme onları heyecanlandırıyordu ve bu gelişmeler onların eserlerine yansıtıyordu. Olağanüstü bir çalışma azmi, bitip tükenmek bilmeyen bir enerji, akıl almaz bir zaman değerlendirışı, onları hâlâ aşılmaz kılmaktadır. Bugün, kendisine devrimciyim diyen herkes, niyetleri ile pratikleri arasındaki ilişki ve çelişkilere nesnel bir gözle bakmalıdır. Bilinçli müdahale ile kendiliğindenlik arasındaki ilişki, bizim için güncel ilişkilerimizin yönlendirilişinde ne ölçüde geçerlidir? Tembellik, yılgınlık, uyuşukluk, üşengeçlik, teorik yetersizlik, zaman öldürme, oyalanma, kayıtsızlık, güncel, siyasal-toplumsal olaylardan kopukluk konularında kendimizle hesaplaşmalıyız. Kendimizi değiştirme eylemi ile dünyayı, toplumları değiştirme eylemi arasındaki kopmaz bir bağ olduğunu bilmeyenimiz var mı?

Kendimizi, yeni bir toplumun yaratılması savaşında kültürel, siyasal, bilimsel, teknolojik bilgilerle donatmalıyız. Ne iş yaparsak yapalım, çalışmalarımızın merkezine siyasal bilinçlenmeyi ve devrimci sorumluluklarımızı koymak zorundayız. Öte yanda, eğilimimiz, yeteneğimiz, hangi konuya ve işe yatkınsa, kendimizi o konuda uzmanlaştırmaya çalışmalıyız. Zamanı ve olanakları bugün iyi kullanamaz ve kendimizi yarının zor görevlerine hazırlayamazsak, yarın ülkemize döndüğümüzde ne yapacağız? Özellikle yurt dışında bulunan devrimci demokratların, yeni bir toplumu ekonomik,

kültürel, teknik, bilimsel açılardan inşa etmede zor görevleri olacaktır. Sadece siyasi nutuklar atmak, teorik açıklamalarda bulunmak yeterli midir? Hem siyasal alanda, hem de çeşitli işler alanında ustalar olmalıyız. Kaldı ki, siyasal alanda önder görünen birçok kişinin, ne denli boş ve kof olduğunu geçtiğimiz acı pratik göstermiştir. Bu konuda, derme çatma, sistemsiz bilgi edinildiği artık açıklık kazanmıştır. Bilincimizi derme çatma bilgilerden yarım yamalak tespitlerden, eklektizmin etkilerinden kurtarmak için alarma geçmeliyiz. Devrim adına yola çıkıp, devrimin gerekli kıldığı bilgilerle kendimizi donatmazsak, devrimci ahlak ve eğitimin temel ilkelerini yerine getirmezsek devrimci gevezeler olmaktan öte gidemeyiz. Yarı aydın, yarı devrimci tipi, devrimin geliştiricisi değil, engelleyicisi, saptıracısıdır.

Emperyalizmin ve revizyonizmin egemen olduğu bir dünyada yaşıyoruz. Toplumsal, siyasal, ideolojik, ahlaki bunalımlar alabildiğine yoğunlaşmakta ve derinleşmektedir. Özellikle günlük hayatımız ve ilişkilerimiz, kendimizi ne denli korursak koruyalım bir yanı sıra burjuva yozluk ve gericiliğin yoğun kuşatması altındadır. Gerek dışımızda, gerek içimizde, siyasi, ideolojik, ahlaki bozukluklarla hergün iç içe, omuz omuza, yan yana olup da, onlardan etkilenmemek mümkün müdür? Acıdır ki, birçok olumsuz etkilenmenin nicel gelişiminin farkında bile değiliz. Hele, faşizme yenilmiş bir halkın devrimci-demokrat çocukları olarak, kendi ülkemizin toprağında, kültürel köklerimizden uzağında ve sıcak mücadeleden kopuksak kendimizi gericiliğin ve burjuva yozlukların etkilerine karşı daha da zorlukla koruyabiliriz. Bunlara karşı kendimizi ve çevremizi, ancak Marksizmin değerlerine sahip çıkarak, onları savunarak koruyabilir ve geliştirebiliriz. Devrime sahip çıkmak istiyorsak, sınıf mücadelesinin devrimci ilkelerini gerek kısa vadeli, gerekse uzun vadeli ilişki ve eylemlerimizin yol göstericisi yapmalıyız. Ülkemize devrim görevleriyle dönmenin tutkusunu yaşamalıyız.

Görüyoruz ki, proletaryanın ve ezilen halkların, toplumsal, ulusal ve demokratik kurtuluş kavgaları, yalnızca ateşli silahlarla bas-

tırılmıyor. Gericilik çok çeşitli araçlar kullanmanın ustası olmuştur. Bütün yenilgilerin ve zaferlerin derslerini sistemleştirmiştir. Ülkelerin milli özelliklerine, devrimci demokrat mücadelelerin düzeylerine göre taktikler geliştiriyorlar. Ancak bütün taktik güçlerine karşın her şeye muktedir oldukları söylenemez. İtiraf etmeliyiz ki, bizden her açıdan üstünlüklere sahiptirler. Demagoji, yalan ve zor makineleri sürekli çalışıyor. Bilimsel sosyalizme karşı kuşku yaratmak, sosyalizmin ilkelerini çarpıtmak ve sulandırmak, revizyonist, reformist görüşler yaymak, devrimci birlik ve dayanışmayı bozmak, grupçuluğu yaygınlaştırmak, umutsuzluğu, yılgınlığı, bireyciliği, anarşiyi ve satılmışlığı körüklemek için her olanağı değerlendiriyorlar. Bütün bu saldırılar karşısında, kendimize baktığımızda acıklı tablolar görürüz.

Özellikle yurtdışına çıkan tek tek kişiler, gerek kişisel, gerekse örgütsel nitelikli olumsuzluklarını da beraberlerinde getirdiler. Sorun, bu olumsuzlukları bilimsel yöntemlerle aşmaktır. Eski olumsuzluklarla yaşayıp yeni bir gelişme göstermenin olanağı yoktur. İster tek tek kişiler açısından olsun, isterse örgütlenmeler açısından olsun, kendimizle hesaplaşmak tarihi bir aciliyet olarak önümüzde duruyor. Hepimizin yeni bir kan değişimine ve yeniden doğuşa ihtiyacı vardır. Kendimizi, eylemlerimizi, eski bilincimizi ameliyat masasına yatırmalıyız. Ancak eski bilinç ve yöntemlerimizle, eski kavrayış biçimlerimizle bu işi başaramayız. Marksizm-Leninizme dönmeliyiz. Bugüne kadar, geveleyerek içini boşalttığımız, anlamsızlaştırdığımız devrimci ilkelere, devrimci özlerine uygun biçimlerini vermeliyiz.

Ustalar bize, devrimi zorunlu kılan koşulların, üretim güçleriyle üretim ilişkileri arasındaki çelişmeden kaynaklandığını öğrettiler. Devrimcilerin yeri, doğaldır ki, üretici güçler kanadıdır. Üretici güçlerin temel unsuru insandır ve çağımızda sınıfsal siyasal kimliğini en açık biçimiyle proletaryada ve emekçi kitlelerde bulur. Biz devrimcilere düşen görev, sosyalizm bilimini, işçi sınıfına taşımak, özellikle de sanayi proletaryası içinde örgütlenerek onu devrime hazırlamaktır. Ayrı ayrı kanallarda yürüyen sosyalizm ile işçi sınıfı

hareketini birleştirmekti. Bu işi başaramadık. İşçi sınıfına gidemedik. Devrimci gelişmeyi yaratacak toprakta devrimci fikir ve ilişki üretimini gerçekleştiremedik. Üretim güçleriyle üretim ilişkileri arasındaki çelişmenin, burjuvazi ile proletarya arasındaki çelişmenin dışına düştük. Siyasal, kültürel, ideolojik, askeri eylemlerimiz, kısmi başarıların dışında, esas olarak gelişmeyi belirleyecek bir niteliğe dönüşemedi. Şimdiyse, kavganın daha da dışına düştük, daha da uzağına düştük. Durumumuz, eskiye oranla daha da zordur. Son on yıldır yetiştirdiği en ileri kadrolar çarpışmalarda, işkencelerde, idam sehpaları ve cezaevlerinde telef oldu. Çok az bir kısmı da, yurt dışına çıkabildiler. Onların bir kısmı da kendilerini yurt dışında yitirdiler. Demokratik hak ve özgürlüklerin, kısmi anlamda bile var olduğu dönemlerde, ilişkilerin daha da kolaylıkla kurulabileceği, devrimci dalganın yükseldiği dönemlerde biz işçi sınıfına ve emekçi kitlelere gitmeyi başaramamışken, bu işi faşizmin baskı ve zor koşullarında, yoğun illegalite koşullarında nasıl başaracağız? Eski bilinçle, eski anlayış ve yöntemlerle, eski örgütlenme ve çalışma biçimleriyle bu işi başarabilir miyiz? Doğaldır ki cevap “hayır” olacaktır. Peki, yenileşmeyi nasıl başaracağız?

Feodal, burjuva, küçük burjuva anlayış ve davranış biçimlerinden, derme çatmalıktan, eski örgütlenme anlayış ve çalışma biçimlerinden bir çırpıda vazgeçilemeyeceği doğrudur. Onlarca yılda oluşmuş şeyleri kısa bir dönemde yenmek zordur. Bilinçli örgütsel değişim, tek başına istek ve iradeye bağlı değildir. İstek, niyet, sadece bir adım olarak önemlidir ve nesnel koşullar uygunsuzsa iradenin rolü belirleyici olur. Değişimi zorunlu kılacak maddi ilişkiler ve gerekliliklerin itmesi ile siyasal bilinçli müdahale birleşmelidir. Öte yanda, yenileşmenin önündeki engelleri de doğru saptamak gereklidir.

Var olan örgütlenmelerin önder kadroları, esas itibarıyla, devrimin karşı karşıya olduğu sorunları çözmede, tek tek ele alındıklarında yetersizdirler. Marksizm-Leninizm, özü itibarıyla kavranmamıştır ve bu nedenle, ulusal ve uluslararası plandaki sorunların dev-

rimci çözümünü bunların gerçekleştirmesi beklenemez. Gerek geçmişte, gerekse şimdi yaşadığımız pratik bunun bir göstergesidir.

On yılı aşkın bir zamanı içeren son dönemdeki ideolojik-örgütsel-siyasal çalışmalar, kitle ilişkileri, devrimci, demokrat, yurtsever saflarda bulunan yüzbinlerin siyasal bilinçlerini, kişiliklerini, ruhsal yapılarını deforme etmiştir, zedelemiştir. Bu bir gerçektir ve devrim saflarında bulunan yüzbinler, devrimci gelişmenin yeni bir aşamaya, yeni bir kimlik kazanmasına geçişte zorlaştırıcı bir etkenidir. Yüzbinlerin yeniden tedaviye ve yeniden eğitime ihtiyacı vardır. Bir kısım örgütlerin önder kadroları, ileri kadroları, yönlendiricileri arasında ilkesel anlamda siyasal değerlendirme farklılıkları olduğu bilinen bir gerçektir. Birçok önder, hayatın dayattığı doğruların, iflas eden teorilerin farkına varmaktadır ve bir kısmı da varmıştır. Yeni bir arayış içindedirler. Ancak vardıkları gelişme noktasını, siyasi içeriğiyle taraftarlarına anlatmakta bocalamaktadırlar. Örgütlerinin bölünmesinden korkmaktadırlar. Bir kısım önderler de, artık içinde bulunduğumuz gelişme aşamasının ihtiyaçlarına cevap vermeyen, siyasal, örgütsel şemalara, teorik tespitlere, bilinçli ya da bilinçsizce sahip çıkarken başka hesaplar yapmaktadırlar. Eski teorik tespit ve saptamalar çevresinde örgütlenmiş, fakat siyasi bilinç düzeyleri geri binlerce iyi niyetli devrim sempatanı, onların yarattığı maddi güç, gelişmenin değil, duraklamanın, yenileşmenin değil, bağınazlığın yararına, gelişmenin ve yenilenmenin zararına kullanılmaktadırlar. Binlerce devrimci, demokrat, yurtsever halk evladının uğruna öldüğü, binlercesinin cezaevlerinde işkencehanelerde en acılı koşulları göze aldığı siyasal tespit ve tezler, örgütsel ilkeler kolaylıkla mahkum edilebilir mi? Hayatın ve nesnel gerçekliğin türlü nedenlerle artık mahkum ettiği, yanlışlığı kanıtlanmış anlayışları, sözde ilkeleri hâlâ korumaya çalışmak, devrimci anlayışla bağdaşır mı? Sınıf mücadelesinde, “sınıf geçmek”, düşmanı yenilgiye uğratmakla mümkündür. Burjuva gerici-lik karşısında geçici de olsa yenildik. Kabul etmeliyiz ki, yenilgimize neden olan, siyasal, örgütsel ve ideolojik çalışma biçimlerimizin yanlışlığıdır. Hayatın mahkum ettiğini mahkum etmek bir başa-

rı değildir; yıllarca yanlışlığı savunmanın da bir kanıtıdır aynı zamanda. Yeni bir döneme girerken, özeleştirici tefrikaları “dikkatli” bir dille yapılmaktadır. Suçlular aranırken, suçluyu dışarda, kendi dışımızda bulma eğilimi öylesine açıktır ki, bu anlayışa tepki duymamak mümkün değildir. Bir siyasi örgütlenmenin ciddiye alınıp alınmaması, onun hataları karşısındaki tutumuna bağlıdır. Bu anlamda biz, özeleştirici konusunda ciddi ve geçmişini yanlışlıkları açısından yenecek bir adım atılmadığını görüyoruz.

.... Birçoğu yakın bir zamanda aramızdan ayrılacaklar; tarihin bağrında layık oldukları onurlu devrimci yerlerini alacaklar. Onlar gerek cezaevinin zor koşullarını yaşarken, gerekse direnişleri sırasında ölürken, farklı ve bize ters siyasi görüşleri de taşıyacaklar, farklı örgütlenmeler içinde de olsalar ve hatta siyasi hatalar da yapmış olsalar, bizim için temsil ettikleri tarihi niyet önemlidir. Halk adına başeğmemek, halkın onurunu ve cesaretini temsil etmek ve hangi zor koşullar altında olursa olsun direnmek. Biz onların tarihi niyetlerine sahip çıkıyoruz. Doğaldır ki, teslimiyeti, ihaneti seçenler de çıkacaktır; nitekim çıkmıştır da. Fakat asıl eğilim teslimiyet değil direnmedir. Ve hatta, direnen tek kişi bile kalsa, bu, direnişin sürdüğü, direnişin yenilmediği anlamına gelir. Kaldı ki yaşanan gerçek, teslimiyet değil direnmedir, yılgınlık değil mücadeledir. Yurt dışındakiler için de aynı şeyleri söyleyebilir miyiz?

Yurt dışında yüzbinlerle ifade edilebilecek devrimci demokrat bir potansiyelin varlığı bilinen bir gerçektir. Acıdır ki, bu potansiyel, gerektiği gibi hareket ettirilememektedir. Tek başına bu potansiyelin devrimci biçimde harekete geçirilmesi bile anti faşist mücadelede belirleyici rol oynayabilir. Ancak yüzbinler, kendi aralarında bin parçaysa, birbirlerine karşı düşmanlık duygularıyla doluyorsa, faşizme karşı savaştan çok birbirlerine karşı savaşıyorlarsa, devrimci teori üretmek yerine çoğunluğu dedikodu ve demagoji üretiyorlarsa, küfür etmeyi bir mücadele biçimi olarak seçmişlerse, bu soruna ciddi biçimde eğilmek bir görev olarak önümüzde duruyor demektir. Ülkemize açık alınla, onurla dönmemizin bir tek ko-

şulu vardır: Emperyalizme, faşizme, revizyonizme ve devrime zarar veren, zaferi güçleştiren her şeye karşı yılmak bilmeksizin mücadele. *Mayıs*, devrime zarar veren her anlayışla ilkeli bir biçimde çarpışmayı zorunlu bir görev olarak önüne koymuştur. Varlık nedenimiz mücadele olacaktır. Bu mücadelede yalnız kalmayacağımıza inanıyoruz.

Yanılıyor muyuz?

Mayıs dergisinin 1. sayısında 1983 Haziran'ında yayınlanmıştır.

YENİ TİPTE BİR DEVRİMCİ ÖRGÜTLENMENİN ZORUNLULUĞU VE BİZİ BEKLEYEN ACİL GÖREVLER

Zor ve sancılı bir dönemden geçiyoruz. 12 Eylül darbesi üçüncü yılını doldurdu. Daha kaç yılını dolduracak henüz bilemiyoruz. Yurt içinde ve dışında, bizlerden çözüm bekleyen, birbiri içine geçmiş, birbirleriyle yakinen ilgili binlerce siyasi, teorik, felsefi, örgütsel, ahlaki vb. sorunla karşı karşıyayız. Nasıl bir süreçten geçerek geldik ve sonuç olarak nasıl bir mirasa sahibiz, sorusuna doğru cevaplar bulamazsak, ne dünden kalan çözümsüzlüklere, ne de güncel toplumsal-siyasal yaşamın durmadan ürettiği yeni yeni sorunlara çare bulamayız. Geçmişe ve içinde bulunduğumuz koşullara, çevremize ve kendi yapımıza, cesaretle, yeni bir gözle bakmak zorundayız. Özellikle kendimizi, eleştirel bakışın dışında tutmuyoruz. Ve hatta, önceliği kendimize tanımalıyız. Ancak eski yöntem ve anlayışlarla hiçbir sorunumuzu çözemeyiz. Geçmiş doğru değerlendirmeden hangi mirası red, hangi mirası kabul edeceğimizi, sorumluluğu olan kişileri nereye koyacağımızı ve yolumuzda nasıl yürüyeceğimizi bilemeyiz; doğru bir yolda ilerlemenin temel koşulu, yalnızca doğru yolu seçmek değil, o yolda nasıl ilerleneceğini bütün kurallarıyla ve doğru yöntemiyle bilmeyi gerektirir. Biz, hedef olarak gerçekten doğru bir yolu, sosyalizm yolunu seçtik; ve bu uğurda binlerce halk evladı kahramanca hayatını feda etti. Ancak

niyet olarak “sosyalizm” yolunu seçmenin, sözde “Marksizm-Leninizmin kılavuzluğu”nu kabul etmenin yeterli olmadığını, derin acılarıyla yakın geçmişimizden biliyoruz. Nasıl bir ülkede ve dünyada yaşıyoruz sorusuna, nasıl bir sosyalizm, nasıl bir demokrasi sorusuna, proletaryanın sınıf kavgasında Marksizm-Leninizm silahını nasıl kullanabiliriz sorusuna, nasıl bir örgütlenme sorusuna doğru karşılıklar bulmalıyız. Bize, bu soruların cevaplarının verildiğini söyleyecekler ve şu ya da bu partinin ya da falan örgütün yolunu gösterecekler çıkacaktır. Biz, karar ve tesbitleri hayat tarafından mahkum edilmiş, devrim teorileri iflas etmiş, geçmişin yenilgilerinde sorumluluk payı olan örgüt adreslerini aramıyoruz. Biz, geçmişin olumlu ve olumsuz derslerinden yararlanarak, Marksizm-Leninizmin ışığında, Türkiye devriminin yolunu arıyoruz.

Lenin, Marx ve Engels’ten farklı bir tarihsel dönemde, emperyalizm döneminde mücadele yürüttü. Ona göre, Marksizm, tamamlanmış bir bilim değildi; dogma değil bir eylem kılavuzuydu. Marx ve Engels, bilimsel sosyalizmin ancak temel taşlarını yerleştirmişlerdi. Lenin, derin Marksist bilgi birikimi ışığında, onların yöntemini, somut tarihi ve sosyal koşulların incelenmesine uyguladı; Rus proletaryasını zafere götüren yeni teorik sonuçlara vardı. Otokrasinin baskıları altında, yeni tipte bir partinin, illegal bir partinin mücadele ilkelerini saptadı; parti, ulusal ve uluslararası her türden anti Marksist akımlara karşı savaşarak önderlik görevlerini yerine getirdi. Uzlaşmanın ve uzlaşmazlığın sınırlarını ustalıkla belirledi. Lenin iki temel şeye güvendi: Marksizmin bilimi ve devrimci proletarya. Bizim için de Lenin’in yolu izlenecek tek yoldur. Marksizm-Leninizm, tamamlanmış bir bilim değildir. Bir dogma değil, bir eylem kılavuzudur. Marx, Engels ve Lenin, bilimin temel taşlarını koymuşlardır. Onu geliştirme görevi, onlardan sonra gelen Marksist-Leninistlerin görevidir. Ancak Lenin’den sonra Marksizm-Leninizm zenginleştirilememiştir. Bazılarınca “usta” olarak gösterilen Stalin ve Mao, değerli Marksist-Leninistler olmalarına karşın, hazineye bir şeyler katmamışlar ve üstelik sonuçları bugüne taşan önemli hatalar işlemişlerdir.

Çağımız, özü bakımından emperyalizm ve proleter devrimleri çağıdır. Doğası ve içeriği gereği temel çelişmeler değişmemiştir. Bilimsel ve teknik ilerlemelere karşın, proletaryanın devrimdeki tarihsel görevi de değişmemiştir. Ancak biçimsel anlamıyla da olsa, emperyalizmdeki değişimler, kazandığı yeni deneyimler, şu an içinde bulunduğu somut durum, bilimsel temelde incelenmelidir. Proletarya, bir sınıf olarak taşıdığı temel özellikleri korumakla birlikte, üretim araçlarındaki gelişmelerin sonuçlarını çeşitli biçimlerde kişiliğinde yaşamaktadır. Öte yanda, muzaffer proleter devrimlerinin ve halk demokrasilerinin uğradığı yenilgilerin yeniden ele alınması ve kökleriyle incelenmesi devrimci mücadelenin gelişiminde tayin edici bir öneme sahiptir. Dünyamız, sosyal, siyasal, bilimsel ve teknolojik alanlarda çok önemli değişimlere uğramıştır. Hayati önemdeki değişimleri görmezsek, değişimlerin mücadelemize ne biçimde yansıdığını kavrayamazsak, “emperyalizm hızla çöküşe, sosyalizm ise zafere doğru ilerliyor” korosuna katılırız. Ya da “üç dünya”teorisinin kuyruğuna takılır, sınıf mücadelesini rafa kaldırırız. İşçi sınıfının çeşitli kapitalist ülkelerde yükselen sendikal mücadelesini, “işçi sınıfı ayağa kalkıyor” diye alkışlar, Leninizm adına ekonomizmin bataklığına düşeriz. Ve en tehlikelisi, çağımızın değiştiği yutturmacısı ile proletaryanın devrimdeki yerini inkâr eder, onun yerine başka bir şeyi koyarız.

Proletaryanın, özellikle de sanayi proletaryasının devrimdeki yeri ve rolü konusundaki farklı görüşler, hâlâ Marksist-Leninistler ile her türden revizyonist ve oportünist akımlar arasındaki ayırmda mihenk taşı olma özelliğini koruyor. Yine, proletaryanın devrimci partisinin rolü konusunda, proletarya diktatörlüğü ve sosyalizmden komünizme geçiş sürecinde devlet, devlet kitle ilişkileri, demokrasi ve sosyalizm sorunlarındaki farklı görüşler, renklerin ayırımında belirleyici özelliklere sahiptir. Özellikle günümüz koşullarında, proletaryanın devrimci partisinin yerine cephe anlayışını egemen kılmak isteyenler dikkatle izlenmelidir. Onlar, sözde ne derlerse desinler, asıl niyetleri, devrimci mücadeleyi, demokratik görevlerin

sınırları içine hapsetmektir; proletaryayı silahsız bırakmak istemektedirler.

Bizim için 1917 Ekim Devrimi'nin içeriği ve karşılaştığı zorluklar; siyasi ve ekonomik özümü NEP dönemi; Lenin sonrası Rusya ve Stalin önderliğinde yürütülen sosyalizmin inşası; Sovyetlerde ulusal sorunun ele alınış biçimleri; Lenin sonrası Üçüncü Enternasyonal ve Stalin; İkinci Dünya Savaşı öncesi ve sonrası gelişmeler; Stalin'de parti ve parti işleyişi; Kruşçev darbesinin tarihi kökleri; AEP ve Enver Hoca'ya bakarken Stalin'in yeri; Çin Devrimi ve Mao; Çin'de sosyalizmin inşa çalışmaları ve geriye dönüşün kökleri; uluslararası yeni durum ve Ortadoğu'daki muhtemel gelişmeler; Türkiye devrimimin yakın ve uzak geleceği açısından, acilen incelenmesi gereken hayati derecede önemli konulardır. Eğer bu sorunlar gereken ciddiyetle ele alınmazsa, doğru sonuçları hayata geçirilmezse, yine oradan oraya savrulmamız, kendiliğindenliğin bataklığına saplanmamız kaçınılmaz olacaktır. Eğer berrak bir görüşe ulaşamazsak, Afganistan'ın işgalini "devrim", Afgan direnişçilerini de "demokrasi savunucuları" olarak görürüz. Stalin'i "usta" ilan ederken, O'nun yolunda yürüyen AEP ve Enver Hoca'yı revizyonist ilan ederiz. Eklektizmin buna benzer örneklerini çoğaltabiliriz. Eğer, 71 ve 80 bulanıklığını ve darbelerini yeni biçimleriyle yaşamak istemiyorsak, yeniden kendiliğindenliğin, teorik yetersizliğin ve proleter örgütsüzlüğün bataklığına düşmek istemiyorsak, gerek dünya komünist hareketinin tarihine, gerekse kendi yakın ve uzak geçmişimize ve özellikle de insan malzememize, radikal bir gözle bakmalı ve dersler çıkartmalıyız. Marksist bilgi birikiminin, diyalektik materyalist yöntemin, bu konuda belirleyici önemi biliyor olmalıdır.

12 Eylül yenilgisinin rahatsızlık ve acıları, sosyal-siyasal hayatımızda çeşitli boyutlarda yaşanıyor. Örgütler ve gruplar içinde huzursuzluk ve yeni arayışlar alabildiğine yaygın. İdeolojik-siyasi bulanıklık, yeni görevlere ilişkin teorik perspektif yokluğu, önderlerin yetmezlikleri yeni yeni bölünmelere ortam hazırlıyor. Bu, tek başı-

na Şu ya da bu grubun sorunu, hastalığı değil, genellikle hepimizin ortak sorunudur. Bazı ayrılıkların siyasi temelleri varsa da, birçok ayrılığın nedeni açık değildir. Bize göre, çeşitli gruplardan kopmaların bazıları, gösterilen gerekçeler ve ideolojik kılıflar ne olursa olsun, özünde devrimden kaçmanın bir yoludur. Çeşitli kopmaların, sonuçları bakımından nasıl bir yozlaşma yaşadıkları, kokuştukları biliniyor. Bugün, çeşitli gruplardan kopmuş, kendilerini bağımsız devrimciler ya da çevreler olarak adlandıranların neler ürettiklerine bakmak gerekir. Bunların küçük bir azınlığı dışında, acıdır ki büyük çoğunluğunun devrimle ilişkisi kesilmiştir. Yeni örgütlenmeleri ya da kendi içlerinde yeniden örgütlenmeleri gündemine alanların, bu unsurlara karşı temkinli olmaları gerekmektedir. Çünkü bunlar iyi ayıklanmazsa, devrimci çalışmalara zarar vermeleri kaçınılmazdır.

Türkiye devrimi için, yeni bir örgütlenme iddiası ile ortaya çıkanların, ulusal ve uluslararası planda tartışma konusu olan, inandırıcı gerekçeleri olmalıdır. Küçük bir azınlığın, niyetleri ne denli yüce ve doğru olursa olsun, yalnızca kendilerini yeni tipte bir örgütlenmenin ve mücadele biçiminin gerekliliğine inandırmış olmaları yetmez. Mücadele hedef ve programlarını somutlaştırdıkları bir platforma sahip olmalıdırlar. Bu platform, noktası konmuş bir davetiye değil, üzerinde tartışılacak ana eğilimleri, yeni bir örgütlenmeyi zorunlu kılan ana gerekçeleri içermelidir. Sorunumuz, devrim ve işçi sınıfı hareketinin bugüne dek yetiştirdiği en ileri unsurların yeniden iknası sorunudur. Böylesi bir ikna, oldukça derin siyasi-ideolojik mücadele sorunudur ve doğaldır ki uzun bir zamanı alacaktır.

Kimileri için yeni bir örgütlenme çabası, başarılması zor ve hatta sonu belli olmayan bir maceradır. Oradan burdan kopmuş “eski kariyeristlerle”, kimisi ortada kalmış, kimisi “devrim kaçkını” insanlarla yeni bir örgüt hevesi içinde olanlar, bulanık suda balık avlamaya kalkışanlardır. Onlar, sayısı bir düzineyi geçen proletaryanın devrimci grup ve partilerine karşı olan oportünist, revizyonist,

fırsat düşkünü kişilerdir. Bunlara göre yeni bir örgütlenme gerekli olmadığı gibi zararlıdır da. Çünkü proletaryanın ondan fazla partisi vardır, onbirinciye gerek yoktur.

Bize göre ise yeni bir örgütlenmenin gerekliliğine öznel olarak kimse karar veremeyeceği gibi, kimse de yasaklayamaz, engelleyemez. Yeni bir örgütlenme, nesnel hayatın dayattığı sosyal-siyasal bir zorunluluksa, devrim saflarında bulunan onbinlerin gerçek dileğiye, böylesi bir gerekliliğin ifadesi olarak bilince çıkıyorsa, ancak o zaman bütün engelleri aşarak kurulur ve doğru bir hat izleyebilirse gelişir. Gelişim süreci içerisinde de, artık gerekliliği kalmamış, devrimin ihtiyaçlarına cevap vermeyen, devrimci gelişmenin kamuru haline gelmiş örgütlenmeleri de, tek tek çürütür. Burjuva ve küçük burjuva partilerin, revizyonist partilerin, sağ ve “sol” oportünizmin etkisi altında kalmış emekçi kitleleri siyasi olarak uyandırır ve çoğunluğunu kazanır. Birçok örgüt, ad ve tabela olarak, hatta önemli bir taraftar kitlesiyle kendilerini koruyabilirler. Devrime karşı, uzlaşıcı ya da uzlaşmaz tavır takınabilirler. Bir kısmı silah elde devrime karşı çarpışabilir. Tarihte bunun örnekleri çoktur.

Bizce sorun, sayısı yüzü geçen eski örgütlenmeleri ve onlara can veren siyasi-teorik çizgiyi, ideolojik kavrayışı korumak, eski kimlikleriyle yaşamalarında ayak diremek değil. Bizi yakinen ilgilendiren ulusal-uluslararası sorunlara, yeni dönemin devrimci görev ve sorunlarına cevaplar verebilen ve devrime önderlik edebilecek nitelikte yeni tipte bir örgütlenmeyi yaratmaktır.

Emperyalizme, sosyal emperyalizme, faşizme, her türden revizyonizm ve oportünizme karşı zafer kazanmanın, emekçi kitleleri sosyal kurtuluşa götürmenin yolu buradan geçecektir. Yine aynı zamanda, böyle bir örgüt, ancak yukarıda saydığımız düşmanlara karşı mücadele içinde, kendini varedebilir.

Baştan da belirttiğimiz gibi, devrim için yeni tipte bir örgütlenmenin zorunluluğuna inananlar, açık gerekçelerini ayrıntılı biçimiyle sunmalıdırlar. Marksizm-Leninizmin evrensel ilkelerini, us-

taların bugüne kadar binlerce kez yinelenmiş alıntılarını bir öğren-ci titizliğiyle sıralamak, parlak teorik söylevler çekmek yeterli değildir. Emperyalizme, sosyal emperyalizme, faşizme, “üç dünya”cılığa, yuvarlak anlamıyla revizyonizme karşı olmak da böylesi bir örgütlenmenin temeli olamaz. Geçmişte, revizyonizme karşı çıkanların ve silaha sarılanların, nasıl da maceracılığa ve giderek yeniden modern revizyonizmin kucağına düştüklerini gördük. Maceracılığa karşı çıkanların bir kısmının, teorik temelsizliklerinden ve sınıf yapılarından ötürü, nasıl da faşizmin yedeğine düştüklerini gördük. Modern revizyonizme karşı çıkıp da, modern revizyonizmin bir biçimi olan “üç dünya”cılığı kimlerin bayrak ettiğini biliyoruz. Uluslararası merkezlerin gözüne girmek için kimlerin birbirini yediği ve hâlâ da yemekte olduğu herhalde biliniyor. Geçmiş çeşitli yönlerden ele alıp eleştiri geliştirenlerin çok farklı düşündükleri, gerek kaynak gerekse de sonuç bakımından bir gerçek değil midir? Geçmişin toptan inkarında ve karalanmasında birleşenlerle devrim yolunda ilerlemek mümkün müdür? Geçmiş ve geçmişteki sorumlulukların paylaşımı hepimizi ilgilendiren bir sorun değil midir? İşe buradan başlamak gerekiyor.

Sorunun özü, siyasi-ideolojik kavrayışta aranmalıdır; çünkü, örgütlenme anlayışlarına, kitle ilişkilerine, güncel problemlerin çözümüne can veren kaynak buradadır. Felsefi idealizmle, burjuva, küçük burjuva anlayışlarla aralarına kesin çizgi çekememiş olanlar materyalizmi nasıl savunabilirler ve proletaryanın sınıf çıkarlarını nereye kadar temsil edebilirler? Bu nedenle, örgüt adlarının başına ve sonuna eklenen “devrimci”, “Marksist-Leninist”, “Komünist” tanımlamaları bizi pek ilgilendirmiyor; bizi eylemlerin içeriği ilgilendiriyor. Eğer, sağlıklı bir adım atmak istiyorsak, TKP (Türkiye Komünist Partisi)’nin oluşumundan başlayarak, sosyal, siyasal, ekonomik, demokratik, felsefi, örgütsel ve ulusal sorun konularında, bugüne dek çeşitli grup ve örgütlerce izlenen siyasal-ideolojik-örgütsel çizgi ile bizim düşündüğümüz teorik-pratik mücadele biçim ve yolları arasındaki ayrımlar, görüşlerimiz ve temel önerilerimiz somutlaştırılarak ortaya konmalıdır. Sorun, doğru mücadele bi-

çiminin pratikte gösterilmesidir. Sorun, doğru diye ortaya atılan “devrimci teori”nin, pratikte kanıtlanmasıdır. Yoksa niyetimiz ne kadar yüce olursa olsun, yaptığımız entellektüel gevezelik yapmaktan, felsefi söylevler vermekten öteye gidemez. Bunun için, bugüne kadar çeşitli biçimlerde varlıklarını sürdüren belli başlı ana örgütlenmeler uluslararası kökleriyle, siyasal-ideolojik özleri ve örgütsel işleyişleriyle, dayandıkları insan malzemeleri ve kadro anlayışlarıyla, kendi belgelerine dayanarak ele alınmalı ve irdelenmelidir. Modern revizyonizmin genel yapısı ve tarihi kökleri incelenmeden TKP ve benzerleri, ÇKP ve AEP incelenmeden de, tezlerini bu temellere dayandıran örgütler açıklanamaz. Öte yanda, Mustafa Suphi’den, Şefik Hüsnü, Hikmet Kıvılcımlı ve Mihri Belli’ye kadar, Aybar-Aren-Boran’dan, bunlara ve genel olarak sağ oportünizme tepki temelinde ortaya çıkan Mahir Çayan ve Kaypakkaya’ya kadar bütün teorisyenler ve bunların teorilerine dayanarak can bulan örgütlenmeler incelenmeye alınmalıdır. Neden ayrı bir örgütlenmede ısrar ediyoruz sorusu, geçmişin irdelenmesi ile yakinen ilgilidir. Bizi onlardan ayıracak özellikler neler olacaktır? Geçmişin bize ulaşan, ulusal-uluslararası olumlu mirası, kavrayabilirsek, özümleyebilirsek, hiç kimsenin özel malı değildir. O, devrimin malıdır. Bu anlamda, tavrımız Lenin’in tavrı olmalıdır. Lenin, Kautsky’i mahkum ettiği zaman onun on yıllık Marksist geçmişine ve bu süreç içerisinde ürettiklerine sahip çıktı. Plehanov’a en sert eleştirileri yöneltirken, onun Rusya’da Marksizmin yayılmasındaki payını inkâr etmedi. Gorki’yi en ağır dille suçladığı zaman bile, O’nun proletaryaya yaptığı hizmetleri önemle korudu ve övdü. Toptan red ve inkâr Marksistlerin tavrı değildir. Yanlışlıkların siyasal-ideolojik özleri açıklığa kavuşturulmadan devrimci bir gelişme sağlamak mümkün değildir; yine geçmişin olumlu miraslarını reddedip, her şeyi kendimizle başlatma anlayışı da Marksist bir anlayış değildir. Dar pratik anlayışa bağlı kalınırsa, siyasal-ideolojik beraklık kazanılmazsa, doğru teorik önderlik sağlanamazsa, geçmişin hata ve yanlışlıkları benzer biçimleriyle bu kez tarafımızdan tekrarlanacaktır. Sorunumuz kişileri karalamak, örgütleri kötülemek ve bu arada kendimize bir yer açmak değildir. Tam tersine, her şeyi,

nesnel gerçekliği içinde, doğru yerine koymaya çalışmak olacaktır. Sorunumuz, her türden emperyalizme, revizyonizme, faşizme ve gericiliğin her biçimine karşı, gücümüz oranında somut mücadele görevlerinden kopmadan, devrim saflarında, işçi sınıfı hareketinin bağrında varlıklarını sürdüren devrim düşmanı ve devrim zararlısı akımları açığa çıkartmak ve mahkum etmektir. Sağlıklı büyümenin koşulu budur. Bilimsel sosyalizm ile işçi sınıfı hareketini birleştirebilmenin tek yolu da budur.

SBKP, ÇKP, AEP, ya da Latin Amerikalı odakların izleyicilerinin vardıkları noktalar ortadadır. Taktik adına, bölge devletlerinin dümen suyunda yürüyenlerin gidişlerini ibretle izliyoruz. Bizler, kendi sorunlarımızı, kendi ayaklarımız üzerine basarak çözmek zorundayız. Çeşitli ülkelerin devrimci deneylerinden köklü dersler çıkartmakla, onları taklit etmek iki ayrı şeydir. Gerçek enternasyonalist dayanışma ile hegemonyacı hesaplara bel bağlamak iki ayrı şeydir. Daha şimdiden halkımızın köleliğine ve ülkemizin bağımlılığına müşteri arayanlar ve stratejilerini bu temel üzerinde kurmaya çalışanlar bilmelidir ki, evdeki hesap hiçbir zaman çarşıya uymayacaktır.

Hepimizin her fırsatta yerli yersiz kullandığı, “devrimci teori olmadan devrimci pratik olmaz” sözü, bugüne kadar, teorik yetmezliklerimizi, eksiklik ve hatalarımızı gizlemenin, kendiliğindenliğin peşinden sürüklendiğimizi gizlemenin bir örtüsü olarak kullanıldı. Aynı zamanda her grup, kendilerine temel aldıkları siyasi teorileri en devrimci teori, devrimin yolunu gösteren tek yol olarak sunmak için, yine bu sözün arkasına sığındılar. Maceracılığı formülleştiren teorilerden, modern revizyonizmden can bulan çeşitli sağ “sol” oportünist teorilere kadar hepsi, kitlelerin önüne bu sözle birlikte ve Lenin adıyla sunuldu. Oysa, yaşadığımız acı gerçekler göstermiştir ki; Türkiye devrimci hareketi, hayatının hiçbir döneminde, gerçekten devrimci bir teorinin yol göstericiliğine ve devrimci bir

önderliğe sahip olmamıştır. İşte bunun acı sonucudur ki, burjuva feodal gerici karşısında, faşist gelişmeler karşısında sürekli yenilgilere uğradık. Karşılaştığımız ulusal ve uluslararası sorunlara cevap vermek için yurt dışı mihrakların ağızlarına baktık. Kitlelerin gelişen isteklerine cevap veremedik. Kimi zaman, hazır olmadığı- mız zamanlarda bile kavgayı göze aldık. Kimi zaman askeri darbe peşinde koşanların aleti durumuna düştük. Devrimci birikimlerin çarçur edilmesine yol açan eylemlere ağırlık verdik. Özellikle son on yıl içinde, devrime inanan, yiğit, fedakar anti faşist mücadele adına, kendiliğindenliğin bulanıklığı içinde telef oldu. Kimisi öldürüldü, kimisi zindanlara tıkıldı, kimileri de hâlâ çıkmaz teorilerin kışkacında boğulmaktadır. Devrim için ölmeye hazır binlerce evlat yetiştiren bir halk, devrimci bir teorinin ışığına sahip olsaydı, bu teoriyi hayata geçirebilecek bir önderliğe sahip olsaydı, Evren üçüncü yılını doldurabilir miydi? Ya da Evren başımızın belası olur muydu?

Türkiye devriminin yolu, sadece ülkemizin özgül koşulları içinde aranmamalıdır; biliyoruz ki devrimci teori “bütün ülkelerin işçi hareketinin genel biçimi ile ele alınan deneyimdir.” Türkiye devriminin yolunu aydınlatacak teori de, dünya devrimci hareketlerinin deneyim ve dersleri ışığında, kendi devrimci geçmişimizin ve somut sosyal-ekonomik koşullarımızın incelenmesinden çıkacaktır. Ancak emperyalizmin, sosyal emperyalizmin iç dış ilişkileri, dünya genelindeki ilişki ve çelişkileri, dünyayı yeniden paylaşma hesapları, özellikle de Ortadoğu üzerindeki emelleri ve bölge devletlerinin niteliği hesaba katılmadan sağlıklı bir teorik perspektif oluşamaz. Marx’ın felsefi materyalizmi ve sınıf mücadelesi doktrini, çalışmalarımızın yol göstericisi olacaktır.

Mayıs dergisinin ikinci sayısında 1983 Ekim’inde yayınlanmıştır.

KÜÇÜK BURJUVA TUTARSIZLIĞI VE PROLETER DEVRİMCİ KARARLILIK

Devrim ve demokrasi mücadelemiz adına iyi değerlendiremediğimiz bir yılı, bir oyalanma yılını daha geride bırakıyoruz. “devrimci”, “devrimci-demokrat” olarak bilinen çevrelerde, ideolojik ve siyasi anlamıyla dağılma, oyalanma, devrimci düşüncelerden kopma, soğuma ve umutsuzluk belirgin çizgileriyle kendini gösteriyor. Grup önderlikleri, içinde bulunduğumuz durumun özel ve genel devrimci görevlerini, teorik ve pratik sorunlarını gereği gibi ele alamıyorlar, üstüne gidemiyorlar ve siyasi yeterlilik gösteremiyorlar. Birçok sorun yanıtsız kalıyor. Oysa iyi biliyoruz ki, kendi önderlerini yetiştiremeyen devrimci bir hareketin başarı kazanması mümkün değildir. Önderlerin niteliği ve hareketin niteliği arasında kopmaz bağların olduğu unutulmamalıdır. “Tarihte hiçbir sınıf, bir hareketi örgütleyecek ve yönetecek yetenekte, sivrilmiş temsilciler ve politik liderler yetiştirmeksizin iktidara gelememiştir.”

Türkiye’de, tek tek siyasi hareketlerin yenilgisinden, o hareketlerin ideolojik-pratik önderlikleri sorumludur. Öyle yenilgiler vardır ki, tarihi olarak kaçınılmazdır. Proletaryanın mutlak zafer garantisi ile savaş alanına çıkması diye bir şey düşünmüyoruz. Ancak yaşadığımız süreçte, en ilkel savaş taktiklerinin bile hesap edilmediğini söylemeliyiz. Önderliklerin işledikleri hatalar, komünist öl-

çüleri içinde ele alındığında, önderlerin hem tek tek kendi hareketlerine, hem de genel olarak proletaryaya, emekçi kitlelere ve tarihe karşı hesap vermeleri gerekir. Bu sorumluluktan kimse kaçamaz.

Yurttan gelen haberlerin odağında cezaevleri bulunuyor. Mücadele esas olarak, baskı koşullarının ve bilinçli unsurların en yoğun olduğu cezaevlerinde sürüyor. Dışarda ise mücadele adına layık eylemlerden söz etmek oldukça güç. Mücadele düzeyi nerdeyse sıfıra düşmek üzere. Yurt dışında faşizmi teşhir ve tecrit çabaları oldukça cılız ve yetersiz. Cezaevlerindeki direnişleri bir kenara bırakırsak, gerek yurt içinde, gerekse yurt dışında, faşizme karşı mücadeleye sağ oportünizm egemendir diyebiliriz. Gruplar arasında süren sığ, seviyesiz çekişmeler, rekabet gösterileri, ayak oyunları ağırlıkta. Bu denli acı ve ağır darbelerden sonra bile dar grup çıkarları devrimin çıkarlarına üstün tutuluyor. Çünkü bazıları için gerçekten devrim diye bir sorun yoktur. Ve bazıları için grup yapıları onların varlık nedenidir.

Öte yanda, yeniden toparlanma istekleri, yeni teorik arayışlar, cılız da olsa eski oportünist kabuğu parçalama çabaları gözden kaçmıyor. Bu, olumlu bir işarettir. Ancak kimlerin nereye gideceği, hangi çizgide duracağı, bu çabaların siyasal içerikleri bakımından nasıl bir öze dolacağı henüz belli değildir. Bazıları yeni teoriler adına, Lenin'in 1900'lerde mahkum ettiği türden oportünizme sarılıyor. Her yenilgi dönemi, ardından yeni saflaşmaları, yeni arayışları getirir. Yakın siyasal geçmişimiz, 12 Mart yenilgisinin ardından gelen yeni arayışları, yeni saflaşmaları çarpıcı örnekleriyle bize sunmuştur. Biz, bu dönemde nice keskin silahşörlerin Kemalizmi ve tanrıyı yeniden keşfettiklerini gördük. Eylül darbesinin ardından yaşanan birçok değişim 12 Mart dönemini çağrıştırıyor. Amerika yeniden keşfediliyor! Martov'ları, Kautsky'leri hortlatmaya çalışanlar var. Öte yanda, Marksizm-Leninizm silahını tekellerinde gören birçok grup, geçmişlerini şu ya da bu biçimde eleştirmelerine karşılık, her dönemde yalnızca kendilerinin Marksist-Le-

ninist oldukları yolundaki iddialarını inatla sürdürüyorlar. Onlar, savundukları siyasi-ideolojik çizgiye eleştiri yöneltmeleri “oportünizm”, “revizyonizm”, “devrim düşmanlığı” ile suçlarken yaşamın gerçekleri inatla başka şeyler söylüyor. Bir oportünist bataklıkta bir başkasına geçmeyi devrimcilikleri gereği görenler, içinde buldukları bataklığın kokusuna öylesine alışmışlar ki, temiz havayı zehirli sanıyorlar. Bizim görevimiz, işçi ve devrimci hareketlerde var olan hataları, olumsuzlukları gizlemek değil, tam tersine bunları eleştirmek ve canlı örneklerle açığa çıkarmaktır. Eski ve yanlış pusulayla doğru yol bulunamaz. Eski ve yanlış pusulaları ile “doğru yol”u bulduklarını ilan eden önderler, gruplar, kafalarını bir kez daha kayaya çarpmış olmalarına ve aynı pusulayı taşıdıkları sürece yeniden ve yeniden çarpacaklarına karşın, onları ellerinden bırakmamaktadırlar. Biz, revizyonizmin ve küçük burjuva eklektizminin onarımından geçmiş pusulaların bizi nereye götüreceğini şimdiden biliyoruz. Bu nedenle, bütün eski ve yanlış pusulaları, “sabıkalı pusulaları” parçalama görevini, vazgeçilmez ve ertelenemez devrimci bir görev olarak önümüze koyuyoruz.

Birçok ülkenin devrimcileri ve demokratları için sürgün günleri, dünya devrim ve demokrasi hareketlerinin teori ve taktiklerinin daha yakından tanınması, araştırılması, uluslararası ilişkilerin geliştirilmesi yönünde büyük yararlar sağlamıştır. Biz, Türkiyeli devrimciler, devrimci-demokratlar, ne yazık ki bu konuda da başarısızız. Üstelik, faşizm karşısında yenilgimizin gerçek nedenleri üzerinde nasıl ciddiyet ve cesaretle düşünmemişsek ve düşünmüyorsak, yurt dışındaki başarısızlıklarımızın ana nedenleri üzerinde düşünmemekte de ısrar ediyoruz. Doğaldır ki, düşünme eylemi, doğru bir yöntemle, doğru bir sınıf tavrı temelinde nesnel gerçekliği ve onun yansımalarını irdeleyemezse, her sorun, her olay, her grup ve kişi için —siyasi yapılarına göre— farklı anlamlar ve farklı sonuçlar doğuracaktır. Nitekim doğurmuştur da.

Bir küçük burjuva devrimcisi, geçmiş üzerinde ne denli ciddi-
yetle, cesaretle durursa dursun, küçük burjuva ölçüleri ve pusulası
ile baktığı sürece, doğru bir sonuca ulaşması mümkün değildir.
1970 devrimci gençliği bu hatayı işlemedi mi? Bir revizyonist, do-
ğası gereği ancak devrime zarar verecek yeni bulgulara ulaşabilir.
Bu nedenledir ki biz, revizyonistlerden, oportünistlerden ve küçük
burjuva devrimcilerinden proletarya adına doğru bir tutum, doğru
çözümler zaten beklemiyoruz. Biz, kendi adımıza, ancak onlarla
devrimci mücadeleye verdikleri ve verecekleri zararlara karşı çar-
pışabiliriz. Yaşadığımız yenilgiler, kayıplar birer sonuçtur. Bu so-
nuçların kaynaklarını, revizyonizmde ve onunla her zaman kol ko-
la, kucak kucağa olmuş küçük burjuva devrimciliğinde ve küçük
burjuva oportünizminde aramalıyız. Dün olduğu gibi, bugün de,
küçük burjuva devrimcileri, burjuvaziyle uzlaşmanın, revizyonist-
lerle ilişkilerini daha da geliştirmenin çeşitli yollarını arıyorlar ve
buluyorlar. Hem de ilişkilerini proletarya adına götürüyorlar. Kü-
çük burjuva devrimcileri, kendilerine “sosyalist”, “komünist” adını
verdikçe ve proletarya adına hareket ettikleri sürece gericidirler,
devrim zararlısıdır. Filistin halkına kurşun sıkmayı “devrimci-
lik” ilan edenleri, Demirel’lere göz kırpanları, devrimci şiddeti
“uygun biçimde” reddedici formülasyonlar arayanları, utangaç le-
galistleri aynı koroda birleşmiş görüyoruz. Revizyonist ve küçük
burjuva koro, yakın bir gelecekte neler yapacağını planlıyor. Bu ko-
ronun bir kısmı sağda mevzilenirken, bir kısmı da “sol”da yer tut-
maya çalışıyor. Onlar ister sağda, isterse “sol”da oynasınlar, aynı
takımın oyuncularındırlar ve aynı patrona hizmet edeceklerdir. Re-
vizyonizm ve küçük burjuva oportünizmi aynı ananın memesinden
süt emen ikiz kardeş gibidirler. Emperyalizme, faşizme ve gericili-
ğin her türüne karşı ideolojik-siyasi-örgütsel mücadelemizin odak
noktasına bu ana görevi, revizyonizme ve küçük burjuva oportüniz-
mine karşı mücadele görevini koymazsak ve bu görevi layıkıyla ye-
rine getirmezsek, proleter devrimci adına layık tek bir iş bile başa-
ramayız; ancak bugün yaptığımız gibi kendimizi oyalarız. Türkiye
devrimci hareketlerinin uzak ve yakın geçmişine, bugüne damgası-
nı vuran revizyonizm ve küçük burjuva oportünizmi, anarşizmi,

esas hatlarıyla mahkum edilmeden, etkisi kırılmadan proleter devrimci bir gelişme beklenemez. Bu ikili derin köklere sahiptir; gerçek bir komünist hareket, emperyalizme, faşizme ve burjuvazinin diğer akımlarına karşı mücadelesinde, ancak bu ikiliye karşı tutarlı bir mücadele yürütmeyi başarabilirse devrimci görevlerini yerine getirebilir ve emekçi kitleleri birleştirebilir. Lenin, Bolşevizmin işçi hareketi içinde hangi düşmanlara karşı savaşarak geliştiği ve çeşikleştiği sorusuna şu cevabı verir:

“Her şeyden önce ve özellikle 1914’te, belirgin bir biçimde sosyal şovenizm biçimine bürünen ve kesin olarak proletaryaya karşı burjuvazinin saflarına geçen oportünizme karşı savaşarak. Oportünizm, doğal olarak, Bolşevizmin, işçi hareketi içinde baş düşmanıydı” der ve “...Bolşevizmin, anarşizme benzer yanları bulunan ve onlardan bir şeyler alan ve tutarlı bir proleter sınıf savaşımının koşullarını ve gereklerini ölçüp biçmeyen şu küçük burjuva devrimciliğine karşı uzun yıllar süren bir savaşımında” biçimlendiği ve güçlendiği olgusunu ekler.

Anarşizmin, küçük burjuva “sol”culuğunun, işçi sınıfı hareketinin oportünist günahları için bir ceza olduğu gerçeği, devrimci yazınımızda sık sık tekrarlandı. Sağ ve “sol” oportünizmin birbirini tamamlayan akımlar olduğu defalarca yazıldı. Ancak bu teorik doğrular, bildiri ve dergi sayfalarından hayata geçirilemediler. Kendi geçmişimize, “Yurtsever Devrimci Demokrat”lara ve “Demokrasi Bayrağı”na baktığımız zaman görürüz ki, biz bu görevleri daha önce de önümüze koymuşuz. Birçok konuda hayat tarafından doğrulanan tahliller de getirmişiz. Fakat, gerçek gösteriyor ki, dergi sayfaları ile hayatın binbir canlılıkla dolup taşan sokakları arasında bizim boyumuzu aşan duvarlar var. Çevremizi saran ve içimize işlemiş revizyonist, oportünist, devrim zararlısı kuşatmayı yarmayı başaramadığımız için etkili olamıyoruz. Önümüze, revizyonizme ve küçük burjuva oportünizmine karşı mücadele görevini, kavranması gereken ana halka olarak koyarken, ısrarla belirtmeliyiz ki, öncelikle biz, *Mayıs*, çevresi olarak kendi içimizdeki revizyonist, refor-

mist, küçük burjuva oportünist etki ve eğilimlere karşı savaştan ve bu savaşı sürekli kılmadan, içimizdeki olumsuzlukları ayıklamadan, dışımıza karşı yürüteceğimiz savaşta başarılı olamayız. Bugünkü başarısızlığımızın özünde yatan hastalık tam da budur. Kendisiyle hesaplaşmayan başkasıyla hesaplaşamaz. Bu mücadele, Marksizm-Leninizmi yeniden ve yeniden inceleme, öğrenme, felsefi ve teorik olarak güçlenme, siyasi-ideolojik anlamda kendine yeterlilik sağlama ve bu temelde sürekli eleştiri, özeleştiri çalışmalarıyla birlikte yürümelidir. Aynı zamanda, bütün grupları teorik ve pratik yönleriyle, güncel eylem ve tutumlarıyla yakından izlemeliyiz. Türkiye’de neler oluyor, sömürücülerin kendi aralarındaki ilişkileri ve çelişkileri nelerdir, emekçi kitlelerin durumu nedir, bütün bunları çok iyi bilmek zorundayız. Oysa biz, ülke ve dünya sorunlarını ancak en kaba hatlarıyla bilebiliyoruz. Gelişmelerin nabzını elimizde tutmadan ilerlememiz mümkün değildir. Göçmenlikten kurtulmalı, sıcak sınıf savaşımının içine girmeliyiz. Teorik çalışmalarımızın yanında, asıl belirleyici olan pratikteki tutumumuz olacaktır. Biz kendimizi, hedef tahtasının tam da orta yerine koymalıyız; çuvaldızı kendimize, iğneyi dışımızdakilere batırmalıyız. Aksi halde, eleştiri kılıcını hep kendi dışına sallayan oportünist silahşörlere benzeriz. Onlara göre de “revizyonizm, oportünizm, küçük burjuva devrimciliği” proletaryanın sınıf çıkarlarına darbeler indirir. Ama kimdir bu revizyonist, oportünist, küçük burjuva devrimcileri, nerededirler? Onlar hep dışarıdadır ve kendileri bu pisliklerin her zaman uzağındadırlar. Gerek teorik yaklaşımlarıyla, gerekse pratik eylemleriyle revizyonizmin, küçük burjuva oportünizminin en açık örneklerini vermiş olanlar bile, revizyonizmi ve küçük burjuva oportünizmini suçlamayı elden bırakmıyorlar. Ama onlara göre her şeyin anlamı ve içeriği başkadır. Bu nedendir ki, revizyonist yozlaşma, oportünizm vb. gibi terimleri kullanırken bunların ne anlama geldiğini ve kimler için söylediğimizi açıkça ortaya koyamazsak, sorunun daha açık anlaşılabilmesi için pratikten örnekler gösteremezsek, onları zararlı eylemlerinden ötürü suçüstü bastıramazsak, ağustos böceği gibi “cır cır” etmekten öteye gidemeyiz. “Cır cır” etmek de oportünizmin bir biçimidir ve ona hizmet eder.

Son on yılın deneyimleri, yararlanma becerisi gösterebilecekler için öğretici derslerle doludur. Bir devrimin yaşabileceği yaklaşık bütün hastalıkları yaşadık; eğer bu hastalıklara karşı savaşmasını ve bağışıklık kazanmasını öğrenemezsek, aynı kökten can bulan, özü aynı fakat biçimi değişik yeni hastalıklar karşısında da çaresiz kalmamız kaçınılmazdır. Geçmişimiz “neler yapılmalı”dan çok, “neler yapılmamalı” konularında bize öğretici olacaktır. “Neler yapılmalı”dan yola çıkarak olumsuzdan olumlu dersler çıkarmalıyız.

Sınıflı toplumlarda, sınıflar arasında bir Çin Seddi'nin olmadığı bilinen bir gerçektir. Proletarya bir sınıf olarak, en çok küçük burjuvazi ile iç içedir; hele bizim gibi, proletaryası genç olan ülkelerde, özellikle de köylülükle, feodal yaşam biçimleriyle, feodal ahlak ve düşünme biçimleriyle bağların tam kopmadığı ülkelerde, en küçük toplumsal birim olarak, bir işçi ya da küçük burjuva ailesini ele alırsak, proleter-küçük burjuva iç içeliğinin, alışverişinin birçok ayırddedici özelliklerini açıkça görürüz. Gerek proleter kanatta, gerekse küçük burjuva kanatta, feodal etkiler de derin izleriyle yaşarlar. Radyosu, TV'si, basını, eğitim kurumları ve esas olarak da ekonomik temeliyle egemen sınıfın ideolojisi, siyaseti ve kültürü, zaten büyük bir çoğunluk için belirleyici bir role sahiptir. Siyaset ve ideolojiler çorbası, aile bireylerinin üretim çalışması içindeki yerlerine ve sosyal konumlarına göre, tutum ve davranışlarına yansır. Proleter ideoloji ve siyaset, çeşitli nedenlerden ötürü başlangıçta, küçük burjuva siyasetleri karşısında zayıf kalır; ama buna karşın, proletaryanın önderleri, onun kendi bağımsız sınıf hareketini oluşturamazlarsa, proletarya kendiliğinden bir sınıf olarak burjuva ve küçük burjuva hareketlerinin yedeğinde seyrederek.

Bugün Türkiye'de, işçi sınıfının durumu böyledir. Bu durum, proletaryanın tarihi konumu ve görevleriyle çelişmektedir. “Bizim başlıca ve temel görevimiz, işçi sınıfının politik örgütlenmesi ve politik gelişimini kolaylaştırmaktır. Bu görevi arka plana itenler, mücadelenin her türlü özel yöntemlerini ve diğer görevlerini buna bağlamayı reddedenler yanlış bir yol izlemekte ve harekete ciddi

zararlar vermektedirler.” Bu, proleter sınıf mücadelesinin en temel ilkesidir ve ne yazık ki, Türkiye devrimcileri tarafından layıkıyla yerine getirilmemiştir. Proletarya adına, Marksizm-Leninizm adına yola çıkanlar, küçük burjuva temelde örgütlenmeye çalışmışlar ve küçük burjuva eklektizmini Marksizm-Leninizm yerine geçirmişlerdir. Proletaryanın örgütlenmesi arka plana itilmiştir. Ve bu kaygan ideolojik-siyasi ve toplumsal zemin üzerinde, kaçınılmaz olarak başarısızlığa uğramışlardır. Ve içinde yaşadığımız şu süreçte, aynı hastalıklar devam etmektedir. Bu tutum, proletaryaya yapılacak en büyük kötülük, burjuvaziye en büyük hizmettir. Proletaryanın bağımsız siyasi hareketini oluşturmak isteyen ve bu görevi önüne koyan bizler, proletaryayı ve bizleri kuşatması altında tutan sosyal güçleri, onların siyasetlerini, ideolojilerini, örgütlenme biçimlerini ve aldıkları değişik kılıkları, taktik ve stratejilerini bütün yönleriyle iyi tanımalıyız. Özellikle de proletaryanın sınıf mücadelesine büyük zararlar veren, onu yolundan saptıran küçük burjuvazi, temel sınıf özellikleriyle açığa çıkartılmalıdır.

Bütün ülkelerin küçük burjuvalarının özde ortak olan yanları vardır, fakat bütün ülkeler için geçerli küçük burjuvaziye karşı mücadele reçetesi sunamayız. Her ülkenin ulusal özellikleri ele alınmalıdır. Örneğin, emperyalist ülkelerin küçük burjuvazisi ile bizim gibi ülkelerin küçük burjuvaları özleri bir olmakla beraber, yine de aynı terazide tartılamazlar. Küçük burjuvaziye karşı genel Marksist-Leninist ilkelerin yanı sıra her ülkenin ekonomik yapısı, toplumsal ilişkileri, siyasal rejim biçimi, o ülkenin küçük burjuvazisini incelerken ele almamız gereken temel ölçüler olmalıdır. Yine, her ülkede, üretim güçleriyle üretim ilişkileri arasındaki çelişmenin ve bunun toplumsal ve siyasal plana yansımalarının düzeyi, küçük burjuvazi üzerinde belirleyici bir role sahiptir. Sınıf mücadelesinin kaçınılmaz sonucu olarak iç savaş gündeme geldiğinde, proletarya kimlere karşı, nasıl, hangi silahlar ve hangi taktiklerle savaşaacağını çok iyi bilmek zorundadır, Sovyet devriminde Menşeviklerin, Sosyalist Devrimcilerin proletaryayı nasıl da arkadan hançerlediği unutulmamalıdır. Yine bugün, devrimci Sovyetler Birliği’ni, Empe-

ryalist Rusya haline getiren ekonomik, toplumsal ve siyasal gelişme ve değişimlere bakarsak, Sovyet yeni küçük burjuvazisinin, yeni bürokrat tekelci burjuvaziyi nasıl doğurduğunu görürüz. Yaşadığımız somut gerçeklik irdelenirse, gerek sağda olsun, gerekse solda bulunsun, küçük burjuvazinin devrime karşı nasıl bir tutum içinde olduğunu görebiliriz. Solda görünen küçük burjuvazi, esas olarak revizyonist, reformist ve oportünist ideoloji ve siyasetlerin egemenliği altındadır. Sağda yerini alan küçük burjuvazi ise, kılıçlarını demokrasiye ve devrime karşı kuşanmıştır. Onların bir kısmı, daha düne kadar Demirel'ci, Evren'ci iken, bugün Özal'cı olmuştur. Demirel'ciler, Erbakan'cılar, Türkeş'çiler yakın bir gelecek için hazırlanırken, küçük burjuvazi üzerine hesaplar yapmaktadırlar. Devrim dalgasının yüksek olduğu dönemlerde devrimci geçinen küçük burjuvaların çoğu, bugün kendilerine sağ yelpaze altında birer yer bulmuşlardır.

Devrimci, demokrat yazınıımızda, genellikle, küçük burjuvazinin “eriyen”, “çözülen” bir sınıf olduğu, hatta sınıf değil, bir “ara tabaka” olduğu söylenir. Tarihi gelişim her zaman uzun bir süreci kapsar. Sınıfların eriyişleri, çöküşleri uzun bir zaman içinde oluşur. Bir sınıfın stratejik eğilimi ile güncel konumu birbirine karıştırılmamalıdır. Küçük burjuvazi, yalnızca eriyen, çözülen bir sınıf değil, aynı zamanda yeniden ve yeniden üreyen sınıftır. Gelişen kapitalizmin, toplumu iki ana sınıfa, burjuvalar ve proleterler olarak iki ana sınıfa böldüğü doğrudur. Ama kapitalizm koşullarında, arada kalan orta ve küçük burjuvaziyi yok etmek mümkün değildir. Onlar, kapitalizmden komünizme geçiş sürecinin ilk aşamalarında da, belli oranlarda varlıklarını korurlar. Proleter sosyalist devrim bile, özel mülkiyeti bir çırpıda yok edemez. Küçük burjuvazinin maddi temelini ortadan kaldıramaz. Kaldı ki, kapitalist toplumlarda, bizimki gibi ülkelerde, küçük burjuvaziyi tek başına eriyen yönüyle ele almak ve hatta onu günümüz koşullarında bile bir sınıf değil, “ara bir tabaka” olarak değerlendirmek ve bu temelde onun siyasal-ideolojik yapısını çözümlenmeye kalkışmak, teoriler geliştirmek yanlışlıklar doğuracaktır. Küçük burjuvaziyi önemsemeyen bu yak-

laşım biçimi, bizi oportünizmin bataklığına götürür. Küçük burjuva oportünizmini küçümsemeye ve ona karşı mücadelede silahsız bırakmaya götürür. Nitekim götürmüştür de. Bu tavır küçük burjuvazi koruma tavrıdır.

Küçük burjuvazi, kendi içinde sürekli değişimlere uğrayan, mensuplarının bir kısmını diğer sınıflara kaptırırken, diğer yandan da yeniden diğer sınıflardan unsurlar kazanan, oynak, kararsız bir sınıftır. Toplumsal ve ekonomik çalkantıların durumuna göre siyasal çalkantıların içinde yer alır. Tek tek küçük burjuvaların yarını ile, bir sınıf olarak küçük burjuvazinin yarını birbirine karıştırılmamalıdır. Tek tek küçük burjuvaların yarını belli değildir. Bu belirsizlik, onun tutum ve davranışlarına yansır. Küçük burjuvazi eriyen yanıyla zorunlu olarak proleter saflara akarken, palazlanan kesimi de orta burjuva saflara kayar. Proleter saflara giderken, kendi alışkanlıklarını, özelemlerini, tutkularını da beraberinde taşır. Proleter saflara gidişi, onun için bir “düşüş”tür. Proletaryanın içinde, “düşenlerin öfkesi”ni yaşar. Nesnel konumu ile proleter olmasına karşın, kendisini hiç de proleter saymaz; üstelik proletaryaya derinden bir öfke ve küçümsemeyle bakar. Ama bunu ustaca saklamasını bilir. Kimi zaman, en keskin devrimci olur, en önde yürür, en çok o bağırır, proletaryayı yönetmeye kalkışır. Kimi zaman yönetir de... Küçük burjuvazinin orta burjuva saflara taşınmış kesimi ise daha değişim süreci içindeyken, kendi alışkanlıklarından sıyrılmayan, yeni katılacağı katmanların mantığını kavramaya, onlar gibi olmaya çalışır. Sınıf atlamanın sevinci, onu proletaryaya ve geldiği sınıfa karşı tepeden bakmaya götürürken, burjuvaziye karşı daha da yaltaklanmaya iter. Küçük mülk ve orta mülk, her zaman büyük mülkiyetin koruyucusu olma rolünü yüklenmiştir. Küçük ve orta sermaye her zaman büyük sermayenin kapı köpekliğini yapmıştır. Bazı ülkelerde, devrime katılan küçük ve orta burjuvazi, büyük burjuvazinin yeniden doğmasının zeminini oluşturmuşlardır.

Burjuvazinin kendi içindeki çelişmeler, bunalımlar, en çok orta burjuva katmanları etkiler; iflaslar, rekabetin yarattığı yıkımlar, orta burjuva unsurların bir kısmını, küçük burjuvazileme sürecine so-

kar. Yine proletaryanın kendi içinde meydana gelen başkalaşım, uzmanlaşmalar, şeflikler, işçi bürokrasisi, sendikal görevler nedeniyle işçi ariktokrasisinin oluşumu vb. onun içinde, kendilerini öznel anlamıyla koruyan eski küçük burjuvaların yanı sıra, yeni küçük burjuvaların doğmasına yol açar. Maddi üretim içindeki yerlerde meydana gelen yeni değişiklikler, onların sınıf tabiatlarında değişimleri de beraberinde getirir. Öte yanda, işçi ailelerinin çoğu, çocuklarının işçi olmasından değil, “okuyup adam olmalarından” yanadırlar. Memur, teknisyen, doktor, mühendis, subay vb. olmalarını düşlerler. Bilimsel-teknolojik gelişim ve bunun sonucu üretim tekniğinde meydana gelen değişimler, bir yönüyle kafa ile kol emekçileri arasındaki uçurumu derinleştirirken, öte yandan da kafa ve kol emeği birlikteliğini zorunlu kılmaktadır. Gelişmeler, kafa emeğinin ve emekçilerinin üretim içinde daha etkin bir rol oynamaya aday olduğunu gösteriyor. Emeklilik tazminatı, sosyal krediler, yardımlar, küçük burjuva hayal ve özlemlerinin, küçük burjuvalaşmanın önemli maddi kaynaklarından birini yaratır. Burjuva toplum, çok yönlü propagandaları ile proletaryayı, kendi sınıf düşüncesinden, eylem ve amaçlarından koparmak için sosyalizmi işçi sınıfı hareketinden, işçi hareketini de sosyalizmden soyutlamak, yalıtılmak için her şeyi yapar. Bu konuda küçük burjuva devrimcileri değişik noktalarda önemli bir rol oynar. Bir kısmı, çağın değiştiğinden, proletaryanın öncü rolünü yitirdiğinden, bilimsel-teknolojik devrimler nedeni ile aydın ve teknokratların yeni rollerinden abartıyla söz ederken, bir kısmı da proleter mücadeleye “sol”dan yanaşırlar... Küçük burjuvazi, proletarya içinde erimemek için olağanüstü bir direnç gösterir.

Almanya örneği birçok açıdan öğretici olacaktır; Türkiye-Kürdistan'ın, özellikle eriyen kırsal ve şehir küçük burjuvazisinden milyonlarca işçi olmak için, dünyanın çeşitli kapitalist ülkelerine aktılar. Çoğu, uzun yıllar kapitalist ülkelerde, kapitalist ilişkiler içinde işçilik yapmalarına karşın, küçük burjuva, hatta feodal ağırlıklı kafa yapılarını ve özlemlerini titizlikle korudular. Kendi içlerine kapandılar. En zor koşulları, yoklukları göze alarak biriktirdikleri

paralarla kendilerine küçük işler kurmayı, “kendi kendisinin efendisi” olmayı düşlediler. Bir kısmı acılı da olsa, eksik de olsa, hayallerini gerçekleştirdi de. Kimileri, kazandıkları paralar ile kapıcılık aldı, kimi taksi şoförlüğüne başladı, kimi birahane sahibi oldu, kimileri de çeşitli tipte küçük işletmeler kurdular. Küçük burjuva olarak gidenlerin ezici çoğunluğu, yine küçük burjuva olarak döndüler. Onlar, siyaset alanında da böyledirler; “kendi kendisinin efendisi” olma mantığını, küçük gruplar, tekkeler içinde sürdürmeye çalışırlar. Disipline, sıkı çalışmaya, sorumluluk taşımaya karşı alerjileri vardır. Proletaryanın sınıf mücadelesine sözde “proleter devrimciler”, “komünistler” olarak katılırlar. Keskinlikte üstlerine yoktur. Devrimin yükseldiği dönemlerde, bunların çalımından geçilmez. Devrim dalgası düşmeye başladı mı, bunların çoğu, çareyi kaçmakta bulurlar... “Proleter devrimci”, “komünist” maskelerini askıya asıp kendilerine uygun, yeni dönemin koşullarına uygun, yeni kılıklara bürünürler. Bir kısmı “tövbekârlık” örneklerinin en akil almaz çeşitlerini gösterirler.

Ve yine yurt içinde olsun, yurt dışında olsun, küçük birikim sahipleri, birikimlerini faiz sevdasına bankalara, bankerlere, holdinglerin hisse senetlerine kaptırdılar. Birçoğunun ortaklaşa kurdukları işçi şirketlerinin çoğu battı ama hayal ve özlemleri batmadı. Küçük burjuvazinin tabiatında var olan kumarbazlık, maceracılık, hayatın her alanında kendisini gösterir. Emperyalizmin ideolog ve teorisyenleri, kiralık kalemleri, basın yayın organları bu olguyu körüklerler. Küçük birikim sahiplerinin birikimlerini gaspetmek için çeşitli yollar bulurlar. Bugün Özal’ın hesabında bu gasp olayının değerlendirilmesi yatmaktadır... Burjuvaziyle geliştirilen çıplak para ilişkileri, hisse senetleri yoluyla sözde “ortaklık”lar, siyasal, kültürel, ahlaki vb. her konuya yansır. Emperyalizmin akıl hocaları, ezilenlerle ezen, sömürülenlerle sömürenler arasındaki uzlaşmaz sınıf karşıtlığı ve sınıf mücadelesini sulandırmak için, ekonomik-siyasi-kültürel her alanda olağanüstü bir çaba harcamaktadırlar. Umut ve hayal tacirleri, milli piyango, loto, toto vs. gibi şans oyunlarını milyonların güncel amacı ve uğraşı haline sokarken, “bugün yoksul,

yarın zengin” olma umudunun da çeşitli alanlarda temellerini derinleştiriyorlar. Artist, şarkıcı, futbolcu vb. olma ve kendini kurtarma umutlarını, kenar mahallelerden gelip ünlü sinema yıldızı olmuş, inşaat işçiliğinden, pamuk ırgatlığından gelip ünlü türkücü olmuş örneklerle besliyorlar. Siyasal arenada da, yoksul kesimlerden gelmiş ve bugün belli mevkilerde bulunan örnekler ustaca kullanılıyor. Lümpen dünyası, bu umutlar içinde başka bir alandır. Bir kuşusuz işe başlayıp, bugün “baba”lar haline gelen yüzlerce isim, bu hayallerin batağında çırpınan binlerce maceracı için imrenilen hedeflerdir. Bütün bu hayal ve umutlar, burjuvazinin ideolojik ve siyasi mücadelede proletaryaya karşı güçlü silahları olarak karşımızda duruyor. Kısa vadeli çözümler paketi, kısa vadeli umutlar paketi, kestirmeden köşeyi dönme hayalleri, geniş çevrelerde taraftar buluyor.

Proletarya, ancak kendi sınıfının bilimsel dünya görüşüne, yani Marksizm-Leninizme sıkı sıkıya sarılarak çevresini saran gerici sınıflar kuşatmasını yarabilir, kendi içine sinmiş, sızmış, burjuva, küçük burjuva, revizyonist, sağ ve “sol” oportünist sapmalara karşı savaşılabılır; kendi sınıf ideolojisi ve siyasetine yabancı akımları açığa çıkarabilir ve kendisi ile diğer sınıflar arasında kesin sınırlar çizebilir. Küçük burjuva siyasetini, ideolojisini, teori ve çözüm yollarını Marksist-Leninist maskeleriyle gizlemeye çalışan küçük burjuva hareketlerin ve tek tek küçük burjuva önderlerin proletaryanın sınıf mücadelesine verdikleri zarar ortadadır. Türkiye proletaryasının, günümüze kadar bağımsız sınıf hareketini oluşturamamasının, devrimci partisini kuramamış olmasının temel nedeni budur; proletaryanın kurtuluşu adına ortaya atılan küçük burjuva önderler, bütün iyi niyetlerine karşın, proletaryanın “önderleri” olarak, proletaryaya Marksizm-Leninizmi değil, küçük burjuva eklektizmini götürdüler. Proletarya hiçbir zaman kendi sınıf siyaseti, ideolojisi üzerinde kendi ayakları üzerinde yürüyemedi. Hep sağ bir çizgi izledi, kuyrukçu bir çizgi izledi. İşçi hareketinin “sol” bir çizgi izlediğinden söz edemeyiz. “Sol” hatalar, kendilerine ne ad takarlarsa takarlar, esas olarak küçük burjuva temelde örgütlenmiş hareketlerin

sınırları içinde kaldı. Nesnel koşulları hiçe sayma, düşmanı taktik alanda küçümseme, kitlelerin ruh halini hesaplama, acelecilik, derme çatmalık, kendiliğindencilik, kariyerizm, dedikodu, yılgınlık, teslimiyet, uzlaşmacılık, maceracılık ve daha bir yığın olumsuzluğun kaynağı araştırılırsa, karşımıza küçük burjuva ve revizyonist kaynaklar çıkacaktır.

Marksizm-Leninizm, proletaryanın ve proleter devrimcilerin önüne esas olarak, küçük burjuvaziyi değil, proletaryayı, özellikle de sanayi proletaryasını örgütleme görevini koyar; aceleciliğe karşı, nesnel koşullara uygun öznel koşul hazırlama ve bunun getirdiği sabırlı, inatçı ve kararlı çalışma koşulunu koyar. Derme çatmalığa karşı sistemli bilgi edinmeyi, sistemli düşünmeyi, planlı, programlı olmayı koyar. Ütopyanın karşısına bilimselliği, felsefi idealizm yerine felsefi materyalizmi, metafiziğin yerine diyalektik yöntemi koyar... Tepeden inme, darbeci, komplocu eğilimlerin karşısına, aşağıdan yukarı, nesnel koşullara bağlı, kitlelerin kendi deneyimlerine bağlı kitle çalışmasını koyar. Kendiliğindenciliğin karşısına bilinçli müdahale ve bilinçli eylemleri koyar. Dedikodu yerine açıklık, yılgınlık ve teslimiyet yerine kararlı mücadele ve proleter kahramanlığı geçirir. Kariyerizm yerine alçakgönüllü, fedakâr ve kollektif çalışma tutumunu benimser. Her türden dar görüşlülüğe karşı, proletaryanın geniş ufkunu, derinliğini, uzun erimli kavgasını savunur. Marksizm-Leninizm, bir eylem kılavuzu olarak, karşı karşıya geleceğimiz bütün sorunlarda, izlememiz gereken yolu bize gösterecek öze sahiptir. Marksizm-Leninizm, hiçbir sorun için reçete sunmaz; yalnızca çözüm yöntemini sunar.

Proletaryanın devrimci sınıf öğretisi olan Marksizm-Leninizm, proletaryaya ve onun sınıf savaşçılara, "...bütün toplumu sömürden, baskıdan ve sınıf mücadelesinden bir bütün olarak kurtarmaksızın, onun sömüren ve ezen sınıfın (burjuvazinin) elinden kendini kurtaramayacağı"nı öğretir. Proletaryanın devrimci sınıf mücadelesi, siyasi iktidarın burjuvazinin elinden alınmasını hedefler. O, burjuvazinin devletinin yerine, zor yoluyla proletarya diktatörlüğü devletini koyacaktır; toplumu yeni baştan, ekonomik, toplumsal,

kültürel, ahlaki vb. her alanda, sosyalist ilkeler temelinde eğitecek, örgütleyecek ve toplumsal devrimi ilerletecek nesnel ve öznel koşulları yaratacaktır. O, çağımızda tarihi-toplumsal değişikliğin devrimci önderi olarak, bütün diğer sınıf ve tabakalarla birlikte, kapitalizmden komünizme geçiş süreci içerisinde, kendi sınıfının maddi varlık koşullarını da, proletarya diktatörlüğü devletini de adım adım ortadan kaldıracak (eritecek, söndürecek) ve devletsiz, baskısız, sınıfsız toplumu, herkesin yeteneğine göre çalıştığı, ihtiyacına göre tükettiği, çalışmanın bir yük ve sömürü aracı değil, “hayatın en başta gelen ihtiyacı” haline geldiği komünist toplumu kuracaktır. O, tek tek ülke devrimleriyle başlayan ve giderek bütün dünyayı saracak olan toplumsal devrimlerin gelişmesi ve zaferi sonucunda, kapitalist-emperyalist dünyayı, revizyonist-kapitalist dünyayı çökertecek ve onun yerine, dünya komünist sistemini koyacaktır. Bu noktaya ulaşmanın birinci koşulu, her ülke proletaryasının en başta gelen enternasyonalist görevi, kendi ülkelerinde toplumsal devrimleri gerçekleştirmeleri olacaktır. Sahte sosyalist, komünist şatolar yıkılmadan, Marksizm-Leninizm düşmanı akımlar yenilgiye uğratılmadan gerçek gelişme mümkün değildir.

Marksizm-Leninizm, hem bir sınıf olarak proletaryanın, onun devrimci partisinin, hem de tek tek proleter devrimcilerin, komünistlerin önüne konan hedef olarak bu görevi, “sınıfsız toplum” görevini koyar. Komünistlerin, proletaryanın çıkarlarından ayrı bir çıkarları ve onun kurtuluşundan başka hedefleri yoktur. Komünistleri küçük burjuva devrimcilerinden ayıran en temel kıstas işte budur. Böyle bir hedef, hangi sınıf kökeninden gelirse gelsin, kendisini özel olarak proleter ideoloji ve siyasetin saflarında gören, kendisine “ben komünistim” diyen her komünistin önüne, kısa ve uzun vadeli teorik-pratik görevler koyar; değişen durumlara göre değişen sorumluluklar getirir. Bir ideolojinin reddi ve onun yerine bir ideolojinin kabulü, bütün hayatımızı, bütün toplumsal-kültürel-ahlaki-insani vb. ilişkilerimizi yeniden inşayı, yeni ideolojimize göre yeniden biçimlenmemizi emreder. Bu ideolojinin kabulü, daha önce sahip olduğumuz ve ona göre hareket ettiğimiz ideolojinin gerçek-

ten inkârı olmalıdır. Daha önce sahip olduğumuz değer ölçüleri, inançlar, yerini yeni tutum ve davranışlara bırakmalıdır. Eğer, yeni bir ideolojiye sahip olduğumuzu söylüyor, fakat eski alışkanlıklarımızla, eski eğilim ve düşüncelerimizle yaşıyorsak, burada önemli bir çelişme var demektir. Maddi güce dönüştürülemeyen hiçbir ideoloji ve siyaset kabul edilmiş sayılmaz. Yani yeni ideolojimiz, soyut plandan, adım adım somuta, pratik çalışmalarımıza geçirilmeli ve yeni hayatımızın yönlendiricisi kılınmalıdır. Eski ideolojimiz ile yeni kabullendiğimiz ideolojinin kalıntıları, doğal olarak belli bir süre iç içe, birbirleriyle mücadele halinde olacaktır. Sömürücü sınıflar var oldukça onların ideolojileri ve siyasetleri de var olacaktır. Ve hatta, onların ekonomik temelleriyle yıkılmaları, ideolojik ve siyasi anlamda da yok olmalarını getirmez. Onların yıllar yılı ettikleri alışkanlıklar, eğilimler, uzun bir dönem insan bilincinde yaşar ve yansır. Kendimize “komünist” dememiz, burjuva, küçük burjuva eğilim ve alışkanlıklardan tam anlamıyla koptuğumuz anlamına gelmez. Hele kapitalist toplum içinde, tam anlamıyla sosyalist bir ahlaka, sosyalist bir bilince ve yaşama biçimine sahip olmamız mümkün değildir. Her kim ki, sorunu böyle almıyor, o lafazandan başka bir şey değildir. Biz, her an, burjuva, küçük burjuva ve revizyonist oportünist kuşatma altında olduğumuzun bilincinde olmalı ve buna karşı uyanık bulunmalıyız. Komünist uyanıklığı elden bıraktığımız andan itibaren, adım adım bataklığa doğru kaymamız kaçınılmaz olacaktır. Aralarında uzlaşmaz çelişmeler taşıyan sınıfların ideolojileri, siyasetleri, ahlakları arasındaki çelişmeler de uzlaşmazdır; proletarya ile burjuvazi, proletarya ile küçük burjuvazi arasındaki çelişmeler, son çözümlemede, çözüm biçimleri farklı da olsa uzlaşmaz sınıf çelişmeleridir. Proletaryanın dışındaki bütün sınıf ve tabakalar, tarihi konumları ve eğilimleri ele alındığında, gerici ve tutucudurlar.

Kimi tarihi dönemlerde, ulusal burjuvazinin, küçük burjuvazinin, özellikle de köylülüğün ve hatta feodal kalıntıların devrimci bir rol oynadıkları, oynayabilecekleri gerçeğini inkâr etmiyoruz. Humeyni gericiliğinin bir zamanlar Şah’a karşı mücadelede oynadığı

dığı rol, ilerici, devrimci bir niteliğe sahipti; birçok Afrika, Latin Amerika ülkesinde bugün ulusal burjuvazi, kıy ve şehir küçük burjuvazisi devrimci görevler yüklenmiştir. Türkiye küçük burjuvazisi, özellikle son on yılda devrimci, ilerici bir güç olarak kendisini ortaya koymuştur. Ancak, gerek geçmişte, gerekse bugün dünyamızda yaşanan birçok örneğe bakarak, ulusal burjuvaziyi, kıy ve şehir küçük burjuvazisini, bütün tarihi zamanlar için ilerici ve devrimci saymak, proletaryanın devrimci rolünü kavramamak, Marksist-Leninist ölçüleri bir kıyaya atmak demektir. Emperyalizmle, işbirlikçileriyle keskin çelişmeler içinde olan burjuvazi, küçük burjuvazi, onlarla mücadelesinde köklü çözümlerden, yani emperyalizmin, kapitalizmin kökten yok olmasından, özel mülkiyetin kaldırılmasından yana değildirler. Onlar, son çözümlemede, tarihin tekerleğini durdurmak, özel mülkiyeti korumak için çaba sarfederler. Proletarya ve proleter devrimcileri, onların sosyalizme, komünizme karşı olduklarını bilir; ama onlara, özellikle de küçük burjuvaziyle birlikte yürümeye özel bir önem verir. Onların göreceli devrimci yanlarını değerlendirmeye çalışır; onları etkileme ve sosyalizm doğrultusunda eğitme, ikna etme, görevlerini ihmal etmez. Proletaryanın küçük burjuvaziyle demokratik devrime taraftar bir sınıf olarak elinden tutması, onun tarihi eğilim karşısındaki gerici karakterini değiştirmez. Biz, kimi zaman geçici yol arkadaşlarıyla güvenilmezlerle bile birlikte yürümesini öğrenemezsek, görevimizi başarıya ulaştıramayız. Ancak biz, hem Marksist-Leninist ideolojiyi benimsediğimizi söylüyor, hem de Marksizm-Leninizm yabancı anlayış ve düşüncelerle, tutum ve davranışlarla aramıza kesin sınırlar çizmiyorsak, onlarla uzlaşıyorsak ve bu sınıfların etkilerini şu ya da bu biçimde içimizde barış içinde taşıyorsak, ister bilincinde olalım, ister olmayalım, bu Marksizm-Leninizm ideolojisi ve siyasetini sulandırmak, onu bozmak demektir.

Yabancı ideolojileri sadece dışarda değil, esas olarak kendi içimizde aramalı, onlara karşı sürekli uyanık olmalıyız. Sulandırılmış, eklektizmin revizyonundan geçmiş “Marksizm-Leninizm”, proletaryanın bilimsel ideolojisi olamaz. Bu, küçük burjuva eklektizmi-

dir ki, proletaryayı gelişme yolunda alıkoyar, onu sinsi sapmaların labirentlerinde çıkmaza sokar. Onu, acı deneylerini yaşadığımız gibi, küçük burjuva sağ ve “sol” oportünizminin yıkıntıları sonucu umutsuzluğa, burjuva kuyrukçuluğuna, revizyonist yozlaşmaya ve faşizm karşısında çaresizliğe götürür. Yabancı siyaset ve ideolojilerin bataklığında kıvranan bir proletaryaya da “çağımızın en devrimci sınıfı” adını vermek yanlış olur. Proletarya ancak, kendi sınıfının bilimsel dünya görüşüne göre, yani Marksizm-Leninizme göre hareket eder ve Marksizm-Leninizmi çağımızın koşulları elverdiği oranda geliştirebilir, zenginleştirebilirse en devrimci sınıf adına layık olur. Burjuvazinin, küçük burjuvazinin yedeğinde hareket eden, onların düşünceleriyle hareket eden, onların düşünceleriyle donatılmış bir proletarya, tarihi görevini yerine getiremez. Bu temel ilkeyi gerçekten kavrarsak hangi dev zorluklarla karşı karşıya olduğumuzu, çevremizi kuşatan, hatta içimize kadar sızmış olan yabancı ideolojilerin yarattığı olumsuzlukları, yalpalamaları, çürümeleri, çaresizlikleri daha berrak görebilir ve çözüm yollarını bulabiliriz.

Proletaryanın sınıf mücadelesine devrimci bir nitelik vermek zorundayız. Bunun için de, öncelikle kendimizi tutarlı proleter devrimciler, komünistler haline getirecek teorik-pratik çalışmaları sürdürmek zorundayız. Birçoğumuzun yaptığı gibi, kendi dışımıza ateş yağdırıp, en keskin devrimci havası atarken, kendi içimizdeki oportünizmle, revizyonizme kardeş kardeş yaşayarak komünist olunmaz. Marksizm-Leninizmi, gerçekten burjuva, küçük burjuva, feodal ideolojilerin, revizyonist, oportünist ideolojilerin inkârı temelinde, birbirine düşman sınıf ideoloji ve siyasetlerinin karşılıklı savaşı sonucunda kazanmış olsak bile, bu sağlıklı bir başlangıçtan başka bir anlam taşımaz. Sınıf mücadelesi sürekli ve kesintisizdir. Bir an bile durmaz. Durduğumuz an, denizin ortasında yüzmeyi bırakmış bir kazazedeye benzeriz. Kendimize “Marksist-Leninist”, “Komünist” adını vermekle iş bitmiyor, yeni başlıyor. Kimin kazanacağını mücadele belirleyecektir. İyi bilmeliyiz ki, bir ideolojinin kabulü, zıtlar mücadelesinde bir evrenin sonucu, yeni bir evrenin başlangıcıdır. İçinden geldiğimiz sınıf ve tabakaların alışkanlık ve

eğilimleri, yeni kazandığımız ideolojik silahların uykuya daldığı, uyanıklığını yitirdiği anlarda hemen ortaya çıkar, can bulmaya çalışır. Devrimci mücadelenin zayıfladığı, yenilgiye uğradığı dönemlerde, tek tek kişilerde de çözümlerin, yıkılmaların kendini nasıl gösterdiği ortadadır. Yineleyelim ki, sonuç itibariyle kimin kazanaacağı savaş alanlarında belli olacaktır. Marksizm-Leninizmden sapsular ve ulaşılan noktalar, çeşitli örnekleriyle önümüzde duruyor. İşte Rusya, işte Çin, işte Doğu Avrupa halk demokrasilerinin bugünkü durumu... İşte sürgünde ve ülkede yılgınlığa kapılmış, kendi içlerinde çökmüş binlerce eski “proleter devrimci”... Kendilerinin çökmesiyle yetinmeyip, başkalarını da çökertmek için sinsice çalışmalar sürdüren, kendilerine suç ortakları arayan bir sürü döne... Ancak bu dönemlere, proletaryanın devrimci davasından dönen kişiler olarak bakmamak gereklidir. Çünkü onlar, hiçbir zaman proletaryanın davasına içtenlikle inanmadılar ve bu uğurda savaşmadılar... İşte biz yeni bir dönemi devrim ve demokrasi mücadelesi adına değerlendirirken, yeni tipte bir örgütlenmenin yollarını ararken, bu tiplere karşı uyanık olmalı ve onları çevremize sokmaya çalışmalıyız. Ve hatta, kendi içimizde, kararsız, eli titreyen ne kadar insan varsa, hepsini ayıklamalıyız.

Proletarya, kendisini kurtarmak için toplumun diğer ezilen sınıf ve tabakalarını da kurtarmak zorundadır, dedik. Bir komünist de, kendi kurtuluşunun, proletaryanın ve diğer ezilen sınıf ve tabakaların kurtuluşu ile mümkün olacağını bilir. Küçük burjuvazinin, ve bir küçük burjuva devrimcisinin ise böyle bir sorunu yoktur; o, öncelikle kendisini kurtarmaya, “kendi efendisi” olmaya bakar. Küçük burjuva bencilliğinin, anarşizminin tersine proletarya, öncü bir sınıf olarak yalnız kendi çıkarlarını korumak, savunmak ve yalnızca kendi sınıfını örgütlemekle yetinmez. Asıl görevi, kuşkusuz, kendi bağımsız sınıf hareketini oluşturmaktır; ama aynı zamanda, toplumun diğer ezilen sınıf ve tabakalarının da çıkarlarını korumak, savunmak ve onların örgütlenmelerine yol gösterici olmak, sınıf mücadelesinin ateşi içinde onları etkilemek ve devrimci demokratik bir gelecek için seferber etmek, proletaryanın tarihi görevleri arasındadır. Proleter ideolojisini benimsemiş her devrimci, bu ilke-

lerden kendi tutum ve davranışları için kısa ve uzun vadeli görev ve sorumlulukları için dersler çıkartmalıdır. Bir bütün olarak toplumun ekonomik-siyasal-toplumsal-kültürel ilişkiler zincirini, ezenlerle ezilenler arasındaki ilişkileri, ezilenlerin ve ezenlerin kendi aralarındaki ilişkileri, ulusal ve uluslararası kökleri ve bağları içinde ele almadan, proletaryanın ve komünistlerin güncel görevlerini yerine getirmelerinin imkanı yoktur. Kendi içine kapanmış bir proletarya ya da kendi kabuğuna çekilmiş “proleter devrimciler, komünistler”, ancak “sosyal köstebekler” adına layıktırlar. Yani görünüşte sosyalist, sözde sosyalist, özünde ise köstebek. Köstebeklerin ise devrim yaptığı ve toplumsal gelişmelere katkıda buldukları hiç görülmemiştir. Eğer sosyal köstebekler olmak istemiyorsak, toplumun işleyiş yasalarını kavramalı ve toplum hareketini bütün boyutlarıyla yakinen izlemeliyiz. Biz dünyayı yeniden ve yeniden değiştirmek istiyoruz. Söylemesi ve yazması çok kolaydır; proletaryanın ve komünistlerin teorilerini bir cümleye sığdırabiliriz: *Burjuva Özel Mülkiyetine Son Vermek!*.. Bizi, diğer sınıfların devrimci ve ilericilerinden ayıran temel özellik işte budur. Bu cümlenin içeriğini ve yükleyeceği olağanüstü görevleri, zorlukları gerçekten kavarsak, o zaman proleter çalışmanın, kararlılığın, fedakârlığın, sabrın içeriğini de gerekliliğini de anlamakta zorluk çekmeyiz.

İçinde bulunduğumuz dönem, her zamankinden daha çok Marksizm-Leninizme sarılmamızı ve onu gizli açık düşmanlarına karşı savunmamızı emrediyor. Gerek kendi içimizde, gerek kendi dışımızda revizyonizme, oportünizme karşı, Marksizm-Leninizmin sahte dostlarına karşı mücadelenin temel ilkesi ve silahı bu olacaktır.

1983 Aralık'ında yazılmış, 1984 Ocak'ında *Mayıs* dergisinin 3. sayısında yayınlanmıştır.

GRUPÇULUĞA KARŞI MÜCADELE ÖZÜNDE FELSEFİ İDEALİZME KARŞI MÜCADELEDİR

“Kaynaşmış bir grup halinde, sarp ve zorlu bir yolda birbirimizin ellerine sıkı sıkıya sarılmış olarak ilerliyoruz. Düşman ateşi altında yürümek zorundayız. Özgürce benimsediğimiz bir kararla düşmanla savaşmak amacıyla, daha başında kendimizi tek başına bir grup olarak ayırdığımız için, uzlaşma yolu yerine mücadele yolunu seçmiş olduğumuz için, bizi suçlayan kimselerin bulunduğu yakınımızdaki bataklığa çekilmemek amacıyla birleşmiş bulunuyoruz.”

LENİN

Çağımız emperyalizm ve proletarya devrimleri çağıdır. Emek ile sermaye arasındaki temel çelişme, esas olarak, sistemli bir biçimde, emperyalizmin toplumsal güçleri ile sosyalizmin toplumsal güçleri arasında sürmektedir. Bu mücadele, değişik toplumsal ve siyasal yapılara sahip çeşitli ülkelerde farklı siyasal ve toplumsal sistemlere sahip ülkeler arasında, temelini sınıfsal özün oluşturduğu, ekonomik, siyasal, toplumsal, kültürel, sanatsal, estetik, felsefi vb. çalışmalar ve çatışmalar biçiminde, değişik koşullarda, barışçı ya da barışçı olmayan mücadele biçimlerine tabi olarak, hiç durmaksızın gelişerek, zayıflayarak ya da çökerek sürer. Bir yanda emperyalist, kapitalist, revizyonist güçler, varlıklarını ve “gelişmelerini” bunların varlığında gören işbirlikçiler, çeşitli sınıf ve tabakalara

mensup uşaklar ve yordakçıları, yani köhnemiş dünya ve bunların —içte ve dışta— çeşitli toplumsal dayanakları; diğler yanda, uluslararası proletarya, ulusal ve toplumsal kurtuluş hareketleri, devrimci halklar ve sosyalizmin ülkeleri vardır. Kapitalist sistem ile sosyalist sistem arasındaki çelişmede merkezi ifadesini bulan bu çelişmeler, çağımızın evrensel gerçeğidir. Bu aynı zamanda, çağımızdaki sınıf mücadelelerinin merkezinde itici ve devindirici bir güç olarak devrimci proletaryanın bulunduğunu gösterir.

Emperyalizmin güçleri ile sosyalizmin güçleri arasındaki mücadele, karşı karşıya saflaşmış, merkezi yönetimlere sahip düzenli ordular ve silahlı cepheler biçiminde anlaşılmalıdır. Bu mücadele, tek tek ülkelerde ve uluslararası planda, karmaşık, çok cepheli ve iç içe sürer.

Çağımızda, proletarya emeğin nihai kurtuluşunun değişmez ve en kararlı öncüsüdür; ezilen halkların ve ulusların her türlü baskılarından ve milli baskılardan —ki milli baskılar da özünde sınıf baskılarıdır— kurtulmalarının, sosyalizmin inşasının ve sınıfsız toplumu kurmanın ideolojik, siyasi ve örgütsel yol göstericisidir ve çağımızın en devrimci sınıfıdır.

Bu tesbit, toplumsal olaylara, her türden toplumsal çelişmelere, uluslararası ilişkilere bakışımızın belirleyicisi ve ölçütüdür. Biz, her olayı, her öneriyi her siyasi ve örgütsel biçimlenişi, başta proletarya olmak üzere, bütün emekçi kitlelere, ezilen ulus ve halklara yararları ya da zararları açısından ele alırız; devrime katkıları ya da kattığı zaafı açısından değerlendiririz.

Dünyanın neresinde olursa olsun, devrimci işçi ve köylü hareketleri, devrimci ulusal kurtuluş ve bağımsızlık hareketleri, demokratik halk hareketleri, onların gücünü ve etkinliğini yıpratın her hareket, her çelişme, sosyalizmin güçlenmesine hizmet eder; dünya gericiliğini zayıflatır.

Dünyanın neresinde olursa olsun, devrim güçlerine zarar veren,

devrimci gelişimi yavaşlatan, proleter sınıf bakımından uzaklaşan her tutum ve davranış da dünya gericiliğini geçici de olsa güçlendirir; sosyalizmin güçlerini geçici de olsa zayıflatır.

Grupçuluğa duyduğumuz tepki, bazılarının sandığı gibi “grup balığı” avlama niyetimizden değil, devrime ve devrimci gelişmeye verdiği zararları açıkça görmemizden ve bu olumsuzluğa kayıtsız kalmak istemeyişimizden kaynaklanmaktadır. Devrimci sorumluluğumuz, devrimimizin çeşitli temel sorunlarında, bizimle benzer bilinçli rahatsızlıkları duyan devrimcilerle sıkı sıkıya kaynaşmamızı, bizi dörtbir yandan sarmaya çalışan devrimin gizli ve açık düşmanlarına karşı birlikte savaşmamızı emrediyor. Biz bu kavgada yalnız olmadığımızı biliyoruz. Bizi, kendi gruplarına eleştirici bir gözle baktığımız için “bireycilik”, “kariyerizm” vb. sıfatlarla suçlayanlar, kendileriyle uzlaşma yerine mücadele yolunu seçmiş olmamızı hayıflanarak karşılıyorlar. İyice bilincindeyiz ki, devrimin temel yasalarından en küçük sapmanın bizi götüreceği yer oportünizm ve revizyonizmdir.

Oportünizmin bir göstergesi olan grupçuluk, Marksizm-Leninizmin evrensel ilkelerinin her ülkenin somut devrimci pratiğiyle yaratıcı bir tarzda birleştirilmesi temel yasasını reddeden anlayışı ifade eder. Grupçulukta ısrar, grup içerikli “parti”de ısrar, sadece isimle —addaki değişiklikle— grupçuluğun gizleneceğini sanmak, sınıf mücadelesinin özü ve mücadele araçlarının doğru biçimde kavranmamasının bir sonucudur. Sınıf mücadelesini, sadece sömürücü sınıflardan ekonomik ve siyasi haklar isteme, halk düşmanlarını basmakalıp sözlerle teşhir, kabaca ajitasyon ve propaganda ile yetinme, keskin “siyasi devrim” nutuklarıyla kadroları kızıştırma, katledilen devrimcilerin cenazelerini kaldırma biçiminde anlayanlar, ne söylerlerse söylesinler, sonuçta, siyasi iktidarın şiddet yoluyla ele geçirilmesi mücadelesinin en temel unsuru ve yol göstericisi olan ideolojik mücadeleyi özü itibarıyla yerli yerine oturtamaz ve devrim davasındaki anlamını kavrayamazlar. İdeolojik mücadeleden, siyasi karşıtlarına küfretmeyi, laf cambazlığını, polemliği ve

demagojiyi anlayanlar, şatafatlı sözlerle taraftarlarının gözlerini boyamaya çalışanlar iyi bilmelidirler ki, yaptıkları sonuç olarak halk düşmanlarının işine yaramakta ve kendilerini değil, bir yığın samimi unsuru da içinde buldukları bataklığa doğru çekmektedirler.

Bugün, devrimci ve yurtsever saflarda, kendiliğindenliğin, küçük burjuva bireyciliğin, dedikodu ve asılsız karalama çabalarının yaygın ve yıkıcı etkilere sahip olduğunu görüyoruz; bu, sınıf mücadelesini ideolojik planda, devrimci ve yurtsever saflarda, grupların bizzat kendi içlerinde ve bilinçlerinin dokusunda dürüstçe, bilimsel temellere dayalı biçimde, her türlü önyargıdan uzak sürdüremedikleri içindir. Burjuva ideolojisinin çeşitli görünümüne karşı mücadeleyi yalnızca kendi dışlarına karşı anlayan, küçük burjuvaca bir yanılmazlık ve kendini beğenmişlik duygusu ile kendi içlerindeki burjuva etki ve eğilimlere karşı gözlerini kapayan, bu nedenlerle bireyci yan ve hastalıkları yenememiş, Marksist olmayı, temel bazı sorunları “Kur’an ezberciliği” biçiminde anlayan, Marksist-Leninist kurama, diyalektik bir kavrayışla hayatiyet kazandırma yeteneğinden yoksun “grup önderleri”, grupçuluğun parçalanması mücadelesinin önündeki en önemli engellerdir. En geniş halk kitleleri ve devrimciler ve grup taraftarlarının önünde, onların devrime zararlı tutumlarını mahkûm etmediğimiz sürece onlar, devrim isteğiyle dolu yüzlerce, binlerce iyi niyetli insana grupçuluk mikrobu aşılama devam edeceklerdir; grup çıkmazının doğal bir sonucu olarak da, gruba inancın yitmesi, devrim inancın yitmesine, grup önderlerine güvensizlik, genel olarak devrimcilere güvensizliğe dönüşecektir ve çok sayıda emekçinin umutsuzluğa ve karamsarlığa kapılmalarına, yılgınlığa düşmelerine, revizyonizmin ve oportünizmin kucağına itilmelerine neden olacaklardır. Onların niteliği iyice açığa vurulmalıdır ki, kitleler kimin ardından gidileceği, gerçek önderlik, sahte önderlik konularında açık bir fikre sahip olsunlar.

Bireyciliğe karşı, her alanda toplumcu ve kolektif çabayı ve biçimlenmeleri hayata geçirmeye çalışanlar, her türden açık gericiliğin yanı sıra karşılarında Marksizm-Leninizmle onarılmak istenen

küçük burjuva ideolojisini ve savunucularını da bulurlar. Toplu olarak çalışan ve güçlüklerin ortak mücadeleye aşılabacağını pratikten öğrenmiş olan proletaryada ve en ileri unsurlarında ortak mücadele ve birlik ruhu gelişirken, küçük burjuva, kendisini ve taraftarlarını çeşitli göstergelerle aldatarak, bireysel dünyasının köhnemiş çatısında ısrar eder. Çünkü küçük burjuva, objektif gerçeği ve bu gerçeği vareden zıtlıkları kavrayamadığı için karşısına çıkan siyasi ve örgütsel sorunlara doğru çözüm ve önerileri getiremez. “İstek”in ve eklektik biçimde şurdan burdan topladığı bilgilerin yeterli olacağını düşünerek yola çıkar, sonuç alamayınca telaşa kapılır, şaşırır ve halka karşı da, düşüncelerini kavrayamayanlara karşı da zora baş vurur; kaçınılmaz olarak yenilir. Maceracılığın özünde, objektif iç ve dış koşulları kavrayamamak, bu koşullara uygun subjektif koşulları yaratmada yetmezlik ve acelecilik yatar. Örneğin, 1971 hareketleri, özellikle de THKO hareketi, bu aceleciliğin, sorumsuzluğun, devrimde “önderlik” kapma küçük burjuva telaşının bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Ve bugün “parti” adıyla ortaya çıkanlar, öz itibariyle yine bu mantıktan hareket etmektedirler. Çünkü onların özleri değişmemiştir.

Küçük burjuva bireyciliğinin kaynağından can bulan ve bu temelde biçimlenmiş ve örgütlenmiş gruplar, kendilerine ne ad takarlarsa taksınlar, özleri gereği, ulusal planda proletaryanın “düşünce ve eylem” birliğini oluşturamazlar; proleter enternasyonalizminin birinci koşulu olan bu görevi yerine getiremezler. Onlar, işçi sınıfının en ileri, en bilinçli, en fedakâr unsurlarını kendi bayrakları altında toplayamazlar; çünkü o bayrağın gölgesinde kendilerinden başkasının olmasını bile hoşgörüyü karşılayamazlar. Tabiatları gereği onlar, kitleleri devrime yönlendiremezler. Kendi ülkelerinde devrim güçlerinin birliğini yaratmayanlar, kaçınılmaz olarak, kendi gücüne güven temel ilkesini hayata geçiremezler. Çünkü grupçulukta ısrar, bireycilikte, mevki düşkünlüğünde ısrardır; grupçulukta ısrar amatörlükte ısrardır. Onlar, halkın ve devrim güçlerinin kendilerine güvenmelerini sağlayacak teori ile pratiğin birliğini sağlayamazlar; gericiliğin şiddetini altedecek devrimci şiddetin toplum-

sal ve örgütsel dayanaklarını oluşturamazlar. Umutlarını dış destek ve yardımlara bağlarlar, “yaşasın proleter enternasyonalizmi” çılgınlıklarını, temel görevlerini hayata geçirmekten kaçmanın örtüsü olarak kullanmaya çalışırlar.

“Bir ülkenin özgürlük ve bağımsızlığı ona hediye edilemeyeceği gibi, devrim ve sosyalizm de ithal edilemez. Biri ve öteki, her ülke, başta işçi sınıfı olmak üzere, Marksist-Leninist partinin yönetiminde geniş emekçi kitlelerin kararlı devrimci mücadelesinin sonucudur. Kendi güçlerine dayanma ilkesi, proletaryanın, devrimcilerin ve sosyalist ülkelerin enternasyonalist yardımını bir kenara atmak demek değildir. Bununla beraber dış etken, uluslararası dayanışma ve yardım büyük önemine rağmen yardımcı ve tamamlayıcı bir unsurdur ve belirleyici değildir.”(16)

Proleter enternasyonalizmi, emperyalizme, sosyal emperyalizme, bir bütün olarak uluslararası kapitalist revizyonist sisteme ve bu sistemlerden kaynaklanan her türden gericiliğe karşı mücadelede, kapitalist ve revizyonist dünyayı şiddet yoluyla devirmek, bu sistemlerin toplumsal ve siyasal dayanaklarını temellerinden yıkmak için “özel olarak her ülke proletaryasının ve genel olarak da dünya proletaryasının düşünce ve eylem birliğidir.”(17)

Bu temel ilke, ulusal ve uluslararası planda, proletaryanın tarihi görevlerini yerine getirmesiyle çelişen örgütlenme biçimlerine, devrimi zaafa uğratabilecek her türden dar ve sekter anlayışlara karşı, bu anlayışların kaynaklandığı dünya güçlerine karşı kararlılıkla mücadele etmemizi emreder. Kendi ülkelerinde, proletaryanın “düşünce ve eylem” birliğini sağlayacak nitelikte bir örgütlenmede değil, küçük burjuva bireycikler toplamından başka bir şey olmayan, taraftarlarının gözlerini şablonlar, grup dogmaları, içeriksiz sloganlarla boyamaktan başka bir anlama gelmeyen tepeden inme “parti”lerde ısrar edenler, “proleter enternasyonalizmi” ve “devrim” çılgınlıkları atmakta ne denli birbirleriyle yarışılırsa yarışsınlar, son çözümlemede proletaryayı ve emekçi kitleleri, emperyalizmin,

sosyal emperyalizmin ve her türden iç ve dış gericiliğin, baskı, sömürü ve saldırıları karşısında, örgütsüz bırakmanın yarışını yapmaktan başka bir anlama gelmez. Parti için mücadeleyi, devrim mücadelesinden kopuk, daha şimdiden, oluşturulacak “parti”nin gaspı biçiminde anlayanlar bizi düşündürmektedirler. Parti, paylaşılması gereken bir beylik değil, bayrağı altında birleşilmesi gereken önderliktir. Parti, kaç tane önderi varsa, o kadar da grup tohumunu bağrında taşıyan bir hizipler bileşimi değil, en ileri, en fedakâr unsurları birleştiren, kitlelere güven veren devrim korunağıdır.

Marksizm-Leninizmin en temel ilkelerinden biri de, proletaryanın devrimde hegemonyası ilkesidir. Devrimci proletarya ve onun bilinçli önderleri, önlere koydukları Demokratik Halk Devrimi’ne önderlik, egemen sınıfların siyasi iktidarlarının alaşağı edilmesi, yenilen sınıfların, toplumsal, siyasal, kültürel, ideolojik kalıntılarını ortadan kaldırmak, insan bilincinin derinliklerine sinmiş gerici eğilimlerin kökünü kazımak için proletarya diktatörlüğünü kurma görevini yerine getirmek için, hiç zaman kaybetmeden proletaryanın, partisi aracılığıyla hegemonyası temel yasadını, grup hegemonyasına, “parti” hegemonyasına, bir avuç mevki düşkününün hegemonyasına indirgeyen dar grupçu anlayışlara ve grupçuluğun yarattığı bölücülük ve yıkıntılara karşı kesin tavır alma zorundadır. Grupçuluğa karşı mücadele, proletaryanın, yoksul köylülüğün, geniş emekçi kitlelerin birliğini sağlayacak olan partinin oluşturulması için mücadele doğrultusunda olmalıdır. Yoksa bir grubun güçlenmesi adına bir diğerinin yıpratılması değil; grupların yıpratılması sonucu yeni bir grup yaratmak için hiç değil.

Ülkemizde grupçuluktan yakınmayan bir tek grup bile yoktur. Herkes, “grupçuluk var” diyor. Fakat suçu tespitten sonra suçluyu dışarıda arıyor. Bunların çoğunluğunun yakınması, grup çıkarlarını korumayı temel alan yakınmalardır. Bunların savı, grupçuluk hastalığının dışlarında varolduğudur. Soruna böyle bakınca, grupçuluğa karşı mücadele, sadece dışa karşı grup yapısını korumanın mücadelesidir. İşte, temel yanlıgılardan ve körlüklerden biri budur.

Devrimin üç temel silahı, parti, ordu ve birleşik cephe. Küçük burjuva “parti” ne proletaryayı ne de diğer halk kitlelerini birleştirecek güce hiçbir zaman ulaşamaz. Onlar, kendi içlerinde bile birlik sağlayacak güçte değillerdir. Onlar, halk ordusunu değil, ancak küçük küçük bireysel terör grupları örgütleyebilirler. Onların nasıl bir “ordu” kurduklarına ülkemizde yakın geçmişte tanığız. Birleşik cepheden anladıkları da, kendi gruplarının hegemonyasındaki temelsiz ve tabansız grupçu cepheledir. Bu tipteki grup cepheledirinin neye hizmet ettikleri ve nasıl iflas ettikleri de yakın geçmişte izlenmiştir. Ki onlar, eylem birliklerinin bazı grupları güçlendireceği kaygısıyla, küçük çaptaki eylem birliklerinden, yardımlaşmalardan yana bile olmamışlardır.

Sonuç olarak diyebiliriz ki:

Ülkemiz devrimci hareketi, emperyalizme, sosyal emperyalizme ve onların yerli uşaklarına karşı, pratik öneriler ve pratik adımlarda birlik sağlamanın hayati derecede zorunlu olduğu bir dönemi yaşıyor. Kimden gelirse gelsin, hangi gruptan gelirse gelsin, devrim uzun ya da kısa vadede yararlı, devrimin güçlerini pekiştiren, devrim düşmanlarını zayıflatan her eyleme, niteliğine göre sahip çıkmak ve değerlendirmek zorundayız. *Faşizme, revizyonizme, reformizme ve uluslararası oportünizme karşı halk güçlerini birleştirme çabası yerine, devrimciler arasında düşmanlık duygularını körükleyerek ömürlerini uzatmaya çalışan, birlik noktalarını değil, ayrılık noktalarını ön plana çıkartan ve ayrılıkları derinleştirecek taktikler geliştiren anlayışları yıkmak bugünün en temel devrimci görevidir. Biz, birlik noktalarını ön plana çıkartıp, ayrılıkları olabildiğince birlik içinde ve tam demokrasi koşulları altında tartışmaktan yanayız. “Sınıf mücadelesinde sadece çelişkileri kabul edip birliği tanımamak, teoride metafiziğin bir başka türüne ve siyasette maceracılığa ve sekterliğe düşmek demektir.”(18) Bu nedenle, grupçuluğa karşı mücadele, özünde felsefi idealizme ve onun yöntemi metafiziğe karşı mücadeledir. Grupçuluğa karşı mücadelede onu doğuran sınıfsal, siyasal, ideolojik ve felsefi kökler kavranmazsa, başarı mümkün değildir. Gruba karşı mücadele derken, yeni bir grup anlayışı doğar.*

Bugün hiçbir grup, tek başına ülkemiz devrimci hareketinin karşı karşıya olduğu felsefi, teorik, siyasal sorunlara, gelişen halk hareketlerinin zorunlu ihtiyaçlarına, uluslararası planda varolan karmaşık sorunlara doğru cevaplar verebilecek nitelikte değildir. Çeşitli gruplar içine dağılmış en ileri unsurların, sendikalarda, demokratik derneklerde ve hayatın çeşitli alanlarında, kendi dallarında uzman niteliklere sahip proleter devrimcilerin, karşı karşıya olduğu sorunların çözümü için diyalog geliştirmeleri ve olumlu adımlar atmaları gerekmektedir. “Onlar, gerek dar, sekter ve subjektif tavırlara karşı, gerekse bunca zorluk ve çabayla kurulmuş olanı da tehlikeye düşürebilecek ‘birlik için birlik’ kavramına karşı mücadele” etmeli ve “ilkelerden ve devrimci eylemlerden kopuk birliği veya partiye oportünizm, liberalizm, dogmatizm ve sekterizm ruhu getirebilecek birliği”(19) de kabul etmemelidirler.

Siyasi, ideolojik ve pratik anlamda çeşitli zaaf lar taşımalarına ve yer yer de sırf bilgisizlikten Marksizmle çelişmelerine karşı yöneliş ve seçiş olarak proleter devrimci saflarda gördüğümüz siyasi güçlerin mücadele platformlarına temel dayanak yaptıkları tahlil ve tespitleri, önyargılardan uzak, ciddiyetle gözden geçirmelerinin, devrimcilerin birliği ve ülkemiz devriminin çıkarları açısından yararlı olacağı inancını taşıyoruz. Biz, varlıklarını şu ya da bu siyasi ve toplumsal tespitler temelinde sürdüren grupların aynı temelleri ve mantık biçimlerini korudukları sürece birleşebileceklerini sanmadığımız gibi, böyle bir hayale kapılmamız da söz konusu değildir. Biz, grupları kendilerinin varlık nedeni saydıkları siyasal ve toplumsal tespitlere, Marksizm-Leninizmin ışığında, ülke gerçeklerinin verileri temelinde, eleştirici bir gözle bakmalarını, yapay ayrılık noktalarını parçalamalarını, devrimin çıkarlarının emrettiği doğru tutumda birleşmelerini öneriyoruz. Marksizm-Leninizmin bilimi tektir. Ülke gerçeği de tektir, işçi sınıfı da tektir, devrimi yönetip yönlendirecek ve devrime damgasını vuracak parti de tek olacaktır. Bu gerçeği kavramayan, kendilerini “tek doğru” gören bütün gruplar yıkılacaktır. Ve biz bu yıkılış sürecini hızlandırmak için bütün gücümüzle çalışacağız.

Kuşkusuz, “dünya devriminin güçleri, ancak komünist bir platform üzerinde örgütlenebilir.”(20) Ülkemiz devriminin güçlerinin örgütlenmesi de aynı temel ilkedен hareket edecektir. Bu nedenle, bazı temel tespitlerini mutlak, kutsal ve değişmez doğrular olarak ele alan anlayışları diyalektiğe aykırı buluyoruz. Örneğin, grupçulukta baş köşeyi kimseye bırakmayan ve taraftarlarının bilincini vestiyer sanan HK'nın, çok yakın bir gelecekte, “Ve eğer birileri, bir ‘kültür cephesi’ ya da herhangi bir başka mücadele platformu önerecek, kuracak, onun mücadelesini verecekse, önce bu temeli (yani PARTİ BAYRAĞI’ında, sergiledikleri temel görüşleri, Y. G.) reddetmelidir; yanlış olduğunu kanıtlayabilmelidir.”(21) dediği temeli, şurasından burasından hissettirmeden değiştirme yoluna gideceklerini iddia ediyoruz ve hatta en temel konularda değişiklik arifesinde olduklarını izliyoruz. Özellikle sosyal-ekonomik yapı, devletin siyasi rejim biçimi, halk savaşı gibi temel bazı sorunlarda, şu anda basılı olanlara oranla değişik görüşler getireceklerini söylüyoruz. Bu yargıya varmamızın temel nedeni, başta HK olmak üzere grupların, hiçbir zaman ülkemizin gerçeğini temel alarak siyasi yönlerini çizmemiş olmalarıdır. Onlar, varlıklarını ilk biçimlenişinden son biçimlenişine dek, kendilerini uluslararası etkilere göre biçimlendirmişler, varlıklarının ve “tek doğru” oluşlarının ispatını uluslararası bir “merkez”in desteğinde aramışlardır. Onlar, Marksizm-Leninizmi, hiçbir zaman, yaratıcı bir tarzda kavramamamış, Marksizm-Leninizmin evrensel gerçeğini, ülkemiz devrimci pratiğine uygulama temel yasasını ciddi biçimde ele almamışlardır. Onlar, varlıklarının bütün dönemlerinde en temel sorunlarda bile yanlış düşünürken, “en doğru” olarak hep kendilerini görmüşler, hayatın gerçeğine karşı kör olmayı seçmişlerdir.

Yazımızı Devrimci Halkın Birliği’nden bir alıntıyla bitiriyoruz. İçten dileğimiz odur ki, gerek sayfalarından bu alıntıyı aldığımız arkadaşlar, gerekse diğer gruplardan arkadaşlar bu gerçeği görebilsinler:

“Devrimciler, yurtseverler, demokratlar, tüm emekçiler, devrim-

ci yurtsever saflardaki görüş ayrılıklarının faşizme, sosyal faşizme karşı, halk demokrasisi mücadelesinde eylem birliğini engelleme-yeceği, aksine değişik sınıf ve tabakalara mensup tüm halk kitlele-rinin en geniş kesimlerinin eylem birliğinin sağlanması gerektiği-nin bilinciyle hareket edelim. Halk güçlerinin birleştirilmesinin önünde baş engel olan grupçuluğa, sekterizme karşı mücadelede kararlı olmalı, grupçu tavırlarında ısrar edenleri teşhir ve tecrit et-meliyiz.”(22)

1979 Ocak'ında *Güney*'in 13. sayısında bir önceki sayıdaki makalenin de-vamı olarak yayınlandı.

İNSAN BİLİNCİ VESTİYER DEĞİLDİR

“Her organik varlık her an hem aynı şeydir, hem de aynı şey değildir; her an dışarıdan aldığı maddeleri özümleyen, daha başka maddeleri de dışarı atmaktadır; her an bedenindeki hücreler ölmekte ve yeni hücreler oluşmaktadır; gerçekte, belirli bir süre içinde her organik varlığın bedeninin maddesi tepeden tırnağa yenilenir ve yerini başka madde atomları alır, dolayısıyla her organik varlık her zaman hem kendisidir, hem de kendisinden başka şeydir.”(23)

Şeylerin, toplumsal ve siyasal olayların, insan bilincine objektif içeriklerine uygun olarak yansımaları, duyum organlarının sağlığına, insan bilgisinin ve bilincinin düzeyine, içinde yaşadığı durumun — kişisel ve toplumsal— objektif ve subjektif niteliğine bağlıdır. İnsan, duyumları ve bilinci aracılığıyla, şeyleri ve olayları, yani bilinçten bağımsız olarak varolan şeyleri ve bu şeylerin hareketlerini, asıllarına uygun bir biçimde algılayacak olgunluk, bilgi ve sağlığa sahipse, doğru bilgilenmenin ilk koşulu yerine gelmiş olur. Duyum organlarındaki yetmezlik ve sakatlıklar, algılamanın sağlıklı ve aslına uygun olmamasına yol açar. Örneğin, gözü bozuk bir insanın, herhangi bir nesneyi algılaması bulanıktır. Kulağı iyi duymayan ya da hiç duymayan birinin, hareketin bir yönünü —ses hem hareketin bir biçimidir hem de hareketin bir sonucudur— aslına uygun algılaması düşünülemez. Yazılarımıza gözlerini kapayarak ba-

kanlar, sesimize kulaklarını tıkayarak ilgi gösterenler, sığındıkları grupların kaba önyargılarıyla koşullanmış olarak düşüncelerimize yaklaşanlar, anlatmak istediklerimizi bulanık göreceklerdir. Onlar Marksizmi “bir dünya görüşü olarak değil, siyasal eylemin yönetici bir zinciri olarak”(24) ele alanlardır ve bunu da tam anlamıyla başaramayanlardır. Çünkü Marksizmi bütünlüğüyle kavramayanlar, bir dünya görüşü olarak ele almayanlar, yenilirler.

Toplumsal ve siyasal ilişkilerin düzeyi, bilginin ve bilincin niteliği, algılamının ve kavramanın biçimlenişini belirleyen etkenlerdir. Şeyleri ve olayları inceleme yöntemi ve teorisi de, bilginin ve bilincin derinleşmesinde, şeyler ve olaylarla bilinç arasındaki karşılıklı ilişkide tayin edici bir öneme sahiptir. Algılanan şeyler arasındaki bağları, karşılıklı etkileşimi doğru biçimde kavramak, şeyleri yalnız dış görünüşleriyle değil, şeylerin iç bağlantılarıyla, şeylerin şeylerle bağlantılarını, bir bütün olarak içerikleriyle, gelişim eğilimleriyle birlikte kavramak, şeylerin hareket yasalarını, yani çelişmenin yasalarını, materyalist diyalektik temelde bilmekle mümkündür.

İnsan, her an hem aynı şeydir, hem de aynı şey değildir. Biyolojik anlamda olsun, bilgilenme ve bilinçlenme anlamında olsun, bu böyledir. Örneğin, bilgilenme süreci içinde insan, toplumsal pratiği aracılığıyla çeşitli bilgiler edinir. Bilgiler gereklilik oranına göre özümser. Bilgilerin özümsemesi, bir besinin sindirilmesine benzer; sindirim sürecinde, bir kısmı beden için çeşitli hücrelerinin yenilenmesini, beslenmesini sağlarken, bir kısmı da dışlanır. Yaşamamız ve eylemimiz için gerekli olan bilgi de benzer işlemlerden geçer. Bilginin yaşamamız için gerekli olan kısmı özümlenip hayata geçerken, bir kısmı da kullanılamaz, açıkta kalır. Özümleme, yararlılığın alınması, yararsızın atılması demektir. Bilinçsiz seçimler, ilgisizlik, yediğimiz şeyleri incelememek, temizliğe bakmamak, organlarımızdaki rahatsızlıkları hesap etmemek, nasıl küçük rahatsızlıklardan zehirlenmelere yol açarsa, bilgilenme alanında gelişigüzel seçimler de, siyasal saflaşmadaki gelişigüzel seçimler de, top-

lumsal, siyasal ve kültürel rahatsızlıklara ve zehirlenmelere yol açabilir.

Bir besin maddesinin özümlemesinde, hem besinin niteliği, hem de sindirim organlarının niteliği söz konusudur. Hasta bir mide görevlerini yapamaz; salgı bezleri görevlerini yerine getirmiyorsa, besinin özümlemesinde rolleri olan organlar görevlerini yerine getirmiyorlarsa, getiremiyorlarsa, besinin yararlı maddeleri hücrelere tam ulaşamaz. İnsan bilincinin sağlığı, bilgi edinme yöntemi, deneyim olgunluğu da edinilen bilgilerin hayata geçirilmesinde önemli ve tayin edici bir rol oynar. Bilginin yararlılığını ya da yararsızlığını ya da oranını belirleyen, o an içinde bulunduğumuz objektif ve subjektif durum, üretim içindeki yerimiz ve bilinç düzeyimizdir. Öyle bilgiler vardır ki, esas itibarıyla yararlı ve gereklidir fakat o an için gerekli olmayabilir. Ya da bir başkası için gerekli olduğu halde bize gerekli değildir. Örneğin bir doktora gerekli olan bilgilerle bir avukata gerekli olan bilgiler —mesleki anlamda— farklıdır. Ama hem doktor, hem de avukat için gerekli olan ortak bilgiler de vardır.

Bilgi de, besin gibi yaşamamızın sürmesi ve gelişmesi için gerekliyse, zorunlu bir ihtiyaçsa, hayatımıza katılır; toplumsal, siyasal, kültürel, sanatsal vb. çalışmalarımızı etkiler, eylem ve ilişkilerimize yön verir; toplumsal konumumuza, içinde bulunduğumuz objektif ve subjektif koşullara ve bilginin gereklilik ve acillik durumuna göre, her türden ilişkilerimizi ve sonuçlarını etkiler. Özümlemiş bilgi, toplumsal pratiğimize karışan, ilişkilerimizi ve sonuçlarını şu ya da bu ölçüde etkileyen, değiştiren, başka bir şey olan bilgidir. Elektrik akımı ışık oluyor, bir şeyi çalıştıran enerjiye dönüşüyor, ısı veriyor vb. ise, bilgi de işlenerek başka bir şeye dönüşüyor. Bilginin başka bir şey olması, işlenerek biçim değiştirmesi, sbmut ya da soyut biçimleriyle yararlı ya da zararlı olması demektir. Her bilgi yararlı sonuçlar doğurmaz. Öyle bilgiler vardır ki, insanları olumsuz eğilimlere sürüklerler. Öte yanda, genel anlamıyla yarar ve zarar, sınıflara, kişilere ve zamana göre değişkenlik göste-

rebilir. Bizim yararlı dediğimiz şeye bir başkası zararlı diyebilir. Örneğin, işçi sınıfının siyasal ve sınıfsal bilincinin derinleşmesi bizim için yararlı iken, egemen sınıflar için zararlıdır. Bu konuya, anlatmak istediklerimizi dağıtmamak için değinmeyeceğiz.

Elma yiyoruz, ekme yiyoruz, su içiyoruz; yediklerimiz ve içtiklerimiz sindiriliyorsa, başka bir şey olurlar. Elmayı, ekmeği, daha dişlemeye başladığımız andan itibaren, elma ve ekme, başka bir şey olmaya başlamışlardır. Elmadaki vitaminler, glikoz, su vb. yararlı şeyler bedenimize katılırken elmalığı yiter. Bilgi de hayata karışırken başka bir şey olur; ya da başka bir şey olarak hayata karışır. Örneğin bir doktorun edindiği bilgiler hayata bilgi olarak değil, bilginin özümlemesinin sonuçları olan birtakım tahliller ve tesbitler biçiminde, tedavi yöntemi biçiminde, mesleki çabanın olgunlaşması ve gelişmesi biçimlerinde yansır. Bir diş doktorunun edindiği bilgiler eyleme dönüşür; diş çekme, dolgu yapma vb. biçiminde yansır. Soyut bilgi, üretilen şeylerde somutlaşır ya da yeni, gözle görülmeyen elle tutulmayan hizmetler biçimine dönüşür. Bu nedendedir ki, Marksizm bir eylem kılavuzudur. Bilgiler de toplumsal, siyasal vb. ilişkilerimizi yönlendirirler. İnsan eli değen her şey bilgiyi içerir ve bilginin zenginleşmesinin kaynağını oluşturur. Bir anlamda, bilgiyi içermeyen ya da bilginin kaynağını oluşturmayan tek şey bile yoktur. Edindiğimiz bilgiler, gerçekten özümleniyorsa, en küçük günlük ilişkilerimizden tutun da en geniş toplumsal ilişkilerimize dek, insanlığın kaderini değiştirecek her şeyi etkiler.

Bu arada, insan iradesinden bağımsız varlıklarını sürdüren şeylerin ve olayların insan bilincini etkilemesi, bu etkilenmenin denetimi, yönlendirilmesi üzerinde durmayacağız. Örneğin hava kirliliğinin yoğun olduğu Ankara'da ya da bir tabakhane, kömür ocağında, havanın solunumu denetimimiz dışındadır. Yani insan iradesine bağlı değildir. İçki içen bir insanın, sarhoş olması kendine bağlı bir şey değildir. Konumuz bu olmadığı için, değinmeden geçeceğiz.

Sindirilmeyen şeyler, çoğu kez biçimsel yapılarını da koruyarak dışa atılırlar. Örneğin bir zeytin çekirdeğini yutsak, olduğu gibi çıkacaktır. Bir tesbih tanesini yutsak, olduğu gibi çıkacaktır. Ezberlenen, şemalar, formüller halinde akılda tutulan, fakat hayata karışmayan bilgiler de böyledir; vestiyerdeki bir askıya asılmış bir şapka, bir palto vb. gibidir. Bir şapka gider bir başka şapka gelir. Şapkaların renklerinin, biçimlerinin değişik olması vestiyerin niteliğini değiştirmez. Şapkalar değişir vestiyer değişmez. Ve hatta, vestiyerci değişir, vestiyer değişmez. Sözüünü ettiğimiz değişmezlik vestiyerlik anlamındadır. Yoksa, belli bir süre içinde vestiyerin boyaları dökülecektir, eskiyecektir, nicel birikimler onun niteliğini de değiştirecektir. Bu ayrı.

Bugün, bazı grupların bazı taraftarları vestiyere ve vestiyerdeki askılara benziyorlar. Grup önderleri “A” diyorsa, taraftarların büyük bir çoğunluğu da bir askı suskunluğu ve katılığıyla “A” diyorlar. Grup önderleri bir süre sonra “B” diyor... Grup önderleri için, “A” ile “B” yer değiştirirken, iki ayrı görüş arasında köklü olmasa da bir mücadele olmuş ve “A” yerini bazı kalıntılarla da olsa, “B”ye bırakmıştır. Fakat vestiyer taraftarın, vestiyer kafası bu mücadeleyi geçirmeden, “A”yı kaldırıyor, “B”yi bilincinin askısına takıyor. “A” derken de, “B” derken de öz itibariyle aynıdır. Değişen, söylediği formüllerdir; eskiden “A”yı ezberlerken, şimdi “B”yi ezberleyecektir. Çünkü “A”yı hayata geçirmemiştir, ilişkilerini “A”ya göre yeniden düzenlememiştir. Bu nedenle “A” ile “B” arasında var olan değişim, onun hayatında belli bir değişime yol açmamıştır. Daha sonra “C” dendiği zaman da onun için pek büyük değişiklik olmuyor. Çünkü onlar için bilgi ve bazı “görüşler” sindirimi gayet zor şeylere benzer. Onlar, zeytin çekirdeğini, bir tesbih tanesini nasıl yuttukları gibi çıkartıyorlarsa, bir yığın temel görüşü de aynı kolaylıkla, sancısız, alt üst oluş olmadan kabul edebilirler ve yine alt üst oluşsuz, sarsıntısız, hayatlarından çıkartabilirler. Çünkü onların edindiği görüşler, askıya asılmış şapka gibidir. Hayatlarına geçirilmeden dışarı atılırlar, yerine başka “şapka”lar gelir.

Yakın geçmişimize bakarsak, anlatmak istediklerimizi somutla-
yacak bir yığın örnek bulabiliriz. Örneğin modern revizyonizmin
sınıf içeriğinin kavranması, modern revizyonizmin iktidarda oldu-
ğu ülkelerde meydana gelen değişimler, Sovyetler Birliği'nin sos-
yal emperyalist bir ülke olması ve hegemonya emellerinin kavran-
ması, bu anlamda modern revizyonizme karşı mücadelenin hayata
geçirilmesi, toplumsal, siyasal, örgütsel, kültürel, sanatsal vb. bü-
tün ilişkilerimizde, ulusal ve uluslararası planda köklü değişiklikle-
re yol açmıyorsa, mücadelenin teorik ilkelerinin hayata geçirildi-
ğinden kuşku duymak gerekir. "Üç Dünya Teorisi"nin kabulü ya da
reddi de böyledir. Çünkü bir teorinin kabulü, o teorinin hayatı de-
ğiştirme doğrultusunda hayata geçirilmesi demektir.

Herhangi bir konuda, bir görüşün kabulü ve hayata geçirilmesi,
daha önce varolan ve toplumsal, siyasal, kültürel, örgütsel, vb. iliş-
kiler biçiminde hayata geçirilmiş olan görüşün ve buna bağlı ola-
rak, en azından temel bazı ilişkilerin ve tutumun değiştirilmesi de-
mektir. Değişim, bir şeyin başka bir şey olma sürecinin yani zıtlar-
ın birliği ve birlikte olan zıtların mücadelesi sürecinin sonucudur;
bu mücadele içinde birlikte olan zıtlardan biri yenilir ve giderek yo-
kolar, bu yokoluş sonucu varolan yeni şey içinde yeni bir zıtların
birliği ve mücadelesi doğar. Toplumsal, siyasal anlamda iki çizgi
arasındaki mücadelenin felsefi temeli budur: Zıtların birliği ve mü-
cadelesi. Sürecin sonu, genel anlamda mücadelenin sonu değildir.
Mücadele mutlaklıktır. Çünkü çelişme ve bunun zorunlu sonucu hare-
ket ve değişim mutlaklıktır.

Bu dünya görüşünün ya da çok önemli derecede siyasal ve top-
lumsal tahlil ve tespitlerin değişmesi, bunların yerine yeni bir dün-
ya görüşünün geçirilmesi ve de yeni bazı tahlil ve tespitlerin kabu-
lü, farklı iki değerlendirme, farklı iki kavrayış arasındaki mücade-
ledir; buna bağlı olarak toplumsal ve siyasal yaşamı etkileyecek ni-
telikte değişikliklerin hayata geçirilmesidir. Daha doğrusu hayata
geçirilen yeni tahlil ve tespitlerin kendilerine bağlı alanlarda, deği-
şiklik yaratmasıdır.

Yaşamımız, ekonomik, toplumsal, siyasal, kültürel, sanatsal, vb. ilişkilerimizin toplamıdır. Edindiğimiz görüşler ilişkilerimizde hiçbir değişiklik, köklü hiçbir etkilenme yapmıyorsa, uzun bir süreç içerisinde bile olsa rengimizi değiştirmiyorsa, yeni görüşlerimiz eski görüşlerimizin temelleri üzerinde biçimlenmiş ilişkilerimizi sarsmıyorsa, görüşler ve yeni bilgiler karşısında vestiyer rolü oynuyoruz demektir. Vestiyer kafa Marksizmi kavrayamaz.

Şimdi vestiyer kafalara soruyoruz:

Daha düne kadar, “Mao Zedung çağımızın en büyük Marksist-Leninistidir” diyordunuz. “Yaşasın Marksizm-Leninizm Mao Zedung Düşüncesi” diyordunuz. “Mao Zedung Düşüncesi” demeyenleri Marksist kabul etmiyordunuz. Mao Zedung’u beşinci usta olarak görüyordunuz. Ve kendinizi bu öğretiler doğrultusunda biçimlemeye çalışıyordunuz. Şimdi Enver Hoca, “Mao Zedung ve şürekası” diyor, “...Marksist-Leninist yolu izlemediler”.(25)

Ne diyeceksiniz şimdi? Bir çırpıda “Mao Zedung oportünisttir” mi diyeceksiniz?

Uzun bir süre, ÇKP’nin gözüne girmek için, tel canbazlarına taş çıkartacak numaralar yaptınız, şimdi de, aynı öz ve tutumla, Arnavutluk Sosyalist Halk Cumhuriyeti’nin ve AEP’nin gözüne girmek için parendeler atıyorsunuz. Komünistler içten, dürüst ve açık yürekli olurlar. Hile ve entrikalarla uğraşmazlar. Bir şeyin doğru olduğunu kabulün göstergesi, ona körü körüne sadakat yemini değildir. Eleştirel olma temelinde kavramak ve özümlemektir.

Yine vestiyer kafalara soruyoruz; Enver Hoca diyor ki:

“Amerikan emperyalistleriyle, Sovyet sosyal emperyalistleriyle ya da faşist devletlerle diplomatik ilişkilerimiz yoktur ve olmayacaktır.”(26)

Sizler, Türkiye’deki siyasi rejim biçimini “.....” olarak niteliyorsunuz. Bu değerlendirmenizde hatalı değilseniz,

Enver Hoca, Türkiye'deki siyasi rejim biçimini "doğru değerlendirmiyor" demektir. İki değerlendirme de aynı anda doğru olamayacağına göre, hangisi yanlıştır? Sizin değerlendirmeniz mi, Enver Hoca'nın değerlendirmesi mi? Siz Türkiye'deki siyasi rejim biçimini değil, anti demokratik, gerici burjuva diktatörlüğü olarak niteleyen devrimcileri, bundan ötürü "revizyonistlik", "anti Marksistlik", "devrime zararlı olmak"la suçladınız. Peki şimdi ne yapacaksınız?

Arnavutluk Sosyalist Halk Cumhuriyeti'nin Türkiye ile diplomatik ilişkileri vardır. Üstelik Enver Hoca diyor ki: "Türkiye ile de dostça ilişkilerimiz, iyi ticari, kültürel ilişkilerimiz var; bunları daha da geliştirmek istiyoruz."(27)

Enver Hoca, "..... .." altındaki Türkiye ile mi dostça ilişkilerden ve bu ilişkilerin geliştirilmesinden söz ediyor acaba?

Vestiyer kafalar değişmelidir!.. Yalnız unutulmasın ki, gerçeğe çarpınca değişen kafa sağlıklı bir kafa değildir. Önemli olan çarpmadan gerçeği görebilmektir.

Vestiyer kafaların değiştirilmesi için ideolojik mücadeleyi yoğunlaştıracamız. Çünkü vestiyer kafalar devrimimizin önündeki temel engellerden biridirler.

“Her dönemde, hakim düşünceler hakim sınıfın düşünceleridir. Başka bir deyişle, toplumun maddi hakim gücü olan sınıf aynı zamanda toplumun hakim düşünsel gücüdür. Maddi üretim araçlarını elinde tutan sınıf aynı zamanda zihinsel üretim araçlarının denetimini de elinde tutar. Dolayısıyla, zihinsel üretim araçlarından yoksun olanların düşünceleri genellikle hakim sınıfa bağımlıdır. Hakim düşünceler, hakim durumda bulunan maddi ilişkilerin eksiksiz bir yansımasıdır.”

MARKS-ENGELS

HK'nın 136. sayısında, “Aydınların Yeri, İşçilerin, Emekçi Halkın, Demokrasi Mücadelesinin Saflarıdır” başlıklı, genel anlamda yüzeysel doğruları içeren, aynı zamanda HK'nın ideolojik ve teorik sığlığını, sorunları nasıl da sorumsuzca, geçiştirmek için ele aldığını gösteren bir yazı yayınlandı. HK'nın kendisi, işçilerin, emekçi halkın ve demokrasi mücadelesinin saflarında henüz yerini tam olarak belirleyememişken, “Doğruları bulamamış, halkın çıkarlarının bilincine yeterince varamamış olan bir demokrat, ilerici, yurtsever aydın”a, “yıllardır savundukları ideolojilere uygun davranış”ta bulunmaları konusunda “uyarıda” bulunuyor. “Doğruları bulamamış” ve “halkın çıkarlarının bilincine yeterince varamamış”lara yol gös-

terebilmenin birinci koşulu, doğruları bulmuş olmayı, halkın çıkarlarının bilincine gerçekten varmayı, bu bilincin nasıl, hangi yöntem ve kadrolarla kitlelere ulaştırılması gerektiğini saptamayı, pratik içinde güvenilir olmayı kanıtlamayı, kısacası önderliğin gereklerini yerine getirmeyi emreder. Oysa, daha HK'nın kendisi, pratiğinin açıkça belirlediği gibi, henüz "doğruları bulamamış... halkın çıkarlarının bilincine yeterince varamamış"tır. Demokrasi mücadelesi ile sosyalizm mücadelesi arasındaki diyalektik ilişkiyi kavrayamamıştır. Çelişmeler yasasını özümleyememiştir; halk içindeki çelişmelerle, düşmanlarla halk arasındaki çelişmeleri sürekli bir biçimde karıştırmaktadır. Yerli gericiliğin iç çelişmeleri diye bir meseleleri yoktur.

Onlar "tek doğru" olduklarını kanıtlamak için çırpınmaktadırlar. Eleştiriye dayanaksızdırlar. Bu anlamda onlar, halk saflarında demokrasi anlayışına bile karşıdırlar. Onlar, öyle bir "önderlik"tirler ki, siyasi tesbitleriyle bugün vardıkları çizgi "hizip" diye saflarından attıkları "Devrimci Proletarya"nın çizgisidir.

Onların kavradıkları tek şey, "yağmasan da gürlle" burjuva mantığıdır. Bu nedenle onlar, yağmayı değil "gürlemeyi" temel mücadele yöntemleri haline getirmişlerdir. 136. sayılarına kadar, aydınlar konusunda dişe dokunur bir şey yazmamışken, aydınları akıllarına bile getirmemişken, bu konuda da "gürlemek" gereğini şu sıralar duymalarının nedenini biz çok iyi anlıyoruz. Çünkü "Her küçük burjuvanın temel özelliği kendisinin 'bir tek' 'eşsiz' olduğuna inanmasıdır. Bu yüzden o, her merasimde bulunur: Bütün düğünlerde nişanlı, bütün gömmelerde ölü olan odur."(28) Bu anlayıştır ki, herhangi bir sorundan, ad olarak söz etmek bile onun için "önderlik" görevlerinin yerine getirilmesidir; "patent" ona aittir.

HK, "doğruları bulamamış" "halkın çıkarlarının bilincine yeterince varamamış" aydınların, "yıllardır savundukları ideallere" ters düşmemelerini isterken, materyalizmi bir türlü kavrayamadığını, idealizmin bataklığında çırpındığını bir kez daha açıkça gösteriyor.

Bu nasıl bir idealdir ki, doğruları bulamamış ve üstelik halkın çıkarlarının bilincine yeterince varamamış aydınlarca savunulmaktadır ve HK bu ideallere ters düşülmemesini istemektedir. Bir ideal, doğru bir dünya görüşünden kaynaklanmıyorsa, doğru bir siyaset ve ideoloji temeline dayanmıyorsa, toplumsal dayanağını, gelişen ve tarihi olarak devrimci sınıflar oluşturmuyorsa, biz bu ideali kim adına ve nasıl savunuruz? Bizim yapacağımız şey, bu idealin bir bütün halinde savunulmasını istemek değil, bu idealin, felsefi ve sınıfsal niteliğini ve buna bağlı olarak tutarsızlığını ve yanlışlığını ortaya koymaktır. Bu ideallere sahip aydınlara, içinde buldukları çıkmazı kavratmak için doğru bir yöntemle ve doğru siyasi ideolojik önderlikle mücadele etmek gerekir. Açıktır ki, HK'nın sözünü ettiği aydınlar, burjuva ve küçük burjuva aydınlarıdır. HK, sözünü ettiği aydınların ideallerini onların ideolojik ve sınıfsal temellerinden koparmaktadır. Sınıf yaklaşımını ve devrimci sorumlulukları bir kıyıya iten HK, aydınlara seslenirken, "gürleme" sevdasına kapıldığı için yüzeysel kaldığının, burjuva ve küçük burjuva ideallerle bel bağladığının farkında değildir. HK için, aydınlar ve aydınların devrimdeki olumlu ve olumsuz rolü, devrim saflarına taşıyabilecekleri zaaf ve yararlar berrak değildir. HK'nın kafasında "yurtsever aydın", "yurtsever demokrat aydın" kavramları bile berrak değildir. Onlar, burjuva, küçük burjuva, yurtsever demokrat ve proletaryanın aydınları arasındaki temel ayrımlardan da habersizdirler.

HK'ye göre, sözünü ettiği "kişilerin hepsi de faşizme ve emperyalizme karşı olan kişilerdir." Fakat onlar, "CHP mi? MC mi?" sorusuna doğru cevap vermedikleri ve bu ikilemin dışında başka çözümlerin de varolduğu bilincine varamadıkları için şaşkınlırlar. Ecevit hükümetinin aldığı gerici ve faşizme hizmet eden tedbirler karşısında suskunlukları, "anarşi" ve "anarşiye karşı tedbirler" konusundaki tutarsız tavırları anlatılırken, bu tutarsızlıkların kaynağı hakkında HK'nın kendisi suskun kalmaktadır. HK yazarları, yurtsever demokrat aydın olmanın temel ölçütlerinden birinin de, ezilen ve ulusal baskı altında tutulan uluslar ve halkların mücadelesi

karşısındaki tavır olduğunu görmezlikten geliyorlar. Onlar emperyalizmden, sosyal emperyalizmden, İMF'den, "anarşi"den, "toplumsal anlaşma"dan, "DGM ve ihtisas mahkemeleri"nden bol bol söz ediyorlar. Gelgelelim, yurtsever demokrat aydınların ulusal sorun karşısında alması gereken tavır konusunda susuyorlar.

Devrimci Halkın Birliği 47. sayısında, "Demokrat Aydınlar Hangi Safta Yer Almalılar?" yazısında, bu soruna daha köklü yaklaşmaktadır. HK yazarları ve taraftarları, bu yazıyı, en azından kendi yazılarıyla karşılaştırmak amacıyla bile olsa mutlaka okumalıdır.

HK, koca bir sayfayı, aydınların CHP ve uygulamaları karşısında suskun ve teslimiyetçi tavırlarını eleştirmek için ayırmışken, sözünü ettiği aydınların tutumlarına kaynaklık eden temel nedenler, sınıfsal, siyasal ve ideolojik kökleri hakkında, tek söz etmiyor. Yalnızca yakınıyorlar... Aydınları, işçilerin, emekçi halkın ve demokrasi mücadelesinin saflarına çağırmayı amaçlayan bir yazı, öncelikle, aydınların içinde buldukları çıkmazın sınıfsal, teorik ve felsefi nedenlerini kavratmalı, eleştirmekle yetinmemeli, aynı zamanda önerisini de beraberinde sunmalıdır. İşçilerin, köylülerin devrim saflarına kazanılması daha kolaydır. Aydınların kazanılması daha zordur. Fakat bu zorluğun yenilmesi, aydınların gerçekten proleter devrimci saflara kazanılması, devrimin hızında tayin edici bir yükselişe neden olur. Çünkü devrimin gerçek anlamda proleter aydınlarla ihtiyacı vardır. HK'nın amacı, aydınların, bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm mücadelesinin saflarına kazanılması değil, HK "önderliği"nin hegemonyasına teslimiyetleridir ki, bu da bir hayaldir...

HK aydınlara diyor ki:

"Bu düzen onların düzenidir. Ve bu düzen içindeki her 'sözde'

çözüm onların çıkarları doğrultusunda olacaktır. Bu insan iradesinden bağımsız bir kanundur.”

Bu, mekanik, tek yanlı bir anlayıştır ve HK kafasının işleyiş biçimini çok iyi anlatır. Sınıf mücadelesi bütün sınıflı toplumlar için kaçınılmazdır. Uzlaşmaz çelişmelerin yarattığı fırtınalar hayatın bütün kesimlerini etkiler. Sınıf mücadelesinin, doğru bir önderlik altında, proletarya diktatörlüğünü hedef alması, devrimin aşamaları ne olursa olsun, mücadele süreci içerisinde bir yığın yan ürün ve mevzi kazandırır. En gerici düzenler içinde bile bazı çözümler, halkın çıkarları doğrultusunda olabilir. Mücadele ile kazanılan hiçbir mevzi bağış değildir. “Bu düzen içindeki” her çözümü onların çıkarları doğrultusunda saymak, halkın örgütlü mücadelesinin —hatta kendiliğinden mücadelenin— halk yararına hiçbir siyasal, demokratik, ekonomik kazanımlara ulaşmadığını söylemektir. Bu anlayış, sınıf mücadelesinin, sınıf çelişmelerinin gelişmesinin, toplumsal ilerlemenin itici gücü olduğu gerçeğinin reddidir. Çünkü onlar, devrimi gökten zembille indirecek bir anlayışa sahiptirler. Sınıf mücadelesi, ekonomik, siyasal, demokratik ve ideolojik alanlarda halk adına başarılar kazanmakta, demokratik kurum ve demokratları etkilemekte, devrimi gündeme getirecek sonuçlar doğurmaktadır. İşte bu gelişme, insanların, sınıfların, partilerin iradesinden bağımsız olan bir gelişmedir. Yoksa “her sözde çözüm”ün egemenlerin çıkarları doğrultusunda olacağını vaazeden anlayışı doğrulayan gelişme değildir.

Devrime yarayışlı her reform, özünde bu düzenin temellerini sarsan bir niteliğe de sahiptir. HK bunları görmez. Çünkü onlar, nitel değişikliklerin, nicel birikimlerin sonucu olduğu temel yarasını yalnızca kağıt üzerinde ve siyasi karşıtlarına caka yaparlarken akıllarına getirirler.

Onlar, “devrimci” olabilmenin temel ölçütü olarak “keskinliği” arırlar. Keskin öneriler getirmemişlerse kendilerini oportünist sa-

nırlar. İşte bu tutumları onları oportünizmle iç içe, zaman zaman da sınır komşusu yapar. Onlar, tam da Dimitrov'un tespit ettiği hastalığa sık sık düşerler. Düşmemek ellerinde değildir. Çünkü onlar, Marksizm-Leninizmi bir dünya görüşü olarak tam anlamıyla özümlememişlerdir.

Dimitrov diyor ki:

“Bir zamanlar birçok komünist, sosyal demokratların her kısmi talebine karşı iki misli daha radikal taleplerle karşı çıkmadıkları takdirde oportünizme kayacaklarından korkarlardı. Mesela sosyal demokratlar faşist örgütlerin feshedilmesini isteseler, bizim kalkıp da devlet polisi de dağıtılsın dememize hiç de gerek yoktur.”(29)

İşte HK'yı sağ oportünizmden kaçarken, özünde sağ, biçimde “sol” oportünizme düşüren istekleri: “Faşist propagandanın ve faşist örgütlerin yasaklanması,,, örgütleri, toplum polisi, jandarma komando birlikleri gibi resmi kurumların” dağıtılması...

Sınıf mücadelesinin yükseldiği, bütün sınıf ve tabakaları bir yol ayrımına getirdiği dönemlerde, egemen sınıfların etkisinde kalan aydınlar saflarını belirlemek için düşünürler. Biz, bugün bu anlamda bir yol ayrımında değiliz, fakat Marx ve Engels'in, Komünist Parti Manifestosu'nda tespit ettikleri evrensel doğruları dikkate almak zorundayız ve bu doğrultuda kendimizi hazırlamalıyız.

Diyorlar ki: “Hakim sınıf içinde (aslında bütün bir eski toplumun içinde) süregelen dağılma süreci sınıf mücadelesinin belirleyici anının yaklaştığı zamanlarda öylesine şiddetli ve belirgin bir niteliğe bürünür ki, hakim sınıfın küçük bir kesimi kendini o sınıftan koparır ve devrimci sınıfa, geleceği elinde tutan sınıfa katılır. Bu nedenle, bir zamanlar soyluların bir kesimi nasıl burjuvazinin safına geçtiyse, bu kez de burjuvazinin bir kesimi, özellikle de tarihi hareketi teorik bakımdan bir bütün olarak kavrama düzeyine eriş-

miş bulunan burjuva ideologlarının bir kesimi proletaryanın safına geçer.”(30)

Biz diyoruz ki, bugün yurdumuzda aydınlar sorununa ilişkin olarak, devrimcilerde son derece yanlış ve devrimci gelişime zararlı bir bakış tarzı egemendir. Kimisinde tam “sol”, “reddedici”, kimisinde ise tam sağ, “uzlaşıcı” bir tutum olarak yansımaktadır. Aydınlar sorununa sağlıklı bir yaklaşım proleter devrimci mücadelenin son derece önemli bir sorunudur. Özellikle de anti faşist, anti emperyalist mücadelenin Marksist bir anlamda kavranması için sorunun sağlıklı bir çözümü gerekir.

Kimileri “aydın” katlarda varolan egemen ideolojilerin karşısında umutsuzluğa ve öfkeye kapılıp aydınlara karşı bir “red cephesi” oluşturuyor; kimileri ise “aydınlardan destek” için kolaycı bir tarzda “uzlaşma” yolunu tutuyor. Bu iki yaklaşım da, Marksizmi kavrama sorunundaki acizliğin bir ifadesidir.

İşte bugün özellikle de başta HK olmak üzere çeşitli grupların soruna yaklaşımları bu merkezdedir. Onlar “aydın” derken neyin anlaşılması gerektiğini dahi bilememektedirler. Onlar, proletaryanın aydını, demokrat aydın, yurtsever aydın, yoldaşlar, yol arkadaşları, sosyal demokrat aydın, kendi dalında uzman aydın kıstaslarından ve ilişkiler yöntemlerinden bihaberdirler. Teoride, bol “alıntılı” yazılarında ne derlerse desinler, hayata pratik yaklaşımları devrimci mücadelenin gelişimine darbe vuran sektarizmin ve sonuç olarak da pasifizmin bir ifadesidir. Aydınlar sorununa karşı bilgisizlikleri, egemen ideolojilerle mücadeledeki cehaletleri, onlarda “mücadele hantallığı” olarak ifadesini bulurken, bu soruna karşı “reddedici”, “sekte” bir biçimde dışa yansıyor.

Onların “tek bütünlüklü siyasetiz” nitelemeleri, bir dizi temel soruna karşı olduğu gibi, aydınlar sorununa karşı da tutarsızlık ve kavrayışsızlıkları üstündeki “cazibeli” bir örtüdür.

Bu nasıl bir “tek doğru”luk ve “bütünlüklü oluş” ki, yıllardır böyle olduğu halde, hayatın hiçbir alanında bir nebze dahi, aydınlar üzerinde önderlik kazanamamıştır!

Onların çalakalem, kolayca tekrarladıkları “bendensen devrimcisin, benden değilsen burjuvazinin hizmetindesin” nakaratları, birçok temel soruna karşı olduğu gibi, aydınlar sorununa karşı da, pratik hayat içinde devrime zararlı bir tutum olarak ifadesini bulmaktadır.

Yaşadığı topluma devrimin menfaatleri açısından değil, grubun menfaatleri açısından bakanların, kendi dar çevrelerinin dışını görebilmeleri de olası değildir. Onların aydınlar sorununa yaklaşımları da işte bunun kanıtlarından sadece biridir.

BİR KÜÇÜK BURJUVA İLLETİ OLAN GRUPTULUK DEVİRİM DÜŞMANLARINA DEVİRİMİN GÜÇLERİNİ KUNDAKLAMA FIRSATI VERİR

“Biz işçi sınıfının birleşik cephesinden yana ve sınıf düşmanına karşı olduğumuz süre, ne şahıslara, ne bir örgüt ya da partiye, hiç kimseye saldırmayacağız. Buna karşılık, işçilerin eylem birliğini köstekleyen şahısları, örgütleri ve partileri eleştirmek, proletaryanın ve onun davasının menfaati icabıdır, görevimizdir.”

DİMİTROV

1. GRUPTULUĞUN SINIF KÖKLERİ

Devrimci hareket içinde, gerçekten devrim isteği taşıyan ve bu doğrultuda mücadele eden bütün içten unsurları rahatsız eden siyasi grupçuluğun, özellikle de bu örgütsel anlayıştan canalan sektörlüğün, kendini beğenmişliğin toplumsal ve ideolojik dayanaklarını küçük burjuva yapısında aramalıyız. Grupçu olmak ya da olmamak isteğe bağlı bir olay değildir; belirleyici olan maddi koşullardır, grup yapısında ısrar edenlerin sınıfsal içeriğidir. Küçük burjuvazinin örgütlenme anlayışındaki kısırlık ve bağnazlık, kaynağını, küçük üretim temelinde biçimlenmiş küçük burjuva dünya görüşünden alır. Çöken ve eriyen bir sınıf, doğası gereği telaşlı, kaypak ve saldırgan olur. Küçük burjuva, işçilere, emekçi kitlelere karşı küçümseyici, kendini beğenmiş ve bağnazdır. O, hiçbir zaman prole-

terleşmeyi ve proletaryanın davasını bir amaç olarak önüne koymaz. Zengin olma, sınıf değiştirme umudu ise süreklidir; bu umut ise onu zenginlere karşı yordakçı ve teslimiyetçi yapar. Onlarla, en küçük çıkarları için uzlaşmalara girmekten çekinmez.

Bütün dünya devrimlerinin deneyimleri, çöken sınıflardan biri olan küçük burjuvazinin, tutarlı bir örgütlenme anlayışına sahip olmadığını, disiplinli ve sağlam bir tutumu benimseyemediğini göstermektedir. Bir yanda emperyalistlerin, büyük burjuvazinin, toprak ağalarının baskısı, öte yanda gelişen ve güçlenen, şu ya da bu sınıfın kuyruğuna takılmanın çıkmazını kavrayan ve bağımsız bir güç olarak kendini vareden devrimci proletarya hareketi arasında kendine yer arayan küçük burjuvazinin saflarında süreli çözümler olur; bu süreçte proletaryanın devrimci saflarına yüzeysel devrimci heveslerle ve binbir hayallerle katılan bir takım unsurlar, beraberinde küçük burjuva özelliklerini ve zaafalarını da birlikte götürürler. İlişki kurdukları emekçi unsurları, kendi kavrayışları temelinde biçimlemeye çalışırlar fakat proletaryanın maddi koşulları, proletaryanın tarihi mücadelesinin bilimsel mirasları, küçük burjuva anlayışları mahkûm edecek değerli deneyimleri ve bilgileri proletaryaya ve onun devrimcilerine ulaştırır.

Küçük burjuva siyasi çizgi, örgütsel alana görünümü ve adı ne olursa olsun, içeriği anlamında grup biçiminde yansır. Yani adı “parti” de olsa, öz itibariyle gruptur, siyasi olarak grupçudur. “Parti” adı, kendi grubunu, kendi kendine parti ilan etmesinden başka bir şeyi ifade etmez. Grupçuluk anlayışı, küçük burjuva mülkiyet ve rekabet anlayışı temelinde, küçük burjuvaziye özgü hastalıklı duygularla beslenir. Dünya devrimci hareketi bize, küçük burjuva anlayışını aşmamış unsurların, çoğu kez partinin oluşturulması ve inşası süreci içinde bile kariyerist ve grupçu yapılarını ve eğilimlerini sinsice koruduklarını ve parti içinde siyasi hiziplerin kaynağını oluşturduklarını öğretir. Bugün, grupçu bir ruhla eğitilen grup taraftarları içinde, grup içinde grup oluşturma eğilimleri açıkça görülmektedir. Grupları sürekli huzursuz kılan nedenlerin başında, grup

İçer çelişmelerin keskinleşmesi gelmektedir. Her grup, bir diğerinin çöktüğünün, kendilerinin ise geliştiğinin propagandasını yapmaktadır. Kişiler, bir gruptan diğerine geçtikçe, nitelikleri ne olursa olsun övgüye layık görülmekte ve itibar sahibi edilmektedir. En olumsuz, en cüruf unsurlar için bile grup kapıları ardına kadar açıktır.

Devrimci proletarya, proletarya devrimi ve proletarya diktatörlüğü mücadelesi yolunda, uzun bir tarihi dönemi ve toplumsal pratiğin her alanını kapsayan sınıf savaşları içinde, her tipten özel mülkiyet duygusunu, bu duyguların etki ve kalıntılarını ve bu duygu ve düşüncelere tekabül eden ve aynı zamanda bu duygu ve düşüncelerin örgütsel temelini oluşturan gruplaşmaları, hizipleşmeleri, canalıkları mülkiyet biçimleriyle birlikte bir daha hortlamamak üzere yerle bir ederek zafere ulaşacaktır. Bunun için zorunlu ilk adım, grup yapılarını parçalamak doğrultusunda, tutarlı ve ilkeli bir ideolojik mücadele vermek olacaktır. Çünkü devrimci proletarya, düşmanlarını yenebilmek için grup öncülüğünü değil, partinin öncülüğünü zorunlu önkoşul olarak görür. Ayrıca, yalnızca proletaryanın öncülüğü ile de düşmanı yenemeyeceğini çok iyi bilir.

2. GRUPÇULUK, DÜŞMANI TAKTİK PLANDA KÜÇÜMSEYEN, ÖZÜNDE SAĞ BİÇİMDE “SOL” KÜÇÜK BURJUVA ANLAYIŞIN İFADESİDİR

Sınıf mücadelesinin yükselişi, bütün sınıfları, özellikle de burjuvaziyle proletaryayı, son hesaplaşma için her konuda hazırlığa, cepheler kurmaya, mücadele organ ve silahlarını yeniden gözden geçirmeye iter. Devrimci saflarda, mücadelenin belli bir aşamasına dek grupların varlığı doğaldır; hatta kaçınılmazdır. Grupları yetersiz kılacak, onları birleşmeye zorlayacak nesnel koşullar henüz gelişmemiştir. Bu dönem, kavrayış, arayış ve geçiş dönemidir. Gruplar, olanakları elverdiğince, sınıf mücadelesinin yaygınlaşmasına, siyasal ve toplumsal gerçeklerin açıklanmasına yardımcı da olurlar. Ve kabaca da olsa —olumlu ve olumsuz anlamda— safların berraklaşmasına hizmet ederler. Ama öyle bir tarihi dönem gelir ki, bir si-

yasi grup, adı ister “parti”, ister “dernek”, isterse bir yayın çevresinde “örgütlenmiş” insanlar topluluğu olsun, içeriği anlamında, gerçek bir proletarya partisi karşısında, onun gelişmesinin ve mücadelesinin önünde bir grup olarak kaldıkça, proletaryanın ve ezilen emekçi kitlelerin devrimci mücadelesine zarar verir. Doğaldır ki, devrimci süreç içerisinde, bütün istek ve dileklere karşın, birtakım gruplar varlıklarını sürdürmeye çalışacaklardır; birden çok “parti” de olacaktır. Hatta bazı grupların varlığı, olumsuz, bireyci, anarşist, bozguncu unsurları bağrında toplayacağı için, devrimci hareketin safından atılmışları, bir mıknaatıs duyarlığıyla kendi çevresinde toparlayacağı için, devrimin güçlerinin arınması açısından yararlı da olacaktır. Kuşkusuz, değişmez tek gerçek, devrime damgasını vurabilecek partinin tek olacağıdır. Öte yanda, devrim kendisine yararlı olan her kıpırtıyı, her eylemi ve katkıyı, hangi biçimsel yapıdan gelirse gelsin, özenle kucaklayacaktır. Bu kucaklama işlemini doğru ve her eylemi birbiriyle bağlantısı içinde değerlendirecek olan partidir. Parti, ilk elde, çeşitli grup yapıları içine dağılmış proleter devrimcilerin grup yapıları içine sığmamaları sonucu kitleler içinde önderlik niteliklerini kazanmış ileri unsurlarla, bağımsız devrimcilerle, devrimci bir program temelinde ilkeli birleşimini emreder. Parti, proletaryanın yeni bir dünya kurma savaşımı içinde pişmiş (başlangıçta çeşitli zaaf lar taşımış olsalar bile) en ileri, en bilinçli, en deney sahibi fedakâr unsurların, Marksist-Leninist ideoloji ve teori temelinde birliği demektir. Devrimini gerçekleştiren bütün ülkelerde genellikle böyle olmuştur. Küçük küçük Marksist gruplar, bağımsız kişiler, mücadele içinde birleşmişler ve proletaryanın partisini oluşturmuşlardır. Burjuvaziye ve her türden gericiliğe karşı mücadelede, olumsuzluklardan ve zaaf lardan olabildiğince arınarak, siyasi, ideolojik ve örgütsel inşayı gerçekleştirmişlerdir. Kitlelere önderlik etme görevini yerine getirerek devrimi başarıya ulaştırmışlardır.

Bir partinin ya da bir grubun siyasi çizgisinin niteliğini belirleyen temel ölçüt, partinin (ya da grubun) ülkedeki toplumsal, ekonomik ve siyasi yapıyı doğru değerlendirip değerlendirememesi, ob-

jektif koşullara en uygun subjektif etkenleri oluşturup oluşturaması, bu doğrultuda sağlıklı adımlar atıp atamaması, sınıflararası ilişkileri ve çelişkileri doğru değerlendirip değerlendirememesi, sloganlarının doğruluğuna kitleleri kendi deneyimleriyle inandırıp inandıramaması, ulusal sorun karşısında doğru tavır takınıp takınamaması, kitlelerle canlı bağlar kurup kuramaması, kısacası, Marksizm-Leninizm'in evrensel gerçeği ile ülkenin somut devrimci durumunu yaratıcı bir biçimde birleştirip birleştirememesidir.

Bir parti, doğru bir siyasi çizgiye ve bu çizgiyi hayata geçirecek, emekçi kitlelere götürebilecek ve onları örgütleyebilecek kadrolara sahipse, er geç devrimi gerçekleştirmeyi başarır; bir grup, doğru bir siyasi çizgiye ve bu siyasi çizgiyi özümlemiş sağlıklı kadrolara sahipse, belli bir mücadele süreci içerisinde, diğer grupları, siyasi, ideolojik ve örgütsel değişime uğratar; o grupların en ileri unsurlarını kendi bayrağı altında toplar ve partileşmeyi sağlar. Ya da bir grup gerçeekten doğru siyasi bir eğilime sahipse, kendi siyasi çizgisinin eksik ve zaaflarını kavrar, bağnazlığa düşmeden diğer grupların doğrularıyla kendi doğrularını birleştirir; bu yeni siyasi, ideolojik ve örgütsel bileşim, partinin çekirdeğini oluşturur.

Siyasi çizginin doğruluğu ya da yanlışlığı, subjektif değerlendirmelerle belirlenmez. Bir grubun ya da kişinin kendisi için yaptığı değerlendirmeler, bizim için değerlendirmenin sadece bir yönünü oluşturur. Kağıt üzerinde genel doğrular yeterli değildir. Asıl değerlendirme, toplumsal pratik içerisinde, sadece grupların ve kişilerin kendi istemleri doğrultusunda değil, üretim mücadelesi, sınıf mücadelesi temelleri üzerinde yükselen hayatın yeni güçleri tarafından, bizzat hayatın içinde yapılacaktır. Çeşitli değerlendirmeler ve tesbitler arasındaki farklılıkların kökleri bir yanıyla Marksizm-Leninizmin kavrayış düzeyi, özellikle ve öncelikle de ülkenin toplumsal ve ekonomik yapısının derinliklerinde aranmalıdır.

Değişmek ya da değişmemek isteğe ve iradeye bağlı değildir; istemek ve irade, değişimin sadece bir unsurudur. Tayin edici olan,

hayatın maddi zorunluluklarıdır, gereksinimleridir. Her sınıf, tarihi zorunluluk gereği, kendi çıkarları doğrultusunda siyasal ve toplumsal değişimi ya da değişmemeyi amaçlayan bir mücadele içinde yer alır. Bu nedenle, her sınıf, değişimi —ya da değişmemeyi— kendi yararına gerçekleştirebilecek örgütlenmelere, çalışma ve mücadele biçimlerine, sınıf dayanaklarına ve çeşitli ittifaklara ihtiyaç duyar. Sınıf mücadelesi, toplumsal yapıyı temelinden sarsar. Bu alt üst oluş içinde, küçük burjuvazi, kendi dar dünyasına tekabül eden grupçu örgütlenmede ve bir avuç insan yığınıyla yetinmede ısrar edecektir. O, örgütsel başarısızlığın ana nedenlerini araştırmak, hatalarının köklerini bulmak yerine, körü körüne, hırçınlığını ve bağnazlığını sürdürecektir, gözlerindeki perdeyi aralamakta direnecektir. Öte yanda, proletaryayı modern üretim koşullarından ötürü en devrimci sınıf haline getiren özelliklere ve nedenlere baktığımız zaman, proletaryanın grupçuluğa ve her türden dar anlayışa ve idealizme karşı mücadelesinin içeriğini anlayabiliriz. Proletaryanın yalnızca öncüsüyle (parti ve sınıf olarak proletarya) devrimi gerçekleştiremeyeceğinin temel nedenlerini kavradığımız zaman, proletaryanın dünya görüşü, buna uygun düşen örgütlenme ve ittifaklar anlayışı ve mücadele biçimleri ile grupçuluk ve grupçuluğun mücadele biçimleri ve birlik arasındaki uzlaşmaz çelişmeleri de görürüz.

Grupçuluk, devrim güçlerini hayatın her alanında böler, cılız düşürür. Gençlik kesimlerinde, sendikalarda, demokratik kitle örgütlenmelerinde ve hatta cezaevlerinde durum böyle değil midir? Grubun çıkarları ile devrimin çıkarlarını özdeş görenler, kendi geçmişlerine ve bugüne kadar temel sorunlarda bile kaç kez görüş değiştirdiklerine bakmalıdırlar. Bu arkadaşlara göre “En temel siyasetler bile, değişir, fakat gruplar değişmez.”

Grupçuluk, özde sağ, biçimde “sol” bir anlayışın sonucudur. Çünkü küçük burjuva örgüt anlayışı, düşmanı taktik olarak küçümseyen siyasal ve örgütsel anlayışın ifadesidir. Mao, emperyalizmi konu ederken, onun ikili tabiatını belirtir; onun hem kağıttan kap-

lan, hem de gerçek kaplan olduğuna özellikle vurgular. Bu iki yanı, hem kof hem de güçlü yanı birlikte ele almak, fakat birbirlerine karıştırmamak gerekir. Emperyalizmin ve her türden gericiliğin, uluslararası proletaryanın ve ezilen ulus ve devrimci halkların devrimci ulusal kurtuluş savaşları ve toplumsal kurtuluş mücadeleleriyle yıkılacağına inanmamak, sağ oportünizmin teorik temellerini oluşturur. Diğer yanını, yani, günümüz koşullarında, emperyalizmin uluslararası örgütlenme düzeyini, askeri, ekonomik ve siyasal gücünü, bir yığın yenilginin deneyimlerinden çıkardığı dersleri, karşısındaki güçlerin mücadele tecrübesizliğini (ulusal anlamda) hesaba katmamak da maceracılığın teorik temellerini oluşturur. Maceracılar, bir vuruşta emperyalizmin ve işbirlikçilerinin güçlerini yıkacaklarını sanırlar, küçük başarıları abartırlar, devrimci ruhun ve kararlılığın tekbaşına tayin edici olduğunu düşünürler. Nesnel koşullarla, öznel koşulların uyumunun gerekliliğini ve belirleyici olduğunu unuturlar. Bu nedenlerle, grupçulukta ısrar, örgütsel anlamda maceracılık sayılmak gerekir.

Emperyalizmi ve işbirlikçilerini taktik olarak önemsemeliyiz. Onlardan korkmalıyız. Gerek emperyalistlerin kendi aralarındaki, gerek yerli gericiliğin iç çelişmelerini, gerekse ezen ülkenin burjuvazisi ile ezilen ülkenin burjuvazisi arasındaki çelişmeleri doğru değerlendirmeli ve bunlardan devrimci bir tarzda yararlanmalıyız. Faşistlerin kendi aralarındaki çelişmelerin doğru değerlendirilmesi de devrime yarar sağlar. Grup yapıları içinde hapsolmek değil, çok güçlü, geniş kitleleri kucaklayacak siyasi bir örgütlenmeye gitmeliyiz. İş çok ciddiye almalıyız. Kitlelerin içinde kök salmalıyız; faşist-revizyonist-reformist ve her türden gericici ideolojilere karşı yılmadan usanmadan savaşmalıyız. Sayıca az olmak grupçuluğu belirleyen ölçü değildir. Kadroları çok dar olan bir parti bile devrime önderlik edebilir. Önemli olan siyasi çizginin doğruluğu ve çizginin kadrolarca kavranıp kavranmamasıdır.

Düşmanın taktik gücünü küçümsemek bizi, kendi gücümüzü abartmaya ve dolayısıyla da yenilgiye götürür. İşte küçük burjuva

düşmanı küçümsediği için, kendini olduğundan güçlü görür ve gösterir. Yaptıklarıyla övünme ve gösteriş hastalığı, onu sınırlarını saklayamaz hale getirir ve legalizmin bataklığına batır. Deve kuşu örneği, kafasını kuma sokunca kendisini gizlediğini sanır ve gövdesini unuttur.

3. GRUPÇULUK, KENDİNİ “EN DOĞRU” KABUL EDEN SUBJEKTİF ANLAYIŞIN İFADESİDİR

Bugün ülkemizde bazı siyasi grupları, diğer gruplardan ayıran temel ve ortak sav şudur: “En doğru benim, birlik isteyen safıma gelsin.” Bu anlayış, ülkemiz devrim sürecine, dink beygirlerinin gözbağıyla bakmanın ve topyekün inkarcılığın bir sonucudur. Onlar, her dönemde, bütün yanlışlarına karşın kendilerini “en doğru” görmeye alıştırdılar. Onların bir kısmı, yakın bir gelecekte “proletaryanın mücadele platformu” diyerek sundukları ve tek doğru olarak kabul ettikleri temel görüşlerinin bir kısmını değiştirecekler, fakat doğruluk savından vazgeçmeyeceklerdir.

Marksizm-Leninizmin, küçük burjuva temellerine sahip ve kendilerini bu temelde biçimlemiş unsurlarca, proletarya adına sahiplenilmesi ve kavranmak istenmesi, onları ya gerçekten değiştirecektir ya da Marksizm-Leninizmin doğru çözümlenememesi ve ülke gerçeğinin kavranmaması, onları çeşitli grupçuklar halinde, proleter devriminin önünde bir engel haline getirecektir. Bu nedenle, onlar kitlelerle birleşmek, devrim yolunda mücadele eden devrimcilerle birleşmek yerine, birleşebileceği fakat grupçuluğu yıkacağından korktukları güçlere saldıracaklardır.

Marksizm-Leninizmi, küçük burjuvazinin elinde proletaryaya ve onun çeşitli alanlardaki savaşçılara karşı bir silah olarak kullanılmak isteyenler yanılırlar. Çünkü Marksizm-Leninizm, ancak proletaryanın ve onun devrimci savaşçıların elinde, gerçek partisinin elinde devrimin bir silahı olur ve sınıfsız toplum doğrultusunda verilecek mücadelelerin yolunu aydınlatır. Marksizm-Leninizm,

henüz ülkemizde proletaryanın ve yoksul köylülüğün elinde bir silah olmaktan çok, küçük burjuva aydınların çeşitli kesimlerinin elinde, kısır çekişmelerin aracı olarak kullanılmak istenmektedir. Marksizm-Leninizm kısır çekişmelerin, kariyerizmin aracı olamaz. O, başta işçi sınıfı ve yoksul köylülük olmak üzere ezilen ulus ve halkların elinde, pratikte somutlaşan devrimin bir silahı olabilir.

Grupçuluğa karşı, gerçek anlamda bir proletarya partisi için mücadele, proletarya ile burjuvazi arasında varolan uzlaşmaz çelişmenin partileşme süreci içindeki yansımasıdır. Burjuva kökenli etkilendirme ve eğilimlerle, bu anlayışların biçimlediği parti anlayışlarıyla proletaryanın anlayış ve iradesinin çarpışmasıdır. Grup ve “parti” yapısını kendi varlığının nedeni ve mücadelesinin amacı gören küçük burjuva, bu dar bataklığı korumak için ölümcül bir mücadele yürütecektir ve gerçek anlamda bir proletarya partisi istedikleri için grup yapılarıyla çelişen herkesi, barışçı ya da barışçı olmayan yollarla ve çeşitli suçlamalarla yok etmeye çalışacaklardır. Onlar, her zaman için, geçerli ve değişmez tek harekettir. Marksizm-Leninizm, yalnız onların elinde bir silahtır. Oysa devrimin pratiği gösterir ki, Marksizm-Leninizm hiçbir zaman gericiliğin elinde, proletaryanın elindeki Marksizm-Leninizm silahını yenemez. Oportünizmin ve revizyonizmin temel hedefi her zaman Marksizm-Leninizm olmuştur ve olmaktadır.

Onlar, kendi dışlarındaki devrimci hareketlere karşı kör ve sağırdırlar. Ve tarih, onlarla başlar ve onların inisiyatifinde gelişir. Kendi dışlarında hiç kimsenin devrime, devrimci mücadeleye katkısı olamaz. Kendi dışlarındaki hareketler zararlıdır. Ve bu anlayış taraftarlara yerleştirilmek istenir. Bunun sonucu olarak da, taraftarlar, devrimci mücadeleyi kendi dışlarında yok sayarlar.

.....

4. ZORUNLU BİR GÖREV: GRUPÇULUĞA KARŞI MÜCADELE

Grupçuluğu yenebilmek için öncelikle grupçuluğun içeriğini kavramamız gerekir. Grupçuluğu küçümsemek, dudak bükme,

grupların taktik gücünü hesaba katmamak bizi ideolojik mücadelede körlüğe, zaafılara, arkadan hançerlenmelere götürür. Grupçuluğun kendiliğinden yıkılacağını düşünmek de kesinlikle yanlıştır. Grupçuluğu var eden sınıfsal, siyasal, teorik ve felsefi temelleri sarsmadan, bu temelleri yerle bir etmeden grupçuluğun zararlı etkilerini kıramayız. Bu sözümüzden, küçük burjuvaziyi bir sınıf olarak yerle bir etmek istediğimizi anlayanlar çıkacaktır. Biz, küçük burjuvazinin var olduğu müddetçe, çeşitli hastalıkların kaynağını oluşturacağını bilincindeyiz. Fakat bu sınıfı yok etmek değil, değiştirmek amacını taşıyoruz. Bu, özünde devrim, sosyalizmin inşası ve sınıfsız topluma geçiş sürecinin mücadeleleri sonucudur. Bununla birlikte, küçük burjuvazinin siyasal ve ideolojik etkinliğinin etkisiz hale getirilmesi için mücadele, grupçuluğa karşı mücadele ile birleştirilmelidir. Grupçuluğa gelişigüzel, siyasetsiz bir biçimde saldırmak, küfretmek, onu yıkmak bir yana, aksine onu güçlendirir. Grupçuluğun panzehiri bilgi, devrimci içtenlik, pratik mücadelede ve olabildiğince eylemde birlik için esneklik, proleter alçakgönüllülük ve devrimin çıkarlarını her şeyin üstünde tutmaktır. Marksist-Leninist bilgi, kitlelere kavratılabilirse, grupçuluğu yerle bir edecek bir silah olur. Cenaze törenlerinin bile, gruplar arasında çıkar mücadelesinin bir alanı haline getirildiği günümüzde, grupçuluğa karşı kör olanlar halka hesap vermek zorunda olduklarını akıldan çıkartmamalıdır.

Grupçuluk, düşünen, inceleyen, en doğru örgütlenme ve mücadele biçimlerini araştıran anlayışa, araştıran ve inceleyen anlayış da grupçuluğa düşmandır. Grup, kendi içinde, gruba ve grup yönetimine eleştiri yönelten unsurları, özellikle de grupçu işleyişi ve bunun sakıncalarını iyi bilen unsurları, “ihamet”le, “döneklik”le suçlar ve onları “afaroz” eder. Bunun yanı sıra, demokratik merkeziyetçilik, demokrasi, eleştiri, özeleştiri, cereyanların göğüslenmesi gibi sözleri de ağızlarından düşürmezler. Kuşkusuz yeni bir dünya özleyen ve bu özlemi hayatın içinde proleter anlamda değişme ve değiştirme olarak kalıba dökmek isteyenler, gelişmenin önündeki engellerden biri olan grup yapılarını yıkmak için mücadele edeceklerdir.

Amaç grup yapılarını yıkmak değil, devrimdir. Grup yapılarının yıkılması, bu mücadele sürecinin yan ürünleri olarak değerlendirilmelidir.

Grupçuluğa karşı mücadele ederken, karşılaşılabilecek en önemli engellerden biri de, grup yapılarını korumada ısrarlı olanların kullanılacakları grupçu şiddettir. Grup çıkarlarını korumak için gösterilen tepki, kimi zaman ideolojik ve teorik yetmezlik nedenleriyle kaba bir şiddete dönüşür. Devrimcilere ve halka karşı da kullanılan bu şiddete bazı gruplar, “devrimci şiddet” adını takarlar. Oysa bu, devrimci şiddet değil, devrime karşı bir şiddettir. Küçük burjuvazinin, çöken bir sınıf olmasından kaynaklanan, proletarya ve tüm emekçi halka karşı kullandığı gerici bir şiddettir.

Şiddetin başlıca iki türü vardır.

- 1) Çöken sınıfların gerici şiddeti;
- 2) Gelişen güçlerin, gelişmelerinin önündeki engelleri aşmak için kullanmak zorunda kaldıkları, kitlelerin gücüne ve bilincine dayanan şiddet; devrimci şiddet.

Şiddetin devrimci ya da karşıdevrimci olmasını belirleyen esas etmen, onun sınıf içeriği ve şiddetin yöneldiği hedefin niteliğidir.

Biz, çökenlerin, burjuvazinin ve toprak ağalarının gerici şiddetini değişik biçim ve nitelikleriyle her gün çevremizde soluyoruz; özellikle de son günlerde. Bu şiddetin içinde, kendilerine “proleter devrimci” diyenlerin katkısını da görürsek şaşmayız. Çünkü bu şiddet de özünde çöküşün çaresizliğinden kaynaklanmaktadır. Tepedeki bir avuç “bilgin”in dar, bağınaz anlayışları tabana yansıdııkça, daha da daralmakta, gericileşmektedir. Tepedekiler, grupçuluğu teorik, felsefi ve ideolojik kılıfla ayakta tutmaya çalışırken, tabandakiler grupçuluğu, ideolojik ve teorik yetmezlikleri nedeniyle gerici bir şiddetle, yaymaya ve korumaya çalışıyorlar.

Partileşme süreci içinde bulunan ülkemiz proleter devrimci ha-

reketi bağrında taşıdığı Marksist-Leninist eğilimli gruplar arası ideolojik ve siyasi m¼cadele sonucu, yanlış çizgilerin aşılması, doğru birikimlerin, tahlillerin ve tesbitlerin birleştirilmesi ile işçi sınıfının en ileri unsurlarının bu temelde birliğinin sağlanması üzerine, doğru çizginin oluşturulması ve doğru çizgi çevresinde toparlanması ve çizginin geliştirilmesi temelinde, devrimci partisine kavuşacaktır ve emekçi kitlelerin birliğini sağlayacak doğru adımları atacaktır. Doğru bir m¼cadele ve doğru birikimler temelinde sağlanmamış birlikler, ilkesiz birlikler, adına “parti” de dense, hayatın gerçekele-ri karşısında çöker, dağılır.

ANTI-FAŞİST MÜCADELEDE BAŞARININ TEMEL DAYANAĞI FAŞİZMİN SINIF İÇERİĞİNİN DOĞRU KAVRANMASIDIR

“Sekterlik, özellikle kitlelerin reformculuğun saflarını terkedişlerini olduğundan hızlı görür ve hareketin zor aşamalarını ve karmaşık görevlerini bir sıçrayışta geçmeye kalkışır. Pratikte, kitleleri yönetme metotlarının yerine çoğu zaman dar bir parti grubunun yönetme metotları konulmuştur. Kitleler ile onların örgütleri ve yönetimleri arasındaki geleneksel bağların gücü küçümsenmiş ve kitleler bu bağları hemen koparmadıkları zaman da onlara karşı onların gerici önderliğine takınıldığı kadar sert bir tavır takınılmıştır. Her ülkedeki gerçek kurumun kendine has özellikleri dikkate alınmamış, taktik ve sloganlar bütün ülkeler için basmakalıp hale getirilmiştir. Güvenlerini kazanmak için kitlelerin içinde verilmesi gereken inatçı mücadele küçümsenmiştir. İşçilerin kısmi talepleri uğrundaki mücadele ve reformcu sendikalar ve faşist kitle örgütleri içinde çalışma ihmal edilmiştir.”

DİMİTROV

FAŞİZM, FAŞİZMİN SINIF İÇERİĞİ VE FAŞİZMİN KİTLESEL-TOPLUMSAL DAYANAKLARI

Faşizm, emperyalizm ve proleterya devrimleri çağına özgü, emperyalizmin güçleri ile proletaryanın güçleri arasındaki tarihi ve uluslararası mücadelenin, ekonomik-siyasi-ideolojik vb. alanlardaki topyekün mücadelenin ürünü olan, siyasal-toplumsal bir olgudur. Bütün dünyayı ilgilendiren ve emperyalist dünya sistemini temellerinden sarsan 1917 Büyük Ekim Devrimi, emperyalist burjuvaziye, yükselen devrim dalgası karşısında, varlığını ve çıkarlarını korumak için, daha etkin ve şimdiye dek hiç denenmemiş yönetim biçimleri aramaya yönelmiş ve tarihi koşullar onları bu noktaya zorlamıştır. “Bu uluslararası gelişmeye karşı koymak ve kapitalist sistemi, akla gelebilecek tüm araçlarla dengeye getirebilmek, saldırgan emperyalist güçlerin hedefiydi. Bu güçleri, 1933 Ocak’ında Almanya’da faşist diktatörlüğün kurulması sonucunda demokrasinin ortadan kaldırılması ile iç ve dış politikada kaba güce yönelik keskin dönüşümlerin, bunalıma bir çıkış yolu oluşturduğu inancındaydılar.”(31) Onlar, özellikle hain ve halk düşmanı oldukları için değil, içinde buldukları ekonomik-toplumsal-siyasal bunalımların kaçınılmaz sonucu yeni bir arayışa yönelmişlerdir. Faşist diktatörlük, esas olarak, proleter devrimine, bu doğrultuda gelişen devrimci hareketlere, uluslararası komünist hareketin o zamanki kaleşi Sovyetler Birliği’ne, dünya proleter sosyalist hareketinin birer parçası olan ulusal kurtuluş ve devrimci halk hareketlerine karşı tarih sahnesine çıkmıştır; emperyalist sistemin genel bunalımı, emperyalistler arası çelişmelerin derinleşmesi ve dünyanın hammadde kaynakları ve nüfus alanlarının yeniden paylaşılması zorunluluğunun gündeme gelmesi, emperyalistlerin en gerici kesimlerine, özellikle de Birinci Paylaşım Savaşı’ndan yenik çıkan emperyalistlere, egemenliklerini daha etkin biçimde sürdürecektir ve yeni bir emperyalist savaşta kendilerini daha güçlü kılacak yönetim biçimlerini gerektirmiştir. İşte, kaynağını emperyalizmin oluşturduğu çağdaş gericiliğe en uygun düşen yönetim biçimi; faşist diktatörlük...

Faşist diktatörlükler, ilk önce İtalya, Almanya, Avusturya ve

Balkan ülkelerinde ortaya çıkmışsa, bu raslantısal değildir. İtalyan ve Alman emperyalistlerini, özellikle Alman emperyalizmini diğer emperyalistlerden daha gerici ve saldırgan yapan maddi nedenler vardır. Bunun temel nedeni, kapitalist bunalımın en yoğun olduğu ve genel dünya ekonomik bunalımından en çok etkilenmiş ülkeler olmalarıdır. Komintern'in 13. Oturumu, Almanya'da faşizmin kuruluşunu, sadece Almanya'daki sınıf farklılaşmalarının bir sonucu olarak değerlendirmemiş, aynı zamanda dünyadaki güç dengelerinde ortaya çıkan değişikliğin sonucu olarak da ele almıştır. Kapitalistler, diktatörlüklerini, artık parlamentarizmin eski yöntemleri ve burjuva demokrasisinin genel kurallarıyla yürütemez olmuşlardır. Bundan dolayı da, ülkenin içinde açık terörist diktatörlüğe yönelirken, dış politikada emperyalist savaşların doğrudan hazırlığı niteliğindeki sınırsız şovenizme kaymışlardır.

“13. Oturum'da faşizm, tekelci sermayenin saldırgan kesimlerinin bir girişimi olarak ele alınmış, kapitalizmin genel bunalımından kurtuluşun yolu, aynı zamanda komünistlere karşı, işçi sınıfına ve yeni çağın belirli güçlerine karşı bir silah olarak değerlendirilmiştir. Bununla tanımlanmak istenen, faşizmin saldırgan, anti komünist ve karşı devrimci işlevidir.”(32)

Faşist diktatörlük, burjuva diktatörlüğünün özel bir biçimidir; burjuva gericiliğinin ve gelişen karşı devrimin en son aşamasının, emperyalist gericiliğin sistemli siyasi ifadesidir. Burjuva diktatörlüğünü bu noktaya getiren tarihi koşullara kabaca bakarsak görürüz ki:

Devrimci burjuvazi, feodal sistemi yıkıyor ve dönem için en ileri toplum biçimini, kapitalist toplum biçimini oluşturuyor. Kapitalizmin serbest rekabetçi dönemi, burjuva demokrasisine tekabül ediyor; o demokrasi ki, sömürücü azınlık için demokrasi, sömürülen çoğunluk için diktatörlüktür. “Kapitalist toplumda özgürlük, her zaman eski Yunan cumhuriyetlerinde olduğu gibi kalmaktadır; köle sahiplerinin özgürlüğü.”(33)

şı devrimdir. Varoluşu raslantı değildir. Emperyalizmin özünden fıskırmıştır. Tekelci kapitalizm, faşizmle kendine bir “çıkış yolu” aramıştır. Bu gerçek, tekelci kapitalizmin ekonomisiyle, emperyalizmin her türlü politik ve ideolojik görüngüleriyle tanıtlanmıştır. Faşizmin kökleri işte bu toplumsal ve ekonomik temelde yatmakta ve onun sınıfsal niteliğini bu etkenler belirlemektedir.”(37)

1917 Ekim Devrimi’yle yeni bir çağ başlıyor; emperyalizm ve proletarya devrimleri çağı... Bu tarihi olay, proletarya diktatörlüğünü hayal olmaktan çıkartıyor. Emperyalist sistem temellerinden sarsılmıştır; ölümcül bir yara almıştır. Marx’ın ve Lenin’in proletarya diktatörlüğü teorisi hayata geçirilmiştir. Burjuva diktatörlüğü düzeninin yıkılmazlığı efsanesi artık geçersizdir. Yeni bir sistem, bütün ezilen sınıfların örnek alacağı bir sistem, sosyalist bir sistem ortaya çıkmıştır. Buna karşı, ulusal ve uluslararası planda faşizm, “mali sermayenin en gerici kesimlerinin, tarihin çarkını geri döndürmek amacıyla baş vurdukları bir deneydir. İşçi sınıfının anti faşist savaşımı için faşizmin anti komünist, gerici ve halk düşmanı işlevlerle donatılmış olduğu”(38) bilinmelidir.

Kapitalizmin genel bunalımının devrimci gelişmelere yol açacağı korku ve telaşına kapılan emperyalist burjuvazinin, yarı sömürge ve bağımlı ülkelerde işbirlikçi burjuvazi ve gerici ortaklarının, istedikleri an faşist diktatörlüğü kurmaları mümkün müdür?

Değildir...

Nasıl ki devrimin belirleyici koşulları varsa, karşı devrimin ve yönetim biçimlerinin oluşmasının da koşulları vardır ve bu sonuca ulaşmak için belirleyici koşulların bir araya gelmesi gerekir. “... devrim olabilmesi için, sömürülen ve ezilen yığınların, eskiden olduğu gibi yaşamının olanaksız olduğu bilincine varmaları ve değişiklik istemeleri yetmez.”(39) Faşist diktatörlüğün oluşturulması için de, sömüren ve ezen sınıfların, eskiden olduğu gibi, eski yöntemlerle yönetimi sürdüremeyeceklerinin bilincine varmaları ve değişiklik istemeleri yetmez. “Devrim olması için, sömürücülerin

Kapitalizmin tekelci aşaması, yani emperyalist aşaması, yoğun bir siyasi gericiliğe tekabül ediyor; “siyasal gericilik her zaman emperyalizmin kendine has bir özelliğidir.”(34)

“Emperyalizm, tekellerin ve mali sermayenin egemenliğinin kurulduğu; sermaye ihracının birinci planda önem kazandığı; dünyanın uluslararası tröstler arasında paylaşılmasının başlamış olduğu ve dünyadaki bütün toprakların en büyük kapitalist ülkeler arasında bölüşülmesinin tamamlanmış bulunduğu bir gelişme aşamasına ulaşmış kapitalizmdir.”(35)

Emperyalizm, kapitalizmin en yüksek aşamasıdır. Üretim yoğunlaşmış ve bu yoğunlaşma sonucu ortaya çıkan tekeller serbest rekabeti ortadan kaldırmıştır. Bu, aynı zamanda serbest rekabete tekabül eden burjuva demokrasininin, tekellerin gelişmesine bağlı ve tekellerin gelişmesine ters orantılı olarak, siyasi gericilik tarafından ortadan kaldırılması anlamına da gelir. Yani tekeller gelişirken, serbest rekabet adım adım geriliyor, buna bağlı olarak siyasi gericilik adım adım gelişirken burjuva demokrasisi biçim değiştiriyor. “Emperyalizm hem iç, hem dış siyasette demokrasiyi yıkmaya doğru mücadele eder. Bu anlamda emperyalizm söz götürmez bir biçimde genel olarak demokrasinin, bütün demokrasinin ‘inkârı’dır. (...) Genelinde demokrasiyi ‘inkâr’ eden emperyalizm ulusal meselede de (yani ulusların kendi kaderini tayin hakkı meselesinde) demokrasiyi ‘inkâr’ eder; demokrasiyi yıkmaya bakar.”(36)

Faşizmin siyasi ve sınıfsal içeriğinin kavranması, Leninist emperyalizm ve devrim teorilerini kavramadan mümkün değildir. Çünkü faşizm, yalnız başına emperyalizm çağına özgü değil, emperyalizm ve proletarya devrimleri çağına özgü bir olgudur.

“Kapitalizmin genel bunalımdan ve uluslararası sınıf savaşımı diyalektiğinden ayrı olarak faşizm olgusunu açıklamak, tarihsel açıdan olanaklı değildir. Faşizm, öncelikle çağı belirleyen güçlere —işçi sınıfı, komünist partiler ve Sovyetler Birliği— karşı, bir kar-

eskiden olduğu gibi yaşayamaz ve hükümeti yürütemez duruma düşmeleri gerekir.”(40)

Bu nokta, hem devrimci mücadelenin hem de karşı devrimin yeni biçimlerinin gerçekleşmesi açısından önemli koşullardan biridir. “...sömürücülerin eskiden olduğu gibi yaşayamaz” olmaları “ve hükümeti yürütemez duruma düşmeleri” sonucu, gelişen halk hareketlerini, devrimci hareketleri bastırarak yeni bir yönetim biçimi arayacakları açıktır. Aynı zamanda, sömürülen ve ezilenler de kendi sınıf çıkarlarına uygun yeni bir yöntem ve düzen biçimi isteyeceklerdir. Sömürenler, sınıfsal öz itibarıyla aynı biçimde değişik ve daha etkin bir baskı aracı —devlet biçimi— ararken, ezilen ve sömürülenler de, öz ve biçimi ile yeni bir düzen ve bu düzene uygun yeni kurumlar isterler. Ve hayat onlara dilediklerinin gerçekleşmesi için şiddetin ebeliğine gerek olduğunu öğretir. Karşıt ve uzlaşmaz nitelikteki isteklerin hayata geçirilmek istenmesi sırasında, sınıf mücadelesinin gelişmesinin belli bir aşamasında, güç dengesi kimin yararına bozulursa, o dileğini ya da dileğine en yakınına gerçekleştirebilir. Güçler birbirini alt edecek durumda değil de, geçici de olsa mücadele dengede ise, belli bir süre, ne devrim ne de karşı devrim zafer kazanır. Bu denge uzun bir zamanı da kapsayabilir. Barışçı ya da savaştıcı, (barış da savaşın bir biçimidir) uzun ya da kısa da olsa, bu durum geçicidir. Er ya da geç, taraflardan biri ağır basacak ya devrim ya da karşı devrim kazanacaktır. Ya da güçler, ağırlıkları oranında ödünler alacak-verecek ve geçici bir uzlaşma sağlanacaktır. Yani devrim gerçekleşmeyecek, fakat karşı devrim de dilediği biçime ulaşamayacaktır. Ezilenler çok ileri düzeyde haklar elde edecekler, fakat asıl hedeflerine ulaşamayacaklardır. Ya da devlet, geçici olarak bağımsız ve “sınıflar üstü” bir görünüm kazanacaktır.

“Devlet, sınıf karşıtlarını frenleme gereksinmesinden doğduğuna, ama aynı zamanda, bu sınıfların çatışması ortamında doğduğuna göre, kural olarak en güçlü olan sınıfın, ekonomik bakımdan egemen olan ve bunun sayesinde siyasal bakımdan da egemen sınıf

durumuna gelen ve böylece ezilen sınıfı boyunduruk altında tutmak ve sömürmek için yeni araçlar kazanan sınıfın devletidir...” Antik devletle feodal devlet, kölelerle serflerin sömürülmesinin organları oldular; ama yalnızca onlar değil, “modern temsili devlet de, ücretli emeğin sermaye tarafından sömürülmesi aletidir. Bununla birlikte istisna olarak, savaşım durumundaki sınıfların dengede tutmaya çok yaklaştıkları öyle bazı dönemler olur ki, devlet gücü, sözde aracı olarak, bir zaman için bu sınıflara karşı belirli bir bağımsızlık durumunu korur”... Yani, 17. ve 18. yüzyılların mutlak hükümdarlıkları gibi, Fransa’da birinci ve ikinci imparatorluğun Bonapartizmi gibi, Almanya’da Bismark gibi.

Buna, Sovyetlerin, küçük burjuva demokratlar tarafından yönetilmeleri nedeniyle henüz güçsüz, buna karşılık burjuvazinin de Sovyetleri dağıtmak için henüz yeterince güçlü olmadığı bir anda, devrimci proletaryayı ezmeye başladıktan sonra, “Cumhuriyetçi Rusya’daki Kerenski hükümeti gibi diye ekleyeceğiz.”(41)

Devam edelim.

“Ancak ‘aşağıdakilerin’ eski tarzda yaşamak istemedikleri ve ‘yukardakilerin’ de eski tarzda yaşayamadıkları durumdadır ki, ancak bu durumdadır ki, devrim başarıya ulaşabilir. Bu gerçeği başka bir biçimde şöyle ifade edebiliriz: (sömürüleni de, sömüreni de etkileyen) bir ulusal bunalım olmadan devrim olanaksızdır. Böylece bir devrim olabilmesi için, ilkin, işçilerin çoğunluğunun (hiç değilse, bilinçlenmiş olan ve akli eren, siyasal bakımdan etkin işçilerin çoğunluğunun) devrimin gereğini tam olarak anlamış olmaları ve devrim uğruna hayatlarını feda etmeye hazır olmaları gerekir; bundan başka yönetici sınıfların en geri yığınları bile siyasal hayata sürükleyen, hükümeti zayıf düşürür ve devrimcilerin onu devirmesini mümkün kılan bir hükümet bunalımından geçmekte olması gerekir.”(42)

Sömürüleni de, sömüreni de etkileyen bir ulusal bunalım;
‘aşağıdakilerin’ eski tarzda yaşamak istemedikleri;
‘yukarıdakilerin’ eski tarzda yaşayamadıkları;

eskiden olduğu gibi hükümeti yürütemez oldukları durum; devrim durumudur.

Böyle bir durumda:

“Bazı yoldaşlar, devrimci bunalım olduğu bir anda, burjuvazi çaresiz bir durumda bulunmalıdır; dolayısıyla burjuvazinin sonu, önceden belirlenmiştir; devrimin zaferi, bu yüzden sağlanmış, güven altına alınmıştır ve şu halde, kendilerine bir tek burjuvazinin düşüşünü beklemek ve görkemli kararlarını kaleme almak kalıyor diye düşünüyorlar. Bu çok büyük, ağır bir yanılgıdır. Devrimin zaferi hiçbir zaman kendiliğinden gelmez. Onu hazırlamak ve ele geçirmek, kazanmak gerekir. Ve onu hazırlayabilecek ve kazanacak olan da yalnız, kuvvetli bir proletarya partisidir. Öyle zamanlar olur ki, durum devrimci durumdur, burjuvazinin iktidarı temellerine kadar sarsılmıştır ama gene de devrimin zaferi gelmez, çünkü proletaryanın devrimci bir partisi, yığınları arkasından süreleyecek ve iktidarı alacak kadar gücü ve yetkisi olan bir parti yoktur. Bu gibi ‘durumların’ meydana gelmeyeceğini sanmak mantıksızlıktır.”(43)

Görüreceği gibi, devrimde objektif koşulların uygun düşmesi halinde, belirleyici olan proletaryanın devrimci partisi ve yığınların mücadelesidir. Karşı devrim dalgasının kabardığı bir dönemde de, faşist diktatörlüğün kurulması, diğer etkenlerin yanı sıra, başta işçi sınıfı olmak üzere, emekçi kitlelerin mücadelesinin güçlülüğü ya da zayıflığına bağlıdır. Yalnız, faşizmin zaferini “...yalnızca, işçi sınıfının zayıflığının işareti olarak ve faşizme karşı ihanetlerin sonucu olarak düşünmemek gerekir. Bu aynı zamanda, burjuvazinin zayıflığının işareti, burjuvazinin artık eski parlamentarizm yöntemleri ile iktidar eyleyebilecek durumda olmadığını gösteren bir işaret saymak gerekir, burjuvaziye, iç politikasında terörcü hükümet yöntemlerine başvurmaya zorlayan budur; faşizmin zaferini, ayrıca, burjuvazinin artık barışçı bir dış politika temeline dayanarak güncel duruma bir çıkış yolu bulabilecek güçte olmadığını gerçekleştiren bir işaret olarak kabul etmek gerekir, burjuvaziye bir savaş politikasına başvurmaya zorlayan da budur.”(44)

Proletarya diktatörlüğü, Paris Komünü'nde cenin iken, 1917 Ekim Devrimi'yle ilk kez Rusya'da tarih sahnesine çıkmıştır; o güne dek değişen bütün toplum biçimlerinde, sömürücü sınıflardan biri alaşağı edilmiş, bir başka sömürücü sınıf siyasi iktidarı almıştır; Ekim Devrimi'nde ise ilk kez, o güne dek sömürülen ve ezilen sınıflar, işçiler ve emekçi kitleler iktidarı ele geçirdiler. Proletarya devrimi ve proletarya diktatörlüğü ile karşı devrim ve faşist diktatörlük olgusu arasında, neden sonuç ilişkileri açısından diyalektik bir bağ vardır.

Lenin'e göre:

“Proletarya diktatörlüğü, emekçilerin öncüsü proletarya ile emekçilerin proleter olmayan çok sayıdaki tabakası arasındaki (küçük burjuvazi, küçük patronlar, köylülük, aydınlar vb.) ya da bu tabakaların çoğunluğu arasındaki sınıf ittifakının özel bir biçimidir; bu ittifak, sermayeye karşı yönelmiş, sermayenin tam yıkılışını, burjuvazinin direncinin ve canlanma çabalarının tamamıyla ezilmesini hedef almış, sosyalizmin kesin kuruluşunu ve sağlamlaştırılmasını amaçlamış bir ittifaktır.”(45)

Proletarya diktatörlüğünün yönetimi konusunda Lenin şöyle der:

“Latince, bilimsel, tarihsel ve felsefi bir deyim olan proletarya diktatörlüğünün, daha basit bir dile çevrildiğinde anlamı şudur; emekçilerin ve sömürülenlerin bütün kitlesini, sermayenin boyunduruğunun yıkılması mücadelesinde, yıkılış sırasında; zaferin korunması ve sağlamlaştırılması mücadelesinde; sınıfların tamamıyla ortadan kaldırılması için verilen bir mücadelede, yalnız belirli bir sınıf —kent işçileri, ve genel olarak, fabrika işçileri, sanayi işçileri— yönetebilir.”(46)

Açıkça görüleceği gibi, proletarya diktatörlüğü,

- sanayi proletaryasının öncülüğündeki proletaryanın;
- küçük burjuvazi, küçük patronlar, köylülük, aydınlar vb. ile ittifakı temeline dayalı;

• sermayenin tam devrilmesi ve sosyalizmin kesin olarak kurulması ve sağlamlaştırılmasını amaçlayan bir yönetim biçimidir.

Sınıfların tamamıyla ortadan kaldırılması, proletarya diktatörlüğünün nihai amacıdır; sınıfların ortadan kaldırılması, aynı zamanda, önce proletaryanın kendi varlığını, sınıfları ortadan kaldırması ve sonra da diktatörlüğünü söndürmesidir.

Burada, üzerinde önemle durulması gereken bir nokta, proletarya diktatörlüğünün kendi içinde geçireceği değişim ve aşamaların kavranması sorunudur. Proletarya diktatörlüğünün sınıfsal özü ile toplumsal dayanaklarını birbirine karıştırmamak gerekir. Bu nokta kavranmazsa, bize şöyle bir soru yöneltilebilir.

Denebilir ki, küçük burjuvazi, küçük patronlar ve köylülük, sınıfların tam olarak ortadan kaldırılmasını mı amaçlıyorlar?

Onların, aynı sınıf özellikleri taşıdıkları sürece, böyle bir dilekleri olamaz. Ancak proletarya diktatörlüğü, onları uzun bir süreç içerisinde şu ya da bu yolla değiştirmeyi başarabilirse, onları proletarya diktatörlüğünün temel hedefleri doğrultusunda biçimleyebilirse, bu söz konusu olabilir. Bu görevi başaramıyorsa, zaten kendi varlığı da, proletarya diktatörlüğü de tehlikededir. Bugün Sovyetler Birliği'nde, Doğu Avrupa ülkelerinde Çin'de gördüğümüz gibi, geriye dönüş kaçınılmaz olur. Bu sorun, konumuz dışına taşıdığı için üzerinde durmayacağız.

Sınıf içeriğinin kavranması sorunu, faşizm ve faşist diktatörlük için de çok önemli bir noktadır. Faşizmin sınıfsal özü ile onun kitlesel dayanaklarının toplumsal bileşimlerini birbirine karıştırmak faşizme karşı mücadeleyi karartır, zaafllara uğratar. Bugün ülkemizde, faşizme karşı mücadelede “faşist diktatörlük” tanımını gelişigüzel kullanmanın yanı sıra en büyük yanılgılardan biri de budur. Faşizmin sınıfsal özü ile kitlesel-toplumsal dayanaklarını birbirine

karıştıran siyasi gruplar faşizme karşı mücadeleye ağır darbeler indirmişlerdir.

Faşist diktatörlük, emperyalist kapitalist ülkelerde, tekelci burjuvazinin en şoven, en gerici kesiminin, başta proletarya olmak üzere, emekçi kitleleri, orta sınıflar, küçük burjuvazi ve aydınlar üzerindeki en kanlı, en zorba diktatörlüğüdür. Komintern, faşist diktatörlüğü şöyle tanımlar: "... finans kapitalin en gerici, en şoven ve en emperyalist unsurlarının açık terörcü diktatörlüğü..."(47)

Proletarya diktatörlüğünün yönetici gücü sanayi proletaryasıdır; proletarya diktatörlüğünün içeriğini belirleyen proletaryanın ideolojisi, siyaseti, örgütsel anlayışı, toplumsal-ekonomik anlayışıdır.

Faşist diktatörlüğün yönetici gücü ise, emperyalist ülkelerde emperyalist burjuvazinin en gerici kesimidir; yarı sömürge ve bağımlı ülkelerde de emperyalizme, özellikle de en gerici emperyalistlere bağlı işbirlikçilerin yönlendiriciliği söz konusudur.

"Komünist Enternasyonal, Alman burjuvazisinin kendi iktidarını kurması sırasında değişik gruplar arasında yöntemden doğan görüş ayrılıklarının bulunduğunu göstermiştir. Varga'nın kanıtlarına göre, özellikle ağır sanayi tekelleri, hiçbir sınır tanımayan bir diktatörlük zorlarken, tüketim, sanayi ve ticari kesime egemen olan te-keller, o zamana değin uygulaya geldikleri baskı yöntemlerinden ayrılmak istememişlerdir.

"Bir yanda derinleşen ekonomik ve politik bunalım, öte yanda kitlelerin artan devrimci bilinci sonucunda, faşist yöntemlere yönelen tekelci kapitalizmin en saldırgan kesimleri isteklerine kavuşmuşlardır. Bunlar 'kapitalist yoldan bunalımdan çıkmayı ve kendi özel çıkarları doğrultusunda proletaryayı zalimce baskı altına almayı' denemişlerdir. Sosyal Demokrasiden yana bir bölük Alman burjuvazisi ise, bu zalim uygulamanın, tekelci kapitalizmin tek yolu olup olmadığını tartışmış ve kendi özel çıkarlarından, ağır sanayi-

nin çıkarları uğruna feda edilip edilmemesi yönünde kararsız kalmıştır.

“Bu tahliller Komünist Enternasyonalı, faşizm tehlikesinin aslında büyük sermayeden değil, tekelci sermayenin en saldırgan kesimlerinden kaynaklandığı görüşüne götürmüştür. Bu tekel kesimleri ülkedeki çelişkileri açık terörle çözmede, işçi sınıfı ve onun devrimci partisi ile diğer ilerici güçleri sindirmede ve özellikle Sovyetler Birliği'ne karşı genişleme emellerini gerçekleştirmede tek yol olarak faşist diktatörlüğün kuruluşunu görmüşlerdir.”(48)

Emperyalizm, kapitalizmin ve genel olarak kapitalistlerin egemenliğini değil, mali sermayenin egemenliğini ifade eder. Faşizm ve faşist diktatörlük, sınıfsal özü bakımından mali sermayeye dayanmakla birlikte, en gerici, en saldırgan kesiminin ideolojisi ve yönetim biçimidir. Faşizmin sınıfsal niteliği ve faşist kitle eylemlerinin sınıfsal yapılarını ve bileşimlerini birbirlerine karıştırmamak gerekir.

“Faşizmin, mali sermayenin en saldırgan kesimlerinin açık diktatörlüğü olarak saptanmasından sonra bir başka nokta daha belirlenmiştir: Faşizm, tekelci sermayeye kitle tabanı oluşturmak amacıyla küçük burjuvaziye güven vermekle işe başlamaktadır. Küçük burjuvazi içinde ilk anda kitle tabanı sağlandıktan sonra faşizm, bu kez köylülere, küçük esnafa, memurlara ve özellikle büyük kentlerde hiçbir sınıfa girmeyen ögelere —lumpen proletaryaya, Y. G.— yönelmektedir. İşçi sınıfı içine sızma yönünde de büyük ölçüde isteklidir.”(49)

Yarı sömürge ve bağımlı ülkelerde de faşist diktatörlük, özü bakımından emperyalist burjuvazinin çıkarlarının korunmasına hizmet eder. Bu nedenle, yarı sömürge ve bağımlı ülkelerde faşizm, bir bütün olarak egemen sınıfların değil, emperyalizme en bağımlı burjuvazinin çıkarlarını onların varlığında gören gerici ortaklarının yönlendiriciliğinde, emperyalizmin çıkarlarını temel alır. İşbirlikçi

burjuvazi, en bağımlı olduğu emperyalizmin çıkarlarını temel alır. İşbirlikçi burjuvazi, en bağımlı olduğu emperyalizmin çıkarlarını öne çıkarmak zorundadır. Kendi çıkarları emperyalizmin çıkarlarına bağlıdır. Çünkü “Mali sermaye, ekonomik ve uluslararası ilişkilerde o denli önemli ve büyük bir güçtür ki, siyasal anlamda tam bağımsızlığa sahip devletlere bile boyun eğdirebilir; zaten eğdirmektedir de (...) Ama, kuşku yok ki, mali sermayeye en büyük ‘rahatlığı’, en büyük üstünlükleri sağlayan şey, o boyun eğmiş bulunan halkların ve ülkelerin siyasal bağımsızlıklarını da yitirmekte olmasıdır.”(50)

Bir ülkenin siyasal bağımsızlığını adım adım yitirmesi ne anlama gelir?

Her şeyden önce, ülkenin, ekonomik ve mali açıdan emperyalizme bağımlılığının en yoğun noktaya ulaştığı, emperyalist “yardım” olmaksızın içine düştüğü ekonomik-toplumsal-siyasal bunalmıdan çıkamadığı anlaşılır. Bunalımın ana nedenlerine bakılırsa görülür ki, yaratıcısı bel bağlanan emperyalist “yardım”lardır. “Yardım”sız yürümesi de olanaksızdır. Çünkü bütün ekonomisini buna göre biçimlemiştir. Emperyalizmin “yardım”ı, eroin satıcısının, insanları eroine alıştırmasına ve bu alışkanlık temelinde kendini ayakta tutmasına benzer. Böylesine bir çıkmaz içine girmiş bir ülkenin siyasal bağımsızlığı biçimseldir. Böyle bir ülkede egemen siyaset, o ülkenin egemen sınıflarının çıkarlarını koruyan ve onların çıkarlarını temel alan bir siyaset olmaktan çok, o ülkenin egemenlerini de pençesi altına almış olan emperyalistlerin çıkarlarını koruyan bir siyasettir. Bu siyaseti belirleyen de ekonomik ve mali bağımlılık koşullarıdır. Yarı sömürge ve bağımlı ülkelerde, devletin siyasal biçimini daha da gericileştiren ve faşistleştiren temel neden budur. Sermaye girdiği her ülkeye kendi yasalarını da beraberinde götürür. Sermaye ihracı, aynı zamanda faşizmin, ideolojik, siyasi ve toplumsal tohumlarının da ihracıdır.

Yarı sömürge ve bağımlı ülkelerde, faşist diktatörlükler, birinci

derecede emperyalizmin, ikinci derecede de işbirlikçilerinin çıkarlarını temel alır. Faşizmden çıkar uman küçük burjuvazinin bir kesimi, köylülüğün bir kesimi, orta sınıfların bir kesimi, lümpen proletarya, hatta sınıf bilincine varmamış, siyasi olarak geri proletarya, faşizmin kitlesel dayanaklarını oluştururlar.

“Faşizmin gelişmesi ve faşist diktatörlük, ülkelerin tarihi, sosyal ve iktisadi şartlarına, milli özelliklerine ve uluslararası durumlarına göre çeşitli ülkelerde çeşitli biçimlere bürünür.” (51) Bunun yanı sıra, bir ülkedeki faşizmin gelişmesi ve faşist diktatörlüğün niteliği, tüm dünyada gelişen siyasal-toplumsal-ekonomik ilişkiler ve çelişiklere sıkı sıkıya bağlıdır. Özellikle yarı sömürge ülkelerde faşizmin gelişmesi ve faşist diktatörlük, emperyalistler arası çelişmelere de sıkı sıkıya bağlıdır. Çünkü emperyalistler arası rekabet, rakipleri birbirlerinin kaynaklarını kurutmaya yönelir.

Lenin der ki: “Ekonomik olarak emperyalizm tekelci kapitalizmdir. Tam tekele sahip olabilmek için, bütün rekabetin yok edilmesi gerekir ve sadece iç pazarda (belli bir devletin) değil aynı zamanda dış pazarlarda, bütün dünyada yok edilmesi gerekir. ‘Finans kapital çağında’ yabancı bir ülkede dahi rekabeti yoketmek ekonomik olarak mümkün müdür? Elbette mümkün değildir. Bu rakibin mali bağımlılığı yoluyla ve onun hammadde kaynaklarına ve sonunda bütün işletmelerine el koyulması yoluyla yapılmaktadır.”(52)

Emperyalist ülkelerde, faşist diktatörlük, emperyalist burjuvazinin en gerici kesimlerinin çıkarlarını doğrudan savunmayı temel alırken, yarı sömürge ve bağımlı ülkelerde, varlığı ve gelişmesi emperyalistlere bağlı işbirlikçiler aracılığıyla, yine emperyalizmin, özellikle de en gerici ve saldırgan emperyalistlerin çıkarları savunulur. Sonuç bakımından, faşist diktatörlük, ister emperyalist ülkelerde olsun, ister yarı sömürge ve bağımlı ülkelerde olsun, temel olarak emperyalizmin çıkarlarını savunur ve bu doğrultuda kendini biçimler.

Özetlersek:

Faşizm ile emperyalizm arasında sistemli bir ilişki vardır.

Faşizm, emperyalizm ve proletarya devrimleri çağına özgü bir olgudur.

Faşizm, en gerici en emperyalist burjuvazinin ideolojisi ve siyasetini ifade eder.

Faşizm, ulusal ve uluslararası planda, azgınlaşmış karşı devrimdir. Çünkü faşizm, emperyalizmin ve emperyalizme bağımlı ülkelerin içine düştükleri genel ekonomik-toplumsal bunalımın ağır yükünü, özellikle sömürge ve bağımlı ülke halklarının sırtına yıkmanın bir aracı olarak, açık gelişmesini yarı sömürge ve bağımlı ülkelerde göstermektedir.

“Pazarların, hammadde kaynaklarının ve nüfuz alanlarının yeniden paylaşılmasıyla buhrandan çıkış yolu arayan burjuvazi (emperyalist burjuvazi Y.G.) yoğun bir şekilde yeni savaş hazırlığı içindedir. Silahlanma hummalı bir şekilde artmakta, ekonomi savaş görevleri için donatılmakta, işçiler için yeni askeri zindanlar kurulmaktadır. vs.

“Burjuvazinin iktisadi ilerleyişi ve savaş hazırlıkları, geniş kitlelerin güçlenen direnişine yol açıyor. Birçok ülkede gittikçe büyüyen işçi kitleleri, komünist partilerin önderliğinde, devrimci mücadele yolunu seçiyor.

“Bu şartlar altında burjuvazi (özellikle iki süper devletin emperyalist burjuvazisi Y. G.) emekçi kitleleri soymak ve savaş hazırlığı siyasetini daha iyi sürdürebilmek için bütün ülkelerde diktatörlüğünü daha kuvvetlendiriyor ve demokratik hak ve hürriyetlerin son kalıntılarını da yok ederek burjuva diktatörlüğünün faşist şekline daha sık başvuruyor. Faşizmin esas görevi, proletaryanın sınıf örgütlerinin ezilmesi, devrimci proleter öncünün maddi olarak yok edilmesi, bir terör rejiminin, kanunsuzluk rejiminin ve milyonlarca emekçi için karanlık bir kölelik rejiminin kurulmasıdır.

“Burjuvazinin en emperyalist ve en şoven unsurlarının temsilcisi olan faşizm, dünyanın yeniden paylaşılmasıyla buhrandan bir çıkış yolu aramakta ve milliyetçi veya ırkçı kışkırtmayla geniş kitleleri aldatmaya, birbirine düşürmeye ve yeni bir emperyalist savaş çıkartmaya uğraşmaktadır.”(53)

1979 Şubat'ında *Güney*'in 14. sayısında yayınlandı. Bu makalenin devamı 15. sayıda yayınlanacaktı, ancak *Güney* sıkıyönetim makamlarınca kapatıldığı için yayınlanamadı.

Sevgili arkadaşlar,

E. Y., O. Ş. ve N. C., ortak yazdıkları bir mektup aldım. Düşüncelerimi bilmenizde yarar görüyorum.

Diyorlar ki:

“Sana ortak bir mektup yazmak istememizin nedeni, çıkarmayı düşündüğün (dikkat edin, çıkarmayı düşündüğünüz değil de, “çıkarmayı düşündüğün”) *Güney Sanat* dergisi hakkındaki görüşlerimizi belirtmek ve yeni çıkacak günlük *Aydınlık* gazetesinin sanat sayfası hakkında sana bilgi vermek.”

Görüşleri de şu:

“*Güney*’in hazırlanması için şimdiye kadar yapılan çalışmaları aşağı yukarı izledik sayılır. Bu konudaki görüşlerimiz ise pek olumlu değil. Her şeyden önce *Güney*’in belirlenmiş bir siyasi çizgisi olmadığını gördük. Böyle bir derginin neden, hangi ihtiyaçtan dolayı çıkarılmak istenebileceğini aramızda tartıştık.”

Neyi tartışıyorlar? Şunu:

“... Gerçekten de bir süredir proleter devrimci mücadeleye sanat alanında katkıda bulunabilecek bir dergi ya da gazete yayınının gereği vardı. Özellikle revizyonist-burjuva sanat ürünlerinin sosyalist maskesiyle halka yutturulmasıyla mücadele büyük önem taşı-

yordu. Türkiye’de devrimci sanatı geliştirmek, revizyonist sanat ve kültürle mücadele etmek, nc dünya sanatını tanıtılmak, revizyonist olmayan yurtsever ve demokrat yazarları ilkeli bir şekilde dergi çevresinde toplamak çok çok önem taşıyordu. Böyle bir derginin iki süper devlete, revizyonizme, oportünizme ve maceracılığa karşı verilen kararlı mücadeleyi sanat alanında bütünleştirmesi vazgeçilmez bir şarttı. Biz devrimci bir sanat dergisini böyle düşünüyorduk. Bugün ise, *Güney*’ın bu ihtiyaı karşılayacak bir dergi olmayacağı bizce kesin görülüyor. *Güney*, bize, umudunu, savunacağı kararlı siyasi çizgiye değil, senin önüne ve ismine bağlamış kuru bir derleme dergisi gibi görünüyor.”

Ve soruyorlar:

“Tek başına böyle bir serüvene hangi amaçla atılmış olabileceğini de birbirimize sorup duruyoruz. Bugün en başta, sanatı siyasetten kopuk, bağımsız bir şey olarak gören burjuva anlayışıyla mücadele etmemiz gerekmez mi? Tam bunu kuralım derken devrim isteyen Yılmaz Güney’in bu tür bir girişime tek başına atıldığını görüyoruz.”

Eleştirilerini zetleyelim.

1. *Güney*, belli bir siyasi hedefi olmayan, siyasi çizgisi belli olmayan, bir adamın tek başına atıldığı bir serüven dergisidir. “Umudunu kararlı bir siyasi çizgiye” değil “Yılmaz Güney”in önüne ve ismine bağlamış “kuru bir derleme dergisi”dir.

2. *Güney*, sanat ve kültür alanında Türkiye devriminin ihtiyaçlarına karşılık veremeyecektir.

3. *Güney*, sanatı siyasetten kopuk görmektedir.

Eleştirileri bu noktalarda toplanmaktadır. İstek ve nerileri şu:

“Biz sanat konusuna kafa yoran kişiler olarak seni de *Aydınlık* evresi içinde görmek istiyoruz. Yazılarının ayrı bir dergide ya da başka gazetelerde yayınlanması yerine, günlük devrimci *Aydınlık* gazetesinde değerlendirilmesinin daha doğru olacağını dşnyo-

ruz. Bu tür bir çalışmanın hem devrimci sanatçıların birliğine, hem de genel olarak Türkiye devrimine daha yararlı olacağına inanıyoruz.”

İşte sorunun özü, mektuplarının asıl amacı, eleştirilerinin, suçlamalarının gerçek nedeni budur.

Ne istiyorlar?

1. *Güney* çıkartılmamalıdır.
2. Yılmaz Güney ayrı bir dergide değil, *Aydınlık* saflarında olmalı ve *Aydınlık* gazetesinde yazmalıdır.

Ben bu çağrıya “hayır” cevabını veriyorum. Çünkü ben *Aydınlık* hareketini, Türkiye devrimine zararlı, Türkiye devriminin yolunda bir engel, proleter devrimcilerin birliği önünde bir engel, proletarya partisinin önünde bir engel olarak görüyorum. *Aydınlık*, ülkemizde en tehlikeli oportünizm kalesi, sığınağıdır.

(Bu konularda farklı düşündüğümüzü sanıyorum. Taner arkadaş, *Aydınlık* siyasetinin kendisine doğru geldiğini, kendisine yakın bulduğunu, fakat önderliğin burjuva olduğunu söylemişti. Bu değerlendirme yanlıştır, anti Leninist'tir. Bir siyasi hareketin önderliği hem burjuvaların elinde olacak, hem de burjuvalar doğru proleter devrimci siyaseti uygulayacak ve geliştirecekler. Bu mümkün değildir.)

Yukarıda, bu arkadaşların, devrimci bir sanat dergisinin siyasi temeli sayabileceğimiz düşüncelerini aktarmıştık.

Neler diyor (idi) arkadaşlar?

1. Proleter devrimci mücadeleye sanat alanında katkıda bulunacak bir dergi ya da yayının gereği var (idi).
2. Özellikle revizyonist-burjuva sanat ürünlerinin sosyalist maskeyle halka yutturulmasıyla mücadele büyük önem taşıyor (idi).
3. Türkiye’de devrimci sanatı geliştirmek, revizyonist sanat ve

kültürle mücadele etmek, üçüncü dünya sanatını tanıtmak, revizyonist olmayan yurtsever ve demokrat yazarları ilkeli bir şekilde dergi çevresinde toplamak çok önem taşıyor (idi.).

4. İki süper devlete, revizyonizme, oportünizme ve maceracılığa karşı verilen kararlı mücadelenin sanat alanında da sürdürülmesi şart (idi).

Biz, bu “idi”lerin üzerinde durmak zorundayız. Gerekli gördükleri bu mücadele görevlerinin (idi) olmasının sebebi hikmeti nedir? Nedeni açıktır: *Aydınlık* gazetesi çıkıyor. “*Güney*’in bu ihtiyacı karşılayacak bir dergi olmadığı bizce kesin görülüyor.” Neden? Çünkü bu ihtiyacı ancak ve ancak günlük *Aydınlık* gazetesinin sanat sayfası başarabilir.

İşte arkadaşların mantığı budur. Kendileri bu görevi yerine getirecekleri için, kendi dışlarında kimsenin mücadele etmesine gerek yoktur. Bizim ve bizim gibilerin yapacağı tek şey, *Aydınlık* saflarına katılmak olmalıdır. Katılmayı reddediyorsanız, “oportünist” damgasından tutun da “karşı devrimci” damgasına dek, çeşitli damgaları yersiniz. Bu arkadaşlar için “*Aydınlık*” Türkiye devrimci hareketinin yöneticisi ve yönlendirici merkezidir; ve en tutarlı, en doğru proleter siyaset, (kültür, sanat alanları da içinde) kendilerinin izlediği siyasettir. Bu nedenle, kendi dışındaki unsurlara tepeden bakmak, onlara bir ağabeyi tavrıyla yaklaşmak, bilgiçlik taslamak alışkanlıkları haline gelmiştir. Kendi dışlarındaki devrimcileri *Aydınlık*’a takınılan tavra göre belirleme durumundadırlar...

Bizim cevabımız açıktır:

1. Proleter devrimci mücadeleye sanat alanında hizmet edecek, proletarya partisinin oluşmasına ve inşası görevlerine katkıda bulunacak bir kültür-sanat dergisine ihtiyaç vardır.

2. Önümüzdeki devrim, proletaryanın öncülüğünde gerçekleştirilecek Demokratik Halk Devrimi’dir. Başta proletarya olmak üzere, DHD’ye katılabilecek bütün sınıf ve tabakaların aydınlarını, yazarlarını, sanatçılarını, ayrıca hangi sınıftan, hangi ulustan olursa

olsun DHD'ye hizmet etmek isteyen, yazar ve aydınları, sanatçıları ilkeli bir biçimde dergi çevresinde toplamak, onlarla dayanışma kurmak, onların yalnızca sanatsal çabalarıyla değil, aynı zamanda toplumsal ilişkileriyle de DHD'ye hizmet etmelerini sağlamak enerjilerini en yararlı biçimde, edebiyat, sinema, müzik, tiyatro vb. alanlarda (kolektif ve bireysel) değerlendirmek ve en geniş kitlelere ulaşmalarının yolunu açmak derginin başta gelen görevidir.

3. Dergi, emperyalizme, sosyal emperyalizme, uluslararası gericiğin şu ya da bu biçimine karşı, dünya halklarıyla birlikte mücadele etmeyi görev sayarken, özellikle iki süper devleti dünya halklarının baş düşmanı olarak görür. Bu noktadan hareketle, ABD ve Sovyetler Birliği halkları da dahil olmak üzere, bütün dünya halklarının devrimci sanatına ilgi duyarken, özellikle proletarya diktatörlüğü altındaki sosyalist ülkelerin ve Asya, Afrika, Latin Amerika'nın ezilen halklarının sanatını birinci derecede tanıtmayı başta gelen amacı bilir. Ayrıca, dünya proleter sosyalist hareketinin ürünü olan sanat eserlerini ve sanatçılarını halkımıza tanıtmak, onların geniş kitlelere ulaşmalarını sağlamak görevimizdir. Kapitalizmin yeniden kurulduğu eski sosyalist ülkelerin devrimci geçmişlerine ve geçişin devrimci ürünlerine saygıyla sahip çıkarız.

4. Konumuz gereği, çeşitli sınıf ve tabakalarla, çeşitli siyaset ve ideolojilerin etkisi altında bulunan, hatta bize karşı olan siyaset ve ideolojileri savunan unsurlarla bağlarımız vardır. Bu nedenle, Türkiye'de devrimci sanatı geliştirmek, ancak, faşizmin, revizyonizmin, oportünizmin, reformizmin, şovenizmin, her türlü gericiğin ve feodal düşüncelerin kültür sanat alanındaki uzantıları üzerine yürümekle, onların maddi köklerini yok edebilecek siyasetin öncülüğüne kavuşmakla mümkündür. Mücadelemiz, sadece revizyonizme, oportünizme, maceracılığa karşı olmakla sınırlı olamaz.

.....

6. Dergi, kitlelerle daha sıkı bağlar kurmak için, kitlelerin eleştirici soluğunu üzerinde duyabilmek için, gece, toplantı, yürüyüş, açık oturum, seminer vb. gösterilerin düzenlenmesinde, kendi sınırlarını taşmayacak biçimde çalışmalar yürütülmelidir.

7. Dergi, içten eleştirilere sayfalarını açmalı, okuyucu mektuplarını değerlendirmeli, güdümlü eleştiri ve mektuplara karşı uyanık olmalıdır.

8. Dergi, kitle eğitiminde, sanat ve kültür görevlerinin daha iyi anlaşılması için, bilimsel yazılara ve yayınlara yer vermelidir. Ayrıca, roman, hikaye, şiir, senaryo yarışmaları düzenleyerek kitlelerin sanatsal ve kültürel hareketini teşvik etmelidir.

Bu görevler bizim için (idi) değildir. Dergimiz bu görevleri yerine getirmek için çalışacaktır ve bu doğrultuda eksiklerini gidermek için çaba harcayacaktır...

Gözlerinizden öperim...

Aydınlık Gazetesi sorumlularının Yılmaz Güney'e gönderdikleri bir mektup konusundaki düşüncelerini içeren ve *Güney* çalışanlarına hitaben 7 Ocak 1978 tarihinde yazılan mektup, Temmuz 1978'de *Güney*'de yayınlandı.

“Emekçilerin Paris’i, komünüyle birlikte yeni bir toplumun muştucusu olarak daima anılacaktır. Şehitleri işçi sınıfının yüce yüreğinde gömülüdür. İmhacıları ise tarih, rahiplerinin dualarının bile onları kurtarmaya yetmeyeceği o ebedi teşhir direğine çekmiştir bile.” (54)

MARKS

Devrimler, insanların, sınıfların, partilerin irade ve isteklerine bağlı değildir; insanların, sınıfların, partilerin iradelerinden kesinlikle bağımsız bir biçimde varlıklarını sürdüren nesnel koşullar ile bu koşulların gerekli kıldığı, aynı zamanda hazırladığı ve biçimlediği öznel koşulların biraraya gelmesine, uyumuna bağlıdır. Ancak gerekli nesnel ve özel koşulların yerine getirilmesidir ki devrimleri doğru ve sağlam temellerde doğurur. Nesnel ve öznel koşullardan herhangi birisinde varolan eksiklik ve yetmezlik hali, devrimci durumu olgunlaşmamış, devrimi de olanaksız kılabilir; durumun devrime elverişli olmadığı bir zamanda kitleleri devrime çekmek zor olacağı gibi, aldatici devrim durumlarında, kitlelerin katılımı sağlansa bile, öznel koşulların yetmezliği nedeniyle, acı, acı olduğu kadar da telafisi olanaksız sonuçlar doğurabilir. Böyle bir durumda, devrim başarıya ulaşsa bile, kendisini ayakta tutamaz, pekişmesi ve yerleşmesi güç olur; er-geç yenilgiye uğrar... yıkılır. Öte yanda, ge-

rek nesnel, gerekse öznel koşulların eksikliğinin ve yetmezliğinin bilincinde olan bir devrim, tarihi bir rastlantıyı ve aldatici da olsa —kitlelerin büyük bir çoğunluğunu, geçici olarak heyecanlandırıyor ve kabuğuna sığmaz yapıyorsa, kitleler yaşamlarını eskisi gibi sürdürmemekte ısrarlı, yönetenler de çaresizse, böylesine— bir devrim durumunu, gerçekem bir devrime —ya da, nesnel durumun içeriğine uygun bir devrime— çevirebilir ve ele geçirdiği devlet iktidarı aracılığıyla ve devlet olanaklarıyla eksiklerini giderebilir. Buna zamanı olursa devrimi bir süreç içerisinde, nesnel koşulların geliştirilmesi temelinde, istenilen düzeye ulaştırır ve yaşar. Gerek nesnel, gerekse öznel koşulların devrime elverişli hale geldiği yargısını vermek, inisiyatif ve meleke sorunu olduğu kadar, bizzat yaşanan durumun mantığı tarafından belirlenir. Bu mantık, yanılıyla da sonuçlanabilir. Ayrıca devrim, hiç beklenmedik bir olayla da gündeme gelebilir. Öyle tarihi bir an gelebilir ki, olayların gelişimi içinde, kısa süreli bir bocalama, bir kararsızlık bile, bir daha ele geçmesi olanaksız bir fırsatın harcanmasına yol açabilir. Tarihi öneme sahip karar anlarında, kararı verecek önderlerin niteliği özel bir öneme sahiptir. “Mantıklı” olmak, kimi zaman egemen sınıfların işine yarar; kimi “mantıksızlık”lar, kimi “çılgınlığı” ile birleşebilir ve devrime götürür; en azından devrimin birimlerini yaratır ve ezilen sınıfları egemenler karşısında daha avantajlı duruma yükseltir. Gelişen toplumsal ve siyasal olaylar, bütün ve gelişmelerin yol açtığı toplumsal ruh hali, coşku, her ülkenin özgül tarihi ve toplumsal özelliklerine göre değişiklikler gösterir. Böyle durumlarda, başarı —ya da başarısızlık— ancak mücadelenin ve mücadelenin esas önderliğinin niteliği tarafından belirlenir. Mücadelenin sonu mutlaka başarıyla sonuçlanmalıdır, başarı garanti olmalıdır ki ancak o zaman harekete geçilmelidir biçiminde kesin bir kural yoktur ve başarı önceden kimse tarafından tayin edilemez. Başarıyı ya da başarısızlığı belirleyecek olan, süreç içerisindeki karşılıklı ilişkilerdir, bunların ulusal ve uluslararası konumudur. Yenilmek de vardır... ve çoğunlukla böyle olmuştur. Yenilgiyi ve acı sonuçlarını göze almayan bir hareket zafere yürüyemez. “Eğer savaşıma ancak son derece elverişli şanslarla girilmesi gerekseydi, tarihi yapmak

elbette çok kolay olurdu. Öte yandan, eğer “rastlantı”lar tarihte hiç bir rol oynamasalar, tarih çok gizemsel bir nitelik taşırdı. Bu beklenmedik olaylar evrimin genel gidişi içine elbette girer ve başka beklenmedik olaylar tarafından denkleştirilmiş bulunurlar. Ama hareketin hızlanma ya da yavaşlaması, aralarında hareketi yönetmeye ilk çağrılan önderlerin niteliğinin de bulunduğu bu türlü “rastlantı”lara çok bağlıdır.” (55)

Şu yadsınmaz bir gerçektir ki, düzenin sınırları içinde oluşmuş ve gıdasını egemen ideoloji-kültür birikimlerinden almış ve tam anlamıyla burjuva ideolojisinden bağlarını kopartamamış ve bağımsızlık kazanamamış* “akıllı” adamlar, “önderler”, hiçbir zaman bekledikleri “devrimci durum”u bulamazlar ve göremezler; onlar, her zaman usta bir kıvırtkanlıkla, şu ya da bu konuda bir eksiklik

* *Burjuva toplumu içinde olup da burjuvaziden etkilenmeme olanağı yoktur; bu etkilenmeler, ancak sınıf mücadelesinin, doğru siyasal-ideolojik temellerde yürütülmesiyle proletaryanın mücadelesine zararsız hale getirebilir. Uzlaşmaz sınıf karşıtıları uzlaşmaz sınıfların siyaset ve ideolojilerinde kendini gösterir. Toplumsal anlamda bir değişime yol gösterecek olan ideoloji-siyaset, burjuva siyaset ve ideolojinin inkarı değilse, onun anti-tezi değilse, ondan bağımsız değildir, sulandırılmıştır ve devrime yol göstermez. Burjuvazi, burjuva ideolojisinin çeşitli soyut-somut biçimlenişlerini, oportünist, revizyonist, reformist ve hatta “Marksist” kılıklarda proletaryanın üzerine salarken, proletarya Marksizm-Leninizm gerçeğine sarılarak yolunu açabilir. Burjuva ideolojileriyle sulandırılmış “proleter devrimciler”, proletaryanın değil, burjuvazinin saflarında yerlerini alırlar ve “akıllı siyaset”leriyle burjuvazinin övgülerine hak kazanırlar ve burjuvazinin ömrünü uzatmanın karşılığını, onların varlık koşullarında kendi ömrünü uzatmakla alırlar. Öte yanda, gerçek anlamda proleter sağduyu ve ölçüyü bir kıyıya iten “sol” lar da, her türden akılsızlığı ve keskinliği “devrimci” olmalarının ölçütü sayarlar ve sonuç olarak burjuvaziye yardımcı, proletaryanın devrimci davasına zararlı olurlar. Gerek sağ, gerekse “sol”, her ikisi de, burjuva ideolojisinin çeperini ve yıkıcı etkilerini aşamadıkları için, proletaryanın bağımsız siyasi sınıf hareketinin ve proleter devriminin zaferi önünde aşılması gereken engeller olarak dururlar.*

ve yetmezlik bulabilirler ve bulgularını devrimin ustalarınca da “kanıtlarlar.” Devrimci durum, sadece tarihin kendiliğinden gelişiminin değil, aynı zamanda bilinçli müdahalelerin ve beklenmedik “çılgınlık”ların da bir sonucudur. Bugüne dek gerçekleştirilmiş bütün dünya devrimleri, burjuvaziye göre “çılgın”ların yarattığı birikimlerin, yine “çılgın”lar tarafından değerlendirilmesi sonucu başarıya ulaşmışlardır. Onlar ki, egemenlerin mantık örgüsünden, baskılarından, herşeyi simetrik gören akıl yürütmelerinden kendilerini kurtarmışlar ve “çılgın asiler” olmuşlardır.

Kendilerini burjuvazinin etkilerinden kurtaramamış, ve devrim adına düşündüğü herşeyin karşısına burjuvazi adına da önlem koymayı ihmal etmeyen küçük-burjuva hamkafanın mantığı şudur: Devrim şöyle yaparsa, karşı devrim de şöyle yapar. Devrim şunları şunları yaparsa, karşı devrim de şunları şunları yapar. Sonuç: Durum devrime uygun değildir, kitleler hazır değildir. Küçük burjuva hamkafa, devrimin yolunu çizerken, kendi beni içine gizlenmiş olan burjuvazi de, anında karşılığını verir ve bu simetrik düşünüş sürer gider. Ve “denge” bir türlü emekçilerin yararına değişmez, değişemez. Öte yanda, devrimin güçlerini sürekli abartan, olduğundan çok ve güçlü gören ve gösteren, düşmanı küçümseyen “sol” anlayış da tersine, düşmanı tam bir aptal ve mankafa yerine koyar. Devrimin gelişmesi karşısında burjuvazinin alabileceği önlemleri, bunlara karşı geliştirilecek yeni taktikleri hesaba katmaz. Devrimin zorunlu görevlerini ihmal eder, “devrimci ruh” ve kararlığı her şeyin üzerinde tutar ve nesnel gerçeklikten kopuk düşünür. Oysa, devrimler düşüncelerin değil, nesnel koşulların zorunlu sonuçlarıdır. Ne burjuvazinin, ne de işçi sınıfının ve emekçi kitlelerinin iradesine bağlı değildir. Devrimi zafere götüren, devrimin nesnel durumuna uygun örgütlü mantıktır ve nesnel temellere dayalı “çılgınlık”lardır. Ne zaman ki, işçi sınıfı, kendisini burjuvazinin siyasal- ideolojik kuyrukçuluğundan kurtarır, kendiliğinden bir sınıf olmaktan çıkıp kendisi için bir sınıf haline gelir, toplumun gelişim yasalarını ve gelişim eğilimlerini ve gelişim içinde kendi tarihi görevini görür, işte o zaman tek mantıklı yol olarak gündeme gelen şey, bazıları için “çılgınlık” olur. Bütün bunların yanında, bazı za-

mansız çılgınlıklar bile, büyük kayıplara yolaçmış olmalarına karşın, dünya devrimine hizmet etmişlerdir.

İşte Paris Komünü, böylesine bir cesaretin ve çılgınlığın örneği sayılabilir. Doğaldır ki bu cesaret ve çılgınlık, 19. Yüzyıl Fransa'sının ekonomik-toplumsal-siyasal çalkantılarının sonucuydu. 1871 Fransa'sının tüm burjuvazisi, bütün büyük toprak sahipleri, tüm borsa, bütün fabrikatörler, büyük küçük bütün hırsızlar, tüm sömürücüler haykırdılar:

“Komün bütün uygarlığın temeli olan mülkiyeti ortadan kaldırmak istiyor!...”

Komünden aşağı-yukarı altı ay kadar önce, gelişmeleri gören ve Paris işçilerine, “Şu bunalım sırasında, düşmanın neredeyse Paris'in kapılarına dayanmış olduğu bir zamanda yeni hükümeti devirmeye yönelik bir girişiminin umutsuzca bir delilikten başka bir şey” olmayacağını, onlardan beklenenin geçmişi taklit etmek değil, geleceği kurmak olduğunu, söyleyen bunun için de “Kendi sınıflarını örgütlemek için Cumhuriyetin tanıdığı hak ve özgürlükleri sü-kunet ve azimle geliştirmeleri gerekmektedir. Bu, onlara Fransa'nın ıslahı ve hepimizin ortak görevi olan emeğin kurtuluşunun gerçekleştirilmesinde taze bir güç sağlayacaktır” (56) diyen Marks, Komünün yenilgisinden iki gün sonra, 30 Mayıs 1971'de onlara şu karşılığı verdi:

“Evet, beyler, Komün, çoğunluğun emeğini bir azınlığın zenginliği haline getiren sınıf mülkiyetini ortadan kaldırmak istiyordu. Amacı mülksüzleştirilenlerin mülksüzleştirilmesiydi. Genellikle, emeği köleleştirme ve sömürme vasıtası olan üretim araçlarını, yani toprak ve sermayeyi sadece özgür ve birleşmiş emeğin aletleri haline getirerek, bireysel mülkiyeti bir gerçek haline getirmek istiyordu.” (57)

Ama Komün, bu kutsal görevi gerçekleştiremedi. Gerçekleştirecek zamanı bulamadı. Bu görevleri devrimci dünya proletaryasına miras olarak bıraktı.

Komün yenildi; ne yazık ki, çağımızın belli başlı devrimleri de,

görevlerini tam anlamıyla yerine getiremedikleri ve eski toplumun kalıntılarını ve mikroplarını temizleyemedikleri için, bu kalıntıların, uluslararası gericiliğin mikropları tarafından beslenmelerini ve gelişmelerini önleyemedikleri için yenilmekten kurtulamadılar. 1917 Büyük Ekim Devrimi, yenildi; Lenin'in, Stalin'in proleter Rusyası, Sosyal Emperyalist bir ülke haline geldi. 1949 büyük Çin Devrimi, yenildi; Mao'nun Halk Çin'i, modern revizyonist ve emperyalist işbirlikçisi bir Çin haline geldi. Kamboçya Devrimi, kendi iç zaaflarının belirleyici temeli üzerinde, daha önce revizyonizme yenilen ve Hindicini'de sovyet yayılmacılığının kılıcı haline gelen Vietnam tarafından işgal edildi. Küba devrimi yenildi. Asıl ebesi, İkinci Dünya Savaşı, Sovyet devrimi ve Sovyet Kızıl Ordusu olan Doğu Avrupa Halk Demokrasileri yenildiler. Arnavutluk'un dışında, Balkanlar'da devrimin soluğu kesildi. Bütün ülkelerin yenilgiye uğratılmış muzaffer proleter devrimlerinin, zaferi sağlayan ve yenilgiye hazırlayan tarihi öneme sahip nedenleri şimdi dünya proletaryasının önünde, değerlendirilmek, incelenmek ve dersler çıkartılmak üzere duruyor.

Dünya Komünist hareketinin, tarihinin en büyük bunalımı içinde olduğu bir gerçektir. Bu bunalımdan çıkmanın yolu, bunalımın çözümü, yine içinde bulunduğumuz bunalım koşulları içinde gizlidir ve yine tarih, bunalımı çözecek bütün öznel ve nesnel verileri, her ülkenin devrimcilerinin kendi ülkelerinin toplumsal-ekonomik koşulları içinde ve dünya devrimci pratiğinin ölümsüz dersleri içinde olduğunu göstermektedir. Bunalımın yüzeysel, geçici değil, gerçek anlamda köklü çözümü, dünya proleter devriminin yolunu açacaktır; ve devrimin genellikle bütün ülkelerde olgunlaşan nesnel koşulları, devrimi gündemde bir sorun olarak devrimci proletaryanın önüne koymuştur. Devrimi gerçekleştirmede rolü olan görevlerden herhangi birinin ihmali, küçümsenmesi, dikkate alınmaması, devrimi felce uğratar ve yılların çabasıyla kazanılmış ve devrimi gebe kılan birikimlerin bir çırpıda burjuvazinin ayakları dibinde çığnemesine yolaçar. Tarih, her zaman, toplumsal ya da siyasal vb. bir sorunu, nesnel koşulların zorunlu bir sonucu olarak günde-

mine alırken, o sorunun çözümü için gerekli koşulların hammadde-sini de, çözümün sırtını da o sorunun bizzat kendisi içinde ve yakın çevresinde saklı tutar. İşte devrime, devrimin öncülerine düşen görev, bu hammaddenin kaynaklarını bulmak, bilincine varmak ve bilince varışla sadece kendileri yetinmeyip, bu bilinci devrimin kitlelerine de taşımaktır... Çözüm koşullarını gereken titizlikle işlemek ve kitlesel dayanaklarını yaratmaktır... Sorunun çözümü için, biraraya getirilmesi gereken, fakat henüz tek tek, birbirinden kopuk olarak varolan olguların toparlanması, bu toparlanma işlemini gerçekleştirecek bilinç üretiminin sağlanması ve kitle dayanakları temelinde örgütlenmesi gereklidir.

Tarih, Paris Komünü'nü zaferle sonuçlandıracak iç-dış koşulları henüz yaratılmamıştı; ne nesnel, ne de öznel olarak. Üretim güçleri ile üretim ilişkileri arasındaki ilişki ve çelişkiler, devrime uygun değildi. Üretim güçleri, o güne dek içinde hareket ettikleri üretim ilişkileri ile uzlaşmaz, sorunun mutlaka bir proleter devrimle çözümlenmesini gerektirecek bir aşamada değildi; proleter devrimin anı gelmemişti. Tarih, inat ve sabırla, proleter devrimin nesnel ve öznel koşullarını dokurken, yine tarihin kaçınılmaz olarak yarattığı güçler, tarihi gelişimin ve toplumun gelişim yasalarının bir kıyıya ittiler ve zamansız bir çıkışla, kendiliğinden gelişen bir hareketin kuyruğunda, tarih sahnesine çıktılar, devrimin ezilmesine yolaçtılar.

“Bir toplumsal devrimin kazanabilmesi için, en azından iki koşul zorunludur: yüksek derecede gelişmiş üretken güçler ve iyi hazırlanmış bir proletarya. Ama 1871’de bu iki koşul da eksikti. Fransız kapitalizmi henüz az gelişmiş ve Fransa’da özellikle bir küçük burjuva (zanaatçılar, köylüler, dükkancılar, vb.) ülkesiydi. Öte yanda, işçi sınıfının partisi yoktu; işçi sınıfının ne hazırlığı ne de uzun alışkanlığı vardı, ve yığın olarak görevleri ve bunları gerçekleştirme araçları üzerinde çok açık bir fikri bile yoktu. Proletaryanın ne ciddi siyasal örgütlenmesi vardı, ne de yığın sendikaları ya da kooperatif birlikleri...” (58)

Görünürde, iç ve dış koşulların yarattığı, aldatıcı da olsa, bir

devrim durumu vardı. Fransa Prusya'ya yenilmişti, İkinci İmparatorluk çökmüştü. Ulusal onur kırılmıştı. Düşmanlar Paris kapılarına dayanmışlardı. Burjuvazi aciz ve çaresizdi. 4 Eylül 1970'de cumhuriyet ilan edildi. Savunma nedeniyle eli silah tutan bütün Parisliler silahlıydılar. Paris'in dörtte birini oluşturan silahlı proletarya ile burjuva hükümetin arası çok geçmeden açıldı. "Burjuvazi o zaman, proletaryanın ulusun bağımsızlığı için yönetimi altında savaşaacağı bir "ulusal savunma hükümeti" oluşturmuyordu. Gerçeklikte, bu hükümet, görevini Paris proletaryasına karşı savaşımında gören bir "halka ihanet" hükümeti idi. Ama yurtseverce yanılısamaları ile körleşen proletarya bunu anlamıyordu. (...) Ve gerçekten, burjuva "yurtseverlik" inin gerçek yüzü ortaya çıkmakta gecikmedi. Prusyalılar ile yüzkızartıcı bir barış imzaladıktan sonra, Versailles hükümeti kendi ivedi görevine yanaştı, kendisini korkutan silahları Paris proletaryasının elinden almak için bir saldırıya girişti. İşçiler bunu Komün ilanı ve iç savaş ile yanıtladılar" (59). "Komün kendiliğinden doğdu; kimse onu biliçli ve yöntemli bir biçimde hazırlamadı. Almanya ile mutsuz bir savaş; kuşatılma acıları; proletaryanın işsizliği ve küçük-burjuvazinin yıkıma uğraması; yığınların, tam bir yeteneksizlik göstermiş bulunan yüksek sınıflara ve otoritelere karşı duyduğu öfke; durumdan hoşnut olmayan ve başka bir toplumsal örgütlenmeyi özleyen işçi sınıfı içinde belirsiz bir kaynaşma; Ulusal Meclisin cumhuriyet bakımından korku uyandıran gerici bileşimi, tüm bu etkenler ve başka birçokları, Paris halkını, iktidarı birdenbire Ulusal Muhafızın ellerine, işçi sınıfının ve onun yanında saf tutmuş bulunan küçük-burjuvazinin ellerine geçiren 18 Mart devrimine götürdü" (60). Siyasi iktidar, bütün Fransa'da değil, sadece Paris'te proletaryanın elindedir. "Güncel toplumda, iktisadi bakımdan sermaye tarafından köleleştirilmiş bulunan proletarya, ancak onu sermayeye perçinleyen zincirleri kırıp atarsa, siyasal bakımdan egemen duruma gelebilir. Ve komün hareketi, işte bu nedenle kaçınılmaz bir biçimde sosyalist bir renge bürünecek, yani burjuvazi egemenliğini, sermaye egemenliğini yıkmaya ve güncel toplumsal rejimin temellerini ortadan kaldırmaya çalışacaktı" (61).

Böyle bir isteğin, yani, “burjuva egemenliğini, sermaye egemenliğini yıkmaya ve güncel toplumsal rejimin temellerini ortadan” kaldırma isteğinin ve bu istekleri hayata geçirecek çalışmaların başarısı hangi koşullara ve sınıfsal ilişkilerin kurulmasına ve örgütlenmesine bağlıydı ve bu görevlerin yerine getirilmesi olanakları, genel olarak dünyada, özel olarak da 1871 Fransa’sında var mıydı? “1871’de, proletarya, Avrupa Kıtası ülkelerinden hiç birinde halk çoğunluğunu oluşturmuyordu. Devrim, ancak, proletarya ve köylülüğü kapsayarak, “halk” devrimi olabilir, ve çoğunluğu, hareketin içine gerçekten sürükleyebilirdi. “Halk” işte bu iki sınıftan oluşuyordu. Bu iki sınıf “bürokratik ve askeri makine” onları ezdiği, alçalttığı, sömürdüğü için birleşmiş bulunuyordu. “Halk”ın, halk çoğunluğunun, işçilerin ve köylü çoğunluğunun gerçek çıkarı, bu makineyi parçalamak, onu yıkmaktır; yoksul köylüler ile proleterlerin özgür ittifakının “ilk koşul”u budur; ve bu ittifak yoksa sağlam demokrasi yoktur, olanaklı sosyalist dönüşüm yoktur.” (62)

Paris proletaryası, kuşatma altında olduğu için, diğer kentlerdeki proleterlerle ve özellikle de köylülük ve diğer emekçilerle bağ kurma olanaklarından yoksundu. Komün önderliği, içinde buldukları nesnel koşulların gerektirdiği siyasal-toplumsal devrimin nasıl bir devrim olacağı, olması gerektiği, proletarya ile burjuvazi arasındaki uzlaşmaz karşıtlığın hangi yöntemlerle çözülebileceği, silahlı halkın burjuvaziden hangi ödünleri kopartabileceği konularında açık bir fikre sahip değildi. Devrimin tayin edici unsurlarından biri olan proletaryanın bağımsız siyasi örgütlenmesi yoktu. Komün yönetiminin çoğunluğunu küçük burjuvalar ve aydınlar oluşturuyordu. Bilimsel sosyalizmden etkilenenlerin sayısı üç-beş kişiyi geçmiyordu. Doksan üyenin yirmibeşi işçiydi, fakat çoğunluğu küçük-burjuvazinin etkilerini taşıyorlardı. Siyasi etkinlik, ütopyacı komünist Blanqui taraftarlarının elindeydi; Blanquiciler “suikastçılıktan yetiştikleri ve bunun getirdiği koyu disiplinle birarada durdukları için nispeten az sayıda fakat kararlı ve iyi örgütlenmiş birkaç adamın uygun bir anda sadece devlet dümenini ele geçirmekle kalmayıp büyük ve acımasız bir enerji gösterisiyle halkın çoğunu ihtilale katıp küçük lider grubunun etrafında yer alıncaya kadar

başta kalmayı becerecekleri” (63) görüşünü savunan, darbeci, komploculardı. Proletaryanın çıkarları ile ulusun çıkarları arasında bir ayırım gözetmeyen Blanquiciler, aynı zamanda, işçileri devrimci burjuvaziden de ayırmıyorlardı. Onlar için toplumsal değişimin merkezinde proletarya yoktu. Öte yanda, Proudhoncular ise, yardımlaşma bankaları, bedava kredinin örgütlenmesi, kooperatifler vb. gibi reformcu görüşleri benimseyen küçük köylü ve zanaat ustalarının sosyalistleri idiler. Komünün yenilgisi, aynı zamanda Blanquizmin ve Proudhonculuğun da yenilgisi anlamına gelir.

Marks, II. İmparatorluğun çöküşüne yolaçan Prusya yenilgisinden sonra kurulan Cumhuriyeti selamlarken, nesnel koşulların emrettiği toplumsal değişimin ve siyasal görevlerin ne olabileceği ve olması gerektiğinin bilincindeydi. Cumhuriyetin ilanı, toplumsal bir zafer değildi, bir ulusal savunma önlemiydi. Ulusal savunma hükümeti, emekçi kitleler için bir gelecek vaatetmemektedir. Çünkü hükümet, mali aristokrasi ile büyük burjuvazinin temsilcilerinin egemen olduğu bir hükümettir. Buna karşın Marks, Cumhuriyeti selamlarken, gerçekleştirilmesi olanaksız keskin ve sivri isteklerin öne sürülmesi yerine, “olanaklı” bir hükümet isteğiyle çıkılması gerektiğini düşünürken, geleceği görüyordu. Bu uzak görüşlülüktür ki Marks’ı, Fransa işçi sınıfını “umutsuzca bir delilik”e karşı uyarı-maya götürmüştür. Geleceği kurmak için cumhuriyetin tanıdığı “hak ve özgürlükleri sukunet ve azimle” geliştirmek gereklidir. Marks, “Yaşasın Cumhuriyet” derken, böyle düşünüyordu.*

1870’lerde Fransa proletaryasına düşen tarihi görev, Prusya yenilgisinden sonra, Prusya işgaline (Ulusal devrim) ve burjuvazi ile büyük toprak sahiplerine karşı da (Halk devrimi) görevlerini içe-

* Marks, Komün’ün yenilgisinden on yıl sonra da, 1881’de, şöyle diyecektir: “Komün çoğunluğu hiçbir zaman sosyalist değildi ve olamazdı da. En küçük bir sağduyu sonucu, o gene de Versailles ile, tüm halk yığını için yararlı olacak bir uzlaşma sağlayabilirdi; o zaman yapılacak tek şey buydu. Fransa Bankasına el konması, Versailles palavracılarının gözünü korkutmaya yeterdi vb. vb” (Paris Komünü Üzerine, S. 378).

ren, ulusal nitelikli bir halk devrimini gerçekleştirmek olabildi. Nesnel koşullar buna uygundu; fakat öznel koşullar uygun değildi.

Paris Komünü'nün siyasi bileşimine bakarsak, kendiliğindeliği ve yenilginin kaçınılmazlığını daha iyi görebiliriz. Bir devrimde başarının ya da başarısızlığın temel nedeni, siyasi ve ideolojik çizginin doğruluğu ya da yanlışlığı temel ilkesi, Paris Komünü'nde de kendini göstermiştir. "Fakat asıl fevkalade olan şey Blanquici ve Proudhonculardan oluşan Komün'ün yine de yaptıklarının çoğunun doğruluğudur. Tabii olarak Komün'ün ekonomik tedbirlerinden ve dolayısıyla bunların olumlu ve olumsuz yönlerinden Proudhoncular esas olarak sorumludurlar. Aynı şekilde de Blanquiciler de Komün'ün siyasi göre ve eksikliklerinden sorumludurlar. Her iki durumda olduğu gibi tarihin cilvesi bunlara —doktrinlerin dümene geçtiği her zaman olduğu gibi— bağlı oldukları akımın doktrinlerinin gerektirdiği şeyin tersini yaptırdı." (64)

Kendi kendini yöneten kentsel bir ortaklık olan Paris Komünü, eksikleriyle, hatalarıyla da olsa, proletarya diktatörlüğünün ilk biçimi, işçi sınıfının tarihi girişkenliğinin en yüce örneklerinden biridir. Sürekli ordunun yerine eli silah tutan halkın, silahlı halkın geçirilmesi, memurların seçimle işbaşına getirilmesi ve gerektiği zaman seçenler tarafından azledilebilmesi, asgari ücret garantisi ve güvencesi, fırın işçilerinin gece çalışmalarının kaldırılması, kilise ile devletin birbirinden ayrılması ve layik eğitim, parasız eğitim vb. gibi demokratik ve ekonomik birçok önlem alması yanında, merkezîyetçilik ve otorite eksikliği, burjuvaziye zaman kazandırma, mülksüzleştirilenlerin mülksüzleştirilmemesi, Paris dışıyla, köylülük ve diğer emekçilerle bağların kurulamaması gibi, Fransız Bankasına el konulmaması gibi bir çok hatayı da beraberinde işleyen Komün, "yığınların zorlu bir savaşımının, hatta umutsuz bir dava için de olsa, bu yığınların gelecekteki eğitimi için, onları gelecek savaşıma hazırlamak için, zorunlu" (65) tarihi bir kaçınılmazlık idi. Bütün olumsuz koşullara karşın, Paris proletaryası, Komün hareketini, daha sonra gelecek devrimlerin bir provası, ama acı, acı olduğu kadar da öğretici ve dünya devrimci hareketinin temel taşı olarak

değerlendirilebilir bir prova niteliğine getirdi; devrimin her yenilgisinin, özünde devrimin bir adımı olduğu gerçeğini de kanıtlayan bir prova. Son ana dek silahı elden bırakmayan Paris halkı, kahramanlık ve fedakarlık örneklerinin en yücesini gösterdi. Otuzbin insanın kurşuna dizilmesinden, kırkbeşbin insanın sürgüne ve hapishanelere doldurulmasından, o güne dek görülmemiş bir vahşetle günlerce mezbahanelerde insanların öldürülmesinden sonra Fransız burjuvazisi ve büyük toprak sahipleri adına bir general konuşur:

“Paris kurtulmuştur! mücadele sona ermiştir. Düzen, iç güvenlik yeniden doğacaktır.” (66)

Paris kimden “kurtulmuştur”?

Emeğin kurtuluşu için mücadele eden, bunun için de işçi sınıfını sermayenin boyunduruğundan kurtarmak isteyen öncüler, tarihin tanıdığı en büyük vahşetlerden birisi ardından ezilmişler ve sermayedarlar, mülk sahipleri ve hırsızlar, onlardan geçici olarak kurtulmuşlardır. Paris kurtulmamıştır, Paris sermayenin eline esir düşmüştür ve hâlâ da onun elinde esirdir. Bu nedenle, mücadele sona ermemiştir; başta Fransa proletaryası olmak üzere, dünya proletaryası, Paris komünçülerinin devrimci mirasını er-geç zafere ulaştıracaklar ve Paris’i sermayenin elinden kurtaracaklardır.

İşte Paris Komünü: Yenilen, ama yenilmemek için neler yapılması gerektiğini, Fransa proletaryasının, emekçilerinin, aydınlarının ve sayıları iki bine yakın diğer uluslardan yiğit savaşçıların kanlarıyla yazarak bütün dünyaya gösteren, Komünün bayrağını dünya devriminin bayrağı yapan öncü. Proletarya diktatörlüğünün ilk biçimi, 1917 Büyük Ekim Devrimi’nin şafağı; paris Komünü. Ne yazık ki, Komün’ün yenilgisinden daha acısı, dünyayı sarsan diğer büyük devrimlerin de yenilmesidir. Yenilen her devrim, yenilgisi içinde, daha sonraki devrimlerin yenilmezliğinin tohumlarını içinde taşırlar. Yenilgiye uğramış bir devrim, zafere hazırlanan bir devrimin en büyük yardımcılarından biridir. İşte bugün bize ve devrimci dünya proletaryasına düşen görev, zaferin ve yenilgilerin yasalarını yeniden incelemek ve dünyayı sarsacak yeni devrimlerin

yolunu açmaktır. Bu açıdan, Paris komünü, yolumuzu aydınlatacak ve önünde saygıyla eğilmemiz gereken bir destandır... insanlığın geleceğinin yolunu gösteren bir destan... “Komünün davası, toplumsal devrim davasıdır, emekçilerin bütünsel siyasal ve iktisadi kurtuluş davasıdır, dünya proletaryasının davasıdır. Ve bu anlamda ölümsüzdür o” (67).

Yaşasın toplumsal devrim... Yaşasın Komün!..

PARİS KOMÜNÜ — GELİŞMELER

- 1789** Kralı kente getirmek için Versailles’a yürüyüş.
1792 Parisli kesimlerden seçilmiş komiserlerce belediye sarayının bulunduğu yerlerde devrimci birer Komün’ün kuruluşu.
1799 **9 Kasım.** Napoléon Bonaparte’ın hükümet darbesi.
1815 **18 Haziran.** Waterloo savaşı.
1830 **27-29 Temmuz.** “Temmuz devrimi”.
Bourbonlar’ın yönetiminin yıkılışı; d’Orléanslar’ın tahta çıkışı.
1834 **9 - 15 Nisan.** Lyon kentinde işçi ayaklanması.
1848 **23 - 25 Şubat.** Sosyal demokratik devrim Cumhuriyetin ilân edilişi.
1849 **13 Haziran.** Paris’te demokratik ayaklanma; Lyon’da işçi ayaklanması.
1851 **2 Aralık.** Louis Napoléon’un hükümet darbesi.
1854 **Şubat - Ocak.** Kırım Savaşı.
1859 **Nisan - Temmuz.** İtalya Savaşı
1864 **25 Mayıs.** Grev hakkının kabul edilmesi.
1870 **2 Ocak.** Emile Olivier’in parlamenter hükümeti.
12 Temmuz. Fransa’nın Prusya’ya savaş ilânı.
2 Eylül. Mareşal Mac-Mahon’un Sedan’a teslim olması.

15-18 Eylül. Favre-Bismarck öngörüşmelerinin kötü sonuç vermesi; Paris'in prusyalı askerler tarafından kuşatılması.

22 Eylül. Lyon'da ayaklanma.

27 - 29 Ekim. Metz yenilgisi.

Kasım. Marsilya'da devrimci Komün; Paris'te belediye seçimleri.

1871 5 - 6 Ocak. Paris'in bombalanması.

Ocak. İşçilere ve ulusal muhafızlara ateş açılması; Paris'in teslim alınışı.

1 Mart. Almanların Champs - Elysées'yi işgal edişi.

8 - 11 - 16 Mart. Thiers'in, Luxembourg, Montmartre ve Place de Vosges'deki topların kaldırılması konusundaki girişimi.

18 Mart. Thiers hükümetinin Paris'i terketmesi.

22 - 28 Mart. Paris Komünü seçimi.

29 Mart. Komün'e bağlı 10 komisyonun oluşturulması.

2 Nisan. Komün'ün laik kararları: devlet ve kilisenin ayrılması.

3 - 4 Nisan. Federallerin Versailles'e doğru yürüyüşü.

16 Nisan. Şantiyelerin yönetiminin işçi kuruluşları tarafından ele alınmasıyla ilgili karamame; Grenoble ve Bordeaux'da komün lehine gösteriler.

19 Nisan. Komün'ün Paris halkına duyurusu.

22 Nisan. Devrimci mahkemenin kuruluşu.

28 Nisan. Komün yöneticimince bir Halk Sağlığı Komitesi kurulması girişimleri; laik, parasız, mecburî, meslekî öğrenim; fırıncıların gece çalışmasının yasaklanması.

28 - 29 Nisan. Versailles'cılar tarafından hücumu uğrayan Issy kalesinin Komüncüler tarafından boşaltılması.

9 Mayıs. Issy kalesinin geri alınması.

10 Mayıs. Delescluze'ün savaş delegesi olarak tayin edilmesi. Frankfurt anlaşması.

16 Mayıs. Versailles'da toplanan ulusal meclisin Cumhuriyet'in kuruluş kararını ertelemesi.

18. Mayıs. Meclisin Frankfurt anlaşmasını onaylaması.

- 20 Mayıs.** Paris'te Enternasyonal'in Komün'ü ayakta tutabilmek için elden gelen bütün çabaların gösterilmesi çağrısı.
- 21 Mayıs.** Versailles'luların Paris'in batı ve güneyindeki terk edilmiş kesimlerden girişleri.
- 22 Mayıs.** Delescluze'ün Paris halkını barikatlara çağırması.
- 23 Mayıs.** Batingnoles ve Montmartre'nin düşüşü.
- 24 Mayıs.** Kırımın başlaması.
- 25 Mayıs.** Komün'ün son toplantısı.
- 27 Mayıs.** Komüncülerin karşı koyması. Père Lachaise mezarlığında çarpışmalar ve kıyım.
- 28 Mayıs.** Faubourg du Temple'de son barikatın düşüşü.

1917 EKİM DEVRİMİ DÜNYA PROLETARYASI VE DÜNYA HALKLARINA ÖLÜMSÜZ BİR IŞIK VE SONSUZ BİR EĞİTİM KAYNAĞIDIR

1917 Büyük Ekim Devrimi, Lenin'in önderliğindeki Bolşevik Partisi'nce yönlendirilen Rusya'nın işçileri, yoksul köylüleri ve ezilen ulus ve halklarının, sadece Rus burjuvazisi ve burjuvalaşmış toprak beyliğine karşı kazandıkları bir zaferin değil; sadece işçi sınıfı hareketi içindeki küçük burjuva partilerine karşı ve özellikle parti içinde yuvalanmış menşevik ve oportünist akımlara, anti leninistlere karşı zaferin değil, aynı zamanda, "emperyalizmin dünya egemenliği"ne karşı kazandıkları zaferin simgesidir. Marx ve Engels'in öğretileri ve diyalektik materyalist felsefenin yol gösterdiği ekonomik, siyasi ve askeri mücadelenin bir ürünü olan Ekim Devrimi, yeni bir dönemi, "emperyalizmin ülkeleri"nde proleter devrimleri; sömürge ve yarı sömürge ülkelerde de ulusal kurtuluş ve demokratik halk devrimleri dönemini başlatmıştır.

Bu nedenle, bütün dünyanın uyanık ve sınıf bilincine sahip işçileri, yoksul köylüleri, emekçi kitleleri, ilerici aydınları ve demokratları ve ezilen ulus ve halkları, uluslararası kapitalizmin yenilmezliği efsanesini ilk kez Rusya'da yerle bir eden ve insanlığın önünde yeni ufuklar açan Ekim Devrimi'ne ve onun getirdiği dev-

rimci kazanımlara ve derslere, coşkun ve içten bir bağlılıkla sahip çıktılar. Artık sömürge ve yarı sömürgelerde, emperyalizme, feodalizme ve her cinsten yerli gericiliğe karşı verilen bütün ulusal kuruluş ve demokratik halk devrimleri, dünya proleter sosyalist devriminin birer parçası olmuştur. Ekim Devrimi'yle birlikte, insanlık tarihinde ezilen ve sömürülenler yararına köklü değişimlere gebe yeni bir çağ başlamıştır. Eski kapitalist dünya, en zayıf olduğu noktada ölümcül bir yara almıştır ve sosyalist proletarya burjuvazinin siyasi iktidarını her türden karşıdevrimci müdahaleye karşın zor yoluyla ele geçirmiştir. "İktidarın bir sınıftan ötekine geçişi kelimenin salt biçimsel anlamıyla olduğu kadar, politik ve pratik anlamıyla da bir devrimin birinci, başlıca ve en esas belirtisidir."(68)

Stalin, Ekim Devrimi'ni daha önceki devrimlerden ayırdeden özellikleri anlatırken şöyle der:

"Eskiden devrimler genellikle devlet yönetimine bir sömürücüler kümesinin getirilmesiyle sonuçlanırdı. Kölelerin kurtuluş hareketleri sırasında da böyle oldu. İngiltere'de, Fransa'da, Almanya'da bilinen 'büyük' devrimler döneminde böyle oldu. Ama proletaryanın, tarihi, kapitalizme karşı yürütmek amacını taşıyan, ilk kez zafere erişen, kahraman, ama buna karşın sonuçsuz kalan ilk girişimi olan Paris Komünü'nden söz etmiyorum.

"Ekim Devrimi, bu devrimlerden ilkesinde ayrılmaktadır. O, kendine amaç olarak, bir sömürü biçiminin yerine bir başka sömürü biçimini, bir sömürücüler grubunun yerine başka sömürücüler grubunu getirmeyi değil, insanın insan tarafından her türlü sömürülmesini ortadan kaldırmayı, kim olursa olsun bütün sömürücü grupları ortadan kaldırmayı, bu güne dek varolan bütün ezilen sınıflar arasında en devrimci sınıfın iktidarını kurmayı, yeni bir toplum, sınıfsız sosyalist toplumu örgütlemeyi almaktadır.

"İşte bu yüzden Ekim Devrimi'nin zaferi insanlık tarihinde köklü bir dönemeci; dünya kapitalizminin tarihsel kaderinde köklü bir dönemeci; dünya proletaryasının kurtuluş hareketinde köklü bir dö-

nemeci; bütün dünyanın sömürülen yığınlarının mücadele yöntemlerinde ve örgütlenme biçimlerinde, yaşama tarzı ve geleneklerinde, kültür ve ideolojilerinde köklü bir dönemeci kaydetmektedir.”(69)

Ekim Devrimi, büyük toprak sahiplerinin ve kapitalistlerin mülklerine el koyarak burjuva mülkiyetine köklü bir darbe indirdi ve bunun yerine sosyalist mülkiyetin temellerini attı. Böylece, sosyalizmin inşası için gerekli ekonomik ve siyasal koşulları sağladı. Ekonomik temelin yeniden biçimlenmesi üstyapı kurumlarını da değişikliğe uğrattı. O güne dek egemenliğini sürdürmüş bulunan feodal ve burjuva ideoloji ve kültür anlayışları, devrimci mücadele süreci içinde yaratılmış devrimci birikimler temelinde parçalandı. “Kitlelerin ideolojik ve kültürel gelişimi, sosyalizmin maddi temelini kurulmasıyla el ele yürüyordu. Eski, gerici burjuva ideoloji ve kültürü, burjuva toplumunun değerli kültürel kazançları yok edilmeksizin, radikal bir biçimde parçalandı. Proletaryaya yararlı olduğunca, eski kültürde ilerici olan ne varsa değerlendirildi. Sosyalist topluma uyan daha yüksek bir kültür doğdu. Emegın yaratıcı niteliği, proleter kültürün yaratıcı gelişmesinde yansıdı. Proleter kültür, işçi sınıfının maddi, pratik ve manevi çalışmasıyla sıkı bir bağ içindeydi.”(70)

Büyük Ekim Devrimi dünyadaki ilk proleter devrimdir ve daha önce gerçekleştirilmiş bulunan burjuva devrimlerinden başlıca şu noktalarda farklılık gösterir:

“1. Burjuva devrim, feodal toplumun bağrında büyümüş ve olgunlaşmış kapitalist düzen biçimleri, devrim açıkça patlak vermeden önce, az çok hazır olduğu zaman başlar; proleter devrim ise, sosyalist düzenin hazır biçimleri, ya hiç yokken ya da hemen hemen yokken başlar.

“2. Burjuva devrimin ana görevi iktidarı almak ve onu var olan burjuva ekonomisiyle birleştirmekten ibarettir; proleter devrimin ana görevi ise, iktidarı aldıktan sonra, yeni bir sosyalist ekonomi kurmaktan ibarettir.

“3. Burjuva devrim, iktidarın ele geçirilmesiyle sona erer, proleter devrim ise iktidarın ele geçirilmesi, bu iktidar eski ekonomiyi yeni bir kalıba sokmak ve yenisini örgütlendirmek için bir kaldıraç olarak kullanacağına göre, ancak bir başlangıçtır.

“4. Burjuva devrim, elinde iktidarı tutan bir sömürücü grubun yerine bir başka sömürücü grubu koymakla yetinir; bu bakımdan eski devlet makinasını parçalamaya gereksinme duymaz; proleter devrim ise, iktidardan, kim olursa olsun, bütün sömürücü sınıfları uzaklaştırır ve iktidara, emekçilerin ve sömürülenlerin önderi olan proleter sınıfı getirir; bundan dolayı, eski devlet makinasını parçalamaktan ve onun yerine yenisini koymaktan vazgeçemez.

“5. Burjuva devrim, emekçilerin ve sömürülenlerin milyonluk kitlelerini bir dereceye kadar uzun bir dönem için burjuvazinin çevresinde birleştiremez; ve bu, onlar özellikle emekçiler ve sömürülenler olduğu için bu böyledir; proleter devrim ise, proletarya iktidarını güçlendirmek ve yeni bir sosyalist ekonomi kurmak olan temel görevini yerine getirmek istiyorsa, özellikle emekçiler ve sömürülenler oldukları için, onları sürekli bir ittifak ile proletaryaya bağlayabilir ve bağlamalıdır.”(71)

Ekim Devrimi, Lenin’in önderliğinde Bolşevik Partisi’nin, Marksizmin evrensel tezlerini Rusya’nın somut devrimci durumuna doğru biçimde uygulamasının sonucu doğdu. Bu tezlerin en önemlilerinden ve devrimin tayin edici özelliklerinden biri, emperyalizme, toplumsal hayatın her alanında her türden gericiliğe karşı mücadele, çağımızın en devrimci sınıfı olan proletaryanın, ideolojik, politik ve örgütsel önderliğinin hayata geçirilmesi ve proletarya ile yoksul köylülüğün ittifakı temelinde emekçi bütün sınıf ve tabakaların bir cephe içinde toplanmasıdır. Proletaryanın ideolojik, politik, ve örgütsel önderliği, Marksist-Leninist teoriyle silahlanmış partisinde ifadesini bulur. Başta Lenin olmak üzere, Rusya’nın gerçek Marksistleri; proletaryanın devrimdeki hegemonyası ve proletaryanın devrimci partisi için yoğun bir mücadele yürüttüler. Ülkemizde bu evrensel gerçeği reddeden, proletaryanın sadece ideolojik öncülüğünün sözünü eden ve modern revizyonist tezlere sa-

hip çıkararak “öncü savaş” görüşünü savunan küçük burjuva siyasi akımların varlığı, proletarya devrimi ve proletarya diktatörlüğü için mücadele eden Marksist-Leninistler önünde, modern revizyonizme, yeni oportünizme ve her türden dar görüşlülüğe, grupçuluğa, amatörlüğe ve sağ hastalıklara karşı mücadelenin yanında, ciddi bir sorun olarak durmaktadır. Özellikle toplumsal dayanaklarını öğrenci gençlik kesimlerinde ve küçük burjuva çevrelerde bulan bu siyasi ve toplumsal anlayışın Marksizm-Leninizmle, Marksizm-Leninizm’den kabaca etkilenmesinin ve esinlenmesinin ve bazı tezlerine yüzeysel sarılmasının dışında hiçbir ilgisi yoktur. Proletaryanın devrimci mücadele ve devrimde hegemonyası karşısındaki tutum, Marksist-Leninistlerle her türden oportünistler ve küçük burjuva devrimcileri arasındaki ayrımın en önemli ölçütlerinden biridir. Örneğin TKP de, TİKP de proletaryanın “hegemonyası” sözünü ederler. Onlar bunu revizyonist ve oportünist yüzlerini gizleyebilmek için bir maske olarak kullanırlar.

Proletaryanın devrimdeki önder rolünün gerçek boyutunu göremeyen küçük burjuva “sol” çizgiler, teoride ne söylerlerse söylesinler; pratikte bir avuç aydının öncülüğünü hayata geçirmeye çalışanlar, bireysel terörü tek ve kendi başına yeterli temel bir biçim olarak savunanlar, Çarlık Rusyası’ndaki Narodnikler, proletaryayı, devrimde öncü bir sınıf olarak görmüyorlar, esas devrimci gücün aydınların öncülüğündeki köylüler olduğunu söylüyorlardı. Bugün ülkemizde de köylülüğü temel güç olarak proletaryanın önder rolünü bir avuç aydına yüklemeye çalışanlar, özünde, ülkemizdeki toplumsal, ekonomik ve siyasi gelişmeleri ve çağımızın niteliğini doğru kavrayamamaktadırlar. “Narodniklerin insanlık tarihinin bütününe ilişkin görüşleri yanlış ve zararlıydı. Toplumun iktisadi ve siyasi gelişiminin kanunlarını ne biliyor, ne de anlıyorlardı. Bu konularda bir hayli geriydiler. Onlara göre tarih, sınıflar ve sınıf mücadeleleri tarafından değil, fakat kitlelerin, ‘sürü’nün, halkın, sınıfların körü körüne izlediği olağanüstü bireyler —’kahramanlar’— tarafından yaratılmıştı.”(72)

Bu idealist anlayışın benzer biçimleri ve doğurduğu acılara, devrimci birikimlerin çarçur edilmesine, 1971’lerde en açık biçimiy-le THKO ve THKP-C hareketleriyle tanışız ve 1971’in deneylerinden doğru dersler çıkartamayan ve yenilgiyi taktik nedenlere bağlayanların sürdürdükleri “sol” eylemlerde hâlâ tanık olmaktayız. Yine büyük bir tarihi benzerlik, Çarlık Rusyası’nda olduğu gibi, bu anlayışın doğruya en yakın ve inandırıcı eleştirileri, bu hareketlerin bizzat içinden gelen ve mücadele sürecinde Marksizmi inceleyen ve kavramaya çalışan arkadaşlar tarafından yapıldı. (Tabii ki mace-racılık kendisinin tam karşıtı olan dönecliği de körüklemiştir...)

Narodniklere karşı kesin ideolojik darbeyi Lenin vurdu; fakat ilk Marksist muhalefeti, eski bir Narodnik olan Plehanov ve onun “Emeğin Kurtuluşu” grubu yürüttü. Plehanov, Çarlık hükümetinin baskıları sonucu Rusya’dan kaçıp Cenevre’ye sığınmıştı. Dışarıda Marksizmi inceledikten sonra, Narodnizm’den kopmuş ve “Mark-sizmin önde gelen bir propagandacısı olmuştur.”

Ekim Devrimi sürecinde açıkça burjuvazinin saflarında yer alan, Lenin tarafından dönek olarak nitelenen Plehanov, 1883’lerde Marksizmin öğretilerini savunarak, bu öğretilerin Rusya’da tam olarak uygulanabileceğini ve köylülerin sayıca üstünlüğüne ve pro-letaryanın nisbi zayıflığına rağmen, devrimcilerin başlıca umutları-nı proletarya ve onun gelişmesine bağlamaları gerektiğini gösteri-yordu.

Niçin özellikle proletarya?

Çünkü proletarya, hâlâ sayıca az olmasına rağmen, ekonominin en ileri biçimine, büyük çapta üretime bağlı bir emekçi sınıfı ve dolayısıyla önünde büyük bir gelecek duruyordu.

“Çünkü bir sınıf olarak proletarya her geçen gün büyüyordu, si-yasal bakımdan geliyordu, büyük çapta üretimde hakim olan ça-lışma şartlarından dolayı kolayca örgütlenebiliyordu ve proleter du-

rumundan dolayı en devrimci sınıftı, çünkü devrimde zincirlerinden başka kaybedecek bir şeyi yoktu.”(73)

Bütün dünya devrimleri, ancak işçi sınıfının emeğin nihai kurtuluşu mücadelesine önderlik edebileceğini, siyasi ve toplumsal devrimi zafere ulaştırabileceğini, bu zaferde önderliği devrimci partisi aracılığıyla gerçekleştirebileceğini bize öğretir. Yalnız dikkat edilmesi gereken önemli bir nokta şudur: Tek başına “...Öncüyle hasmı yenmek mümkün değildir. Bütün sınıf, büyük yığınlar, öncüyü doğrudan doğruya destekleme durumuna gelmedikçe ya da öncüye karşı hayırhah bir tarafsızlık tutumunu benimseyerek karşı tarafı desteklemeleri olasılığı kesin olarak ortadan kalkmadıkça, öncüyü kesin savaşa sürmek sadece ahmaklık olmakla kalmaz, bir cinayet olur. Oysa bütün sınıfın, sermayenin ezdiği geniş emekçi yığınların, gerçekten böyle bir tutumu benimseyebilmeleri için sadece propaganda, sadece ajitasyon yetmez. Bunun için bu yığınların kendi öz siyasi deneyimleri gereklidir.”(74)

Bu Leninist ilkenin ışığında Bolşevik Partisi, bütün mücadele boyunca yaptığı gibi, Şubat Burjuva Demokratik Devrimi ile Ekim Devrimi arasındaki süreçte işçi sınıfının ve milyonlarca köylünün desteğini kazanmak, askerlerin desteğini kazanmak ve birer burjuva partisi haline gelmiş olan ve kapitalist sistemi koruyan Sosyalist-Devrimcilerin, Menşeviklerin ve Anarşistlerin kitleler üzerindeki siyasal etkilerini kırmak için sıcak savaşın sürdüğü cephelerde ve cephe gerilerinde çok yoğun siyasi kitle çalışmaları yürüttü ve çeşitli mücadele biçimleriyle kitlelere önderlik ederek, onları Bolşeviklerin siyasetlerinin doğruluğuna inandırdı.

Bir partiye önderlik niteliğini veren şey nedir? Önder olabilmek neyi gerektirir?

“Kapitalizme karşı zafer kazanmak, öncü (komünist) parti, devrimci sınıf (proletarya) ve kitleler, yani emekçilerin ve sömürülenlerin tümünün arasında doğru ilişkilerin bulunmasını gerektirir. Sa-

dece Komünist Parti, eğer devrimci sınıfın gerçekten öncüsü ise, eğer bu sınıfın seçkin temsilcilerinin tümünü içine alıyorsa, eğer sebatlı devrimci mücadelenin tecrübesi ile eğitilmiş ve çelikleşmiş, tamamiyle bilinçli ve sadık komünistlerden meydana geliyorsa ve eğer kendisini sınıfın bütün hayatıyla ve bu yolda sömürülen kitlenin tümüyle ayrılmaz bir şekilde bağlamayı ve bu sınıfın ve kitlenin güvenini tamamen kazanmayı başarmışsa, ancak böyle bir parti kapitalizmin bütün güçlerine karşı girişilecek nihai, amansız ve tayin edici mücadelede proletaryaya önderlik etme yeteneğine sahiptir.”(75)

Ekim Devrimi’ne önderlik eden Bolşevikler, işçi sınıfı hareketi içinde, devrime zararlı olabilecek bütün anlayış ve siyasetlere karşı amansız bir mücadele yürüttüler. “Her şeyden önce ve özellikle 1914’te belirgin bir biçimde sosyal şovenizm biçimine bürünen ve kesin olarak proletaryaya karşı burjuvazinin saflarına geçen oportünizme karşı savaşarak.”(76) çelikleşen Bolşevizm, oportünizmi, işçi sınıfı hareketi içinde ve uluslararası planda baş düşman olarak görüyordu. Öte yanda “Marksizmi yadsıyarak herhangi bir siyasal eyleme girişmeden önce, sınıf güçlerini ve bu güçler arasındaki ilişkiyi kesin bir nesnellikle hesaba katmanın gereğini anlamamakta” direnen “bireysel terörizmi, suikastları doğru bir eylem olarak tanımayı kendi devrimci ruhunun, ya da ‘solculuğunun’ özel bir belirtisi”(77) sayan küçük burjuva devrimcilerine karşı amansız bir mücadele sürdürülüyordu. Marksizm-Leninizm, kendi zıtlarına ve sapmalarına karşı mücadele içinde gelişir ve kitleleri kucaklayarak onları devrim hedefleri doğrultusunda eğitir ve önünde durulmaz bir sel haline getirir. Tarih, Demokratik Halk Devrimi süreci içinde bulunan ve bütün Marksist-Leninist grupları ve kişileri bir parti çatısı altında toplama göreviyle yükümlü ülkemiz proleter devrimcilerinin önüne de, farklı koşullarda benzer görevleri koyarken, dünya devrimci hareketinin paha biçilmez derslerini de birlikte sunmaktadır.

Bugün ülkemizde, sınıf mücadelesi, Marksist-Leninist merkezi bir önderlikten, yani başta işçi sınıfı olmak üzere, yoksul köylülük-

ğü, şehir küçük burjuvazisini kucaklayan ve onların mücadelesini örgütleyebilen bir proletarya partisinden yoksundur. Hiçbir “parti” ve grup, kitlelere önderlik edecek teorik ve siyasi olgunluğa sahip olmadığı halde, kitlelerin ihtiyaçlarına cevap veremedikleri halde, kendilerini “önder” ilan etmekte ve bu konuda eleştiri dahi kabul etmemektedirler.

Üstelik, rekabetçi tutumları temelinde gruplar arası düşmanlık duygularını körükleyen bazı gruplar, bu tutumlarının sonucu olarak halk içindeki çelişmelerle, düşmanlarla halk arasındaki çelişmeleri de birbirine karıştırmaktadırlar. Ve bu yanlış anlayış kimi zaman silahlı çatışmalar biçimine dönüşmekte, bu da devrim düşmanlarının işine yaramaktadır.

.....

Her düşüncenin ve eylemin olduğu gibi, terörün de bir sınıf karakteri vardır. Biz, kitlelerin devrimci atılımını geliştiren, şu an güçsüz de olsa zamanla gelişebilecek ve geniş şehirli ve köylü emekçi kitlelerin güvenip başvurabileceği ve sahip çıkacağı zorunlu ve doğal şiddetin yanındayız ve gerekliliğine inanıyoruz. Özellikle devrimci kitle çalışmalarının, örgütlenmenin ve kitle hareketlerinin önüne dikilen faşist ve gerici engellerin silahlı hareketlerle aşılması gereken noktalara vardığı an, bu konuda gösterilecek en küçük tereddüt, gericilere hizmet edecektir. Yalnız böyle zamanlarda, “1. Yığınların duyguları hesaba katılmalıdır; 2. O yöredeki işçi sınıfı hareketinin koşulları hesaba katılmalıdır; ve 3. Proletaryanın kuvvetlerinin ziyan olmaması konusunda dikkat gösterilmelidir.”(78)

Devrimci içerikli bu şiddet, ilerde halk hareketlerinin önderlerini bizzat halkın kendi mücadelesi içinden çıkartacak okuldur. Halkı, emekçi kitleleri ve devrimcileri, hiçbir siyasi görüş ayrılığı gözetmeksizin gelişigüzel hedef alan sivil faşist terör ve gerici burjuva terörü, devletin resmi güçlerinin izleyiciliği ve tanıklığı önünde sürerse ve halkın can güvenliği sağlanamazsa, devrimcilerin, emekçi kitlelerin ve geniş halk yığınlarının başlangıçta zorunlu sa-

vunma gereksinimi giderek de muhtemel saldırı odaklarını baskı altında tutmak istemesinden doğal bir şey olamaz. Çünkü emekçi kitleler, ezen ve sömüren sınıfların diktatörlüğünden kendilerini korumasını bekleyemezler. Onların yasalarına kendilerini teslim edemezler. Bu nedenle halkın savunmasını, bizzat kendi güçleriyle yapmak ve örgütlemek zorunluluğu vardır. Bu görev, bizzat devrimcilere düşmektedir.

Siyasal bunalımın silahlı mücadele boyutlarına ulaştığı günümüzde, hayat pahalılığı, açlık, işsizlik, güvensizlik de alabildiğine yoğunlaşmaktadır. Bu koşullarda, Türkiye'nin Marksist-Leninistleri, Türkiye için özel ve yeni olanı bulmak zorundadırlar. Bunun içinde, bilinçlerini koşullandıran dogmalardan kaba etkilenmelerden, ezbercilikten ve bağnazlıktan kendilerini kurtarmak ve ülkemizin somut gerçeğinin özünü kavrayarak, devrimin kapısını aralayacak "püf" noktasını bulmak görevi ve sorumluluğunu yerine getirmelidirler.

Devrimin objektif koşullarının varolduğu ülkemizde devrimin yolunu bulamamamızın temel nedenlerinden biri "korkaklığımız"dır. Bu korkaklık devrimin yolunu bir reçete berraklığıyla devrim ustalarının yapıtlarında aramamızdan kaynaklanmaktadır. İyi bilmemiz gereken Marx ve Engels de içinde olmak üzere, bütün ustaların yapıtlarında, kendi ülkelerini devrime götüren tahlil ve teorilerde, eğer o yaratıcı ve bütünlüklü bir tarzda kavranırsa, devrimin; eğer o bir dogma olarak ve bütünselliğinden parçalanmış bir tarzda ele alınırsa revizyonizm, oportünizm ve karşı devrimin silahları vardır. Sovyetler Birliği'nin revizyonist yönetici ve ideologları karşı devrimci teorilerine dayanak olarak; Çin revizyonizminin teorisyenleri sınıf uzlaşmacısı, emperyalist yordakçısı tezlerine dayanak olarak, ustaların yapıtlarından bölümler göstermiyorlar mı? Ayrıca belli tarihi dönemler için doğru olan, değişik tarihi koşullarda yanlış olabilir.

Marksizmin özü, yaşayan hayatın diyalektiğidir. Bugün, devrim

ve revizyonist karşı devrim, ideolojik ve teorik dayanaklarını aynı kaynaklarda aramaktadır. Çünkü Marksizm-Leninizm, bütün ezilen dünya halklarının gözünde büyük bir güven kaynağıdır. Bu nedenle Marksizm-Leninizmin saflığını koruması ve geliştirilmesinde, tayin edici mücadele; dünya devriminin yolunu aydınlatacak olan ideolojilerin korunmasındaki esas mücadele, öncelikle başını Sovyet revizyonistlerinin çektiği modern revizyonizmle, başını Çin'in çektiği yeni oportünizmle, dünyanın çeşitli ülkelerindeki Marksist-Leninistler arasındaki mücadele haline gelmiştir. Ve özellikle de bu nedenle, Çin'in başını çektiği oportünizm daha tehlikeli ve birinci plana alınması gereken bir engeldir. Bu engel doğru bir mücadele ile aşılmadan, Sovyet sosyal emperyalizmine karşı doğru bir mücadele verilemez; başını ABD'nin çektiği emperyalizme karşı doğru bir mücadele verilemez. Yeni oportünizm, sosyal emperyalizme ve emperyalizme karşı verilen mücadeleyi, dünya çapında, dünya komünist hareketinin birliğine büyük bir darbe indirerek çelmelemiş, su katmıştır.

Çin'li oportünistler, “bir emperyaliste karşı mücadelede diğerleriyle bütünleşme” anlamı taşıyan siyasetlerinin bir sonucu olarak, başını ABD'nin çektiği emperyalizmle uzlaşmış, sömürge ve yarı sömürge ülkelerdeki halk hareketlerine büyük zararlar vermiştir.

Ekim Devrimi'nin şanlı mirasına sahip çıkan proleter devrimcilerin günümüzdeki en önemli görevleri arasında şunlar bulunmaktadır:

1. Dünya gericiliğinin en köklü ve en deneyli emperyalistlerine, başta ABD olmak üzere, Avrupalı ve Asyalı emperyalistlere karşı savaşmak.

2. 1950 sonlarında, Lenin'in ve Stalin'in proleter Rusyası'nı, adım adım değiştirerek sosyal emperyalist bir ülke haline getiren modern revizyonizme ve onun hegemonyacı ve sosyal emperyalist emellerine karşı savaşmak.

3. Marksizm-Leninizmin en temel tezlerini, çağın değiştiği ge-

rekçesiyle reddeden yeni oportünizmin temsilcisi Çin yöneticilerine ve onun uluslararası uzantılarına karşı savaşmak.

4. ABD ve Rus sosyal emperyalistlerinin ve diğer emperyalistlerin yerli işbirlikçilerine karşı savaşmak.

5. Proletarya hareketinin içinde varlığını sürdüren çeşitli revizyonist, oportünist ve reformist etkilere karşı savaşmak. Bütün mücadeleleri belirleyecek olan budur. Yani devrimci hareket kendi iç sorunlarını çözmeden düşmanlarla arasındaki sorunları çözecek mücadeleyi başarıya ulaştırmaz. Gerek “devrimciler birbirlerini yiyorlar” diye sevinen devrim düşmanları ve gerekse onlara bu “sevinç” zeminini hazırlayanlar bilmelidir ki, er ya da geç ama sonucunda mutlaka, yenilen proleter saflara sızmış olan devrim düşmanı etkiler ve onların temsilcileri olacaktır. Marksizm-Leninizmin arılığını ve devrimci ilkelerini korumak göreviyle yükümlü bulunan ülkemiz devrimcileri de, Ekim Devrimi'nin 61. yıldönümünde bu görevlerin bilincindedirler.

Tarihi dersler bize “üç dünya” oportünizmini ve onların siyasi temsilcilerini ulusal ve uluslararası planda işçi sınıfı hareketi içinde, modern revizyonistlerin hemen yanında, en tehlikeli düşmanlarından biri olarak ele almayı emrediyor. Onlar, “iki süper devletin, özellikle Sovyetler Birliği'nin kışkırttığı gerici bir iç savaş önlemek ve ülkemizin bağımsızlığını savunmak için CHP'yi, AP'yi, MSP'yi ve bütün devrimci ve demokratik örgütleri güç birliği yapmaya çağırıyoruz.”(79) diyecek kadar “cesaret” sahibidirler. “Bir Marksist kendini sınıf mücadelesine dayandırır, toplumsal barışa değil. Belirli keskin siyasal ve iktisadi bunalım dönemlerinde, sınıf mücadelesi doğrudan bir iç savaş, yani toplumun iki kesiti arasında silahlı mücadeleye doğru gelişme gösterir. Böyle dönemde Marksistler, iç savaştan yana yerlerini almak zorundadırlar. İç savaşın herhangi bir moral suçlaması, Marksist açıdan kesinkes benimsenmez.”(80)

Onların anlayışına göre gelişen sınıf mücadelesi, sadece sosyal emperyalistler ve işbirlikçilerinin isteğine göre biçimlenmektedir.

Oysa sınıf mücadelesi, şu ya da bu partinin, şu ya da bu sınıfın isteğine göre değil, toplumun objektif sosyal ve ekonomik yasalarına göre biçimlenir. “Üç dünyacı” Aydınlik oportünizmine göre, faşist bir parti, ABD emperyalizminin yeminli savunucusu olan bir parti, yani MHP'nin hamisi AP, ülkemizin bağımsızlığının “korunması”nda rol oynayacaktır. Çünkü onlar için ülkemiz “bağımsız” bir ülkedir. Ve bu nedenle, bağımsızlığımızı kazanmak yerine, ülkemizdeki her tipten emperyalistleri ve onların uşaklarını yerle bir etmek yerine, “ülkemizin bağımsızlığını savunmak” gereklidir. Bu, ülkemizdeki gerici burjuva diktatörlüğünün devamı, yarı sömürge yapının devamı, emekçi kitlelerin sömürülmesinin devamı, kitle katliamlarının devamı için, halk düşmanı gericilerle işbirliğinden başka hiçbir anlama gelmez. Ülkemizin ve halkımızın bugünkü noktaya gelmesinin baş sorumlularından biri işbirlikçi tekelci burjuvazi ve toprak ağalarının partisi AP değil midir? AP'dir... fakat dünya halklarının baş düşmanlarını, iki süper devleti tek süper devlete indirersen, onların işbirlikçileriyle bir diğer süper devlete karşı ittifak çağrılarını yapmaktan doğal ne olabilir? Bugün her türden emperyalizme karşı teslimiyetçi bir siyaset izleyen; faşist kutupların üstüne yürürken denge politikası izlemek için bütün sola ağır darbeler indirme hazırlığında olan CHP, ülkemizin bağımsızlığının önündeki engellerden biri olarak kendini her geçen gün biraz daha belirginleştirirken, onlara çağrı yapmak, ÇKP'nin ABD, Japon ve Alman emperyalistleriyle işbirliğini yoğunlaştırdığı, dünya barışını bunlarla birlikte “korumaya” hazırlandığı bir döneme rastlarsa buna şaşmamak gerekir.

Doğası gereği muhalefetteki CHP ile iktidardaki CHP arasında büyük farklar vardır. Muhalefetteki CHP (değişik zamanlarda defalarca belirttiğimiz nedenlerden ötürü) ilerici, demokrat görünümlü idi. İktidardaki CHP gericidir, işbirlikçi tekelci burjuvazi ve toprak ağalarının temsilcisi olma yolunda büyük adımlar atmıştır ve “umut”un anlamını halka göre değil, burjuvaziye göre şekillendirmektedir. Bu “siyasi rejim” anlayışları ne olursa olsun, sınıfsal temelini burjuvazide bulan partiler için kaçınılmaz bir sonuçtur.

Bugün TİKP-Aydınlık oportünizmi de bu anlamdan olarak kendisini burjuvaziye kabul ettirmek için çaba harcıyor.

Soruyoruz:

Ezilen ve sömürülen sınıf ve tabakaları ezen ve sömürenlerle aynı cepheye çağırarak ne anlama gelir?

.....

Bir zamanlar HK ve HY gazetelerini “Faşist Diktatörlük” tanımını kullanmadıkları için en ağır dille yayılım ateşine tutan, onları kendi görüşleri karşısında kolayca boyun eğdiren; bugün ise günlük gazetelerinde “Faşist dikta heveslilerinin yeni tertibi”(81) diyen Aydınlık oportünizmi, bir zamanlar etkilediği kesimlere baskıyla kabul ettirdiği “faşist diktatörlük” tanımından bugün kendisi vazgeçmiştir ve devletin faşistleştirilmesi süreci içinde kurumlaştırılan 1971 temelli kontrgerilla için, “devlet içindeki kanunsuz kontrgerilla” demekle yetinmekte ve fakat öte yandan çeşitli devlet kurumları içindeki faşist güçleri ve bizzat faşistleşmenin odağı olan burjuva diktatörlüğünü “meşru” saymaktadır.

Ekim Devrimi bize uzlaştırıcı partilere karşı mücadeleyi ve onların her alanda tecrit edilmesi gerektiğini öğretiyor. Çünkü bu tip mihraklar yenilmeden, kitlelerin önünde bunların maskeleri düşürülmeden devrimi başarıya ulaştırmak mümkün değildir.

Bolşevikler, devrimin bütün aşamalarında oklarının hedefini, işçi sınıfının hareketi içindeki düşmanlara, halkın sahte dostlarına yöneltmişlerdir. Bu, genel bir kuraldır ve Marksizm-Leninizmin evrensel doğrularından biridir. Bolşevikler de devrimin harekete geçirilmesi döneminde en tehlikeli gruplaşmalar olarak uzlaştırıcı partilerin tecrit edilmesi yolunu izledi.

Leninizmin stratejik kurallarını oluşturan nedir?

Bu kural şunları kabul etmeye dayanır:

1. Pek yakında olacak olan devrimin harekete geçirilmesi döneminde, devrim düşmanlarının en tehlikeli toplumsal dayanağını uzlaştırıcı partiler oluşturur.

2. Bu partiler tecrit edilmeden, düşmanı (çarlığı ya da burjuvaziyi) devirmek olanaksızdır.

3. Dolayısıyla, devrimin hazırlanması döneminde okların en önemli hedefi, bu partileri tecrit etmek, büyük emekçi kitleleri bu partilerden koparmaktır.

Çarlığın karşı mücadele döneminde, burjuva demokratik devrimin hazırlanması döneminde (1905-1916), Çarlığın en tehlikeli toplumsal dayanağı liberal-monarşist parti, Kadet partisi olmuştu. Neden? Çünkü bu parti uzlaştırıcı bir partiydi. Partinin o zaman başlıca darbelerini Kadetlere yöneltmesi doğaldı, çünkü Kadetleri tecrit etmeden, köylülükle Çarlık arasında bir kopmaya güvenilemezdi; ve bu kopmayı sağlamadan da devrimin zaferine güvenilemezdi. Birçok kimse, o zaman Bolşevik Parti'nin bu özelliğini anlamıyor ve Bolşevikler için, Kadetlere karşı mücadelenin, baş düşmana, Çarlığa karşı mücadeleden “önce geldiği”ni söyleyerek, Bolşevikleri aşırı bir “Kadet düşmanlığı” ile suçlamalar, baş düşmana karşı zaferi kolaylaştırmak, yakınlaştırmak amacıyla uzlaştırıcı partinin tecrit edilmesini gerektiren Bolşevik stratejinin apaçık olarak anlaşılması gerçeğini açığa vuruyordu.”(82)

5 Haziran 1977 genel seçimlerinde, “Seçimlerde Neden CHP Desteklenmelidir?” adlı broşürümüzde gerekçelerini ortaya koyarak, CHP'nin desteklenmesi gerektiğini savunduk. Bazı siyasi akımlar da, CHP'ye karşı, AP, MHP, MSP'ye “kayıtsız” bir tutum içinde “mücadele” yürüttüler. Yerli gericiliği bir bütün olarak ele aldılar ve yerli gericiliğin kanatları arasındaki çelişki karşısında “kayıtsız” kaldılar. Adını açıkça koymamakla birlikte seçimleri boykot ettiler. *Taktik farklılıklarına* karşın, temelde birleştiğimiz nokta aynıydı; uzlaşıcı ve uzlaştırıcı bir parti olan CHP'nin kitlelerden tecriti. Biz, Marksizm-Leninizmin temel yasalarından biri olan, kitlelerin kendi deneyleriyle öğrenmeleri gerektiğinden hareket

ederek, bir CHP iktidarının, kitleleri daha çabuk uyandıracağını, CHP'ye ve onun önderlerine olan bağlılığın zayıflayacağını, aynı zamanda AP ve özellikle MHP tarafından temsil edilen faşist güçlerin iktidar ihtimaline karşı, devletin olanaklarını halka karşı en hayasızca kullanmalarına, faşist örgütleri kuvvetlendirmelerine karşı, CHP'nin desteklenmesinin daha doğru olacağını düşündük. Çünkü "biz, anarşist değiliz ve belli bir ülkede nasıl bir siyasi rejimin mevcut olduğu meselesi karşısında, yani demokratik hak ve hürriyetler çok büyük ölçüde kısıtlanmış da olsa, burjuva demokrasisi şeklinde görülen bir burjuva diktatörlüğü mü, yoksa açık faşist biçimiyle bir burjuva diktatörlüğü mü meselesi karşısında kayıtsız kalamayız. Sovyet demokrasisinin savunucuları olarak uzun yıllar inatçı mücadelelerle işçi sınıfının elde ettiği demokratik kazançların her katresini sonuna kadar savunacağız ve bunların genişletilmesi için kararlılıkla mücadele edeceğiz."(83)

Hayat bizim düşüncelerimizi bir iki biçimselliğin dışında öz itibariyle doğruladı. Kısa bir zaman içinde bile olsa, kitleler CHP'den umduklarını bulamadılar. Milyonlarca insan düş kırıklığına uğradı. CHP'nin nasıl bir düzen değişikliğinden yana olduğunu kendi acı deneyleriyle gördüler. Hayat pahalılığı, artan işsizlik, emperyalizme bağımlılığın yoğunlaştırılması, demokratik hakların kısıtlanması, devrimciler ve yurtseverler üzerinde yoğunlaştırılan baskılar, kısa zamanda geniş bir halk kitlesinin gözünü açtı. Öte yanda, bir CHP hükümetine bile hayat hakkı tanımak istemeyen açık faşist diktatörlük yanlısı güçler, kitle katliamları, sabotajlar, mezhep çatışmalarını kışkırtmak gibi hile ve tertiplerden tutun da, bölgesel ayaklanmalara varıncaya dek çeşitli yolları denemekten geri durmadılar. Halk kitleleri, bizzat kendi deneyleriyle gördüler ki reform vaatleri yapan bir CHP'ye bile hayat hakkı tanımayan güçler, gerçek bir halk iktidarının parlamenter yollarla kurulmasına, kapitalistlerin ve toprak ağalarının mallarına el konulmasına kendi gönül rızalarıyla evet demeyeceklerdir. Egemen sınıfların, kendi çıkarlarına zarar verecek en küçük değişikliğe bile tahammülleri yoktur.

Özellikle bu dönemde barışçı yol hayalleri, seçimle iktidar hayalleri, oldukça ağır darbeler yedi.

Yurdumuzda, CHP'nin kitlelerce kavranan uzlaşıcılığının yanı sıra, daha tehlikeli olan bir parti ortaya çıktı. Bu burjuva özünü "Marksizm"le boyanmış olan TİKP'tir. Çin revizyonizmi ve büyük devlet hegemonyacılığının ülkemizdeki temsilcisi olan bu parti, en az Rus sosyal emperyalizmi yordakçısı ve savunucuları olan partiler kadar tehlikelidir ve kitlelere gerçek yüzlerini açıklamak ve kitleleri bu akımın siyasi ikiyüzlülüğüne karşı uyanık tutmak en temel görevlerimizdendir.

Aydınlık oportünizmine ve onun "proleter devrimcilik" boyası altındaki devrim düşmanı özüne en iyi cevabı Ekim Devrimi'nin dersleri vermektedir.

"Ekim'in hazırlanması döneminde, mücadele halindeki güçlerin ağırlık merkezi, yeni bir plan üstüne kaymıştı. Artık Çar yoktu. Kadet partisi, uzlaştırıcı güç halinden emperyalizmin yönetici bir gücü haline gelmişti. Mücadele, artık Çarlık ile halk arasında değil, burjuvazi ile proletarya arasındaydı. Bu dönemde, emperyalizmin en tehlikeli toplumsal dayanağı, demokratik küçük burjuva partilerden oluşuyordu. Neden? Çünkü bu partiler o zaman uzlaştırıcı partilerdi, emperyalizm ile emekçi kitleler arasında uzlaştırıcı partilerdi. Bolşeviklerin başlıca darbelerini bu partilere yöneltmiş olması doğaldır, çünkü bu partileri tecrit etmeden, emekçi kitlelerin emperyalizmden kopmasına bel bağlanmazdı; oysa bu kopmayı sağlamadan, Sovyet devriminin zaferine güvenilemezdi. Birçok kişi o zaman Bolşeviklerin taktiğinin bu özelliğini anlamıyorlardı; onları, Sosyalist-Devrimciler ve Menşeviklere karşı 'aşırı bir kin' beslemekle ve baş hedefi 'unutmakla' suçluyorlardı. Ama Ekim'in hazırlanması döneminin bütünü, Bolşeviklerin, Ekim Devrimi'nin zaferini sağlayabilmesinin ancak bu taktik sayesinde olanaklı olduğunu güzel bir biçimde göstermektedir."(84)

Sonuç olarak özetlersek, Ekim Devrimi, sınıflararası mücadelenin zorunlu sonucu olarak doğmuştur. Bu mücadele içinde dev-

rim, karşı devrime, toplumsal, siyasal, kültürel, ve sanatsal her alanda yıkıcı darbeler indirdi. Ekim Devrimi sınıf mücadelesinin hem tarihi bir sonucu, hem de sınıfsız topluma ulaşma mücadelesinde proletarya diktatörlüğünün ilk adımı idi. Leninizmin düşmanları, oklarını sürekli olarak bu noktaya, proletarya diktatörlüğüne yönelttiler. Leninizmin özü olan proletarya diktatörlüğünü yıkmaya çalıştılar. SBKP içinde, taa kurulduğu günden beri süren iki çizgi arasındaki mücadele, yani proleter yol ile burjuva kapitalist yol arasındaki, burjuvaziyle proletarya arasındaki mücadele, Stalin'in ölümünden kısa bir süre sonra, burjuvazinin lehine değişti. Lenin'in, Stalin'in ve milyonlarca komünistin emeğiyle inşa edilmiş proletarya partisi, Kruşçev kliği tarafından gaspedildi. Proletarya partisini, "bütün halkın partisi", proletarya diktatörlüğü devletini de "bütün halkın devleti" olarak değiştirdiler. Bu değişim sinsice, adım adım gerçekleştirildi. Artık, dünyanın ilk proleter sosyalist ülkesi Sovyetler Birliği revizyonizmin ülkesi, giderek de sosyal emperyalizmin ülkesi oldu.

Bugün aynı yolda Çin revizyonistleri yürüyor. Sovyetler Birliği'ndeki geriye dönüşten tarihi dersler çıkartmış olan dünya proletaryası bu kez gaflete düşmedi, uyanık davrandı, onların karşı-devrimci yüzünü kısa zamanda bütün çıplaklığıyla görmeye başladı.

Bugün, dünya karşı devrim cephesi güçlüdür ve çok çeşitlilik göstermektedir. Devrimin güçleri ise, dağınık ve bölük pörçüktür. Karşı devrim cephesi, Çin revizyonistlerinin getirdiği taze kanla köhnemiş gövdelerini ayakta tutmaya çalışıyor.

Ekim derslerine, Sovyetler Birliği'ndeki ve Çin'deki geriye dönüşün tarihi ders ve deneylerine sahip dünya devrimci proletaryası, Marksizm-Leninizm kaldıracıyla, her türden emperyalistleri, emperyalizmin yordakçılarını, onların şu ya da bu tipteki gerici uşaklarını alaşağı edecektir. Tıpkı 1917 Ekim'inde Rusya'da olduğu gibi.

1978 Kasım'ında, *Güney*'in 11. sayısında yayınlandı.

AEP-MK ÜYESİ FİKRET ŞEHU'NUN ÇKP DEĞERLENDİRMESİ ÜZERİNE

HK'nın 131. sayısında, AEP-MK (Arnavutluk Emek Partisi - Merkez Komite) üyesi Fikret Şehu'nun bir konuşması yayınlandı. Bu konuşma, uluslararası proleter sosyalist hareketin tartıştığı bazı temel sorunlara, ÇKP (Çin Komünist Partisi) eleştirisi vesilesiyle açıklık getirme savını taşımanın yanı sıra, uluslararası komünist hareket içinde muhtemel yeni bölünmelerin de habercisi olma özelliğine sahiptir. Bizim kanımız o ki bu konuşma, aynı zamanda AEP'nin de eleştirici bir süzgeçten geçirilmesi sorununu, bütün dünya Marksist-Leninistlerin önüne getirmiştir. Fikret Şehu, "Avrupa komünizmi diye adlandırılan revizyonist akımın kurulması ve Çin revizyonizminin sahneye açıkça çıkması"nı(85) şöyle izah ediyor:

"Uluslararası burjuvazi ve emperyalizm, buhran dönemlerinde her zaman yükünü hafifletmek için Marksizm-Leninizme döneklilik edenleri kullanmaya çalışırlar. Kapitalist dünya sistemini içine alan ve sadece ekonomik olmayan, fakat toplumsal ve siyasi, ideolojik ve ahlaki buhran olan ağır buhranın bugünkü şartlarında Avrupa komünizmi diye adlandırılan revizyonizminin sahneye açıkça çıkması bununla izah edilebilir."(86)

Görüleceği gibi, uluslararası burjuvazinin ve emperyalizmin,

Marksizm-Leninizme d6neklik edenleri kullanmaya 7alışmaları, Avrupa kom6nizmi ve 7in revizyonizminin ortaya 7ıkmasının nedeni olarak g6sterilmektedir. 7eviri yanlış yapılmamışsa, bu anlayış idealizmin ifadesidir. Avrupa kom6nizmi ve 7in revizyonizmi, ancak kendilerini var eden 6zg6l koşullar incelenebilirse ortaya 7ıkış nedenleri a7ıklanabilir. Avrupa kom6nizmi ve 7in revizyonizmi, uluslararası burjuvazinin ve emperyalizmin, Marksizm-Leninizme d6neklik edenleri kullanmak istemeleri nedeniyle ortaya 7ıkmamıştır; Avrupa kom6nizmi ve 7in revizyonizmi tarihi bir s6re7 i7erisinde ortaya 7ıktıktan sonra, uluslararası burjuvazi ve emperyalizm tarafından kullanılmak istenmektedir ve kullanılmaktadır.

Konuşmanın son b6l6m6nde 7KP değerlendirmesi yer alır. Denir ki:

“... 7in’e gelince, teori ve pratikte 7in y6netimi, gerek 7in devrimi sırasında gerekse devrimden sonra liberal ve burjuva demokratik tutumlar takınmıştır. O, proletaryanın hakim rol6nden ve sınıf m6cadelesinin iş7i sınıfının yararına y6r6t6lmesinden yana asla olmamıştır. K676k burjuvazinin ve orta burjuvazinin devrimde hakim role sahip olmaları i7in faaliyet g6stermiştir.

“Devrimden sonra 7in revizyonist y6netimi, sınıfsal uyumun ve sınıf olarak burjuvazinin varlığına izin vermenin 7izgisini izlemiş ve Enver Hoca yoldaşın s6ylediği gibi s6m6r6c6 sınıflara karşı iyiliksever, oport6nist bir tutum takınmış ve pratikte iktidarı onlarla b6l6řm6řt6r.

“7in revizyonistleri, hi7bir zaman, ger7ekten proleter partisi, Leninist tipte bir parti olan partinin 6nder ve ayrılmaz rol6nden yana olmamışlardır.

“Onlar uzun zamandan beri, Marksist-Leninist ideolojinin bir sosyalist 6lkede yegane hakim ideoloji olmasından yana değillerdir. Tersine bug6n ‘Avrupa kom6nistlerinin’ tantanalı bir şekilde propaganda ettikleri ideolojik 7oğulculuğu 6ę6tlemişlerdir.”(87)

Bu konuşmadan çıkardığımız sonuç:

1. ÇKP, teoride ve pratikte, gerek Çin devrimi sırasında, gerekse devrimden sonra liberal ve burjuva demokratik tutumlar takınmıştır.

2. ÇKP, proletaryanın hakim rolünden ve sınıf mücadelesinin işçi sınıfının yararına yürütülmesinden yana asla olmamıştır.

3. ÇKP, proletaryanın değil, küçük burjuvazinin ve orta burjuvazinin devrimde hakim role sahip olmaları için faaliyet göstermiştir.

4. ÇKP, hiçbir zaman gerçekten proleter partisi, Leninist tipte parti olan partinin önder rolünden yana olmamıştır.

5. ÇKP, uzun bir zamandan beri, ideolojinin Çin’de yegane hakim ideoloji olmasından yana değildir.

6. ÇKP, bugün “Avrupa Komünistlerinin” tantanalı bir şekilde propaganda ettikleri ideolojik çoğulculuğu öğütlemektedir.

Bizce bu konuşma, hem daha önceki AEP değerlendirmeleriyle, hem de kendi mantık örgüsü içinde gözle görülür çelişmeler ve tutarsızlıklar taşımaktadır.

Şöyle ki:

ÇKP, gerek devrim sırasında, gerekse devrimden sonra revizyonist bir yapıya sahipse, yani Çin halkına devrim mücadelesinde önderlik eden siyaset ve ideoloji revizyonist ideoloji ve siyaset ise, neden Çin’deki siyasal ve toplumsal değişiklikliği “devrim” olarak niteliyoruz ve “sosyalist bir ülke”den söz ediyoruz. Marksizm-Leninizm bize öğretiyor ki, revizyonistler devrim yapamazlar; onların “devrim” dediği şey özünde karşı devrimdir.

ÇKP, devrimde proletaryanın hegemonyasını değil de, küçük burjuvazinin ve orta burjuvazinin devrimde hakim role sahip olmaları için faaliyet göstermişse, küçük burjuvazinin ve orta burjuvazinin devrimde egemen olmasını engelleyen toplumsal güç neydi ve bu güç hangi siyasi örgütlenmede ifadesini buluyordu. Eğer ÇKP, bütün hayatı boyunca revizyonist idiyse, Marksist-Leninist

ideolojinin hakim ideoloji olmasına karşı çıktıysa, onun bu alandaki faaliyetlerini sonuca ulaştırmayan neydi? İktidarı bu nitelikte bir parti ele geçirdiyse, neden Sovyetler Birliği'ndeki duruma benzer bir durum daha önce gerçekleşmedi?

Öte yanda, Çin gericiliğine, Japon emperyalizmine ve Amerikan emperyalizmine ve onların uşağı Çan Kay Şek kliğine karşı mücadelede, daha sonra modern revizyonizme ve sosyal emperyalizme karşı mücadelede Çin halkına, “küçük burjuvazinin ve orta burjuvazinin devrimde hakim role sahip olmaları için faaliyet” gösteren ÇKP mi önderlik etti?

Gerçek böyleyse, emperyalizme ve uşaklarına karşı, proletaryanın öncülüğü olmadan, gerçek anlamda bir komünist partinin öncülüğü olmadan, prolaryanın siyaseti ve ideolojisi olmadan da, zafer kazanma olasılığı var demektir; ki bu anlayış, burjuva ve reformcu hayallerin, oportünist ve revizyonist görüşlerin yayılmasına hizmet eder. Emperyalizm ve proletarya devrimleri çağında, proletaryanın dışında hiçbir sınıfın önderliği kesin ve kalıcı zafer sağlayamaz.

Stalin, 1927'lerde ÇKP'yi şöyle değerlendiriyor:

“... Eğer Çin Komünist Partisi, kısa zamanda iki bin üyeli bir grup olmaktan çıkıp 60.000 üyeli bir yığın partisi durumuna gelmişse; eğer Çin Komünist Partisi, bu dönem içinde, üç milyon proleterleri sendikalar içinde örgütlemeyi başarmışsa; eğer Çin Komünist Partisi, milyonlarca köylüyü uyuşukluklarından kurtarmayı ve onlarca milyon köylüyü devrimci köylü birlikleri içine çekmeyi başarmışsa; eğer Çin Komünist Partisi, bu dönem içinde, ulusal ordunun birçok alay ve tümenlerini kendine kazanmayı başarmışsa; eğer Çin Komünist Partisi, bu dönem içinde, proletarya hegemonyası düşüncesini, bir istek olmaktan çıkartıp bir gerçek durumuna dönüştürmeyi başarmışsa; eğer Çin Komünist Partisi, kısa bir süre içinde, bütün bu başarıları gerçekleştirmeyi başarmışsa, bu durum, başka şeyler yanında, onun, Lenin tarafından çizilmiş yolu izlemiş olmasıyla açıklanabilir.”(88)

Stalin bu değerlendirmesinde yanılmış mıdır?

“Onlar uzun zamandan beri, Marksist-Leninist ideolojinin bir sosyalist ÷lkede yegane hakim ideoloji olmalarından yana değillerdir” denirken, dolaylı olarak Çin’in bir sosyalist ÷lke olmadığını kabul etmiş oluyor Fikret şehu. Peki, “hiçbir zaman”, “asla” proletaryanın hakim olmasından yana olmayan bir parti mi sosyalizmi gerçekteştirdi? Devrime önderlik eden parti sosyalizmden ve işçi sınıfından yana değilse, sosyalizmden nasıl söz edilebilir? Bu sosyalizm burjuva ya da küçük burjuva sosyalizmi ise, neden yıllarca ÇKP’ye, Çin’e, Çin yönetimine karşı açık tavır izlenmedi.

Bütün tarihi boyunca “liberal ve burjuva demokratik” tutum izleyen, “proletaryanın ve partisinin önder rolünden yana” “asla” olmayan ve bütün faaliyetini “küçük burjuvazinin ve orta burjuvazinin devrimde hakim role sahip olmaları” için gösteren bir parti, “Komünist Parti” adına, “proletaryanın devrimci partisi” adına layık olabilir mi? Doğaldır ki, olamaz. AEP-MK üyesi Fikret şehu’ya ve dolayısıyla AEP’ye göre, ÇKP, hayatının hiçbir döneminde, gerçek anlamda bir Komünist Partisi olmayı “asla” başaramamıştır.

Bu değerlendirmeye göre, ÇKP yöneticilerini de bütün parti tarihi boyunca “revizyonizmin ve oportünizmin” temsilcileri olarak ele alınmak gerekir.

ÇKP’yi Mao Zedung’dan ayrı ve bağımsız ele alabilir miyiz? Hayır... Ama bu değerlendirme, kaçınılmaz olarak bizi Mao Zedung’un da “oportünist ve revizyonist” olduğu değerlendirmesine kadar götürecektir.

ÇKP önderliğinin zaman zaman sağ ya da “sol” oportünistlerin eline geçtiği doğrudur. Ama bu, ÇKP’nin bütün hayatı boyunca revizyonist ve oportünist olduğu anlamına gelmez. Marksistler, şu ya da bu konuda değerlendirme yaparlarken gerçek olgulardan hareket ederler; tarihi koşulları gözönünde bulundururlar. Örneğin ÇKP tarihi incelenirken, iki çizgi arasındaki mücadele ve bu mücadelenin

siyasi sonuçları doğru değerlendirilmelidir. Bir zamanlar “Çin Komünist Partisi”nin Genel Sekreteri olan Cen Du-Siyu bir burjuva radikal demokratıydı. Marksizm-Leninizmi hiç kavramamıştı. (...) Cen Du-Siyu, o günkü aşamasında burjuva demokratik nitelikte olan Çin devriminin kaçınılmaz bir şekilde burjuva cumhuriyetle sonuçlanacağını ve bu yüzden de burjuvazinin önderlik edeceğini söylüyordu.”(89) Buna karşılık Mao Zedung, ÇKP içinde Marksizm-Leninizmi temsil etmiştir. Zaman zaman parti önderliğini ele geçiren ya da yönetimde etkin duruma gelen burjuva radikallere, sağ ve “sol” oportünistlere karşı, Mao Zedung Marksizm-Leninizmi savunmuştur. Mao Zedung’un da çeşitli dönemlerde hataları olabilir. Hataları tarihi zorluklar ve koşullar içinde ele almak gerekir. Özellikle ölümünden sonra Mao Zedung’a yeni Çin yönetimi tarafından yöneltilen “eleştiriler”in içeriğini ve amacını iyi kavramak ve bu konuda çok dikkatli olmak gerekir.

Yazımız ÇKP’nin ve Mao Zedung’un değerlendirmesini hedef almamaktadır. Bu konulara ileride değineceğiz. Biz, bu yazımızda başka bir noktaya, AEP’nin ÇKP’yi değerlendirme öz ve biçimine değinmek istiyoruz.

Bugün, uluslararası alanda, komünist hareketin genel çizgisini kaba hatlarıyla da olsa savunan gruplar ve yeni tipte Marksist-Leninist partilerin gözleri ve kulakları Tiran’a çevrilmiştir. Tiran’dan çıkan her ses, dikkatle izlenmekte ve dünya gelişmesinin sorunları üzerine geliştirdikleri yeni tezler, yeni ve can alıcı tartışmalara yol açmaktadır. Bazı gruplar ve kendi kendilerini “parti” ilan eden bazı siyasetler, eski alışkanlıklarını, siyasi alanda yön değiştirdikleri halde hâlâ bağnazca sürdürmektedirler. Daha düne kadar kulaklarını Pekin’den ayırmayanlar, bu kez de, aynı küçük burjuva anlayıştan kaynaklanan yaranma, göze girme çabası, onaylanma ve kölece bir ruh haliyle ezberciliklerini sürdürmektedirler ve çeşitli tutum ve davranışlarıyla kendi içeriklerini sergilemektedirler. Başta HK, DHY ve HB olmak üzere, bu konuda birbirleriyle amansızca yarışıyorlar. Onlar, asıl tayin edici şeyin, ülkemiz devrimci hareketinin

niteliği olduğunu unutuyorlar. Onlar, yalnız başına Tiran'ın onayının devrimci mücadelemiz için tayin edici olacağını sanıyorlar; yanılıyorlar. Kitlelere gitmeden, kitlelerce kabul edilmeden, kitlelerin önderi olmadan Tiran'ın onayını bekliyorlar. Bu nedenle, AEP'nin gözle görülür yanlış değerlendirmeleri karşısında "AEP eleştirilemez" mantığı ile susuyorlar ve eleştiri yöneltten siyasetlere karşı da bağınazca saldırıyorlar.

Bize göre, eleştirilemeyecek hiçbir parti, önder, hareket olamaz. Biz eleştiri-özeleştiri mekanizmasını Marksist-Leninistlerin vazgeçilmez bir silahı olarak görüyoruz ve bu silahı işletmeye kararlıyız.

AEP'nin son zamanlarda yayınlanan bazı görüşleri, devrimci saflarda kafa bulanıklığına neden olacak yanlışları içermektedir. Parti içinde sınıf mücadelesinin ifadesi olan iki çizgi arasındaki mücadelenin reddi, aslında diyalektiğin reddidir. İmtiyazlar ve krediler konusu, sömürge ve yarı sömürge, yarı feodal ülkelerde, kırların ve köylülüğün devrimdeki rolü vb. konularda Marksizm-Leninizm ile çelişen görüşler görmekteyiz. Bize bulanık ve anlaşılmaz gelen her konuyu, bundan böyle, olanaklarımız nispetinde açıklamaya çalışacağız. Görüşlerimizi ve eleştirilerimizi sunarken, Enver Hoca'nın şu sözlerini anmadan geçemeyeceğiz:

"Eleştirilerimizi Sovyet yoldaşların ve diğerlerinin doğru bir biçimde onaylayacakları konusunda iyimseriz; buna inancımız tamdır. Eleştirimiz sert, fakat açık ve samimidir ve ilişkilerimizi sağlamlaştırmaya yöneliktir."(90)

Biz de, eleştirilerimizin Arnavut yoldaşlar tarafından böyle karşılanacağına inanıyoruz.

Şimdi konumuza gelelim:

AEP, 81 Komünist ve İşçi Partisi'nin Moskova'da 16 Kasım 1960'ta yaptığı toplantıda, Sovyetler Birliği önderliğinin

“... gerçeğe dayanmayan ve hiçbir temeli olmayan hatalardan dolayı Çin Komünist Partisi'nin uluslararası Komünist hareket tarafından mahkûm edilmesini”(91) sağlama girişimlerinin karşısına dikildi. Çünkü “AEP'nin bütün üyelerinin ortak görüşü ÇKP'yi Marksizm-Leninizm'den sapmakla, 1957 Moskova Bildirisi'ni çiğ-nemek ve ondan ayrılmakla haksız yere suçlayan Sovyet yoldaşla-rın ağır bir hata işledikleri”(92) yolundaydı. Sovyet yöneticileri, ÇKP'yi “doğmatik”, “sekte”, “savaştan yana”, “barış içinde bir arada yaşama ilkesine karşı”, “sosyalist kamp içinde ayrıcalıklı bir yere sahip olmayı istemek”, “hizipçi ve Troçkist”, “Komünist hare-ket için büyük bir tehlike” vb. suçlamalarıyla mahkûm etmeye ça-lışıyorlardı.

Bir zamanlar modern revizyonizmin saldırılarına karşı ÇKP'yi savunan AEP, bugün Fikret Şehu'nun konuşmasıyla ÇKP'yi hiçbir zaman ve “asla” Marksist-Leninist olmayı başaramamış bir parti olarak değerlendirmektedir. Oysa AEP tarihi bize ÇKP için çok farklı şeyler öğretmiştir.

AEP tarihi der ki:

“Devrimci saflarda yer alan sosyalist ülkeler ve hürriyet, bağımsızlık ve sosyalizm uğruna mücadele eden bütün güçler, ABD emperyalizminin ve Sovyet revizyonist emperyalizminin esas ve ortak düşmanlarıydı. Onların en büyük düşmanı, ABD kapitalistlerinin ve modern revizyonistlerin hegemonyacı emellerinin karşısına dikilen aşılmaz engel, Çin Halk Cumhuriyeti'ydi. Esas darbelerini Çin Halk Cumhuriyeti'ne yöneltmeleri işte bu yüzdendir.”(93)

Çin Halk Cumhuriyeti'nin ve başta büyük Marksist-Leninist Mao Zedung'un bulunduğu Çin Komünist Partisi'nin dünya devrimci komünist ve kurtuluş hareketinde oynadığı muazzam rolü gözönünde bulunduran AEP şunu ortaya koydu:

“Bütün Marksist-Leninist partiler ve güçler, eşit ve bağımsız bir şekilde, Çin Komünist Partisi ve Çin Halk Cumhuriyeti'yle sıkıca

birleşmeli ve düşmanlarımızın çarpıp parçalanacakları çelikten bir blok meydana getirmelidirler.”(94)

AEP tarihi 1971’de yayınlanmıştır. Enver Hoca 1960’ta:

“Marksizm-Leninizmin ilkelerini ve Moskova Bildirisi’ni (1957) tahrif eden akıma karşı Marksist ilkeleri açıkça savunan partiler, Bükreş’te sadece Çin Komünist Partisi ile Emek Partimiz...”(95) diyordu.

Yine diyordu ki:

“Biz Bükreş’te Marksizm-Leninizmi savunduk, partinin çizgisini savunduk. Biz bu ilkeli ve yürekli mücadeleyi verirken, bir yandan kendimizi Çinli yoldaşlarla aynı safta bulduk, çünkü onlar da tıpkı bizim partimiz gibi Marksizm-Leninizmin saflığını korumak için mücadele eden şanlı partilerini savunuyorlardı.”(96)

“Partimiz, Çinli yoldaşlarla ve aynı şekilde doğru tavır alan başka partilerden yoldaşlarla birlikte Marksizm-Leninizmin öğretilerini sağlam kanıtlar getirerek savundu.”(97)

Fikret Şehu ile Enver Hoca’nın birbirleriyle taban tabana zıt bu iki değerlendirmesi bizleri düşündürmektedir. Çünkü biz biliyoruz ki bu görüşler sadece Fikret Şehu’nun görüşleri değildir.

1970’te, Lenin’in doğumunun 100. yıldönümünde, AEP-MK üyesi Ramiz Alia şöyle diyordu:

“Leninizmin gerçek mirasçıları ve savunucuları, onu uygulayanlar ve geliştirenler, Lenin’in öğretilerinin devrimci özüne ve ruhuna sadakatla bağlı kalan hareketlerinin her adımında Lenin’in ölümsüz fikirlerini rehber alan Çin Komünist Partisi, Marksist-Leninist partiler ve sağlıklı güçlerdir; dünya komünizm davasını ilerletenler, zaferle dolu Marksizm-Leninizmin öğretilerinin saflığını tutarlı bir şekilde ve yılmadan savunanlar, burjuvaziye, emperyalizme ve oportünizme karşı kararlılıkla mücadele edenlerdir.

“Lenin’in doğumunun yüzüncü yıldönümünde sosyalizmin bayrağı yüce Çin halkı üzerinde gururla dalgalanmaktadır. Başında büyük Marksist-Leninist Mao Zedung yoldaş bulunan Çin Komünist Partisi, Çin halkına Lenin’in yolunda rehberlik etmektedir. Rusya’daki Ekim Devrimi’nden sonra en önemli dünya olayı olan Çin Devrimi, sosyalizme ve komünizme zaferle ilerlemektedir. Çinli komünistler, proletaryanın devrimci teorisine sadakatın ve düşmanlarına karşı amansızca mücadelenin parlak bir örneğini vermişlerdir. Mao Zedung’un yaratıcı düşüncesi, Marksizm-Leninizm hazinesine, eleştirici ve devrimci ruhunun korunması ve yeniden geliştirilmesine muazzam katkılarda bulunmuştur.”(98)

1971’de, AEP’nin 6. Kongre Raporları’nda Enver Hoca Çin için şöyle diyordu:

“Halk Çin’i ve Arnavutluk, Marksist-Leninist çizgiyi tutarlı bir şekilde izleyen ve sosyalizmi inşa eden bu iki ülke, devrimci hareketi önemli ölçüde etkilemekte, genişlemesi yönünde devrimci harekete coşkunculuk veren, teşvik edici bir örnek olmakta ve halkların devrim ve kurtuluş mücadelelerini destekleyen sağlam bir dayanak teşkil etmektedir.”(99)

“Devrimci hareketin bütün dünyada güç kazanmasında ve büyümesinde devrimin ve sosyalizmin kudretli kalesi Çin Halk Cumhuriyeti özellikle önemli bir rol oynamıştır.”(100)

Yine Enver Hoca şöyle der:

“Arnavutluk Komünistleri ve Arnavutluk halkı, kardeş Çin halkının Çin Komünist Partisi’nin önderliği altında, Çin’deki sosyalist devrim ve sosyalist kurtuluşa proletarya diktatörlüğünün sağlamlaştırılması, anavatanın güçlendirilmesi ve ilerletilmesi için yürütülen sınıf mücadelesinde kazandığı başarıları sonsuz bir sevinçle karşılamaktadır.” (...) “Çin halkının şanlı devriminde ve sosyalizmin inşasında kazandığı tarihi zaferler, yeni halk Çin’inin yaratılması ve onun bugün dünyada sahip olduğu büyük itibar, büyük devrimci Mao Zedung yoldaşın adına, öğretilerine doğrudan bağlı-

dır. Bu ünlü Marksist-Leninistin eseri, proletaryanın devrimci teorisinin ve pratiğinin zenginleştirilmesine yapılmış bir katkıdır.”(101)

Övücü bu sözlerden sonra Fikret Şehu'nun değerlendirmesi üzerine ciddiyele eğilmek ve düşünmek gerekiyor. Mao Zedung'un ölümünden sonra Çin'de meydana gelen değişimlerin kökleri Çin tarihinin derinliklerinde aranmalıdır. Yeni oportünizme karşı mücadele ederken “sol” hatalara düşmekten kaçınılmalıdır. Çin'in geçmişi değerlendirilirken, özellikle modern revizyonistlere fırsat verilmemeli ve modern revizyonizme teslimiyetçilik izlenimi uyandıracak tutumlardan uzak durulmalıdır. Ve en önemlisi, salt kendi görüşleri içinde tutarlı olabilmesi için bile geçmişin değerlendirilmesi sağlıklı bir özeleştirici biçimde ele alınmalı, eleştiri maddi dayanaklar üzerine oturtulmalıdır.

Şunu belirtelim ki, bu sorunlar üzerinde Marksist-Leninist olmanın gerektirdiği sorumlulukla durulmazsa, bu tutum yeni olumsuzlukları da peşi sıra getirecektir. Evet düşünmemiz gerekiyor; sözgelimi bugün AEP, “halk savaşı” anlayışı üstüne ne düşünmektedir? Eğer o “halk savaşı” anlayışını “anti Marksist” buluyorsa ve onun bu yorumlayışı halk savaşı kuramcısı ve önderlerinin (örneğin Mao'nun) utangaç bir biçimde “anti Marksist” ilan ediliyorsa, AEP'i “Marksizm-Leninizmin uluslararası merkezi” sayan ve de “devrim platformları esas olarak halk savaşı anlayışı üstüne kurulu” olan siyasetlerin (diyelim ki HK'nın) tutumları nasıl açıklanabilir? Hem “halk savaşı” demek, hem de “Marksizm-Leninizmin uluslararası merkezi” sunuşuyla, AEP'nin “halk savaşı”na ilişkin görüşlerini yayınlarında (üstelik yorumsuz olarak) yayınlamak nasıl açıklanabilir? (bkz. HK, s. 134) Ve yine ÇKP'ye “hiçbir zaman komünist olmadı” diyen ve bu sözle kendi geçmişine, hem Stalin'e, hem birçok örgüte ve komünist öndere “tekzip' çıkaran AEP'nin, bu tutumuna ilişkin olarak, şimdi onu “uluslararası Marksizm-Leninizm merkezi” sayan gruplar ya da partilerin açık değerlendirmeleri nedir? AEP'nin, yeni Çin revizyonist yönetiminin “Mao'yu eleştiri” kampanyaları için açık tutumu nedir? AEP'e sadakatle

bağlılığı bilinen kimi örgütlerin (diyelim ki KPD-ML'nin) Mao'ya yönelttiği "nitelemeler"e karşı AEP'nin tutumu nedir? Ve ayrıca bu örgütlerin özellikle bu konudaki tutumları AEP'den bağımsız olabilir mi? Bugün siyasi akımlar, taraftarlarına Marksizm-Leninizmi öğretmede eğitim kitapları olarak hem "ÇKP dünya komünizminin önderi", hem "ÇKP hiçbir zaman komünist olmadı" diyen AEP'nin görüşlerini önerirken (sözgelimi Parti Bayrağı Sayı 9) kendine neyi kıstas almakta, taraftarlarına bu uyumsuzluğu nasıl açıklamaktadır? AEP'ye çelişkileri, olumsuzlukları, uyumsuzlukları da dahil, her şeyiyle teslim, her şeyinin kopya siyasetini mi? Bu ve benzeri sorular uzatılabilir. Bizim üzerinde durup hatırlatmamız gereken şey bu sorunun demogoji konusu edilmemesidir. Yapılması gereken devrimci eleştiri, özeleştirisinin bu soruna ilişkin özünü ve biçimini tesbittir. Yoksa tek tek ülkelerde, devrimin kendi özgülünü bulma çabası yeni engellerle karşılaşacaktır.

Bizim özel noktaları önümüzdeki sayılarda açacağımız AEP eleştirisi, genel hatlarıyla bu merkezdedir.

1978 Aralık'ında *Güney*'in 32. sayısında yayınlandı.

FİLİSTİN TÜFEĞİ YENİLMEZ

FİLİSTİN HALKI YENİLMEZ

Yiğit, fedakâr ve kararlı Filistin Halkına!..

1936 yılından bu yana emperyalizme, siyonizme ve gerici Arap yönetimlerinin çeşitli hile, tertip ve komplolarına karşı sürdürdüğünüz şerefli Ulusal Kurtuluş ve işgal altındaki anavatan topraklarına dönüş mücadelenizin er geç zafere ulaşacağına inancımız tamdır.

Yiğit Filistin halkı, FKÖ [Filistin Kurtuluş Örgütü –Yay. N.] önderliğinde, kendi ulusal toprakları üzerinde ırk, din ve inanç ayrımı yapmayan, Hristiyanların, Yahudilerin ve Müslümanların, adalet, eşitlik ve kardeşlik temeli üzerinde birlikte yaşayacağı, başkenti Kudüs olan Bağımsız Demokratik Filistin Devleti'ni mutlaka kuracak, bu kutsal amaçlarını engellemek, çarpıtmak, zaafa uğratmak isteyen her türlü girişimi, nereden gelirse gelsin yenilgiye uğratacaktır.

Filistin devriminin, emperyalizmin, siyonizmin ve gerici Arap yönetimlerinin ortak bir ifadesi olan Carter-Begin-Sedat planlarını boşa çıkartacağından da hiç kuşkumuz yoktur.

Filistin davası, sadece ezilen kardeş Filistin halkının davası değildir; bütün dünyanın ezilen halklarının vazgeçilmez davası, dünya proleter-sosyalist devriminin ayrılmaz bir parçasıdır.

Arap halklarının, cesaret, kararlılık ve inancının ifadesi olan Filistin Devrimi'nin kararlı destekçisi ve savunucusuyuz. Daima Filistin halkıyla omuz omuza olacağız.

Dökülen kanlar, çekilen acılar boşa değildir. Zafer Filistin halkının ve ezilen dünya halklarının olacaktır.

Filistin tüfeği yenilmez!..

Filistin halkı yenilmez!..

Selam size Filistin Devrimi'nin yılmaz savaşçıları, selam size, bin selam!..

Filistin halkının mücadelesini desteklemek amacıyla 9 Ocak 1978'de verilen bu demeç *Güney*'in 2. sayısında yayınlandı.

İRAN-IRAK SAVAŞI ÜZERİNE

Yaşadığımız dünyada baş çelişme, emperyalizm ve sosyal emperyalizm ile ezilen dünya halkları arasındaki çelişmedir. İran-İrak savaşına bu açıdan baktığımız zaman görürüz ki, bu savaş ezilen dünya halklarının zararına, emperyalistlerin, özellikle de iki süper devlet, ABD ve SSCB'nin yararınadır.

İran-İrak savaşı, İsrail gericiliğine de hizmet etmektedir. Filistin halkının ulusal demokratik devrim davasına, gaspedilmiş anayurdunu kurtarma davasına zarar vermektedir. Savaş, her iki ülkeyi, hem emperyalistlerin, hem de İsrail siyonizminin karşısında güçsüz kılar, zayıf düşürür. Bu sonuçların zararını Filistin halkı etinde kemiğinde duyacaktır.

Bu savaş, proletaryanın devrimci sınıf savaşımına değil, gerici burjuvazinin ulusal birlik anlayışlarına yarar sağlar. Sosyal şovenizmi körükler.

Her iki ülkenin de zengin petrol yataklarına sahip olması ve birbirlerine karşı saldırılarda hedeflerden birinin de petrol yatakları olması, bütün insanlığın ortak hazinesi olan zenginliklerin boş yere telef edilmesi, insanlığın zararınadır. Bu ve benzer kaynakların ta-

sarrufu bugün gericiliğin elindedir ama bir gün onlar halkın eline geçecektir... Dünya proletaryası; ezilen halkları ve demokrat kamuoyu bu savaşa karşı çıkmalıdır.

İran Devrimi, ABD ve Sovyetler Birliği başta olmak üzere, emperyalist dünya gericiliğini olduğu kadar, gerici Arap yönetimlerini de korkutmuştur. İran-İrak savaşının temel nedenlerinden biri de budur. Irak, İran benzeri bir halk ayaklanmasından korkmaktadır. Irak'ı destekleyen güçlere baktığımız zaman, bu savaşın arkasında kimlerin pusuda olduğunu, dolayısıyla savaş sonuçlarından nelerin umulduğunu daha açık biçimde görebiliriz. Şah yanlıları yeniden iktidar umutlarını tazelerken, SSCB, Irak'a gizli silah yardımında bulunmaktadır. ABD'nin gerici Arap yönetimlerine bulunduğu yardım, bir bakıma Irak'a yardım sayılmalıdır. Fransa Irak'a silah satmaya karar vermiştir. Arap gericiliğinin en önde gelen adları ABD yanlısı Suudi Arabistan, Ürdün, Abu Dabi vb. Irak'ın yanında açıkça yer almışlardır. Kuzey ve Güney Yemen'in de Irak'tan yana olmaları düşünülmelidir. Şah taraftarları da içinde olmak üzere, dünya gericiliğinin Irak yanında gizli-açık saf tutması Irak adına utanç verici bir olaydır. Görülüyor ki, İran'a karşı dünya gericiliği küçük çapta bir haçlı seferi başlatmıştır.

Biz, İran-İrak halklarının zararına olduğuna inandığımız bu savaşta, her iki ülke halklarının devrimci kurtuluş davalarının yanındayız. Bu nedenle her iki ülkenin yurtseverlerine, devrimci-demokratlarına ve Marksist-Leninistlerine sesleniyoruz: Savaşa karşı çıkınız!.. Gerek İran, gerekse Irak yönetimleri, özleri bakımından gerici yönetimlerdir. Buralardaki egemen sınıf diktatörlükleri halkların devrim davasına karşıdır; anti komünisttirler. Her iki ülkenin Marksist-Leninistleri devrimci-demokratları ve yurtseverleri, anti emperyalist demokratik halk devrimi görevlerini bir an için bile unutmadan hareket etmelidirler. Ancak, her iki ülkenin Marksist-Leninistlerine, özde aynı, biçimde farklı görevler düşmektedir. Bunun nedeni, her iki ülkenin savaşta özgül konumlarıdır.

İran-İrak savaşı "üç dünya"cı Çin revizyonizminin karşı dev-

rimci yüzünün bir kez daha açığa çıkmasında yarar sağlamıştır. İranlı ve Iraklı Marksist-Leninistler, Leninist savaş ve devrim tezlerini, kendi ülkelerinin somut koşullarına yaratıcı biçimde uygulamalıdır. halkının savaşın kesilmesinde oynayacağı rol düşünülmelidir. İran ve Iraklı Marksist-Leninistler bir sınavla karşı karşıyadırlar.

NEDEN MAYIS?

Bizim için *Mayıs* adı, dünya proletaryasının, birlik, dayanışma ve mücadelesini simgeliyor. Bu nedendir ki, dergimizin adını *Mayıs* koyduk.

Amacımız, devrim ateşine, işçi sınıfının birliğini sağlama çabalarına, devrimci kültür ve kavrayışın derinleştirilmesine katkıda bulunmaktır. Dergimiz bu konuda bütün olanaklarını ve enerjisini seferber edecektir.

Her 1 Mayıs'ta olduğu gibi, bu yıl da dünyanın çeşitli ülkelerinde milyonlarca yumruk, devrim ve demokrasi için, emeğin nihai kurtuluşu için, emperyalizme ve faşizme karşı çelikleşerek göklere kalkacaktır. Kimi yerlerde açıktan açığa, kimi yerlerde ise gizlilik koşullarında devrim andı içilecektir. Acımız büyüktür, ama yenilmez ve aşılmaz değildir, dayanılmaz değildir. İşçi sınıfının, devrim gençliğinin çeşitli milliyetlerden, çeşitli gruplara dağılmış unsurları, ölümleri pahasına da olsa, emperyalizmi, faşizmi, ulusal baskıları ve ihaneti lanetliyorlar. Onlar, zorbalığa karşı onurlu direnişin, yenilmezliğin örneğini gösteriyorlar.

Direniş ateşi sönmeyecektir. Direnen tek kişi bile kalsa, direniş

sürüyor demektir. Birin binler, onbinler, milyonlar olduğuna tarih tanıktır. Tarih, bizim zaferimize de tanık olacaktır.

İşte *Mayıs*, anti emperyalist, anti faşist direnişe can katmak ve ondan can almak için çıkıyor.

Yaşasın Mayıs,
Yaşasın 1 Mayıs!

1981 Ekim'inde Türkiye'den ayrıldıktan sonra çıkarttığı *Mayıs Dergisi*'nin 1. sayısında yayımlanmıştır.

DEVİRİMCİ KÜLTÜRÜN ANLAMI VE MAYIS'IN GÖREVLERİ...

Mayıs, Türkiye devrimci kurtuluş mücadelesinin kültür-sanat alanında etkin bir silahı olmak istiyor. Böyle bir silah, emperyalizme ve faşizme karşı, ulusal, demokratik, toplumsal kurtuluş kavgasının ateşi içinde, sanatsal-kültürel-felsefi tartışma ve sorunlara getireceği doğru yaklaşımlarla, doğru çözümlerle ve pratikte göstereceği kararlı tutumla kendisini oluşturabilir. Böyle bir silah, yaşadığımız süreç içerisinde, çeşitli milliyetlerden Türkiye proletaryasının ve emekçi halkının bilincini besleyen, kuşatan, kafa karışıklığı yaratan her türden feodal, burjuva, reformist, revizyonist ve modern revizyonist anlayışlara, ezen ulus şovenizmine ve ezilen ulus dar milliyetçiliğine ve her türden karşı propagandalara açık savaş içinde, sınıf mücadelesinin gereklerini yerine getirerek kendini varedebilir ve çelikleşebilirler. Her yeni girişimin yetmezlik, eksiklik ve acemilik dönemi olacaktır. Bunun bilincindeyiz. Hiçbir tasarı, istek ve karar, toplumsal ve siyasal hayatta karşılığını bulmadan maddi güç haline dönüşemez. Maddi güç haline gelebilmenin tek yolu, kitlelerin ve hayatın isteklerine doğru cevaplar vermektir; öne süreceğimiz görüş ve önerilerin, hayatın yasalarına uygun olmasından ve kitleler tarafından sahiplenmesinden geçer. Ancak büyük bir çoğunluğun, şu ya da bu siyasi kavrayışla, çeşitli ideolo-

jik sapmalarla koşullandığını, dinsel, siyasal, toplumsal değer yargılarına sahip olduklarını baştan kabul etmek gerekir. Düşünülerek, tartışılarak seçilmiş ve benimsenmiş her düşünce, düşünme ve araştırma temelinde değişebilir ya da değişmeyebilir. Ama hiçbir biçimde düşünülmemiş, belli bir araştırma ve incelemeye dayanmadan benimsenmiş görüşleri değiştirmek alabildiğine zordur. Doğaldır ki her yeni düşünce, başlangıçta, yerleşik düşünce ve anlayışlar karşısında zayıf kalabilir. Yolunu açmakta, gelişmekte zorluk çekebilir. Bu konuda güvendiğimiz müttfikimiz hayatın kendisi ve Marksizm olacaktır. Geniş kamuoyuna egemen olan ideolojik-toplumsal-siyasal değer yargılarını, içinde hareket edeceğimiz bir ölçü değil, savaşılmaya gereken duvarlar olarak görüyoruz.

Egemen Kültür Egemen Sınıfın Kültürüdür...

Bilinen bir gerçektir ki, bir topluma egemen olan ideoloji, kültür, siyasi anlayış, yaşama biçimi ve değer yargıları, o topluma egemen olan sınıf ya da sınıfların damgasını taşır. Öte yanda, ezilen sınıf ya da tabakaların ideoloji, siyaset ve toplumsal görüşleri, varlıklarını baskı altında sürdürürler. Sınıflı toplumlarda, bütün sınıflar hayatın her alanında birbirleriyle mücadele ederler. Hedef olarak önümüze koyduğumuz ideoloji, kültür, siyaset, felsefe, birer üstyapı kurumu olarak, ancak onun dayandığı maddi ve toplumsal temel birlikte ele alınmalıdır. Altyapısı yıkılmayan hiçbir üstyapı kurumu yıkılmaz. Üstelik üstyapı kurumları, maddi temelleri yıkılsa bile, çok uzun ömürlüdürler. Bu nedenle, bir kültür-sanat dergisi olarak önümüze koyduğumuz mücadele, hedef ve görevleriyle, Türkiye devriminin siyasi, toplumsal hedef ve görevleri doğrudan doğruya bağlantı içindedir. Türkiye devriminin düşmanları olan sınıfların kültür-sanat anlayışları, felsefi kavrayışları çarpışmamız gereken hedeflerdir. Aynı zamanda proletarya, devrimci demokratik mücadele içerisinde, hedefi sosyalizm olmayan, fakat demokrasiden yana tavır alabilen diğer ezilen sınıf ve tabakalarla sürekli iç içedir.

Bu yüzden proletarya, bir yanıyla emperyalizme, işbirlikçilerine, faşizme karşı savaşıırken, küçük burjuva ve köylülüğe karşı da her alanda bağımsızlığını korumak zorundadır. Devrimci sanat, devrimci mücadelenin ayrılmaz bir parçasıdır; ondan doğar, onu etkiler ve onun gelişim sürecinden etkilenir. Ancak iyice vurgulamalıyız ki, sanatın kendine özgü bir dili, kişiliği ve kendine özgü bir işlevi vardır. Sanat ve sanatçı, devrimci mücadele süreci içerisinde, sekterizme, dogmacılığa, dar görüşlülüğe, kabalığa ve ismarlamacılığa karşı kendi kişiliğini titizlikle korumalıdır. Koruyamazsa, zaten sanat olmaktan çıkacaktır sanat. Devrimci görevini ve etkinliğini yerine getiremeyecektir. Sanatı, kuru bir ajitasyon-propaganda aracı, bir slogan bileşimi olarak görmüyoruz. Dergimiz, Marksist-Leninist ideoloji ve siyaseti kendisine kılavuz edinen, militan nitelikli bir sanat kültür dergisi olacaktır, diyoruz. *Mayıs*'ı çıkartan arkadaşlar, kendilerinin de değiştirmek istediğimiz ve siyasi-ideolojik etkilerine karşı savaştığımız toplumun bir parçası olduklarını biliyorlar.

Mayıs, proletaryayı çağımızın en devrimci sınıfı, proletaryanın bilimsel dünya görüşü olan Marksist felsefeyi de, devrimci pratiğe yol gösterecek, insanlığı kurtaracak tek ışık olarak tanıyor. Proletaryanın, tarihi görevini yerine getirebilmesi için, bilimsel sosyalizmin evrensel ilkelerini tamı tamına hayata geçirmesi gerekir. Her ülke proletaryası, kendi özgül konumuna ve koşullarına göre, ekonomik, toplumsal, siyasal, kültürel, sanatsal çalışmalarına, ve hatta en sıradan görünen günlük problem ve zorluklarına bile bu açıdan bakmalıdır. Marksizm bir dogma değil, bir eylem kılavuzu olduğuna göre, Marksizmin çare bulamayacağı, yol gösteremeyeceği hiçbir sorun olamaz. Çünkü Marksistler, her sorunun, çözüm koşullarını da içinde taşıdığını bilirler. Kendisi için bir sınıf olmak isteyen proletarya, kendisini saran koşulları pratikten edindiği bilgiyle yenebilir. Ona, dışardan, kendi sınıf felsefesinin, diyalektik materyalist felsefenin taşınması gerekir. Ona, kendi siyasi sınıf bilinci taşınmalıdır. Kendisi için bir sınıf olmanın ve insanlığı sömürüden kurtarmanın bundan başka yolu yoktur. Burjuva, feodal, küçük bur-

juva önyargılardan, reformist, revizyonist, oportünist kavrayışlardan, idealizmden can bulan düşünme biçimlerinden, sekterizmden, dogmatizmden kurtulmadan bunların etkilerinden sıyrılmadan, bütün bu etkilere karşı savaşmadan bağımsız ve kalıcı bir sınıf hareketinden söz edilebilir mi? Gerici sınıfların ya da koşullarından dolayı işçi sınıfı ile birlikte hareket etmek zorunda kalan küçük burjuvazi ve köylülüğün mantığıyla hareket eden, onlar gibi düşünen bir işçi sınıfı kendi varlığının bağımsızlığından söz edemez. İşte Türkiye’de işçi sınıfı hareketinin içinde bulunduğu durum, apaçık ortada. Acıdır, fakat açıktır ki bugün, dünya proletaryası da esas olarak burjuva dünya görüşünün ve onun biçimleri olan reformizmin, revizyonizmin bataklığına saplanmış. Bu noktaya bir çırpıda gelinmediği biliniyor. Uzun ve acılı bir gerileme süreci yaşandı ve yaşanıyor. Sovyet Modern revizyonizmi, Tito’nun bayrağını göndere çekti. Bütün dünyanın komünist partileri bu gerici bayrağa gerektiği biçimde karşı duramadılar. Çin ve Arnavutluğun mücadelesi başarılı sonuç vermedi. En sonunda, Çin de aynı modern revizyonist kervana katıldı. Arnavutluk, modern revizyonizme karşı mücadeleyi, Lenin sonrası döneme yöneltilecek eleştirilerle birleştiremedi...

Biliyoruz ki doğruların teorik tespiti pratiğe oranla bir anlamda kolaydır. Asıl zor olan, doğru teori ve siyaseti pratiğe geçirmektir. Kimi tarihi koşulların, yanlışları kaçınılmaz kıldığını da kabul etmek gerekir. Yine de gerileme sürecinin ideolojik, siyasal, toplumsal, ekonomik içeriği kendi tarihi koşulları içinde kavranmadan, nedenleri açıklığa kavuşturulmadan, proletaryanın bu bataklıktan kurtulması ve devrimci görevlerini yerine getirmesi mümkün değildir. İşte önümüzde bütün zorluğuyla duran görevlerden en önemlisi budur. Ve bu görev, açık söylemek gerekirse, en yakın olarak, devrimini yapmış fakat yenilmiş ülkelerin proletaryası önünde değil, Avrupa ve Amerika önünde değil, bizim gibi ülkelerin, yarı sömürge ülkelerin proletaryası önünde duruyor. Avrupa ve Amerika proletaryası bugünkü durumuyla umut verici değildir. Bir zamanlar dünyanın en devrimci proletaryası olan ve haklı olarak bütün dünya pro-

letaryasının önderi sıfatını taşıyan Sovyet proletaryası, modern revizyonist ideoloji ve siyasetle uyuşturulmuştur. Çin proletaryası, aynı yoldan geçmektedir. Doğu Avrupa'ya baktığımız zaman, benzer bir durum görürüz. En devrimci izlenimi veren Polonya proletaryası ise yüzünü Kilise'ye ve emperyalist Batı'ya çevirmiştir. Avrupa proletaryası ekonomizmin bataklığına saplanmış ve çözümü kapitalist dünya içinde aramaktadır. Yaşanan siyasal ve toplumsal gerçeklere yakinen baktığımız zaman, bütün dünyayı saracak devrimci hareketlerin Ortadoğu ve Latin Amerika'ya kaydığını görüyoruz. Evet, devrim fırtınasının merkezi olmaya yakın ülkeler proletaryası, söylediğimiz görevlere en yakın proletaryalardır. İşte *Mayıs*, yeni bir dünyanın şafağı için, demokrasi ve sosyalizm için savaşırken, geçmişe Marksist eleştirel bir gözle yaklaşmayı, irdelemeyi devrimci bir görev olarak önüne koyuyor. Çünkü, bizim için devrimci kültür-sanat sorunu, yalnızca Türkiye özelinde bir sorun değildir. Sorunu böyle anlamıyoruz. Dünyanın her ülkesinde ve Türkiye'de sorunlara bizim perspektifimizden bakan devrimci aydınlar olduğuna inanıyoruz. Bizi düşündürten koşullar, başkalarını da düşündürmektedir. Onlarla ilişki kurmak için sesimiz bir çağrı olacaktır. Ancak açık yüreklilikle belirtmeliyiz ki, *Mayıs*'ı çıkartan arkadaşlar, devrimci demokrat kültür-sanat kavgamızı ve onun bütün gereklerini omuzlayacak ve örgütleyecek güçte ve sayıda oldukları için, bu konudaki bütün hazırlıkları tamamladıkları için *Mayıs*'ı çıkartmıyorlar; tam tersine bu kavgayı örgütlemek, derinleştirmek için bu kavgayı omuzlayacak kadroları yaratmak için *Mayıs*'ı çıkartıyorlar. *Mayıs*, kendisini ve ona omuz verenleri yeniden ve yeniden üretmek için çıkıyor. Bu nedenle sayfalarımız çok yönlü tartışmalara ve asgari müştereklerde anlaştığımız arkadaşlara açık olacaktır.

Siyasi-ideolojik temelin, bütün çalışmaların üzerinde yükselceği temel olduğuna inanıyoruz. Bu anlamda, Sovyet sosyal emperyalizmini, dünya proletaryasına ve ezilen halklarına gizli ya da açık biçimleriyle şirin göstermeye çalışan bilinçli kalemlere elbette ki sayfalarımızda yer vermeyeceğiz. Birçok sanatçı ve aydının yazınsal çalışmalarında modern revizyonist ideoloji açıkça belli olmaya-

bilir. Ancak bir sanatçının, sosyal ve siyasal ilişkileri bu yönde ise biz ona karşı tedbirli olmak zorundayız. Olacağız da...

Mayıs, anti emperyalist, anti faşist, anti revizyonist kültür-sanat mücadelesinde bir bayrak olmak istiyor. *Mayıs*, Kemalizmin gölgesine sığınmış kaçkınları, aydın oportünizmini teşhir etmek istiyor. *Mayıs*, askeri faşist cuntaya teslim olmuş bilinçleri sarsmak istiyor. Umutsuzluğun görünmezliğini, umuda ve güvene çevirmenin katkıcılarından olmak istiyor. Grupçuluğun, sekterliğin ve kendi içine kapanıklığın duvarlarını yıkmak istiyor. Bu nedenle, anti emperyalist, anti faşist, anti revizyonist yazar ve aydınlara büyük görevler düşüyor. Bir araya gelelim!.. Ne kadar güçlü olursak, ne kadar geniş kitlelere ulaşabilirsek, düşman üzerinde o denli etki sağlayabiliriz. Devrim ve demokrasi mücadelesine o denli katkılarda bulunabiliriz.

MAYIS'IN BİR YILI VE YENİ YAYIN POLİTİKASI

Mayıs, birinci yılını başarısız bir yayın çizgisi izleyerek doldurdu. Önüne koyduğu siyasal, ideolojik, sanatsal, kültürel görevlerin hiçbirini layıkıyla yerine getiremedi; bildirgesinde belirttiği gibi, bir “gereklilik” haline ise gelemedi. Kendisinden çözüm bekleyen birçok sorun, yalnızca başlıklar, değinmeler biçiminde geçiştirildi. İdeolojik-siyasi içeriğinin yetersizliği yanında, derginin teknik sorunlarında da aksamalar görüldü; dizgi-baskı yanlışlıkları nedeniyle yazıların bazı bölümlerinin ne dediği anlaşılamadı; birçok nokta da, yine aynı nedenler yüzünden yanlış anlamalara yol açtı. Her iki ayda bir çıkacağını belirtmesine karşın, düzenli aralıklarla çıkmayı başaramadı. Derginin dağıtımını ise, birçok yönüyle başka bir olumsuzluk örneği olarak *Mayıs*'ın yaşımında yerini alıyor. Bu süreç içerisinde, “devrimci fedakârlık”, “militan devrimcilik” vs. sözlerini dillerinden düşürmeyen, kısacası lafta devrimciliği kimseye bırakmayan ama iş pratiğe gelince, sıkı çalışma ve disipline gelince, denetime gelince, hata ve yanlışlıkların pratikte aşılmasına gelince, çözümü şu ya da bu nedenin arkasına gizlenerek kaçmakta bulan, kılıflı kılıfsız birçok “keskin devrimci” tanıdık. Doğaldır ki, hiçbir hastalık ve olumsuzluk, kendisine yataklık edebilecek bir bünyeye sahip olmadan varlığını sürdüremez. Hastalık ve olumsuzlukları yok etmenin yolu, bünyeyi, kendi içindeki pislikleri dışı atabilecek

düze ve olgunluğa ulaştırmaktan geçecektir. *Mayıs*, birinci yılını, zaaf ve hastalıklarının bilincinde olarak, bir yanıyla ideolojik-siyasi yetmezliklerini, hatalarını aşmaya çalışarak, bir yanıyla da çevre içinde yer alan gönülsüz “yol arkadaşları”ndan, gizli beklentileri olan çıkarıcılardan, dolandırıcılardan, sahte devrimcilerden kendisini arındırmaya çalışarak doldurdu. Yaşanılan bir yıl, dergi ve çevresi için önemli derslerle doludur.

Mayıs, içine düştüğü ve içinde yaşadığı olumsuzlukların nedenlerini, kaynaklarını cesaretle incelemeyi ve hatalarından arınma yollarını bulmayı vazgeçilmez devrimci bir görev olarak önüne koyuyor ve gereklerini yerine getirmeye çalışıyor. Birçok noktada hata, eksiklik ve yetmezliklerimiz nedenlerini, köklerini ve bunlardan nasıl kurtulacağımızı biliyoruz. Aynı zamanda, birçok hata ve yetmezliğimizin ise teorik anlamda bilincinde olmakla birlikte, pratikte nasıl bir yol izleyerek aşılacağını henüz kestiremiyoruz. Hastalıklarımızın bir kısmı, yalnızca bize özgü değil, Türkiye devriminin ve devrimcilerinin ortak hastalıklarının bize yansımasıdır. İçinde yaşadığımız dönemin bütün olumsuzlukları, doğaldır ki bizi de etkileyecektir.

Mayıs, bir yayın organı ve çevre olarak, hata, zaaf ve yetmezlikleri üzerine kararlı bir şekilde gitmeye, kendisini devrimci mücadelenin ateşi içinde yenilemeye, arındırmaya ve geliştirmeye yeminlidir.

Mayıs, bundan böyle, yayın siyasetinde bugüne kadar izlediği çizgiden farklı bir çizgi izleyecek. Hazırlıklarını tamamladığımız andan itibaren *Mayıs*'ı dergi biçiminde değil, gazete biçiminde yayınlayacağız. Yazı konuları, sıcak sınıf savaşının gereklerini içerecek. Yurt ve dünya olaylarından yola çıkarak, güncel gelişmeler karşısındaki görüşlerini ve tavrını dile getirecek. Mümkün olduğunca kısa ve öz yazılarla, makalelerle, bir yanıyla faşist gerici cepheye karşı savaşırken, bir yanıyla da, yurtsever, devrimci, demokrat basın yayın organlarındaki gelişmelere, polemiklere katılacak.

Yine gücü oranında, burjuva, küçük burjuva aydın ve sanatçının siyasi sakatlıklarına değinmeye çalışacak; revizyonist, reformist çizgileri mahkum edecek.

Mayıs, gazete olarak yayınıni sürdürürken, öte yanda, Türkiye devriminin birçok temel teorik-felsefi sorununa ışık tutacak bir yayın çalışmasını da beraberinde götürecektir. Bu çalışma, broşür ve kitap basım yayımı biçiminde sürecek. Özgür birçok araştırma ve incelemenin yanı sıra dünya komünist ve işçi hareketinin dününe, bugününe ışık tutacak çeviri eserlere de yer verilecek. Başarabilirsek, yeni yayın çalışmalarımız, Türkiye devrimci hareketi içinde yeni ve canlı bir tartışmanın başlamasına yol açacaktır. Açıkça söyleyelim ki, sınırlı yazı kadromuz ve sınırlı gücümüzle, ilk adımlarımız yavaş olacaktır. Birçok soruna cevap yetiştirmekte zorluk çekeceğiz. Ama enerjimizi ve sınırlı gücümüzü doğru kanallara yönlendirerek, en acil, en gerekli noktalarda yoğunlaşacağız.

1871 Paris Komünü'nün ve buna bağlı olarak da Sovyet revizyonizminin köklerini, Stalin'in devlet ve sosyalizm anlayışını irdeleyen bir denemeyi, "*Komün Dersleri ve Bürokratik Yozlaşma*" başlığı ile broşür dizimizin ilki olarak yayınlıyoruz. Geçmişini doğru değerlendirmeden, ondan doğru dersler çıkartmadan ileriye atılan her adım, geçmişin sakatlıklarını da beraberinde taşıyacaktır; bugün olduğu gibi. İçinden geldiğimiz rahimle hesaplaşmadan, kendimizi yeniden ve yeniden arındırmadan yeni bir toplumun öncüleri olamayız.

MEKTUPLAR

KÜLTÜR VE SANAT SİLAHLARININ NAMLULARI DEVİRİM YOLUMUZU AYDINLATACAKTIR

Sevgili Fuat Karakuş Arkadaş,

Düşüncelerinin eleştirisine geçmeden önce, devrimci bir görev ve sorumluluk duygusunun ifadesi olarak değerlendirdiğim uyarılarını sevinçle karşıladığımı söylemek isterim. Arkadaşlarımdan beklediğim de budur. “*Güney*”i yaşatmak ve geliştirmek ancak onun devrimci pratiğine katılmakla mümkündür. Eleştiri yöneltmek, öneriler sunmak, araştırma, inceleme, şiir, hikaye vb. katkılarda bulunmak, dergiyi okutmak, kitlelerin düşüncelerini özetlemek, gerici saldırılara karşı direnmek, kendilerini “proleter devrimci”, kendi dışındakileri “oportünist” ilan eden kendini beğenmişlerin safsatalarına karşı uyanık olmak, ortak iradenin yaratılması çabasına atılmış ileri adımlar olacaktır. Ortak iradenin yaratılması —ki bu partidir—, ideolojik ve siyasi nitelikte çeşitli engellerin ve sapmaların kararlılıkla aşılmasını emreder. Engel, çözümlenmesi gereken bir çelişme demektir. Çelişme zıtların mücadelesidir. Her çelişmenin iki yönü vardır. İşte biz, emekçi kitlelerin çıkarlarının savunulduğu yönde, karşı yöndeki güçlere karşı, doğru bir teori ve kitle siyaseti temelinde savaşmak için yola çıktık.

Kültür-sanat alanındaki mücadele, devrimci mücadelemizin sadece bir yanıdır. Eski bir dünyayı yıkmak, yeni bir dünya kurmak isteyenler, hayatın irili ufaklı bütün cephelerinde topyekün, örgüt-

lü, kararlı bir ölüm kalım savaşı vermek zorundadırlar. Görevlerimizin bilincindeyiz. Zaman, neler düşündüğümüzü, neler yapmayı tasarladığımızı bütün ayrıntılarıyla gösterecektir. Niyetimiz kültür-sanat alanında bir tekke kurmak değil, aksine devrimcilerin ve en geniş kitlelerin devrim için ortak bir irade çevresinde birleşmelerinin önünde birer engel olan bütün tekke ve grupları, bireysel kaleleri kendimiz de içinde olmak üzere yerle bir etmektir. “Güney”, düşüncelerimizi hayata geçirebilirse, eksik ve hatalı yanlarımızı pratik içerisinde düzeltebilirsek gerçekten birlik ve devrim isteyen halkımızın irade ve isteklerinin yansıdığı bir dergi olacaktır. Bizi biçimleyecek ve başkalarını etkileyecek olan da budur. “Güney”in mücadele alanını genişletecek olan da yine bu gelişme olacaktır. Bu konuda kimsenin kuşkusu olmasın.

Sevgili arkadaş,

Bugüne dek, bütün gücümle devrimci hareketin birliğinden yana oldum. Bundan sonra da böyle olacaktır. Birlik isteği taşımak, birlik için önemli bir adım olmakla birlikte, yeterli değildir. Teorik planda “birlik” istemeyen tek bir devrimci gösteremeyiz. Oysa pratik, bizleri umutsuzluğa düşürecek denli acı ve açıktır. Yine hiç kimsenin kuşkusu olmasın ki bu dağınıklığı ve bölünmüşlüğü, bütün karşı koymalara karşın, mutlaka birliğe çevireceğiz. Halkımızın isteği, tarihin isteği bu yöndedir. Birliğin somut ifadesi partidir. İşçi sınıfının birliği, işçi-köylü temel ittifakı, bu temelde gerçekleştirilecek halkın yurtsever birleşik cephesi, birliğin devrimci süreç içerisinde birbirine bağlı biçimleridir.

En geniş birliğe, gelişmeye açık en dar birliklerin kurulması ve hayat içinde işlerlik kazandırılması temelinde varılabilir. Fakat şu ilke akıldan çıkartılmamak koşuluyla: En küçük birlikle en geniş birlik, aynı sürecin birbirine bağlı, iç içe geçmiş görevleridir. Ancak, “halk cephesinin öncü gücü olan işçi sınıfının eylem birliği gerçekleştirilmeden”(102) bu görevler bütünüyle yerine getirilemez.

Birlik uğruna her türlü uzlaşmaya girebilir miyiz?

Bu sorunun cevabı “evet” olamaz. “Uzlaşmaz devrimciler” değiliz. İlkemiz şudur: Devrimci hareketimizi nihai hedefleri doğrultusunda güçlendirecek, devrimin düşmanlarını zaafa uğratacak uzlaşmalara, siyasi ve örgütsel bağımsızlığımızı korumak koşuluyla “evet”.

Devrimin düşmanlarını güçlendirecek, ajitasyon, propaganda, örgütlenme vb. görevlerimizi zedeleyecek, devrimci hareketimizi zaafa uğratacak uzlaşmalara “hayır”.

İşte bu noktada:

Devrimden, devrimci çalışmadan ne anladığımız, devrimin dostları ve düşmanları, devrimin hedefleri ve görevleri, devrimin karakteri ve temel mücadele biçimleri konularının berraklık kazanması gerekiyor.

Şimdi senin yazdıklarına bakalım. Diyorsun ki: “Derginin izlenmesi gereken ilk yol, bence şu olmalıdır; içinde bulunduğumuz dönem, bir karmaşa dönemidir. Herkes, sol yelpazedeki her görüş, birbirini amansızca suçlamakta, ‘ajan’ diyerek karşıtlarını zan altında bırakmaktadır. Kurulan ve adlarına, görüşlerine ‘sosyalizm’ sözcüğünü sokan partiler arasında kökleri geçmişe uzanan bir bölünme vardır. Onun için gerek fraksiyonlaşmalar ve gerekse ‘sosyalist’ partiler için bir değerlendirme yapmak, bir Anayasa hukuku doçentinin de dediği gibi ‘henüz pek erken’(103) dir. *Güney* gibi uzun ömürlü olacağına, geniş bir okur kitlesince benimseneceğine ve sanat çevrelerince (bu çevrelerin önemli bir kısmı, son çözümlemede burjuva kökenli aydınlardan da oluşsa önemsenmelidir.) ciddiye alınacağına inandığımız bir dergi, elden geldiğince uzlaştırıcı olmalıdır. Zaten bu konuya değinilmiş de: ‘Devrimcilerde sürekli en güçlü bir biçimde bulunması gereken birleşme isteğiyle birleşebileceğimiz bütün olumlu unsurlarla birleşeceğiz.’(104)

“Bir okur olarak ve derginin uyarılarımızı dikkate alacağına ina-

narak, konunun önemini özellikle belirtmek istiyorum. Konuyu biraz daha açalım: Bugün kuramsal alanda, yukarıda da değindiğim gibi, tam bir karmaşa vardır. Dergi çevrelerinde toplanan taraflar, Marksizm-Leninizm adına, Mao Zedung adına birbirlerini sözümona eleştirmektedirler. Bu dergilerin ve grupların sayısı ne kadar? Yanılmıyorsam Zekeriya Sertel, kendisiyle bu konuda röportaj yapan bir gazeteciye bir yandan dağınıklıktan yakınmış; bir yandan da 22 dergi ve 50 kadar da fraksiyonun olduğunu söylemiştir. Birbirleriyle ‘Rusya mı, Çin mi?’ ‘AEP mi, ÇKP mi?’ tartışmaları yapanların ‘önemli bir kesimi için söylüyorum’ Marx’ı, Mao’yu doğru olarak yorumladıklarını söylemek güçtür. Onun için diyorum ki zorunluluk varsa kanımca ilk dikkat edilecek ilke, bu olmalıdır. Hemen ekleyelim, temennimizin başka başka arkadaşlardan da geleceğini ve benimseneceğini umuyorum.”

Yanlış anlamıyorsam derginin yaşama koşulunu, revizyonizm ve oportünizmle uzlaşması koşuluna bağlıyorsun. Bir dergi gerçekten bu uzlaşmaları ustaca sürdürerek yaşayabilir, ama devrimci adına layık olamaz. Özellikle benim konumumda bir insan için böyle bir tutum izlemek, devrime ihanetten başka bir anlama gelmez.

Yazından çıkardığım sonuçları şöyle özetleyebilirim: “Güney, farklı görüşler taşıyan geniş bir okur kitlesince benimsenecek, çeşitli nitelikteki sanatçıları içeren sanat çevrelerince ilgiyle karşılanacaktır. Bu nedenle elden geldiğince uzlaştırıcı olmalıdır.”

İşçi sınıfının ideolojik, siyasi ve örgütsel önderliğinde gerçekleştirilecek Demokratik Halk Devrimi hareketinin hizmetinde bir kültür-sanat dergisinin dikkat etmesi gereken en önemli noktalardan biri, birleşebileceği sınıf ve tabakalar genişledikçe belirecek olan sağ sapma tehlikesidir. “Elden geldiğince uzlaştırıcı” olmanın bir sınırı vardır. “Elden geldiğince uzlaştırıcı” olmak, sağ ve “sol” sapmalara karşı gerek bizim, gerekse bizim etkimizdeki kitlelerin uyanıklığını ve mücadele gücünü azaltırsa, özellikle de sağ eğilimler devrimci ruhumuzu törpülerse, bizi yolumuzda yavaşlatabilir ve

giderek düzenin sınırları içine hapsedebilir. Oysa biz devrim istiyoruz... Çalışan kitleleri ezen, onları köleleştiren eski dünyayı yıkmak, çalışanları mutluluğa kavuşturacak güzel bir dünya kurmak istiyoruz.

Devrim yapmak isteyenler hiç uzlaşmazlar mı? Asıl devrim yapmak isteyenler uzlaşır. Ama “kimlerle?” “kimlere karşı?” “ne için?” “nasıl?” “ne zaman?” “nereye kadar?” sorularına doğru cevaplar vererek.

Biz, sağ ve “sol” hatalara düşmemek, düşsek de kısa zamanda hatalarımızdan sıyrılabilme ve hataların yol açtığı zararları gidebilmek için bu sorulara doğru cevaplar bulacağımıza inanıyorum.

“Güney, Rusya ile Çin, AEP ile ÇKP arasında bir yol, uzlaştırıcı ve uzlaşıcı bir yol bulmalıdır.” Bu uyarı ve dileklerin iyi niyetinden kuşku duymuyorum. Üstelik kesinlikle devrimin çıkarlarına hizmeti amaçladığına inanıyorum. Fakat böyle bir yolun izlenmesi halinde, devrime zarar verecek pratik sonuçlar doğuracağı bizce açık ve kesindir. Bu konuda seni ve senin gibi düşünceleri uyarmak borcumuzdur.

Biz, Rusya ile Çin arasında bir yol, yani orta yol izlemeyiz. Çünkü Rusya ile Çin arasındaki ayrılıklar bir ilke ayrılığı, iki ayrı dünya görüşünden kaynaklanan ayrılıklar sorunudur. Biz bu konuda kesin bir tavra sahibiz. Rusya’yı bir sosyalizm ülkesi olarak görmüyoruz. Üstelik devrimimizin yıkmak zorunda olduğu engellerden biri, dünya gericiliğinin iki ana merkezinden biridir diyoruz. Bu konuda uzlaşma, orta yol yoktur, olamaz. Revizyonizmin sınıf içeriğini kavramayan devrimcilere, yurtseverlere bu gerçeği anlatmayı ve kavratmayı da başta gelen görevlerimiz arasında sayıyoruz.

Arnavutluk Emek Partisi ile Çin Komünist Partisi arasında da bizim için orta yol yoktur. Stalin der ki: “İlke sorunlarında ‘orta yol’, görüş ayrılıklarını örtbas etme, gizleme ‘yoludur’, partinin

ideolojik yozlaşmasının ‘yoludur’, partinin ölümünün ‘yoludur.’”(105)

Üstelik biz henüz bir partiye de sahip değiliz, partinin oluşturulması savaşımı içindeyiz. Bu nedenle ilke ayrılıklarına gereken duyarlılığı göstermek zorundayız. Devrim, devrim isteyen güçlerle devrim istemeyen güçleri karşı karşıya getirir. Devrim, gerçekten devrim isteyen güçlerle devrim istiyor görünen güçleri de karşı karşıya getirir. Bu konuda da özellikle benim tavrım açıktır; ÇKP git-tikçe sağa kayan, oportünizmi sistemleştiren bir siyaset izlemektedir. Üç Dünya Teorisi buna bir örnektir. Öte yandan bize yansıyan bilgiler oranında AEP’ye de eleştirilirimiz vardır. Yine de, uluslararası planda, eleştiri hakkımızı saklı tutmak kaydıyla, AEP yönünde saf tutmanın doğruluğuna inanıyorum.

“Güney, sol yelpazede bulunan grupların küfürleşmeye, birbirlerini ‘ajanlık’la suçlamaya varan tartışmaları dışında kalmalı ve elden geldiğince uzlaştırıcı olmalıdır.”

Bugün Türkiye solunda var olan karmaşayı, sağlık belirtisi, gelişim sürecinin doğal bir aşaması olarak değerlendirmek gerek. Ayrılıkları, bölünmeleri yadırgamamalıyız. Fakat teşvik de edemeyiz. Dünün ve bugünün pratiğine ışık tutacak nitelikteki tartışmalar en yoğun biçimde sürmelidir. Birliğin temelleri, çoğunun gereksiz gördüğü kuramsal tartışmalar ve pratik önerilerde anlaşmalar ve bu önerilerin hayat tarafından doğrulanması sonunda atılacaktır.

“Kanımızca, sosyalizmin içine düşeceği bunalım, en azından gerçek sosyalistleri, kurama iki kat özen göstermek, çok daha belirgin tavır almak, kendileriyle güvenilmez, tutarsız unsurlar arasında kesin çizgi çekmek zorunluluğuna yöneltmelidir.”(106) Bu temel ilke bizim için de geçerlidir... Kendimize yakın bulduğumuz siyasetlerle, Marksizme ters siyasetler arasında ayırım yapmak, çizgi farklarını belirginleştirmek zorundayız. Dayanışma yapabileceğimiz, geçici de olsa ortak davranabileceğimiz siyasetlerle birlik noktalarından yola çıkarak diyalogu geliştirmemiz, mücadeleyi birleştirme doğrultusunda geliştirmemiz gerekir... Aramızda derin ilke

ayrılıkları olan siyasetlerle de, kitleleri onların etki alanından kurtarmak için savaşıyoruz. Herkese şirin görünmek gibi bir tavrımız olamaz. Tartışmaların dışında kalma isteği, kendini sınıflar üstü görmenin, oportünizmin ifadesidir. Biz, Marksizm-Leninizm ile oportünizm ve revizyonizm arasındaki mücadelede tarafız. Fakat, gereksiz hırçınlıkların, devrimci ahlaka uymayan suçlamaların da kesinlikle karşısındayız. Taraf olduğumuz yöndeki çelişmelerin uzlaşır çelişmeler olduğuna inanıyoruz. Bu nedenle, birliğin gerektirdiği esneklik ve yumuşaklık, ilkelere bağlı ilişkiler sürdürülürken devrimin önünde engel kabul ettiğimiz sapma ve eğilimlere karşı da amansız olacağız.

Sevgili arkadaşım,

“Genellikle devrimci gençler arasında yaygın olan bir görüş vardır” diyorsun. Bu görüşe göre “öğrenciler, gençler, bilimsel kitapları okumalıdır, yazın ürünleri onlar kadar önemsenmemelidir, hatta hiç önemsenmemelidir.”

Evet, gençler öncelikle bilimsel kitapları okumalı, doğru bir dünya görüşü edinmelidir ki, kültür ve sanat ürünlerini hangi ölçüler temelinde özümleyeceklerini kavrasınlar. Fakat, sanatı küçümseyen anlayış kesinlikle yanlıştır ve devrime zararlıdır. Kültür ve sanat ürünleri dünyayı, insanı daha derinden ve bütün boyutlarıyla kavramamıza yardım eder. Devrimi sadece namlunun ucundan görmek devrim yapmamız için yeterli değildir. Kültür ve sanat silahlarının namluları devrim yolumuzu aydınlatacaktır...

Düşüncelerini bana yaz.

Sevgiyle gözlerinden öperim...

27 Ocak 1978 tarihli bu mektup, *Güney*'in 6. sayısında yayınlandı.

TEMEL UĞRAŞIM HALKIMIN HAYATI SORUNLARIDIR

Asiye kardeşim,

26 Nisan tarihli mektubunu aldım. Yine kırık ve sitem dolusun. Durumu kavrayabilmen için, mümkün olduğunca geniş bir biçimde yaşadığım koşulları anlatmaya çalışacağım. Umarım ki beni anlayacaksın, gereksiz kuruntularından kurtulacaksın ve her mektubuna neden cevap vermediğime hak vereceksin.

Öncelikle, bilincinde olduğunu sandığım sorumluluklarıma değinmek isterim. Ben, ülkemin tüm sorunları üzerine düşünmek, araştırma yapmak, gerekli kitapları okumak, bazı konularda yazı yazmak, günlük siyasal ve toplumsal gelişmeleri izlemek zorunda olan ve kendisini geleceğin daha zor, daha karmaşık sorunlarına hazırlamakla yükümlü, siyasal yanı ağır basan bir sanatçıyım. Ne düşündüğü, ne söylediği, milyonlarca insan tarafından merakla izlenen bir adam, bu öneme uygun bir ciddiyetle çalışmasını sürdürmek zorundadır.

Halkımı seviyorum. Halkı sevmek, içinde bulunduğumuz zor günlerin sorunlarına ciddiyetle eğilmemizi emrediyor. Halkı sevmek, tek tek insanların, tanıdıkların, arkadaşların çıkarlarını halkın genel çıkarlarına tabi kılmayı gerektirir. Halkı sevmek, mektup yazarak, tek tek kişileri memnun etmeyi değil, büyük çoğunluğun

gerçek çıkarlarını temel alan çalışmalarını ön plana almayı gerektiriyor.

Onbinlerce arkadaştan mektup alıyorum. İçten, üzüntülü, sıcak, dost ve duygulu mektuplar çoğu. Dokuz yaşından, yetmişbeş yaşına dek, kadın erkek, genç kız ve delikanlı ve çocuk; halkımın insanları hepsi. Benimle yazışmak, mektupla arkadaşlık kurmak, bilgi alışverişi yapmak, tartışmak istiyorlar. Acıma, sevincime, mücadelede ortak olmak istiyorlar. İçtenliklerine yürekten katılıyorum. Resim istiyorlar, hayatımı anlatmamı istiyorlar, bazı filmlerim hakkında görüşlerimi bilmek istiyorlar. Kimi zarfın içinde, üzerine adı soyadı yazılı sigaralar gönderiyor... Kimi arkadaş kurutulmuş çiçek, kimisi kurutulmuş arnavut biberi, kimisi pul, kurşun kalem gönderiyor. Şiir, hikaye, roman, senaryo, anı gönderiyorlar. Kimi mektuplar çiçek, kuş resimleriyle dolu... Genç kızlar kolonya, esans döküyorlar mektup kağıtlarına, kimisi saçından teller gönderiyor. Yazdıklarını okumam ve düşüncelerimi yazmamı istiyorlar. Bir kısım arkadaşlar kendileri için şiir yazmamı, roman yazmamı, senaryo yazmamı istiyorlar. Aslında çok güzel şeyler... Sevindirici, umut edici. Gelgelelim tam anlamıyla karşılık vermek ve bütün istek ve dileklere aynı sıcaklıkta ve aynı uzunlukta yanıt vermek benim için olanaksız. Evet, üzücü ama olanaksız...

Mektuplara, fotoğraflara, yazılara özel bir itina gösteriyorum. Bütün mektupları ve yazıları dikkatle okuyorum... Bir çeşit kitle haberleşme aracı oluyor benim için. Cevap yazdığım arkadaşlardan, kendi bölgelerinin ekonomik yapısını, türkülerini, o bölgelerde yaygın olan efsaneleri işçilerin köylülerin durumunu soruyorum. Çoğu yoksul kesimin çocukları. Doğal olan da budur. Milyoner çocukları beni arayacak değiller ya! Her milliyetten, her siyasi kanattan arkadaşlar var yazanlar içinde. İster revizyonist olsun, ister faşist eğilimli, ister gerici. Hiçbirini ayırdetmiyorum aslında... Bana mektup yazan ülkücüler var örneğin; mektuplarına, "bismillahirrahmanirrahim" diye başlayanlar var. Bunlar hepsi benim halkımın çocukları. Şu an taşıdıkları düşünce hayat tarafından değiştirilecek-

tir. Örneğin Adıyaman'dan Mustafa Öncel adında bir arkadaş tam kırkbeş parşömen sayfası mektup yazmış bana. Ne sağcı, ne solcu... Bu arkadaş tipik Yılmaz Güney sevenlerin bütün özelliklerini taşıyor. Dürüst ve açık yürekli. Halkının değerlerine bağlı. Yozlaşmamış. Bana yöneltilen suçlama ve kötüleme kampanyaları karşısında direniyor. Onun mektubu çok şeyler öğretti bana.

Mektupların hiçbirini atmadan saklıyorum. Niyetim, özgürlüğüme kavuştuktan sonra, mektup yazan, tel çeken, pusula gönderen bütün arkadaşlarla fırsatını bulup konuşmak ve onları daha yakından tanımak. Gerekirse onlarla çalışmak, onları eğitmek, öğrenebileceğim şeyleri onlardan öğrenmek. Çünkü onlar beni hiç yalnız bırakmadılar, bırakmayacaklar da... Onların gerçek arkadaşlarım olduklarına inanıyorum. Onların içinde var olan köklü sevgi cevheri ve inaç işlenirse, kopmaz bağlarla birbirimize ve halkımızın mücadelesine bağlanabiliriz. Bir örnek olarak sen kendini al. Birbirimizi hiç görmedik. Üstelik farklı siyasi anlayışlarımız da söz konusu. Ama duyduğun dostça sevginin içtenliğine ve senin de dediğin gibi, "Çok erkekten erkek" olduğuna inanıyorum. Bu dostluk mutlaka değerlendirilmelidir.

Bazı arkadaşlar siyasi görüşlerimi bütün yönleriyle bilmek istiyorlar. Ben de isterim öğrenmelerini; ne var ki, tek tek her arkadaşta bu konularda yazabilmem mümkün değil. Örneğin öyle konular var ki, yüz arkadaş iki yüz arkadaş aynı soru ve isteklerde birleşiyor. Şimdi bu arkadaşlara ayrı ayrı aynı konuları cevaplayan yazılar yazmak söz konusu. Yazamıyorum. Mektupların ancak çok az kısmına günü gününe cevap verebiliyorum. O da iki satırı geçmiyor. Bir selam ve imza. Ne yazık ki, her gelen mektubu anında cevaplandırma olanağım yok. Cezaevindeki bir insanın, mektuplara cevap verme olanağının bile olmaması, zaman bulamaması başlangıçta yadırgatıcı gelebilir. Aslında yadırganacak bir şey yok. İçinde bulunduğumuz durumu bilmedikleri için farklı düşünceleri ve kimi arkadaşların subjektif kızgınlıkları ve öfkeleri ve çocukça alınganlıkları hoşgörülebilir. Öyle yapıyorum zaten; bunlardan biri de

sensin. Sana yazmama durumumu çeşitli olasılıklara dayandırıyor-sun. Örneğin diyorsun ki: "...acaba çalıştığım yer Yılmaz tarafın-dan biliniyor da, onun için mi kardeşim aramıyor. İşyerim sana ters, tamam. Bu bir nedense Ağustos 1977'de işten ayrılıyorum."

Bu çok yanlış bir yaklaşım. Biz her yerde çalışabiliriz. Bildiğim kadarıyla ticari bir kurumda sekretersin. Benim arkadaşlarımın ço-ğu, işçiler, memurlar ve emekçiler, hayatlarını kazanmak için zen-gin sınıfa, onların fabrikalarında, bürolarında, bankalarında, tarla-larında, hatta polis örgütlerinde çalışarak hizmet ederler... Şimdi ben herhangi bir burjuvaya, burjuva kurumuna hizmet ediyor diye, arkadaşlarıma olumsuz tavır gösterebilir milim? Hayır, kesinlikle yanlıştır. Biz her yerde çalışacağız. Gericilerin, faşistlerin hepsinin içinde ve işyerlerinde. Biz gericileri arkadaşlarımızla da bağlarımızı koparmayacağız. Bazı arkadaşlar, işi öylesine ileri götürüyorlar ki, ailesini gericilikle ya da burjuva olmakla suçlayıp evden ayrılıyor-lar. Varlıklı akrabalarını hasım olarak görüyorlar. Bütün bunlar yan-lıştır. Sekterce bir tutumdur. Biz sadece ideolojik anlamda, gericileri faşist ideolojiyle, revizyonist olsun, reformist olsun, burjuva ide-olojisinin her çeşidiyle bağlarımızı kesinlikle kopartırız. Fakat işi-mizle, arkadaşlarımızla, ailemiz ve akrabalarımızla bağlarımızı sürdürürüz. Örneğin, bir arkadaşımız gericileri bir düşünceye sahip ise bu nedenden ötürü ilişkimizi kesmemiz değil, onu eğitmek ve de-ğiştirmek için daha çok çaba göstermemiz gerekir. Fakat ilişkiler öyle bir noktaya gelir ki, artık onunla beraber olmak gericiliğe hiz-mettir, o zaman ilişkimizi keseriz. Ben böyle bakıyorum olaylara ve senin işin ile ilgili olarak kötü bir şey düşünmüyorum.

Bir noktaya değinmek istiyorum. Bazı arkadaşlar, uzun uzun, sayfalarca mektup yazıyorlar. Ben de, kısaca bir cevap ya da iki sa-tırlık resim arkası yazarak cevaplıyorum. Bir hafta geçmeden bir mektup geliyor o arkadaşlardan birinden. Kızgınlık ve öfke dolu. Kırıklık dolu. Niye kendisi gibi uzun yazmamışım? Cevap yazma-dıklarım da şöyle düşünüyorlar. Yılmaz Güney'in işi yok da bize cevap mı verecek, kim bilir mektubumuzu okumadan bile yırtıp at-

mıştır. Ne denli bir yanlış düşünce. Bu ruh halini çok iyi bilirim. “Tenezzül edip” iki satır bile yazmadı derler. Bir kısım arkadaşlar da, pul ve kağıt masraflarından kaçındığım için yazmadığımı düşünüyorlar. Ve kendilerine göre akla uygun gelen çeşitli nedenler buluyorlar. Onların neler düşünebileceklerini biliyorum. İçim yanarak söylüeyebilirim ki, onların içten ve tertemiz sevgi ve yakınlıklarına gölge düşürmemek için elimden gelen her şeyi yapmaya çalışıyorum. Bütün isteklerime karşın yazamıyorum. Yetemiyorum. Bazı arkadaşlar kızgınlıklarını, bir daha bana yazmayacaklarını, bir daha filmlerime gitmeyeceklerini, biriktirdikleri resimlerimi yırtacaklarını söyleyerek ifade ediyorlar. Bu tip, yakınlıkları kısa zamanda, nefrete ve kızgınlığa dönüşen arkadaşlar, özünde bana karşı bilinçsiz sevgi duyanlardır. Böylesi kırıklıklarla dolu arkadaşların sayısı oldukça az olmakla birlikte, yine de önemli. Sadece bu kırık arkadaşlara, değil uzun mektup, normal mektup yazmaya kalkışsam bile, inan cezam yetmez. Kaldı ki, hepsini gerçekten sıcak bir duyguyla karşılamama rağmen, benim işim sadece mektup yazmak değil, gerçekten halkımızın büyük çoğunluğunu hayati derecede ilgilendiren sorunların çözümü için çalışmak, örneğin 1 Mayıs gösterilerinde çıkan olaylar. TV, radyo ve burjuva basın, kitleleri, olayı yanlış aksettirerek aldatıyorlar. Faşist çetelerin komplosunu örtbas etmeye çalışıyorlar. İşte ben, bütün kırıklıklara, yanlış düşünmelere göğüs gererek, bir kısım arkadaşların benden kopması pahasına da olsa, ikinci şıkkı seçmek, halkın çıkarlarını zedeleyen şeylerle mücadele etmek ve kendimi hazırlamak zorundayım. Bugün bana kızanlar, alınanlar, kendilerine mektup yazmadığım için hakkımda olumsuz düşünenler, ilerde beni anlayacaklar ve hak vereceklerdir.

Normal aylarda, ortalama ikibin mektup alıyorum. Bayramlarda ve yılbaşlarında bu sayı beşbine kadar çıkıyor. Binlerce arkadaşta, bir insanın tek tek mektup yazarak cevap vermesi, bütün zamanını mektup okumaya ve yazmaya vermesi halinde bile mümkün değildir. Ama ben canımı dişime takarak bayramlarda, yılbaşlarında, ayın bazı haftalarında, mektup yazmaya, resim göndermeye zaman ayırarak, gücüm oranında cevap vermeye çalışıyorum. Zarf üstleri-

ni yazması için arkadaşlarımdan yardım istiyorum. Zarftaki yazıyla mektuptaki ya da resimdeki yazı farklılığını gören arkadaşlar da soruyorlar mektuplarında: “Zarfımızın üzerine adres yazmaya tenezzül etmedin mi?” diyorlar. Böylesine bencil ve düşüncesiz tavırlar karşısında ne diyeceksin şimdi... nasıl baş edeceksin, söyle bakalım. Örneğin sana, bayramlarda, yılbaşılarında hiç değilse ara sıra, üç dört mektubuna bir tane de düşse, kısa da olsa cevap verdim. Ama son mektubun yine sitem dolu. Unutma ki, cevap isteyen yalnız sen değilsin...

Şimdi hesap edelim. Ortalama 6 saat uyuyorum günde. Üstelik uykuya da öylesine ihtiyacım var ki... Ama zamanım yok. Zaman kazanmak için uykudan çalmak zorundayım, iki saat spor. Birbuçuk saat de kahvaltı, öğle yemeği ve akşam yemeklerine ayıralım. Yemeklerden sonra onar dakika volta attığımı düşün. Bir saat de TV izlediğimizi kabul edelim; haberlerden başka bir şey izlemiyorum, bir de, *Heidi* çizgi filmi izliyorum; çünkü oğlum onu çok seviyor, ben de oğlumu çok seviyorum; hiçbir iş yapmadan onbir saat gitti mi? Kaldı onüç saat. Günlük gazeteleri gözden geçirmek en az birbuçuk saatimi alıyor. Günde en az bir saat dergilere ayırmak zorundayım. Günlük mektupların okunması, bir kısmının cevaplanması iki saat tutuyor. Kaldı mı sekiz saat? Bu sekiz saat içinde düşüneneceksin, okuyacaksın, arkadaşlarla günlük sorunlarını konuşacaksın, nöbetçi isen yemek yapıp bulaşık yıkayacaksın, temizlik yapacaksın. Açıkçası gün yetmiyor. Bir sonraki güne, üst üste yığılmış bir yığın işle giriyorsun ve bu birikimler günden güne çoğalıyor.

Arkadaşlar şöyle düşünmeli bence: “Yılmaz arkadaşına benim gibi binlerce arkadaş mektup yazıyor. Ondan benim gibi binlerce arkadaş cevap bekliyor. Bir insanın bu koşullarda bütün mektuplara cevap yetiştirmesi mümkün değil. Kaldı ki, bu arkadaşın yapacağı, bütün halkımızı ilgilendiren, çok daha önemli sorunlar var. Benim yaptığım biraz bencillik, yalnızca kendimi düşünmek oluyor. O her

zaman bizi düşünüyor. Onun bizi ve sorunlarımızı daha iyi düşünmesi için zamana ihtiyacı var” demeli.

Mektuplarda en çok kullanılan cümle şu: “Biliyorum” diyorlar. “Sana benim gibi binlercesi mektup yazıyor, ama sen benim mektubuma mutlaka cevap yaz.” Ayrıcalık istiyor. Ah, ne kadar isterim hepsine yazmayı. Kimseyi ayırdetmeden. Hele askerdekilere, cezaevlerindekiilere, okullarının adreslerini verenlere —okulları tatil olmadan— yazabilsem.

Bir hesap yapalım: Şu an cevap için bekleyen onbini aşkın mektup var. Mektupları donduralım, yani artık mektup gelmediğini varsayalım. Elli mektubu yeniden okuyup, elli mektuba bir günde cevap yazsam. Kısaca, selam kelam, imza... tam ikiyüz gün tutar, yani altı ay yirmi gün. Bu altı ay yirmi gün içinde gelenleri ve yazdığın cevapların karşılığını hesap et; üstelik yazdığın hiçbir mektup ve yazı doyurucu olmaz... hepsi de, neden kısa yazmış diye kırıklık ve soğukluk duyar. Bu bir koyunu bin kişi arasında paylaştırmaya benzer; kimsenin karnı doymaz, eti dağıtan da hiçbir şey kazanamaz. Ne sevgi ne saygı... Ne yapmalıyım, haydi bir çıkış yolu göster ki, bütün arkadaşlarımızı memnun edelim.

Kızan arkadaşların bir kısmı da, para isteklerine cevap verilmeyenler. Mektupla para istiyorlar. Kimi evlenmek için, kimi iş kurmak için, kimi borcunu ödemek için; kimi elbise, ayakkabı istiyor, kimi saat istiyor. İsteklerini toplasan milyonlar tutuyor. Biliyorum ki, hayat pahalılığı ve içinde buldukları çaresizlik onları böyle davranmaya itiyor. Bir kısmı gerçekten çaresizlik içindedir, fakat bir kısmı sözde açığız. Ama ne olursa olsun, düşüncesizlik değil midir bu? Ben ancak film çevirdiğim zaman para kazanabilen bir adamım. Beş yıldan beri de cezaevindeyim. Ne fabrikam var, ne çiftliğim. Bunları düşünen yok. Güney Film ortaklıktır... oradan ayda bana ikibinbeşyüz lira gelir... Ayda beşyüz-altıyüz lira gazete, dergiye gider. Ayda bin lira, telgraftı, mektup puluydu, zarftı vb. gider... Cezaevinde ihtiyaç içinde olan, mutlaka yardım edilmesi gereken arkadaşlar var. Bu koşullarda, dışardaki adam beş yıldan beri cezaevlerinde yatan bir adamdan para istiyor. Öyle tanıdık

filan da değil... ilk mektup ve para! Öyle az falan da değil; beşbin isteyenler var, onbin isteyenler var. Düşünmüyorlar ki bu adam parayı nereden bulsun? Param olsa da, her mektup yazana, üstelik ne ci olduğunu bilmediğim adamlara neden para göndereyim ki? Dışarıdayken binlerce adama yardım ettim... kimini evlendirdim, kiminin hayatını kurdum, kimine işyeri açtım, kimine yıllarca baktım; onların hiçbiri bu beş yıldır, ne bir mektup yazdı bana, ne de bir paket cigara gönderdi. Kişisel yardımlarla kimseyi içinde bulunduğu çaresizlikten kurtarmak mümkün değil. Adam askerlik yaptığı, vergi ödediği, her türlü angaryasına katlandığı devletten, hükümetten yardım istemiyor da, benden istiyor. Göndermediğin zaman da kendisini bu çaresizlik ve yoksul duruma sokanlara değil de, sana kızıyor...

Göndermediğin zaman şöyle diyor: "Hani sen sosyalisttin, fakirleri severdin. Filmlerinde onları anlatırdın. Bize neden yardım etmiyorsun?" İşte böyle diyorlar. Düşünmüyorlar ki, ülkemizin insanların otuz milyonu gerçekten yoksul ve muhtaç durumda. Bunlara birer lira yardım etsen, otuz milyon eder. Onar lira yardım etsen, üçyüz milyon eder. Yüz lira versen üçmilyar eder. Bir liralık, beş liralık, on liralık, yüz liralık yardımlarla kimsenin hayatını kurtaramazsın, değiştiremezsin. Bu tip yardımlar havaya atılmış sayılır... hiçbir işe yaramaz. Sosyalistler kişisel maddi yardımlarla insanların kurtulacağına inanmazlar. Sorun, yoksulluğu var eden bütün koşulları yok etmektir. Bunu anlamıyorlar ve hep kendilerini temel alarak düşünüyorlar. Üstelik bu tip adamlara yapılan yardım, parayla düşman kazanmak anlamına gelir. Hakedilmemiş yardım, hakedilmemiş sevgi, hakedilmemiş iyilik gösterileri en kısa zamanda düşmanlığa dönüşür. Benim hayatımda, kendilerine maddi yardım yaptığım, fakat bugün bana olan borçlarını ödemedikleri gibi düşman olan adamlar var. Kendilerini çamurdan, bataklıktan çıkardığım adamlar var... İşte bu tip insanlar bana, daha gerçekçi ve hayatın yasalarına daha bağlı davranmam gerektiğini öğretiyor. Biz burada fasulyeye, nohuta kaşık sallıyoruz, karavanaya talim ediyoruz, bundan kimsenin haberi yok, o başka.

Bazı arkadaşlar da şaşkın. Resim istiyor, cevap istiyor; fakat ya

adresini unutuyor, ya da adını soyadını. Kimi adres yazıyor, ama ilini, ilçesini yazmıyor. Çoğu yeri, pula vurulmuş PTT damgasından bulmaya çalışıyorum. Sonra sitem dolu bir mektup: “Neden cevap yazmadın?” Nasıl yazayım aslan kardeşim, istesem de yazamam ki... Bir kısım arkadaşlar kendi adreslerini tam bilmiyorlar. Yazdığım mektupların bir kısmı geri geliyor. Zarfın üzerinde şöyle bir yazı. “Burada böyle bir sokak yoktur.” “Bu adreste böyle bir şahıs oturmuyor” gibi.

Bazı arkadaşlar da senin gibi, ilk mektuba bir adres yazıyor. Sonraki mektup adresiz. Yazdı ya bir defa adresini, tamam sanıyor. Üç-dört mektup üst üste aynı arkadaştan gelince, diyorsun ki şu arkadaşta bir mektup yazayım. Daha önce binlerce mektubun arasından, adres yazılı mektubu bulmak mümkün mü? Mümkün ama bir günün gider. Benim de öyle her mektup için bir günüm yok işte.

Mektup yazan arkadaşların benim durumumu anlamaları gerçekten zor. İki satır yazsa ne olur denir. Acaba kendileri benim yerimde olsa ne yaparlardı. Mutlaka benim yaptıklarımın aynısını...

Bana mektup yazan her arkadaş benim arkadaşım olmaya adaydır. Ama zaman içinde birbirimizi tanıyarak, bir kısmını eleyerek, halkımıza karşı sorumluluklarımızı yerine getirerek...

İşte böyle sevgili kardeş. Gözlerinden öperim...

Yılmaz Güney'in 14 Mayıs 1977'de bir arkadaşına yazdığı bu mektup, Güney'in 1. sayısında yayınlandı.

SEN BİZİM DOSTUMUZSUN...

BABAN DOSTUMUZDUR...

O “HEYECANLI ARKADAŞLAR” DOSTLARIMIZDIR

Ayşe Şahin Kardeşim,

Diyorsun ki:

“Bizim burda, birtakım heyecanlı gençler var. Geçenlerde babamların oturduğu kahveyi basıp babamın elinden kağıtları fırlatmışlar. Ona bağırmışlar. Babamın talebeleri hem de bunları yapanlar. Babam da ‘tartışalım, niye bağıyorsunuz?’ demiş. Sonrasını şöyle anlattı:

— Niye kağıtlarımı fırlattınız öğrenebilir miyim?

— Sen yozlaşmış bir burjuvasın, bir giydiğin gömleği bir daha giymeysin, burada kitap okunacak artık, kağıt oynamak yok anlamdın mı?

— Yavrularım, biz buraya kafa dinlemeye geliriz, ayrıca kitap okuyacaksak, evde sakın sakın okuruz, burası kahve.

— Sen pis burjuvasın o kadar.

— Siz tartışmanın kaderini baştan çizdiniz. Ben size yaşınız küçük olmasına rağmen ‘siz’ diye hitap ediyorum, sizse bana ‘sen diyorsunuz’ demiş ve eve gelmiş.

Bu olaya çok kırılmıştı, gözleri yaşlarla doluydu.

‘Daha dün okuma yazma öğrettiğim biricik öğrencilerim bunlar hanım; bak kızım, sizin solculara bak.’

Bu olay beni çok çok üzdü. Size anlattığım gibi, babam ne burjuvadır, ne de bağınaz. Bir anlam veremedim. Siz ne düşünüyorsunuz bu konuda? Eğer vaktiniz olur da bana yazarsanız, gerçekten sevineceğim.

Yılmaz abi, belki size yazmama gülüp geçecek, önemsemeyeceksiniz bile...

Hayır... gülüp geçmeyeceğim... gülüp geçilecek bir olay değil çünkü. Anlattığın olay (gerçekten böyleyse) özü bakımından günümüzde çok sık ve çeşitli biçimleriyle rasladığımız “sol” çocukluk hastalıklarının, özellikle de gençlik kesimlerinde kendini gösteren maceracı anlayışın ifadesidir.

Olayı üç açıdan değerlendirmek gerek: Birincisi, olayın niteliği. İkincisi, olaya niteliğini veren arkadaşların tutumu. Üçüncüsü, babanın olay içindeki yeri.

Ayşe kardeşim, burjuvaziye kin duymak, burjuvalardan nefret etmek, güzel, soylu bir duygudur. Burjuvaziden, halkın değerleriyle çelişen burjuva yaşama biçiminden, yozlaşmış, çürümeye yüz tutmuş burjuva ahlak ve alışkanlıklardan nefret etmeyen bir insanın devrimci olması zordur, hatta imkansızdır. Fakat genel anlamda burjuvaziye duyulan nefretten kaynaklanan tepkiyi, kültürel, sanatsal, toplumsal, siyasal vb. her alanda, emperyalizmin suç ortağı işbirlikçi tekeci burjuvaziye yöneltmek yerine, orta burjuvaziye (ki bunlara mili burjuvazi de diyoruz), küçük burjuvaziye, gerici burjuvazinin ve toprak ağalarının toplumsal ve siyasal etkilerinde kalmış halktan insanlara yöneltmek, ki bunlar faşist ideolojinin etkisinde bile kalmış olsalar, özellikle de şiddet kullanarak yöneltmek, yanlıştır. Bu ve benzeri davranışlar, devrime yarar değil, zarar getirir. Devrimciler, asıl darbeyi kimlere, nasıl, ne zaman, kimlerle birleşerek vuracaklarını iyi bilmek zorundadırlar. Bu ilkeleri, hayatımızın en küçük toplumsal ve siyasal ilişkilerinde bile uygulayamamak, devrim saflarında yer alabilecek insanları ürkütür, devrimin

güçlerini böler, devrimcilere karşı güvensizlik yaratır. Hele hele, şiddeti yanlış biçimlerde, yanlış hedeflere yöneltmek gerici güçlerin amaçlarına hizmet eder. Devrimcilerin şiddetiyle karşılaşan halktan insanlar kime, nereye sığınacaklardır? Bu tip davranışlar, faşistlerin işine yarar; faşist zorbalarla devrimcileri aynı sepete koymak isteyen anlayışa hizmet eder. Kendilerine “sosyalist” “proleter devrimci” adlarını yakıştıran revizyonistlerin, oportünistlerin sağcı ekmeğine yağ sürer. Baban bile “...sizin solculara bak...” diyerek, solculara duyduğu tepkiyi ifade etmiyor mu?

Sevgili kardeşim, devrimci mücadelenin esas hedefi devlet iktidarını ele geçirmektir. Yoksa devrim adına yuvarlak sözler etmek, kitaplardan gelişi güzel parçalar ezberlemek, bilgiçlik taslamak, keskin devrimci sözlerle, hedefsiz, pusulasız, ona buna “oportünist”, “revizyonist”, “burjuva” diyerek saldırmak devrimci tavır değildir. Bunun adı, “devrim adına devrime düşmanlıktır.” Daha açığı “devrimci” serseriliktir.

Devrimci mücadeleyi bilmek, değişen ülke ve dünya koşulları göz önünde tutularak, hangi sınıf ve tabakaların, hangi sınıf ve tabakalara karşı, nasıl, hangi ilkeler temelinde, hangi araçlarla mücadele edeceğini bilmek demektir. Bu görevler dururken, halktan insanlara saldırmak, onlar üzerinde baskı kurmak, zor uygulamak yanlıştır. Devrimciler, devrimin çıkarları adına bile olsa halka saldırmazlar, halkı küçük görmezler. Halktan insanların onurlarını incitmekten sakınırlar. Çünkü devrimi, kendini “devrimci” ilan eden bir avuç adam değil, hem dış gericiliğin (emperyalizm, sosyal emperyalizm) hem de iç gericiliğin (işbirlikçi tekелci burjuvazi ve toprak ağalığı) altında ezilen ve bu baskılardan kurtulmak isteyen halk, devrimin gerekliliğinin bilincine varan örgütlü halk yapacaktır.

Halk sınıf ve tabakalarına mensup insanların büyük bir çoğunluğu, gerici propagandaların etkisi altındadırlar. Devrimciler geniş emekçi kitlelere düşüncelerini doğru bir biçimde henüz ulaştıramama-

maktadırlar. Halk kitlelerinin çoğunluğu, devrimci mücadelenin amaçlarını ve niteliğini bilememekte, bu yüzden devrime ve devrimcilere düşman bile olabilmektedirler. Biz, meselenin özünü kavrayamadıkları için düşüncelerimizi reddeden hatta devrimcilere düşman gözüyle bakan bu insanlara saldırabilir miyiz? Kesinlikle hayır!.. Onlar bize ne denli düşman olurlarsa olsunlar, bizim görevimiz, gerçek çıkarları, toplumsal kurtuluşları ve ülkemizin bağımsızlığı için, bizimle beraber olmaları gerektiğini onlara kavratmaktır.

Devrim istiyorsak, halkımızın büyük bir çoğunluğunu devrim ister duruma getirmeliyiz. Bunun için ne yapacağız? Kahve basıp kağıtları yırtacak, zor kullanarak kitap mı okutacağız. Devrimi zor yoluyla mı kabul ettireceğiz halka? Hayır!.. Biz devrimi gerçekleştirdikten sonra bile halka karşı zor kullanmayız... Zor, ancak ve ancak devrimin yeminli düşmanlarına karşı, halkı aldatan halk düşmanlarına ve onların çanak yalayıcılarına karşı kullanılır... Ve kullanacağız da!

Arkadaşların tavrını açıklamak için babanı ele alalım.

Baban ilkokul müdürüdür. Sınıf olarak küçük burjuvazinin aydın kesimine mensuptur. Devrimin hedefi değil, devrimin müttefikidir. Kişi olarak birtakım olumsuz alışkanlıkları olabilir. Kağıt, tavla vb. oyunlar oynayabilir, içki içebilir, hatta şu gün devrime taraftar olmayabilir... karşı bile olabilir. Babanın bu yanları değişebilir... değişecektir de. İşte bizim görevimiz bu değişikliği sağlamak için, hızlandırmak için doğru bir siyaset ve doğru bir yöntemle hareket etmektir. Kişilerde görülen birtakım zaafılara, yanlış eğilimlere bakarak onları “düşman” gibi suçlamak yerine, bu zaafılarını yok edebilmelerini, yanlış eğilimlerini yenebilmelerini ve halkın kurtuluş mücadelesine sahip çıkmalarını sağlayacak yolları göstermeliyiz. Babanı, devrimin gerektirdiği görevlere sahip çıkmaya, toplumsal ilişkilerini bu doğrultuda kullanmaya itecek yardımları yapmalıyız. Yoksa birtakım zaafılarını sınıfsal eğilimlerinden öne

çıkartarak, yani hergün bir gömlek değiştirdiğini söyleyip, kağıt oynaması vb. nedenleri göstererek “burjuva” suçlaması yapmak yanlıştır. Üstelik baban istese de hergün bir gömlek değiştiremez. Kaldı ki bizim sorunumuz, üç elbisesi, on gömleği, beş çift ayakkabısı olan bir öğretmenle, üçyüz dönüm, beşyüz dönüm tarlası olan zengin köylüye, iki üç otobüsü ya da kamyonu olan bir işadamıyla, küçük bir fabrikası ya da kamyonu olan orta sınıflara mensup insanlarla, bunları hedef haline getirip uğraşmak değildir. Diyelim ki, bir memur uzun yıllar çalışıyor ve emekli oluyor. Eline geçen parayla, biraz da borç harç ederek, kendine bir ev alıyor, bir otomobil alıyor ve küçük bir iş kuruyor. şimdi bu emekli, devrimin düşmanı mı oluyor? Hayır!... Almanya’da türlü çileler çekerek para biriktiren bir işçi, yurda döndüğünde bir iş kursa, bu işçi burjuva olmaya özense bile devrimin düşmanı mı olur? Hayır!... Emperyalizmle dolaylı bağları olan burjuvalar bile, bir bütün olarak devrimin düşmanları safında görülebilir mi? Hayır!... Bu unsurları bir bütün olarak ele almak ve “halk düşmanı” diye suçlamak yanlıştır. Böyle bir tutum devrimin önümüzdeki aşamasının Demokratik Halk Devrimi olduğunu bilmemektir... devrime zarar verir, emperyalizme ve gerici egemen sınıflara hizmet eder. Biz hiçbir zaman bu insanların ikili tabiatları olduğunu akıldan çıkarmamalıyız. Yani bu unsurlar hem devrimden korkarlar, hem de emperyalizmin ve işbirlikçisi tekelci burjuvazinin baskıları altında ezilirler. Biz onların ezilen yanlarına, emperyalizmle ve işbirlikçi tekelci burjuvaziyle, feodal kalıntılarla çelişen yanlarına sahip çıkmak, onlarla uzlaşan yanlarına karşı ise mücadele etmek zorundayız. Kazanabileceğimiz kadarını devrim saflarına kazanmaya, tarafsızlaştırabileceğimiz kadarını tarafsızlaştırmaya, iflah olmalarını da açıkça karşımıza almaya bakarız. Yoksa gömleğine bakıp, kağıt oynayışına bakıp onlara kötü davranırsak devrime zarar vermiş oluruz.

Kendimden örnek vereyim. Bugün beni sevenler var, sevme-yenler var. şimdi ben insanları değerlendirirken beni sevip sevme-melerini ölçü alabilir miyim? Kesinlikle hayır!... Eğer beni sevme-

yen insanların emperyalizmle, sosyal emperyalizmle, işbirlikçi tekelci burjuvaziyle ve toprak ağalarıyla çelişmeleri varsa, ben beni sevmeyen bu insanlarla, bağımsızlığımızın ortak düşmanlarına karşı birlikte mücadele etmek ve omuz omuza olabilmek için her türlü çabayı harcarım. Ve benimle olan çelişmelerini ikinci, üçüncü, beşinci plana iterim... Çünkü onlarla aramdaki çelişme halk içindeki çelişmelerdir ve uzlaşır niteliktedir. Yok, benimle çelişmelerinin asıl nedeni benim emperyalizme, sosyal emperyalizme, faşizme, revizyonizme ve toprak ağalığına karşı olmam ise, yani halkımızın düşmanlarının çıkarlarını bilinçli bir biçimde savundukları içinse ya da bizzat bu gerici güçlerin temsilcileriye, o zaman iş değişir; onlarla aramdaki çelişme kişisel bir çelişme değil, ulusal ve toplumsal karakterdeki bir çelişmedir ve uzlaşmaz niteliktedir. Bu çelişmelerin çözülmesi ancak devrim meselesidir, bu nedenle onlarla, sonuna dek her türlü silahı kuşanarak ve halkımızın büyük bir çoğunluğuyla birleşerek savaşırım. İşte mesele budur...

Emperyalizm ve sosyal emperyalizm, özellikle iki süper devlet, yani ABD ve Sovyetler Birliği bütün dünya halklarının ve aynı zamanda halkımızın en büyük düşmanlarıdır. Bu iki süper devletin dünya hegemonyası emellerine hizmet eden en küçük eğilim bile dünya halklarına ve halkımıza zarar verir. Ülkemizde de bu süper devletlerin bilinçli işbirlikçileri vardır. Onlar da düşmanlarımızdır. Devrimin dostlarını ve düşmanlarını bu ölçüler temelinde tayin ederken, günlük ilişkilerimizi de bu ölçülere göre ayarlamak zorundayız.

Şimdi babanın tavrını inceleyelim.

Baban kahveye “kafa dinlemek” amacıyla gidiyor ve diyor ki “... ayrıca kitap okuyacaksak evde sakin sakin okuruz... burası kahve.”

Bu değerlendirme ve anlayış sakattır. Biz hayatın büyük altüst oluşları, sarsıntıları, görülmeleri ve karmaşası içindeyiz. Hayat du-

rağın, sakin değil, tersine çırpıntı içinde değişmekte ve gelişmektedir. Değişimin sarsıntısı bütün dünyayı sarmıştır... Bütün dünya köklü bir değişimin sancılı arifesini yaşamaktadır. Ülkemiz bu çattırının tam da göbeğindedir... Ve işin acısı baban, her yanı saran bu devrim fırtınasının farkında değildir. Çağımızda “sukünet” arayan, “sakin sakin” kitap okumayı düşleyen anlayış hayatın gerçekliğiyle çelişir. Baban, şu gün ülkemizin ulaştığı toplumsal yükselişin çok çok gerisinde kalmıştır. Bu nedenledir ki, “Daha dün okuma yazma öğrettiğim biricik öğrencilerim” diyerek yakınıyor. Onlara “okuma yazma” öğretmiş olmanın avantajını tutucu bir anlayışla değerlendirmekte ve onları böyle heyecanlı davranmaya iten asıl nedeni, toplumsal değişimi gündeme getiren ve özellikle gençleri etkileyen toplumsal çelişmeleri görememektir. O çocuklar bugün genç insanlar olmuşlardır. Okuma yazma devri gerilerde kalmış, çağın gerçekliğiyle bağ kurmuşlar, ülkemizde büyük boyutlara ulaşan sınıf mücadelesinden etkilenmişler ve yanlışlıklar yapmış ve eksikliklerle dolu olsalar da sorumluluklarını aramaya çıkmışlardır. O arkadaşlar, pratik mücadele içinde “sol” sekte yanlarını, maceracı anlayışın etkilerini yeneceklerdir. Onlar, eskiyi, köhnemişi yıkmak için harekete geçen tarihin yeni güçlerinin parçasıdır. Baban da, sen de, hayatın gelişen yanına sahip çıkmalı ve sınıfınızın sorumluluğuna uygun davranmalısınız. Babanın küçük burjuva değer yargılarıyla sızlanması, yani “ben size ‘siz’ diye hitap ediyorum sizse bana ‘sen’ diyorsunuz” biçiminde “heyecanlı arkadaşlar” a karşı durması, aslında tartışmayı burjuva kuralları içine çekmek istemesinin gerici ifadesidir. Mesele “sen” meselesi, “siz” meselesi değildir. Meselenin özü hayatın her alanına hızla yayılan ileri ile geri, yeni ile eski arasındaki sınıf mücadelesi meselesidir. Baban, o genç arkadaşların sadece “sol” sekte yanlarını görmekte, o arkadaşların hareketlerinin özünde varolan ilerici ve devrimci yanları görememektedir. Babanın gözlerine dolan yaşların nedeni nedir? O yaşlar, o genç arkadaşların bir çırpıda geçersiz kıldıkları küçük burjuva sığınakların yitirilmesi adına değil midir? Evet böyledir... Baban o genç arkadaşların saygısını kazanabilmek için eski-

miş değer yargılarını yıkmalı ve yeni, devrimci saygınlık ölçüleri kazanmalıdır.

Ayşe kardeşim, arkadaşların tavırları yanlıştır... Buna karşın bir yanı seçmek gerekirse ben, yanlış yunluş da olsalar, o “heyecanlı arkadaşlar”ın yanını seçerim. Çünkü bu yan, gelişen ve devrim isteyen yandır. O arkadaşlar hayata kulak vereceklerdir ve yanlış olan çalışma biçimlerini eleştiri, özeleştiri temelinde düzeltereklerdir, çünkü, devrimin önündeki irili ufaklı binlerce engeli yıkmamız buna bağlıdır.

Sevgili kardeşim, biz, eleştiriye, eleştiriyle birlikte sunulan öneriyle birlikte değerlendirmek zorundayız. Öneri yoksa eleştiri eksik ve karanlıktır. Çünkü öneri, eleştirinin niteliğini belirler. Eleştirinin, ilerici, devrimci mi, yoksa gerici mi olduğu, önerisiyle belli olur. Senin ve babanın yapması gereken de budur. Yanlışı görüyorsunuz... söyleyin ne yapalım? İşte bu noktada anlaşmaya çalışalım...

Evet sevgili kardeş... sen bizim dostumuzsun... baban dostumuzdur... o “heyecanlı arkadaşlar” dostlarımızdır... Anlaşacağız...

Sevgiyle gözlerinizden öperim...

Şahin ailesine selam... bin selam...

14 Ocak 1978’de Kayseri cezaevinden yazılan bu mektup *Güney*’in 5. sayısında yayınlandı.

KAYNAKLAR:

- (1) Lenin, **Kitle İçinde Parti Çalışmaları**, s. 31-32
- (2) Lenin, **Ne Yapmalı?**, Sol Y., 1. B., s. 17-18.
- (3) F. Engels, **Ütopik Sosyalizm, Bilimsel Sosyalizm**, Sol Y., 4. B., s. 100-101
- (4) Lenin, **Emperyalizm**, Sol Y., 5. Baskı, s. 108.
- (5) a.g.e., Engels'ten alıntı, s. 129-130.
- (6) Lenin, **Emperyalizm** s. 126.
- (7) **Komintern Programı**, Aydınlık Y., s. 26-27.
- (8) Stalin, **Leninizmin Sorunları**, s. 12.
- (9) **Komintern Programı**, s. 20.
- (10) a.g.e., s. 29.
- (11) Lenin, **Sovyet Hükümetinin Acil Görevleri**, Ekim Y., s. 19.
- (12) **Tarihi Dersler**, Eylem Y., s. 73.
- (13) a.g.e., s. 125.
- (14) a.g.e., s. 93.
- (15) a.g.e., s. 82-83.
- (16) Enver Hoca, **AEP 7. Kongre Raporları**, s. 30
- (17) a.g.e., s. 227
- (18) Foto Çami, **Sosyalizmin Teori ve Pratiği**, Devrimci Proletarya Yayınları, s. 23
- (19) Enver Hoca, **AEP 7. Kongre Raporları**, s. 238
- (20) **Komünist Enternasyonal Programı**, s. 13

- (21) **Halkın Kurtuluşu**, Sayı 132, s. 3
- (22) **Devrimci Halkın Birliği**, s. 45 “Kapalı Kapıcılık ve Grupçuluk” başlıklı yazıdan.
- (23) Engels, **Anti-Dühring**, s. 38
- (24) Enver Hoca, **Arnavutluk Güvenle ve Korkmadan İlerliyor**, s. 17
- (25) age., s. 10
- (26) age., s. 29
- (27) age., s. 29
- (28) M. Gorki, **Küçük Burjuva İdeolojisinin Eleştirisi**, s. 24
- (29) Dimitrov, **Faşizme ve Savaşa Karşı Birleşik Cephe**, s. 106
- (30) George Thomson, **İnsanın Özü**, Payel Yayınları, s. 126-127
- (31) Dimitrov, **Faşizme ve Savaşa Karşı Birleşik Cephe**, s. 133-134
- (32) E. Leverenz, **Komünist Enternasyonal’de Faşizm Tahlili**, s. 24
- (33) age., s. 45
- (34) Lenin, **Marks-Engels-Marksizm**, s. 402
- (35) age., s. 358
- (36) Lenin, **Emperyalizm**, s. 108
- (37) Lenin, **Emperyalizmin Bir Karikatürü ve Emperyalist Ekonomizm**, s. 43
- (38) E. Leverenz, **Komünist Enternasyonal’de Faşizm Tahlili**, s. 151
- (39) age., s. 150
- (40) Stalin (Lenin’den alıntı), **Leninizmin Sorunları**, s. 37
- (41) age., s. 37
- (42) Lenin, **Devlet ve İhtilal**, s. 22-23
- (43) Stalin (Lenin’den alıntı), **Leninizmin Sorunları**, s. 37
- (44) age., s. 533-534
- (45) age., s. 530
- (46) Stalin (Lenin’den alıntı), age., s. 105
- (47) age., s. 106
- (48) Dimitrov, **Faşizme ve Savaşa Karşı Birleşik Cephe**, s. 64
- (49) E. Leverenz, **Komünist Enternasyonal’de Faşizm Tahlili**, s. 37-38
- (50) age., s. 62
- (51) Lenin, **Emperyalizm**, s. 99

- (52) Lenin, **Marksizmin Bir Karikatürü**, s. 44
- (53) Dimitrov, **Faşizme ve Savaşa Karşı Birleşik Cephe**, s. 41
- (54) Marks, **Fransa'da İç Savaş. Köz Yayınları, 2. b. s. 107**
- (55) Marks-Engels, Lenin, **Paris Komünü Üzerine, Sol Y. s. 368**
- (56) Marks, **Fransa'da İç Savaş, s. 42**
- (57) *Age.*, s. 78-79
- (58) Marks-Engels, Lenin, **Paris Komünü Üzerine, s. 408**
- (59) *Age.*, s. 401
- (60) *Age.*, s. 406
- (61) *Age.*, s. 406
- (62) *Age.*, s. 431
- (63) **Fransa'da İç Savaş'a Engels'in önsözü, S. 21**
- (64) *Age.*, s. 19
- (65) **Paris Komünü Üzerine, s. 398**
- (66) **Devrimler ve Karşı-devrimler Ansiklopedisi, Sayı 22, s. 505**
- (67) *Age.*
- (68) Lenin, **Nisan Tezleri, s. 222**
- (69) Stalin, **Leninizmin Sorunları, s. 223**
- (70) Willi Dickhut, **Sovyetler Birliği'nde Kapitalizmin Restorasyonu, s. 148-149**
- (71) Stalin, **Leninizmin Sorunları, s. 141-142**
- (72) **SBKP(B) Tarihi, Aydınlık Y. s. 29**
- (73) *age.*, s. 30-31
- (74) Stalin, **Leninizmin Sorunları, 166**
- (75) Lenin, **Kitle İçinde Parti Çalışması, s. 22**
- (76) Lenin, **"Sol" Komünizm Bir Çocukluk Hastalığı, s. 22**
- (77) *age.*, s. 24
- (78) Lenin, **Marks-Engels-Marksizm, s. 202**
- (79) 5 Ekim 1978 Tarihli Aydınlık Gazetesi, Doğu Perinçek'in Konuşmasından.
- (80) Lenin, **Marks-Engels-Marksizm, s. 200**
- (81) 10 Ekim 1978 Tarihli Aydınlık Gazetesi.
- (82) Stalin, **Marksizmin Sorunları, s. 121-122**
- (83) Dimitrov, **Savaşa ve Faşizme Karşı Birleşik Cephe, s. 30**
- (84) Stalin, **Marksizmin Sorunları, s. 122**
- (85) **Halkın Kurtuluşu, Sayı 131, s. 5**

- (86) **Halkın Kurtuluşu**, agy.
- (87) **Halkın Kurtuluşu**, agy.
- (88) **Stalin, Marksizm ve Ulusal Sorun ve Sömürgeler Sorunu**, s. 308-309
- (89) **ÇKP Kısa Tarihi**, s. 12
- (90) **Enver Hoca, Sovyet Revizyonizmine Karşı Mücadele**, s. 228
- (91) age., s. 211
- (92) age., s. 211
- (93) **AEP Tarihi, C. 3**, s. 121
- (94) age., s. 227
- (95) **Enver Hoca, Sovyet Revizyonizmine Karşı Mücadele**, s. 259
- (96) age., s. 264
- (97) age., s. 267
- (98) **Seçme Makaleler**, Eylem Yayınları, s. 40
- (99) **Enver Hoca, Revizyonizm ve Maceracılık Yenilgiye, Marksizm-Leninizm Zafere Götürür**, s. 16
- (100) age., s. 16
- (101) **Enver Hoca, AEP 7. Kongre Raporu**, Koral Yayınları, s. 178
- (102) **Dimitrov, Faşizme ve Savaşa Karşı Birleşik Cephe**, Aydınlık Yayınları, s. 152
- (103) **Erdoğan Teziç, 100 Soruda Siyasi Partiler**, s. 332-333
- (104) **Güney Dergisi**, Sayı 1
- (105) **Stalin, Troçkizm mi, Leniniz mi?** s. 187
- (106) **Lenin, Sağ ve Sol Sapma**, Ser Yayınları, s. 10

ISBN 975-7956-29-5

789757 956297

